

Asociația "Moldova Apă-Canal"

DIRECȚIA EXECUTIVĂ

**Culegere
de materiale informative cu privire la donatorii externi ai
Republicii Moldova**

**Сборник
информационных материалов о внешних донорах
Республики Молдова**

BIBLIOTECA CONDUCĂTORULUI

БИБЛИОТЕЧКА РУКОВОДИТЕЛЯ

**mun. Chișinău
2016**

*Culegerea dată este destinată
pentru informare exclusiv pentru
membrii AMAC.*

***Ea este pusă la dispoziția DVS fără
plată și nu poate fi utilizată în
scopuri comerciale.***

*Данный сборник предназначен
исключительно для членов АМАС
в ознакомительных целях.*

***Он предоставлен бесплатно и
не может быть использован в
коммерческих целях***

**DOCUMENTELE INCLUSE ÎN CARTEA
DATĂ SUNT DESTINATE EXCLUSIV
PENTRU INFORMARE.
LA PREGĂTIREA ȘI LUAREA DECIZIILOR
URMEAZĂ A SE CONDUCE DE
DOCUMENTELE OFICIALE ÎN VIGOARE
CU MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE
ULTERIOARE.**

**ДОКУМЕНТЫ, РАЗМЕЩЕННЫЕ В
ДАННОЙ КНИГЕ, ПРЕДНАЗНАЧЕНЫ
ИСКЛЮЧИТЕЛЬНО В ОЗНАКОМИТЕЛЬ-
НЫХ ЦЕЛЯХ. ПРИ ПОДГОТОВКЕ И ПРИ-
НЯТИИ РЕШЕНИЙ СЛЕДУЕТ РУКОВОД-
СТВОВАТЬСЯ ОФИЦИАЛЬНО ДЕЙСТВУ-
ЮЩИМИ ДОКУМЕНТАМИ С ПОСЛЕДУЮ-
ЩИМИ ИЗМЕНЕНИЯМИ И ДОПОЛНЕНИЯ-
МИ.**

Cuprins

1. Ordinul Ministerului Finantelor al Republicii Moldova Nr.6 din 19.01.2009 „Cu privire la Registrul donatorilor externi”
2. Agencia Statelor Unite ale Americii pentru Dezvoltare Internațională (USAID)
3. Agencia Suedeză pentru Dezvoltare Internațională
4. Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei
5. Banca Europeană de Investiții
6. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
7. Banca Germană KfW
8. Banca Mondială
9. Centrul European de Inițative
10. Comisia Europeană
11. Comunitatea Statelor Europene
12. Consiliul Europei
13. Fondul de investiții sociale din Moldova
14. Fondul Kuweitean pentru Dezvoltare Economică Arabă
15. Fundația SOROS
16. Guvernul Japoniei
17. Guvernul Olandei (Regatul Țărilor de Jos)
18. Guvernul Suediei
19. Organizația Națiunilor Unite
20. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
21. Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP)
22. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
23. Statele Unite ale Americii
24. TACIS

Republica Moldova

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN Nr. 6
din 19.01.2009

cu privire la Registrul donatorilor

Publicat : 10.02.2009 în Monitorul Oficial Nr. 27-29 art Nr : 90 Data intrării
în vigoare : 01.01.2009

Întru asigurarea transparenței înregistrării în executarea de casă a bugetului a
surselor externe,

ORDON:

1. Se aprobă Registrul donatorilor externi, conform anexei la prezentul ordin.
2. Prezentul ordin se pune în aplicare începând cu 1 ianuarie 2009.

MINISTRUL FINANTELOR

Mariana DURLEȘTEANU

Nr. 6. Chișinău, 19 ianuarie 2009.

MINISTERUL FINANTELOR - ORDIN №40

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ - ПРИКАЗ №40

MINISTERUL FINANTELOR - ORDIN №208

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ - ПРИКАЗ №208

Registrul donatorilor externi

Codul	Denumirea completa	Denumirea scurta
50	Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei	CEB
51	Banca Europeană de Investiții	BEI
52	Banca Germană KfW	KfW
53	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	BERD
54	Banca Mondială	BM
55	Comisia Europeană	CE
56	Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei	FG
57	Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă	FIDA
58	Fondul Kuweitean pentru Dezvoltare Economică Arabă	FKDEA
59	Guvernul Suediei	GS
60	Guvernul Olandei	GO
61	Guvernul Japoniei	GJ
62	Agencia Suedeză pentru Dezvoltare Internațională	SIDA
63	Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Guvernului Regatului Unit, Marii Britanii și Irlandei de Nord	DFID
64	Guvernul SUA	USAID
65	Programul de Mediu al Națiunilor Unite	UNEP
66	Fondul pentru copii al Națiunilor Unite	UNICEF
67	Fondația Soros -Moldova	FSM
68	Asistență Tehnică pentru Comunitatea Statelor Independente	TACIS
69	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare	PNUD
70	Comunitatea Statelor Europene	CSE
71	Centrul European de Inițative	CEI

Республика Молдова

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ

ПРИКАЗ № 6
от 19.01.2009

о Регистре внешних доноров

Опубликован : 10.02.2009 в Monitorul Oficial Nr. 27-29 статья № : 90 Дата вступления
в силу : 01.01.2009

В целях обеспечения прозрачности регистрации в кассовом исполнении бюджета
внешних источников ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Утвердить Регистр внешних доноров согласно приложению к данному приказу.
2. Настоящий приказ вводится в действие с 1 января 2009 года.

МИНИСТР ФИНАНСОВ

Мариана ДУРЛЕШТЯНУ

№ 6. Кишинэу, 19 января 2009 г.

РЕГИСТР ВНЕШНИХ ДОНОРОВ

Код	Полное наименование	Краткое наименование
50	Банк Развития Совета Европы	CEB
51	Европейский Банк по инвестициям	BEI
52	Немецкий банк KfW	KfW
53	Европейский банк реконструкции и развития	BERD
54	Всемирный банк	BM
55	Европейская Комиссия	CE
56	Всемирный фонд СПИД/ТБ/малярия	FG
57	Международный фонд по развитию сельского хозяйства	IF AD
58	Кувейтский фонд арабского экономического развития	FKDEA
59	Правительство Швеции	GS
60	Правительство Нидерланд	GO
61	Правительство Японии	GJ
62	Международное шведское агентство по развитию	SIDA
63	Соединенное Королевство - Департамент международного развития	DFID
64	Американское агентство по международному развитию	USAID
65	Программа ООН по окружающей среде	UNEP
66	Детский фонд ООН	UNICEF
67	Фонд Soros Moldova	FSM
68	Техническая помощь Содружеству Независимых Государств	TACIS
69	Программа ООН по развитию	PNUD
70	Европейский союз	CSE
71	Европейский центр инициатив	CEI

Agencia SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID)

<http://www.usaid.gov/>

Misiunea USAID

Agencia SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) este o agenție a guvernului Statelor Unite responsabilă de acordarea asistenței economice țărilor în curs de dezvoltare din întreaga lume. Ea ajută țările în curs de dezvoltare la implementarea reformelor democratice și economice, refacerea în urma dezastrelor și combaterea sărăciei. Agenția își are sediul central la Washington și reprezentanțe în întreaga lume. USAID lucrează în strânsă colaborare cu organizații private de voluntariat, organizații locale, universități, întreprinderi americane, organizațiile internaționale, alte guverne, precum și alte agenții guvernamentale americane. Ea este finanțată din banii contribuabililor americani. USAID are o colaborare strânsă cu Departamentul de Stat în scopul alinierii programelor și se află în subordinea Secretarului de Stat al SUA.

UKRAINE

ukraine.usaid.gov

MOLDOVA

moldova.usaid.gov

BELARUS

belarus.usaid.gov

Incepand cu anul 1992, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) cu misiune în Ucraina, Moldova și Belarus, a fost creată pentru a ajuta regiunea în procesul de tranziție la o bază largă de piață a democrației. În timp ce

fiecare dintre aceste țări parcurg aceleași căi de dezvoltare, misiunea programelor frecvent se concentrează pe domeniile de democrație și de guvernare, creștere economică și bunăstare socială.

Guvernul SUA prin intermediul Agenției pentru Dezvoltare Internațională (USAID) implementează programe de asistență umanitară și acordă asistență economică externă multor țări încă din anul 1961.

USAID lucrează în parteneriat strâns cu organizații private voluntare din SUA, instituții indigene, precum și alte instituții naționale și internaționale.

Misiunea USAID în Ucraina, Moldova și Belarus, cu sediul la Kiev, Ucraina, și poate fi contactată la:

Nizhniy Val, 19 19 Nizhniy Val

04071 Kiev, Ucraina

Tel: (380 44) 537-4600

(380 44) 492-7100

Fax: (380 44) 537-4684

e-mail: kyvinfo@usaid.gov

Din anul 1993, USAID a furnizat mai mult de 300 milioane dolari Republicii Moldova ca asistență tehnică, în primul rând pentru reformele în agricultură și privatizarea sectorului energetic, soluționarea diferitor probleme din medicină, nevoile umanitare, formarea statului de drept, programe pentru dezvoltarea afacerilor, precum și de reformă a sectorului financiar.

[USAID Programe in Moldova](#)

[Strategia curentă a USAID în Moldova \(2001-2007\)](#) conține proiecte noi, ce vizează susținerea dezvoltării antreprenoriatului privat, a instituțiilor democratice și domeniul asistenței sociale. Proiectele date sunt prezentate în continuare:

Creștere economică

- [Proiectul de Dezvoltare a Businessului Agricol](#)
- [Proiectul Politici Agricole](#)
- [Oportunități mai Bune pentru Tinerii și Femeile din Moldova](#)
- [Dezvoltarea Businessului în Vederea Extinderii Participării Tinerilor în Economia Moldovei](#)
- [Proiectul Reglementarea Activității de Întreprinzător și Administrarea Fiscală](#)
- [Creșterea Competitivității și Dezvoltarea Întreprinderilor \(CEED\)](#)
- [Programul de Extindere a Creditării](#)
- [Programul "De la fermier la fermier"](#)
- [Western NIS Enterprise Fund](#)

Guvernare justă și democratică

- [Programul Community Connections](#)
- [Programul de Instruire și Acces la Internet](#)
- [Programul Media în Moldova](#)
- [Programul de Participare Civică din Moldova](#)
- [Reforma și Sectorul Non-profit](#)
- [Statul de Drept](#)
- [Consolidarea Activismului Politic Democratic în Moldova](#)

Investire în oameni

- [Prevenirea HIV/SIDA și a Hepatitei B și C în Moldova](#)

Programul Preliminar de Țară al Moldovei - finanțat de corporația "Millennium Challenge Corporation"

- [Programul Preliminar de Țară al "Fondului Provocările Mileniului" pentru Buna Guvernare](#)
- [Consolidarea Capacității de Monitorizare a Societății Civile din Moldova](#)

- [Reforma Administrării Vămilelor și a Poliției](#)
- [Reformarea și Optimizarea Activității Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției](#)

Creșterea Competitivității și Dezvoltarea Întreprinderilor (CEED)

Executant: Chemonics International, Inc.

Perioada: 09/2005 - 09/2010

Proiectul Creșterea Competitivității și Dezvoltarea Întreprinderilor (CEED) este un proiect impus de cerințele pieței, care caută să sporească competitivitatea pe piața mondială a întreprinderilor moldovenești din sectorul privat cu accent pe 1) textile și vestimentație; 2) tehnologii informaționale și de comunicare; și 3) industria vinurilor. CEED va contribui la crearea unui mediu de afaceri, care stimulează creșterea economică durabilă și promovează investițiile de capital. CEED, de asemenea, va încuraja existența unui dialog eficient între sectorul public și cel privat și va promova transparența și respectarea standardelor de performanță și codurilor internaționale. Cu timpul, CEED va funcționa în calitate de catalizator pentru înființarea organizațiilor de comerț de vîrf, care vor beneficia de relații eficiente și efective în cadrul rețelelor de furnizare și lanțurilor de valoare ale sectoarelor. Scopurile proiectului constau în crearea noilor locuri de muncă, mai bine plătite, pentru cetățenii Moldovei și mărirea veniturilor în sectoarele țintă.

Proiectul de Dezvoltare a Businessului Agricol

Executant: [Citizens Network for Foreign Affairs \(CNFA\)](#)

Perioada: 06/2004 - 06/2009

Proiectul de Dezvoltare a Agrobusiness-ului activează în vederea sporirii veniturilor și posibilităților de angajare în mediul rural prin îmbunătățirea competitivității pe plan internațional și, în consecință, a performanței în sfera comerțului a sectorului agrar din Moldova. Principalul obiectiv al programului constă în impulsivarea sectorului agricol de valoare adăugată din Moldova, acesta fiind un mecanism strategic, capabil de a relansa întreaga economie agrară. Programul, de asemenea, dezvoltă capacitățile fermierilor și întreprinderilor agricole și pune la dispoziția lor noi surse de informare pentru a le permite să-și diversifice activitatea și să penetreze noi piețe de export.

Proiectul Politici Agricole

Executant: [Antreprenor General - Abt Associates Inc.; Subcontractant - ACDI/VOCA](#)

Perioada: 08/03/2006 - 09/30/2009

Proiectul de Politici Agrare lucrează cu Ministerul Agriculturii și Industrii Alimentare în vederea consolidării și restructurării Ministerului în așa mod, ca acesta să poată susține efectiv dezvoltarea în Moldova a unui sector agro-industrial bazat pe piață. Activitățile proiectului includ elaborarea și implementarea planului de restructurare organizațională bazat pe bunele practici internaționale, la fel ca și facilitarea informării populației și discuțiilor publice.

Oportunități Mai Bune pentru Tinerii și Femeile din Moldova

Executant: Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

Perioada: 10/01/2004 - 03/30/2009

Proiectul Oportunități Mai Bune pentru Tinerii și Femeile din Moldova activează în vederea creării pe întreg teritoriul Moldovei a unei rețele de centre de asistență pentru femeile și tinerii în situație de risc, care vor oferi cazare temporară și oportunități de instruire și vor funcționa în regim de auto-gestiune. Prin intermediul rețelei date proiectul reduce vulnerabilitatea în fața traficării a absolvenților orfelinatelor și școlilor-internat și a victimelor traficului întoarse acasă, oferindu-le un mediu sigur de locuit și de instruire supervizată fără plată, cu acces la formarea deprinderilor de viață necesare, instruire profesională, servicii medicale și consiliere, experiență de muncă reală care-i va pregăti pentru angajarea reușită în câmpul muncii, ducând spre o (re)integrare de succes în comunitate.

Proiectul Reglementarea Activității de Întreprinzător și Administrarea Fiscală

Executant: DAI/NATHAN Group

Perioada: 09/2007 - 09/2010

Proiectul Reglementarea Activității de Întreprinzător și Administrarea Fiscală are ca scop îmbunătățirea mediului de afaceri din Moldova prin implementarea reformelor în sectorul de afaceri și cel fiscal. În vederea atingerii acestui obiectiv proiectul lucrează împreună cu Guvernul Republicii Moldova asupra reducerii barierelor administrative în activitatea de antreprenariat, optimizarea sistemului fiscal, reducerea oportunităților pentru corupție, îmbunătățirea accesului la informație și fortificarea dialogului dintre sectorul public și cel privat.

Creșterea Competitivității și Dezvoltarea Întreprinderilor

Executant: Chemonics International, Inc.

Perioada: 09/30/2005 - 09/30/2010

Proiectul Creșterea Competitivității și Dezvoltarea Întreprinderilor are drept obiectiv creșterea competitivității întreprinderilor moldovenești în trei ramuri industriale: 1) tehnologii informaționale; 2) textile și confecții; 3) vinificație. Proiectul realizează acest obiectiv prin stimularea îmbunătățirii deprinderilor de marketing și vânzări ale întreprinderilor, mărirea productivității și perfecționarea procesului de producție și practicilor de management financiar prin intermediul asistenței tehnice focalizate. Proiectul, de asemenea, mărește accesul la finanțare cu scopul de a permite întreprinderilor să facă investiții capitate, să obțină capital circulant și să se extindă. Cu timpul proiectul va ajuta întreprinderile să se ocupe de planificarea strategică și să formeze asociații de colaborare în vederea dezvoltării unor clustere industriale durabile.

Programul de Extindere a Creditării

Executant: Moldova-Agroindbank, Banca Socială, Corporația Finanțare Rurală, Fincombank, Moldindconbank, Mobiasbanca, Victoriabank

Perioada: 10/01/2003 - 09/30/2009

Facilitatea de garantare a portofoliului de împrumuturi a Programului de Credite pentru Dezvoltare stimulează băncile moldovenești să acorde credite fermierilor și întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM), facilitându-le accesul la capital, la piețe de tranzacții în numerar și la cunoștințe tehnice. Programul de Credite pentru Dezvoltare creează un mecanism de oferire a soluțiilor alternative privind distribuirea riscului și de depășire a obstacolelor majore, cum sunt lipsa finanțării pentru împrumuturi pe termen scurt, mediu și lung acordate fermierilor și întreprinderilor mici și mijlocii.

Programul "De la fermier la fermier"

Executant: [Citizens Network for Foreign Affairs \(CNFA\)](#)

Perioada: 09/20/1999 - 06/15/2009

Programul "De la fermier la fermier" mobilizează voluntari cu experiență pentru a acorda asistență fermierilor și cooperativelor de fermieri în inițiative cu caracter comunitar ce impulsionează dezvoltarea antreprenoriatului agricol. Anual programul găzduiește aproximativ 35 de voluntari din Statele Unite, majoritatea având o

experiență de peste 20 de ani în agricultură și antreprenariat. Voluntarii lucrează împreună cu fermierii locali asupra unor sarcini care ajută comunitățile agrare locale în următoarele domenii: marketing strategic, crearea cooperativelor de fermieri, asistență în elaborarea bugetelor și a planurilor de lucru și instruirea instructorilor locali în gestionare financiară și ducerea evidenței. Programul lucrează în strânsă colaborare cu Federația Americană a Fermierilor și cu Comitetul Femeilor al acestei organizații în vederea consolidării statutului și posibilităților femeilor în activitatea agricolă și în antreprenariatului agricol.

Western NIS Enterprise Fund

Executant: [Western NIS Enterprise Fund](#)

Perioada: 06/01/1995 - 06/01/2009

Instituit de Congresul Statelor Unite ale Americii, "Western NIS Enterprise Fund" este un fond regional de acțiuni private care investește în întreprinderi mici și mijlocii cu scopul de a forma lideri pe piața competitivă care să atragă capital privat suplimentar în Moldova și Ucraina. Prin aplicarea bunelor practici internaționale, standardelor de guvernare corporativă și metodelor de protecție a mediului "Western NIS Enterprise Fund" servește drept catalizator pentru dezvoltarea companiilor locale. De la întemeierea sa, fondul a investit aproximativ 120 milioane dolari SUA într-o serie de ramuri industriale cu concentrare asupra bunurilor de larg consum de mare circulație, materialelor de construcție, serviciilor financiare, de ambalare și comerțului

Reprezentanța regională a USAID în Moldova se află în Chișinău, și poate fi contactată la adresa:

57 / 1, Banulescu-Bodoni

ASITO Building, Etaj 5

Chișinău, Moldova 2005

Tel: (037322) 20-18-00

Fax: (037322) 23-72-77

<http://moldova.usaid.gov>

e-mail: kyvinfo@usaid.gov

Agencia Suedeză pentru Dezvoltare Internațională

<http://www.sida.se>

Agencia Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi) este o agenție guvernamentală din cadrul Ministerului de Afaceri Externe al Suediei. SIDA este o organizație globală și are oficii în circa 50 de țări. SIDA este o agenție transparentă, care oferă toată informația necesară privind activitatea sa în interesul tuturor. Este de asemenea o agenție flexibilă și deschisă spre cooperare.

Agencia Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi) susține o gamă largă de activități în Republica Moldova și are drept obiectiv principal crearea condițiilor ce ar permite oamenilor să iasă din sărăcie cu forțele proprii. Suedia finanțează programe ce țin de administrația publică, societatea civilă, creșterea economică în țările sărace și dezvoltarea socială. Suportul bilateral al Suediei în Moldova a început să fie acordat în 1996.

ASDI/SIDA susține procesul de realizare în Republica Moldova a reformelor economice și democratice, precum și aspirațiile de integrare europeană. Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională și-a demonstrat eficacitatea proiectelor în țara noastră în domeniile asistenței sociale, ocrotirii sănătății, protecției mediului ambiant, realizarea cărora se axează pe trei domenii prioritare: asigurarea unei bune guvernări; sporirea competitivității în sectorul rural; utilizarea mai eficientă a resurselor energetice.

SIDA co-finanțează implementarea de proiecte, care întotdeauna includ o componentă de AT și investițională împreună cu unul sau mai mulți donatori. În cazul Moldovei, SIDA a aplicat schema de AT și proiecte complementare

cu Banca Mondială prin oferirea de asistență tehnică pentru a garanta implementare unui înțelegeri de credit sau a pregăti procedurile de lansare a înțelegerii de credit (e.g. MSIF I și MSIF II; HIF; Proiectul Energetic; Proiectul RISP; Proiectul Cadastru). TOR sunt elaborați de către agenția implementatoare.

Contacte

Nume	Poziția	E-mail	Tel.	Fax	Locație WEB	Adresa
Orlova	manager	office@asdi.md	+373 (22)	+373 (22)	www.aids.md	17, Petru Movilă
Nina	program social		23-29-83, 23-29-84	23-29-85		street, Chișinău, Republic of Moldova

Contact

Sida's main office

Valhallavägen 199

105 25 Stockholm

Sida's reception is on the ground floor

The nearest underground station is Karlaplan

Switchboard: + 46 8 698 50 00

Fax: +46 8 20 88 64

E-mail: sida@sida.se

Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB)

<http://www.coebank.org/>

Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE), cea mai veche instituție financiară multilaterală din Europa, a fost înființată în anul 1956, ca instrument al politicii sociale a Consiliului Europei. Este o bancă de dezvoltare multilaterală care sprijină proiecte cu finalitate socială prin acordarea de împrumuturi sau garanții pe termen lung, reprezentând expresia solidarității financiare a statelor europene care au ales să i se alăture. Banca este plasată sub autoritatea Consiliului Europei. Cu toate acestea, ea are propriul său statut juridic și autonomie financiară. Până în prezent, 38 de state europene au aderat la BDCE.

Banca acordă împrumuturi și garanții statelor membre, autorităților locale și instituțiilor financiare pentru finanțarea proiectelor sociale în domenii de activitate bine definite:

- proiecte pentru soluționarea problemelor refugiaților, migranților și victimelor calamităților naturale sau ecologice,
- crearea de locuri de muncă în zonele dezavantajate,
- construirea de locuințe sociale pentru persoanele cu venituri reduse,
- dezvoltarea infrastructurii sociale în domeniul sănătății și educației,
- dezvoltarea infrastructurii legată de modernizarea rurală,
- dezvoltarea infrastructurii legată de protecția mediului,
- dezvoltare infrastructurii pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit în zonele urbane,
- protecția și reabilitarea monumentelor istorice.

Planul de acțiune al celui de-al 3-lea Summit al Consiliului Europei (Varșovia, mai 2005) a solicitat BDCE ca, prin mijloacele proprii de acțiune, să faciliteze punerea în practică a politicilor care vizează consolidarea democrației, promovarea statului de drept și respectarea drepturilor omului, în special în domeniul formării magistraților, administratorilor și altor actori ai vieții publice, ca și în domeniul organizării, funcționării și a infrastructurilor serviciilor publice administrative și judiciare.

La reuniunea organelor de conducere ale Băncii de la Sofia (iunie 2006) a fost adoptată Rezoluția privind *Cadrul general al politicii de împrumuturi și de finanțare de proiecte*, care prin care au fost extinse domeniile de intervenție ale Băncii, în conformitate cu deciziile Summit-ului de la Varșovia.

Banca își bazează activitatea pe propriile fonduri și rezerve și nu primește asistență sau subvenții din partea statelor membre. Datorită clasificării sale excelente (pentru operațiuni pe termen lung, banca este clasificată cu calificativul AAA de către Fitch, Moody's și Standards and Poor's), Banca colectează fonduri de pe piețele financiare internaționale în cele mai bune condiții, oferind posibilitatea finanțatorilor săi să reducă substanțial costurile resurselor lor pentru finanțarea proiectelor sociale.

Banca a constituit un cont financiar selectiv care îi permite să utilizeze o parte din beneficiile sale anuale pentru a subvenționa dobanzile împrumuturilor pentru unele proiecte de mare valoare socială din cele mai defavorizate state membre.

Suma totală a împrumuturilor acordate de banca de la înființarea sa se cifrează la peste 20 de miliarde de euro. Volumul anual al împrumuturilor se ridică la cca. 1,6 miliarde de euro. Capitalul subscris al băncii este de 3.294 milioane de euro, repartizat între cele 38 de state membre.

Pentru perioada 2005-2009, CEB își propune să amplifice acțiunile sale, în special în țările membre din Europa centrală și de sud-est.

Adresele:

55, avenue Kléber
F-75116 Paris, France
Tel: + 33 (0)1 47 55 55 00
Fax: + 33 (0)1 47 55 03 38
Web: www.coebank.org

Republica Moldova

Mrs. Lilia Snegureac
Director

Puskin 4
MD - 2009 Chișinău

Tel: + 373 22 202 304
Fax: + 373 22 202 305

E-mail: informchisinau@coe.int
Web: <http://www.bice.md>

Offices of the Council of Europe

Mr. Vladimir Ristovski
SRSG to Moldova
Consiliul Europei

Puskin 4
MD - 2009 Chişinău
Tel.: + 373 22 202 304
Fax: + 373 22 202 305
E-mail: informchisinau@coe.int
Internet : www.bice.md

Banca Europeană de Investiții

<http://www.bei.org/>

<http://www.eib.org/>

Banca Europeană de Investiții (BEI) a fost înființată în 1958 prin Tratatul de la Roma. Rolul principal al băncii este de a împrumuta fonduri pentru proiectele de interes european, precum căile de comunicație rutieră și feroviară, aeroporturile sau programele de mediu. Banca finanțează, de asemenea, investițiile întreprinderilor mici în UE și dezvoltarea economică din țările candidate și țările în curs de dezvoltare. Prioritățile băncii la nivelul UE sunt de a susține:

- coeziunea și convergența;
- întreprinderile mici și mijlocii;
- durabilitatea mediului;
- inovația,
- dezvoltarea rețelelor de transport transeuropene și
- sursele de energie durabile, competitive și sigure.

Philippe Maystadt a fost ales președinte al BEI în ianuarie 2000.

Ce face banca?

BEI este o instituție nonprofit, care se autofinanțează și este independentă de bugetul UE. Banca este finanțată prin împrumuturi pe piețele de capital. Acționarii băncii – statele membre ale Uniunii Europene – subscriu colectiv la capitalul băncii, iar contribuția fiecărei țări reflectă puterea economică a acesteia în Uniune.

Prin susținerea statelor membre, BEI beneficiază de cel mai bun rating de credit (AAA) de pe piețele de capital, de unde poate ridica sume foarte mari de capital în condiții foarte avantajoase. La rândul ei, banca poate să investească în proiecte de interes public pentru care nu s-ar putea găsi fonduri din alte surse – sau pentru care ar trebui efectuate împrumuturi costisitoare.

Proiectele în care banca investește sunt selectate atent.

În exteriorul UE, BEI susține politicile UE de dezvoltare și cooperare în țările candidate și potențial candidate, în țările din regiunea Mării Mediterane și din estul Europei (inclusiv Rusia) care se încadrează în sfera politicii de vecinătate a UE, și în țările din Africa, Caraibe, Pacific, Asia și America Latină.

În final, BEI este acționarul majoritar al Fondului European de Investiții, alături de care formează „Grupul BEI”.

Cum este organizată activitatea băncii?

BEI este o instituție autonomă. Banca adoptă deciziile de împrumut și de creditare pe baza punctelor forte ale fiecărui proiect și a oportunităților oferite de piețele financiare. În fiecare an, banca prezintă un raport cu privire la toate activitățile sale.

BEI cooperează cu instituțiile UE. De exemplu, reprezentanții săi participă în comitetele Parlamentului European, iar Președintele BEI participă la reuniunile Consiliului atunci când se întâlnesc miniștrii economiei și finanțelor din statele membre UE.

Deciziile băncii sunt adoptate de următoarele organisme.

- **Consiliul Guvernatorilor** este alcătuit din miniștri (în mod normal, miniștrii de finanțe) din toate statele membre. Acesta definește politica generală de împrumuturi a băncii, aprobă bilanțul contabil și raportul anual, autorizează banca să finanțeze proiecte în exteriorul UE și ia hotărâri cu privire la creșterile de capital.
- **Consiliul Director** aprobă operațiunile de creditare și de împrumut și se asigură că BEI este administrată corespunzător. Consiliul este alcătuit din 28 de directori – unul nominalizat de fiecare stat membru UE și unul nominalizat de Comisia Europeană.
- **Comitetul Administrativ** este organul executiv permanent al băncii. Acesta administrează activitățile zilnice ale BEI și are nouă membri.

Adresa:

European Investment Bank,
Attn.: Daniela Sacchi-Cremmer
100 boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg.
Or by fax at 3+52 4379 – 63188
<http://www.bei.org/>

EIB Contacts

Date: 15/10/2001

EIB Switchboard:

- **Contact a member of staff in a specific service**
- Tel: (+352) 43 79 1

General information:

- **Enquiries regarding the financing facilities, activity, organisation and objectives of the EIB**
- Information Desk
Communication Department
- info@eib.org
- Tel: (+352) 43 79 - 22000
- Fax: (+352) 43 79 - 62000

Disclosure of documents:

- **Enquiries regarding the EIB's Public Disclosure Policy, and requests for access to project related information**
- Communication Department
- infopol@eib.org
- Fax: (+352) 43 79 - 62000

Press Office:

- Press Office Division
Communication Department
- press@eib.org
- Tel: (+352) 43 79 - 21000
- Fax: (+352) 43 79 - 61000

Anti corruption Hotline:

- Inspectorate General
Fraud Investigations
- investigations@eib.org
- Fax: (+352) 43 79 - 64297
- How to report fraud or corruption?

Complaints:

- Secretary General
- complaints@eib.org
- How to lodge a complaint?

Capital Markets:

Contact

Questions related to EIB's activities on the capital markets may be addressed to

European Investment Bank

Investor Relations

100, Boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

E-mail: investor.relations@eib.org

Tel. +352 43 79 - 53000

Fax. +352 43 79 - 66299

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare

Înființată în 1991, **Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)** folosește investițiile pentru a susține dezvoltarea economiei de piață și a democrației în 27 de țări, din **Europa Centrală** până în **Asia Centrală**.

BERD este deținută de 61 de țări și de două **instituții interguvernamentale**. Cu toate că acționarii săi aparțin sectorului de stat, BERD investește mai ales în sectorul privat, de regulă împreună cu alți parteneri comerciali.

BERD oferă finanțări de proiecte pentru bănci, întreprinderi industriale și comerciale, adresându-se atât noilor inițiative cât și companiilor deja existente. De asemenea, colaborează și cu societăți din sectorul public pentru a sprijini privatizarea acestora, restructurarea întreprinderilor de stat și îmbunătățirea serviciilor municipale sau comunale.

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare state membre

 Membri finanțatori

 Membri beneficiari ai **investițiilor**

Mandatul BERD stipulează că aceasta trebuie să colaboreze numai cu țări care respectă principiile democratice. Acordul de înființare a BERD impune promovarea dezvoltării durabile și ecologice ca parte integrantă a tuturor activităților sale.

Erik Berglof este economist-șef al BERD.

Albania	Australia	Austria
Armenia	Belgia	Canada
Azerbaidjan	Cipru	Danemarca
Belarus	Egipt	Israel
Bosnia și Herțegovina	Finlanda	Franța
Bulgaria	Germania	Grecia
Croația	Islanda	Irlanda
Republica Cehă	Italia	Japonia
Estonia	Luxemburg	Malta
Georgia	Norvegia	Portugalia
Ungaria	Maroc	Olanda
Kazahstan	Regatul Unit	Statele Unite ale Americii
Republica Kârgâză	Coreea de Sud	Mexic
Republica Macedonia	Noua Zeelandă	Spania

Republica Moldova Suedia Elveția
Mongolia
Munte negru
Polonia
România
Rusia
Serbia
Republica Slovacă
Slovenia
Tadjikistan
Turcia
Turkmenistan
Ucraina
Uzbekistan

Membri finanțatori, instituții ale Uniunii Europene:

- Comunitatea Europeană
- Banca Europeană de Investiții

Cuprins

[ascunde]

- [1 Condiții de acordare a finanțării BERD](#)
- [2 Organizare](#)
- [3 Președinți ai BERD](#)
- [4 Adresa sediului central](#)
- [5 Legături externe](#)

Condiții de acordare a finanțării BERD

Finanțările BERD pentru proiecte aparținând sectorului privat fluctuează între €5 milioane și €250 milioane, sub formă de împrumuturi sau de participații la capitalul social. Cifra medie a investițiilor BERD este de €25 milioane.

Proiectele de proporții mai mici pot fi finanțate prin intermediari financiari sau prin programe speciale care se adresează investițiilor de dimensiuni reduse în țările mai puțin dezvoltate.

Criterii

Pentru a fi admisibil pentru o finanțare, proiectul trebuie să satisfacă următoarele condiții:

- să fie situat într-una din țările în care BERD operează
- să aibă bune perspective comerciale
- să aibă un aport de capital în numerar sau în natura din partea sponsorului proiectului
- să fie util pentru economia locală și pentru dezvoltarea sectorului privat
- să satisfacă criteriile financiare și ecologice existente.

Structura proiectelor

BERD adaptează fiecare proiect în funcție de nevoile clienților și de situația specifică a țării, regiunii și sectorului în cauză. De regulă BERD finanțează maxim 35 la sută din costul total al unui proiect care pleacă de la zero sau 35 la sută din capitalizarea pe termen lung a societății responsabile de realizarea proiectului. Sponsorii trebuie să contribuie cu un aport de capital semnificativ, cel puțin egal cu investiția BERD.

Este de asemenea necesară asigurarea unor surse suplimentare de finanțare, din partea sponsorilor, a altor co-finanțatori sau obținute prin intermediul programului de împrumut sindicalizat oferit de BERD.

Sectoare sprijinite

Finanțările BERD acoperă marea majoritate a sectoarelor economice.

Câteva exemple:

- întreprinderile agricole
- eficientizarea energetică
- instituțiile financiare
- sectorul de producție
- infrastructurile municipale sau comunale și infrastructurile de mediu
- resursele naturale
- energia
- turismul
- telecomunicațiile, tehnologia informației și mass-media
- transportul.

Organizare

Principalul său organism de conducere este Consiliul guvernatorilor, format dintr-un reprezentant - de regulă ministrul de finanțe - pentru fiecare stat membru. Consiliul guvernatorilor delegă majoritatea atribuțiilor de conducere Consiliului directorilor, care stabilește orientarea strategică a BERD. Consiliul guvernatorilor alege un președinte al băncii, care este reprezentantul legal al acesteia. Președintele are sarcina de a administra activitatea BERD sub îndrumarea Consiliului directorilor.

Președintele Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare este Jean Lemierre, numit în această funcție pe 3 iulie 2000.

Președinți ai BERD

aprilie 1991 – iunie 1993: **Jacques Attali**

septembrie 1993 – ianuarie 1998: **Jacques de Larosière**

septembrie 1998 – aprilie 2000: **Horst Kohler**

iulie 2000 – prezent: **Jean Lemierre**

Adresa sediului central

One Exchange Square
London EC2A 2JN
United Kingdom

Adresa sediului Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare în Republica Moldova

- Director al Oficiului — dl Francis Delaey
- Republica Moldova Chișinău str. 31 august 1989, nr.98
- work tel: (+373-22) 21-00-00

work tel: (+373-22) 21-00-01

fax: (+373-22) 21-00-11

Legături externe

- EBRD web site
- Bank Information Center
- US Commercial Service Liaison office to EBRD
- Central and Eastern European Bankwatch network of civil society groups monitoring and lobbying on public Bank projects and policies

DOCUMENT AL BĂNCII EUROPENE PENTRU RECONSTRUCȚIE ȘI DEZVOLTARE

STRATEGIA PENTRU MOLDOVA

Aprobată de Consiliul de Directori pe 4 septembrie 2007
<http://www.ebrd.com/about/strategy/country/moldova/stratmol.pdf>

Traducerea textului original al documentului este oferită de BERD doar spre conveniența cititorului. Deși BERD a depus eforturi rezonabile să asigure autenticitatea traducerii, BERD nu garantează sau confirmă acuratețea traducerii. Contarea pe orice astfel de traducere va fi un risc personal al cititorului. În nici o circumstanță BERD, angajații sau agenții săi nu vor purta răspundere în fața cititorului sau oricărei alte persoane pentru orice incorectitudine, eroare, omisiune, ștergere, defect și/sau orice alterare a oricărui conținut al traducerii, indiferent de cauză, sau pentru orice pagube aparute ca rezultat. În cazul unor necorespunderi sau contradicții între varianta Engleză și cea tradusă, varianta Engleză va prevala.

CUPRINS

REZUMAT	1
STRATEGIA DE ȚARĂ	7
1. PORTOFOLIUL BĂNCII	7
1.1 Descriere succintă a activităților Băncii la zi	7
1.2 Implementarea strategiei de țară precedente	8
1.3 Impactul portofoliului Băncii asupra tranziției și lecțiile învățate.....	9
1.3.1 Calitatea portofoliului.....	9
1.3.2 Mobilizarea cofinanțării	10
1.3.3 Impactul asupra tranziției și lecțiile învățate	10
1.4 Raportul de portofoliu	11
2. MEDIUL OPERAȚIONAL	11
2.1 Mediul general de reforme	11
2.1.1 Evoluții politice	11
2.1.2 Condițiile sociale și ale pieței muncii.....	12
2.1.3 Reforma cadrului juridic.....	13
2.1.4 Aspectele de mediu	13
2.2 Progresele înregistrate în tranziție și răspunsul economiei	14
2.2.1 Condițiile macroeconomice pentru operațiunile Băncii.....	14

2.2.2 Succesele și provocările tranziției	16
2.3 <i>Accesul la capital și cerințele investiționale</i>	21
3. ORIENTĂRI STRATEGICE.....	21
3.1 <i>Prioritățile Băncii pentru perioada strategiei</i>	21
3.2 <i>Provocările sectoriale și obiectivele Băncii</i>	22
3.2.1 Întreprinderile private.....	22
3.2.2 Instituțiile financiare.....	24
3.2.3 Infrastructura	25
4. ALTE ORGANIZAȚII FINANCIARE INTERNAȚIONALE, DONATORI MULTILATERALI ȘI BILATERALI	30
4.1 <i>Organizațiile financiare internaționale și cooperarea între donatori</i>	30
4.2 <i>Organizațiile financiare internaționale și alte organizații internaționale</i>	30
4.2.1 Banca de Dezvoltare a Comerțului în bazinul Mării Negre (BSTDB).....	30
4.2.2 Banca Europeană pentru Investiții (BEI).....	30
4.2.3 Uniunea Europeană (UE)	31
4.2.4 Fondul Monetar Internațional (FMI)	32
4.2.5 Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OCED).....	32
4.2.6 Grupul Băncii Mondiale	33
4.2.7 Organizația Națiunilor Unite (ONU).....	34
4.3 <i>Donatorii bilaterali principali</i>	34
ANEXA 1 – OPERAȚIUNILE SEMNATE DE BANCĂ ȘI PROIECTELE DIN PORTOFOLIU	37
ANEXA 2 – EVALUAREA MEDIULUI POLITIC.....	40
ANEXA 3 – EVALUAREA LEGISLAȚIEI COMERCIALE A MOLDOVEI	45
ANEXA 4 – MEDIUL AMBIANT.....	52
ANEXA 5 – INDICATORI ECONOMICI SELECTAȚI.....	53
ANEXA 6 – PROGRAMUL DE COOPERARE TEHNICĂ.....	54

REZUMAT

Moldova și-a asumat angajamentul și a progresat în aplicarea principiilor democrației bazate pe pluripartitism, pluralism și economia de piață în conformitate cu Articolul 1 al Acordului de Înființare a Băncii.

Partidul de guvernământ, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM), care a obținut al doilea mandat de guvernare în martie 2005, și-a reiterat în continuare angajamentul față de integrarea europeană. Totuși, antecedenta reformelor de democratizare și instituire a principiilor economiei de piață pe durata strategiei precedente a fost neuniformă. Conform Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), alegerile naționale din martie 2005 și alegerile locale din iunie 2007 au corespuns în linii generale standardelor internaționale pentru alegeri democratice. Cu toate acestea, s-au constatat deficiențe în unele aspecte esențiale pentru un proces electoral cu adevărat competitiv, astfel ca echilibrul și accesul presei. Puține progrese sau obținut în raport cu regiunea separatistă transnistreană. În pofida includerii Uniunii Europene (UE) și a Statelor Unite în calitate de observatori în cadrul de negociere ‘5+2’ mediat de OSCE, negocierile au stagnat de la începutul anului 2006.

Economia Moldovei a crescut la o rată medie de 7% în perioada anilor 2000-2005. Totuși, restricțiile impuse de Federația Rusă asupra importului de vinuri și dublarea prețurilor la gazele naturale de către Gazprom în 2006 au redus drastic creșterea economică până la un nivel de numai 4%. La rândul său, producția industrială s-a redus cu 6,9%. Dependența excesivă de piața Rusiei pentru exportul din Moldova al produselor agricole, inclusiv al producției vinicole, la fel și dependența mare de resursele energetice din exterior, au accentuat riscurile inerente modelului existent de creștere economică. Remitențele provenite de peste hotare de la muncitorii moldoveni, estimate la o cifră oficială de 1,17 miliarde de dolari SUA în 2006 (aproximativ 35% din Produsul Intern Brut (PIB)), au constituit forța motrice a creșterii economice din ultimii ani. Remitențele vor continua să ofere sprijin substanțial economiei în următorii ani. Deficitul comercial a atins cota de 47% din PIB în 2006, de la o medie de 25% la începutul deceniului, fiind generat de o creștere substanțială a importurilor finanțate din remitențe, prețurile majorate pentru resursele energetice și barierele pentru exporturile din Moldova pe parcursul ultimilor doi ani.

Politicile monetare ale țării au fost adecvate în linii generale, însă determinate de

obiective contradictorii de stabilitate a prețurilor și ratei de schimb. Inflația prețurilor de consum a rămas la un nivel de peste 12% în perioada vizată de strategia precedentă, reflectând majorarea prețurilor la gaze naturale, o reacție de răspuns slabă din partea ofertei în condițiile cererii totale în creștere, perioade de politici monetare slabe și ajustarea prețurilor administrative. Moldova a adoptat politici fiscale prudente. Bugetul național consolidat a înregistrat un excedent de 1,6% din PIB în 2005, însă acesta s-a redus în 2006 până la un deficit modest de 0,3% din PIB. Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu prezintă o țintă similară pentru un deficit de 0,5% din PIB în 2007 și 2008. Politicile de împrumutare prudente și un nou program cu FMI, urmat de reeșalonarea datoriei față de creditorii Clubului de la Paris în 2006, au redus povara de deservire a datoriei externe. Volumul datoriei externe a crescut până la 2,5 miliarde de dolari SUA (74% din PIB) în 2006, de la 2,08 miliarde de dolari SUA (70% din PIB) în 2005.

Moldova și-a asumat angajamentul față de un program ambițios de reforme odată cu adoptarea Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) în mai 2004 și a Planului de Acțiuni Moldova-UE în februarie 2005. În mai 2006, Moldova a semnat de asemenea un program cu durata de trei ani cu FMI în cadrul Mecanismului de reducere a sărăciei și creștere economică (PRGF). În corespundere cu aceste programe, Moldova și-a asumat angajamentul de implementare a unor reforme structurale în mai multe domenii, inclusiv finanțe și administrația publică, statul de drept și climatul investițional. În procesul implementării programului de reforme, Moldova poate conta pe sprijinul financiar și tehnic al comunității donatorilor, în special al UE prin intermediul Politicii europene de vecinătate (PEV) și al Statelor Unite prin intermediul USAID și al Corporației Provocările Mileniului.

Deși s-au obținut progrese, climatul investițional din Moldova continuă să întâmpine dificultăți. Implementarea a stagnat în domeniile principale. Corupția, barierele pentru intrarea pe piață și competitivitatea afacerilor și intervenția statului în afaceri continuă să fie răspândite și creează obstacole pentru dezvoltarea economică. Reforma sectorului energetic și a infrastructurii municipale a avansat la un pas lent. În sectorul bancar, două bănci occidentale au intrat pe piață și cadrul juridic pentru supravegherea bancară s-a îmbunătățit. Însă continuă să existe câteva deficiențe care trebuie soluționate, inclusiv lipsa transparenței în proprietatea bancară, guvernanta corporativă nesatisfăcătoare și aplicarea neuniformă a standardelor de corespundere și caracter adecvat.

În continuarea realizărilor sale anterioare din perioada tranziției, Moldova ar beneficia de pe urma intensificării reformelor structurale pentru consolidarea condițiilor de dezvoltare pe termen lung. În particular, Moldova va trebui să soluționeze următoarele probleme ale etapei de tranziție:

□ *Stabilirea unei concurențe loiale și îmbunătățirea climatului investițional.* Moldova trebuie să consolideze caracterul aplicativ al cadrului legislativ, să reducă intervenția statului în economie și să intensifice lupta cu corupția. Consolidarea independenței și capacității instituționale a sistemului judiciar, a autorităților de reglementare și a agenției nou-create pentru protecția concurenței trebuie să fie o prioritate esențială pentru guvern.

□ *Susținerea diversificării economice în cadrul sectoarelor și piețelor.* Dependența excesivă a Moldovei de agro-business, precum și de piețele CSI (în special Federația Rusă), sporește vulnerabilitatea economiei față de șocurile adverse și prezintă riscuri considerabile pentru dezvoltare. Pentru a realiza o creștere economică durabilă pe termen lung, Moldova trebuie să reducă dependența sa prin extinderea bazei productive a economiei și prin diversificarea piețelor de export, inclusiv prin consolidarea statutului său nou de vecin al UE.

□ *Avansarea reformei în sectorul energetic și municipal.* Ambele sectoare necesită eforturi de consolidare a independenței reglementatorului, de promovare a

transparenței și asigurare a tarifelor la un nivel de recuperare deplină a costurilor, cu sprijin adecvat pentru cei mai săraci consumatori. Întreprinderile de stat din ambele sectoare trebuie restructurate și încurajate să funcționeze pe baza principiilor comerciale. Eficiența energetică rămâne a fi o provocare esențială în condițiile în care țara este dependentă de importul energiei și costurile aferente sunt în ascensiune. Aderarea la Tratatul comunității energetice (TCE) și la Uniunea pentru coordonarea transmisiei de electricitate (UCTE) vor îmbunătăți securitatea energetică și vor oferi un impuls suplimentar reformelor.

□ *Redresarea diferenței între capitală și regiuni.* La nivel regional, dezvoltarea economică echilibrată pe întreg teritoriul țării va necesita majorarea investițiilor în infrastructura regională și acordarea unui sprijin adecvat pentru economia locală, în special pentru dezvoltarea micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii agricole în zonele rurale.

Moldova elaborează în prezent Planul Național pentru Dezvoltare (PND) ca succesor al SCERS care va expira la finele anului 2007. PND și Planul de Acțiuni Moldova-UE vor oferi Moldovei și partenerilor săi de dezvoltare un curs de acțiuni în vederea soluționării dificultăților menționate. În limitele propriului mandat, Banca va oferi asistență Moldovei în implementarea programului de reforme prin utilizarea altor instrumente și a finanțării sub formă de granturi disponibile Băncii în contextul inițiativei sale pentru țările la început de tranziție (TIT). În particular, Banca se va conduce de următoarele obiective în activitatea sa:

□ *Întreprinderile sectorului privat.* Banca va continua să urmărească oportunități investiționale în toate sectoarele, inclusiv și fără restricții în industria alimentară, sfera de producere, tehnologiile informaționale și de comunicație (TIC), sectorul de vânzare cu amănuntul și cel imobiliar. Companiile mai mari cu o performanță reușită vor beneficia de finanțare directă, inclusiv prin intermediul instrumentelor TIT. Banca va facilita ISD, făcând investiții de rând cu investitorii străini strategici sau susținând dezvoltarea companiilor care ar putea atrage la timpul lor investiții străine. Afacerile agricole ar putea obține capital circulant din cadrul sistemului certificatelor de depozit recent format. Banca va continua să ofere sprijin nefinanciar întreprinderilor private prin intermediul programelor sale Turn Around Management (TAM) și servicii de consultanță în afaceri (SCA).

□ *Instituțiile financiare.* Banca va oferi băncilor-partener locale acces la linii de credit pentru întreprinderile mici și mijlocii și micro-întreprinderi, la Programul de facilitare a comerțului (PFC) și Facilitatea de cofinanțare (MCFF). Banca va încerca să extindă cooperarea cu bănci-partener noi și va oferi asistență în elaborarea și promovarea unor instrumente financiare noi, precum finanțarea ipotecară, leasing-ul și liniile de credit pentru eficiență energetică. În ceea ce ține de capitalul propriu, Banca ar putea examina posibilitatea unor investiții ulterioare în bănci, companii de leasing și companii ipotecare. Banca va continua să amplifice sprijinul acordat pentru dezvoltarea microfinanțării, în particular (însă nu în exclusivitate) în regiunile Moldovei. Banca va examina posibilitățile de susținere a dezvoltării sectorului financiar nebanca.

□ *Infrastructura.* Din cauza constrângerilor privind capacitatea de rambursare a datoriei externe și cerințele de concesionalitate ale FMI, Banca va cofinanța, în măsura posibilităților, proiectele în infrastructura publică împreună cu alte IFI și donatori în vederea asigurării unei utilizări maxime a finanțării concesionale și sub formă de granturi. Pentru a permite Moldovei să profite la maxim de statutul său nou de vecin al UE, Banca va da prioritate proiectelor în infrastructură ce promovează integrarea regională și interconexiunea cu țările vecine. De asemenea, Banca își asumă angajamentul să reia creditarea pentru infrastructura municipală, în condițiile în care se poate atrage suficientă finanțare sub formă de granturi pentru

redresarea constrângerilor de accesibilitate. Banca va continua să ofere sprijin investițiilor în infrastructura privată.

Banca va sprijini obiectivele operaționale susmenționate prin intermediul unui dialog permanent în materie de politici privind climatul investițional, în consultare cu alte instituții financiare internaționale și donatori bilaterali. Banca va asigura verificarea conformării tuturor activităților desfășurate în Moldova cu politicile și procedurile de mediu ale Băncii, precum și cu standardele naționale și ale Organizației Internaționale a Muncii (ILO) pe piața muncii. În contextul inițiativei TIT, Banca intenționează să majoreze finanțarea sub formă de granturi din partea donatorilor pentru a finanța elaborarea și implementarea proiectelor, pentru a susține activitatea juridică la etapa de tranziție, dezvoltarea instituțională și dialogul în materie de politici și pentru a direcționa sprijinul financiar al Băncii spre sectoarele principale.

LISTA ABREVIERILOR ȘI ACRONIMELOR

AID Asociația pentru Dezvoltare Internațională
AMGI Agenția Multilaterală pentru Garantarea Investițiilor
ANPC Agenția Națională pentru Protecția Concurenței
ANRE Agenția Națională de Reglementare în Energetică
ANRTI Agenția Națională de Reglementare în Telecomunicații și Informatică
BM Banca Mondială
BMD Blocul Moldova Democrată
BNM Banca Națională a Moldovei
BSTDB Banca de Dezvoltare a Comerțului în bazinul Mării Negre
CDMA Code Division Multiple Access, proces utilizat pentru transmiterea semnalelor în telefonie mobilă digitală
CEFTA Acordul de liber schimb în Europa centrală
CFI Corporația Financiară Internațională
CFR Corporația de Finanțare Rurală
CSI Comunitatea Statelor Independente
DEG Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft mbH
DFID Departamentul Marii Britanii pentru Dezvoltare Internațională
DSSM Declarația de Stabilitate și Securitate pentru Republica Moldova
DST Drepturi Speciale de Tragere
EUR sau € Euro, valuta țărilor-membru ale UE participante la Uniunea Monetară Europeană
FID Facilitatea pentru investiții directe
FMO Compania olandeză de finanțare pentru dezvoltare
FSAP Programul de evaluare a sectorului financiar
GPS+ Sistemul generalizat de preferințe comerciale al UE
IFI Instituție financiară internațională
ILO Organizația Internațională a Muncii
IMM Întreprinderi mici și mijlocii
IOSCO Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare
IPC Indicele de percepție a corupției
ISD Investiții străine directe
Leu sau MDL Leu moldovenesc, moneda Republicii Moldova
MCA Contul Provocărilor Mileniului
MCFF Facilitate de cofinanțare
MI Micro-întreprinderi
OAR Organizații de auto-reglementare
OIM Organizația Internațională pentru Migrație
OMC Organizația Mondială a Comerțului
OSCE Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
PCRM Partidul Comuniștilor din Republica Moldova
PEV Politică europeană de vecinătate
PFC Programul de facilitare a comerțului
PIB Produs Intern Brut
PND Planul Național pentru Dezvoltare al Moldovei
PNUD Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
PPCD Partidul Popular Creștin Democrat
PRGF Mecanismul FMI pentru reducerea sărăciei și creștere economică

SAC Credit pentru ajustări structurale
 SAT Strategie de asistență a țării
 SCA Servicii de consultanță în afaceri
 SCERS Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei în Republica Moldova
 SDC Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare
 SECO Secretariatul Elvețian de Stat pentru Afaceri Economice
 Sida Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională
 SUA Statele Unite ale Americii
 TACIS Asistență tehnică pentru CSI
 TAM Turn Around Management (Programul de asistență pentru management)
 TCE Tratatul comunității energetice
 TIC Tehnologii informaționale și de comunicație
 TIT Țări la început de tranziție
 TVA Taxa pe Valoare Adăugată
 UCTE Uniunea pentru coordonarea transmisiei de electricitate
 UE Uniunea Europeană
 USAID Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională
 USD sau \$ Dolari americani, moneda Statelor Unite ale Americii

STRATEGIA DE ȚARĂ

1. Portofoliul Băncii

1.1 Descriere succintă a activităților Băncii la zi

Conform situației din iunie 2007, Banca a semnat 58 de proiecte cu o sumă cumulativă a afacerilor de 224,8 milioane de euro, din care 75% au fost disbursate și 58,9 milioane de euro constituie active operaționale. Volumul mediu al unui proiect (excluzând proiectele garantate de stat) constituie 2,6 milioane de euro, subliniind relevanța inițiativei țărilor la început de tranziție (TIT) pentru Moldova.

Sectorul infrastructurii predomină tradițional în portofoliul Băncii, reprezentând 52% din totalul activelor. Cu toate acestea, capacitatea limitată a Moldovei de deservire a datoriei externe și procesul de privatizare stagnant au limitat continuarea investițiilor în infrastructură. Din noiembrie 2001, Banca a investit preponderent în sectorul financiar și în întreprinderile din sectorul privat, care constituie 32% și respectiv 16% din portofoliul Băncii. Pe parcursul perioadei vizate de strategia de țară anterioară au fost semnate 23 de proiecte noi în aceste sectoare, cu o sumă totală de 52,9 milioane de euro.

Tabelul 1: Angajamentele și portofoliul net, conform situației din iunie 2007

Sector ANGAJAMENTE (milioane €) PORTOFOLIUL NET (milioane €)

Nr. de proiecte					
Costul total al proiectului					
Contribuția BERD					
Cota BERD în valoarea totală					
Disbursat Nr. de proiecte					
Portofoliu % din portofoliu					
Instituții financiare	29	78,7	78,7	35%	54,3
Infrastructură	13	243,9	94,5	42%	70,5
<i>Energetică</i>	<i>3</i>	<i>60,9</i>	<i>28,0</i>	<i>12%</i>	<i>28,0</i>
<i>Apă și canalizare</i>	<i>1</i>	<i>29,0</i>	<i>15,6</i>	<i>7%</i>	<i>15,6</i>
<i>Transport</i>	<i>5</i>	<i>146,3</i>	<i>44,2</i>	<i>20%</i>	<i>23,1</i>
<i>Telecomunicații</i>	<i>4</i>	<i>7,7</i>	<i>6,8</i>	<i>3%</i>	<i>3,8</i>
Sectorul privat	16	85,4	51,5	23%	44,0
<i>Agro-business</i>	<i>11</i>	<i>78,5</i>	<i>45,1</i>	<i>20%</i>	<i>41,8</i>
<i>Industria generală</i>	<i>1</i>	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>	<i>0%</i>	<i>0,4</i>
<i>Instituții financiare</i>					

regionale 4 6,2 6,1 3% 1,8 4 6,0 7%
Total pe țară 58 407,9 224,8 100% 168,8 38 89,9 100%

După cum se poate constata din graficul ce urmează, inițiativa TIT lansată în anul 2004 a permis Băncii să majoreze treptat numărul proiectelor de la o medie de 2,5 proiecte anual până la 5 în 2004, 10 în 2005 și 11 în 2006. Suma medie a proiectelor s-a redus până la aproximativ 2 milioane de euro, însă numărul proiectelor și volumul anual al afacerilor au crescut. Pentru informație mai detaliată asupra proiectelor Băncii, vedeți

Anexa 1.

Graficul 1: Volumul anual al afacerilor și tranzacțiilor

1.2 Implementarea strategiei de țară precedente

Strategia Băncii pentru anul 2005 și-a trasat drept obiective: (i) susținerea întreprinderilor din sectorul privat, (ii) fortificarea intermedierei financiare și (iii) elaborarea proiectelor în infrastructură în condițiile constrângerilor de deservire a datoriei externe din Moldova.

Inițiativa TIT a fost un factor esențial de succes în implementarea strategiei Băncii la capitolul **întreprinderilor din sectorul privat**. Banca a investit în total 10 milioane de euro pentru 6 proiecte în agro-business, dintre care 5 au fost finanțate prin instrumente TIT.

Banca a oferit sprijin nefinanciar prin intermediul programelor sale Turn Around Management (TAM) și servicii de consultanță în afaceri (SCA). Ambele programe au un accent regional puternic, circa 50% din proiecte fiind realizate în afara Chișinăului. SCA, finanțate prin Fondul TIT multi-donator, au devenit operaționale în Moldova în toamna anului 2005. Până în prezent, SCA au oferit asistență unui număr de 58 de companii, cu o cifră de afaceri totală de peste 50 milioane de euro și cu peste 4.000 de angajați în mai multe domenii, inclusiv management general, transfer de tehnologii și expansiunea afacerilor. Operațiunile TAM în Moldova sunt sprijinite de donatori bilaterali și de Fondul TIT multi-donator. Începând cu anul 1997, 24 de companii cu activitate desfășurată preponderent în agro-business au beneficiat de asistență TAM. În **sectorul financiar**, îngrijorările privind guvernanta corporativă, transparența în proprietatea bancară și aplicarea neuniformă a standardelor de corespundere și caracter adecvat față de unii acționari majori au determinat Banca să înceteze cooperarea cu trei dintre cele cinci bănci-partener în cadrul perioadei vizate de strategia anterioară. Totuși, Banca a rămas prestatorul principal de finanțare pe termen lung pentru sectorul financiar din Moldova. Nouă proiecte noi au fost semnate în sumă totală de 18,2 milioane de euro.

0
5
10
15
20
25
30
35
2001 2002 2003 2004 2005 2006

Milioane EUR

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Numărul de proiecte

Banca a semnat o a doua Facilitate de cofinanțare (MCFF) și a oferit două linii de credit pentru IMM, una dintre care a fost sindicată Companiei olandeze de finanțare pentru dezvoltare (FMO). Banca a semnat un nou Program de facilitare a comerțului (PFC) și a majorat suma totală a angajamentelor sale din PFC de la 7,7 milioane de euro până la 16,6 milioane de euro.

Banca a intensificat operațiunile sale de microfinanțare. Două bănci au primit linii de credit pentru IMM în cadrul unui program de downscaling sprijinit prin asistență tehnică de la Fondul TIT multi-donator. Banca a oferit de asemenea finanțare sub formă de împrumuturi pentru trei instituții de microfinanțare nebankare.

Pe parcursul perioadei vizate de strategia anterioară, fondurile private de capital au demonstrat interes în ascensiune pentru Moldova. Banca a investit în patru fonduri regionale care vizează, printre altele, Moldova. Mai mult ca atât, Banca a vândut cota sa de participare în cea mai mare bancă privată unui fond investițional din Slovenia. Partea rămasă a sectorului financiar nebankar este încă la o etapă incipientă de dezvoltare și oferă oportunități investiționale limitate.

Suplimentar programului de microfinanțare menționat, Banca a oferit asistență tehnică considerabilă în sectorul financiar. Cu sprijinul financiar al Elveției, Banca a prezentat guvernului o evaluare detaliată a pieței ipotecare din Moldova și a oferit asistență în elaborarea unei legi moderne cu privire la ipotecă. Banca a oferit de asemenea instituțiilor financiare cursuri de formare în gestiunea riscurilor și nivel avansat de evaluare a creditelor, factoring și leasing.

Pe durata strategiei anterioare s-a produs doar o singură investiție în **infrastructura** publică din motivul capacității limitate de deservire a datoriei externe a guvernului. În iunie 2007 Banca a semnat un împrumut cu garanție de stat în sumă de 30 milioane de euro (din care au fost angajate 12,5 milioane de euro) pentru cofinanțarea unui proiect de reabilitare a drumurilor și de reformare a sectorului, împreună cu BM și BEI. Banca a sprijinit o companie locală privată de telecomunicații cu o investiție de 6 milioane de euro, aceasta constituind prima investiție a Băncii în sectorul telecomunicațiilor din Moldova.

1.3 Impactul portofoliului Băncii asupra tranziției și lecțiile învățate

1.3.1 Calitatea portofoliului

Portofoliul net constituie în prezent 89,9 milioane de euro, din care 58,9 milioane de euro reprezintă active operaționale. Comparativ cu perioada vizată de strategia anterioară, activele operaționale s-au redus cu 15,9% datorită rambursării planificate a proiectelor mari în infrastructură.

Rata generală a riscului de portofoliu este 7,1 față de 5,5 în întregime pentru Bancă, reflectând un portofoliu vulnerabil într-un mediu dificil. Activele deteriorate au rămas la un nivel de 10% din totalul activelor operaționale. Portofoliul a înregistrat o evoluție satisfăcătoare, cu excepția a două proiecte municipale garantate de stat (Proiectul pentru eficiență energetică din Chișinău și Proiectul pentru reabilitarea serviciilor de alimentare cu apă din Chișinău), ambele implicând participarea unor companii municipale tehnic falimentare. Ambele proiecte onorează plățile de rambursare, deși cu întârzieri.

Operațiunile din sectorul privat continuă să demonstreze o performanță bună, deși investițiile Băncii în capital propriu necesită o monitorizare minuțioasă.

1.3.2 Mobilizarea cofinanțării

Cofinanțarea se află la o etapă incipientă în Moldova. Banca și alte IFI rămân a fi prestatorii principali de mijloace financiare pe termen lung. Până în prezent, Banca a mobilizat în total 107,6 milioane de euro în cofinanțare comercială de la sponsori și cofinanțatori la un coeficient de mobilizare de 50%. În cadrul perioadei vizate de strategia anterioară, Banca a mobilizat 7,3 milioane de euro în cofinanțare de la sponsori și 2,3 milioane de euro de la FMO ca parte a primului împrumut interbancar sindicat din Moldova.

1.3.3 Impactul asupra tranziției și lecțiile învățate

Impactul asupra tranziției

Impactul direct asupra tranziției în **sectorul corporativ** este minim, însă în creștere după lansarea inițiativei TIT în anul 2004, aceasta din urmă facilitând finanțarea companiilor mici. Finanțarea oferită de Bancă a generat, printre altele, câștiguri în eficiență și productivitate prin introducerea îmbunătățirilor de ordin tehnologic în companiile în care a investit. Banca a sporit de asemenea aptitudinile de management și competitivitate ale companiilor locale prin intermediul programelor sale TAM și SCA. Indirect, liniile de credit IMM și MI ale Băncii permit companiilor locale să-și actualizeze procesele de producere și să-și extindă afacerile. Mai mult ca atât, programele MI ale Băncii au o componentă regională solidă pentru susținerea afacerilor și crearea oportunităților de angajare în spațiul rural, astfel reducând migrația urbană și transfrontalieră.

Impactul Băncii asupra tranziției în **sectorul financiar** a fost moderat. Prin intermediul liniilor de credit IMM și MI, Banca a îmbunătățit gestiunea riscurilor, evaluarea creditelor și aptitudinile de microcreditare ale băncilor-partener. Banca a sprijinit de asemenea crearea unui mediu favorabil pentru produse financiare noi, precum leasing-ul și finanțarea ipotecară. Însă aceste succese au fost eclipsate de îngrijorările apărute în raport cu guvernanta corporativă, transparența în proprietatea bancară și aplicarea standardelor de corespundere și caracter adecvat pentru acționarii majori, care au determinat Banca să înceteze operațiunile sale cu trei bănci. În 2006 au fost introduse unele îmbunătățiri în cadrul juridic pentru supravegherea bancară, însă implementarea rămâne insuficientă.

În **sectorul infrastructurii** Banca a produs un impact modest asupra tranziției. S-au obținut progrese considerabile în raport cu demonopolizarea și privatizarea sectorului energetic prin achiziționarea a trei companii de distribuție a electricității de către un investitor strategic. De asemenea, au fost introduse îmbunătățiri substanțiale în eficiența energetică ca urmare a privatizării. Cu toate acestea, sectorul rămâne a fi netransparent și marcat de intervenții politice în procesul de reglementare. În sectorul municipal autoritățile au majorat considerabil tarifele pentru serviciile de alimentare cu apă și agentul termic în Chișinău în ianuarie 2007. Aceasta a fost o condiție necesară de mult timp pentru investiții ulterioare de către Bancă în sector. Deși încă nu s-a realizat transferul deplin al costurilor către consumatori, tarifele majorate ar trebui să instituie o bază financiară mai solidă pentru companiile municipale.

¹ Aceasta nu include finanțarea oferită de BM (16 milioane de dolari SUA) și BEI (30 milioane de euro) în cadrul proiectului recent semnat pentru reabilitarea drumurilor.

Lecțiile învățate

Pe parcursul perioadei vizate de strategia anterioară, un singur proiect – o investiție în capitalul propriu al unei bănci locale – a constituit subiectul unei evaluări independente de către Bancă. Banca respectivă a devenit subiectul unei preluări ostile din moment ce un grup de investitori locali a achiziționat o cotă de participare în bancă și a preluat controlul de la acționarii existenți. Experiența Băncii demonstrează două probleme fundamentale. Ea a subliniat (din nou) importanța unui acord solid între acționari, cu drepturi de preempțiune pentru menținerea stabilității acționarilor și a guvernantei corporative, chiar și atunci când investitorii inițiali par a fi din start instituții cu aceeași mentalitate și obiective. Aceasta a accentuat de asemenea necesitatea unui control din partea Băncii asupra tranzacțiilor efectuate de ceilalți investitori și, în special, necesitatea asigurării respectării standardelor de corespundere și caracter adecvat de către cumpărătorii potențiali.

Alte lecții însușite din experiența Băncii în Moldova relatează că, în sectoarele cu un cadru de reglementare insuficient – care sunt strategice sau care necesită reforme substanțiale – modalitatea de abordare în cadrul proiectului este limitată. Spre deosebire, sectorul trebuie evaluat în întregime, interesele legitime trebuie identificate

din start și angajamentul guvernului față de reforma pieței trebuie determinat cu atenție. Experiența Băncii denotă că tranzacțiile care necesită implicarea părților-terță ce depășesc limita de control a părții contractuale (precum adoptarea unei legi de către Parlament sau a unei hotărâri de către consiliul municipal) nu pot fi condiționate într-un mod efectiv. Obiectivele sectoriale și de reglementare pot fi realizate numai în cazul în care se atestă un angajament politic clar. Pentru a fi realizate cu succes, proiectele de acest gen necesită un dialog permanent în materie de politici, care trebuie să fie structurat și coordonat în detalii cu alte instituții financiare internaționale (IFI) și comunitatea donatorilor.

1.4 Raportul de portofoliu

Pe parcursul perioadei vizate de strategie, procentul investițiilor în sectorul privat a crescut de la 58% până la 64% din portofoliul Băncii, reflectând oportunitățile investiționale limitate în infrastructura publică din acea perioadă. Această tendință se poate schimba puțin, odată ce Banca sporește operațiunile sale cu garanții de stat în Moldova după o pauză de peste șapte ani.

2. Mediul operațional

2.1 Mediul general de reforme

2.1.1 Evoluții politice

Alegerile naționale din martie 2005 și alegerile locale din iunie 2007 au corespuns în general exigențelor internaționale pentru scrutinul democratic, potrivit Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE). Totuși, în anumite domenii ce sunt esențiale pentru un proces electoral cu adevărat competitiv, cum ar fi, de exemplu, echilibrul și accesul presei, au existat carențe. Libertatea presei este departe de a fi asigurată. Aceasta cauzează motive de îngrijorare cu privire la angajamentul guvernului față de liberalizarea și democratizarea deplină a sferei politice.

În anul 2004, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM) a adoptat o direcție pro-europeană, fapt ce a permis partidului să-și mențină majoritatea sa parlamentară la scrutinul din anul 2005. Această schimbare în orientarea politicii externe a condiționat angajamente față de o agendă cu reforme economice și politice, manifestate prin adoptarea Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) în mai 2004, a Planului de Acțiuni Moldova-UE în februarie 2005 și a programului cu durata de trei ani în cadrul Mecanismului FMI pentru reducerea sărăciei și creștere economică (PRGF) în mai 2006. Aceste angajamente au condiționat un spectru vast de inițiative pentru reforma legislativă, majoritatea acestora fiind elaborate cu participarea organizațiilor internaționale și a donatorilor bilaterali. Totuși, implementarea acestor reforme a fost insuficientă în multe domenii esențiale. În decembrie 2006, Republica Moldova și Statele Unite au semnat un Acord de Program Preliminar al Corporației Provocările Mileniului în sumă de 24,7 milioane de dolari SUA, menit să reducă corupția în cadrul guvernului. Se preconizează că acest program va preveni oportunitățile corupte pentru autorități, astfel reducând nivelul înalt al corupției în Moldova și constituind temelia pentru un Program Compact mult mai amplu al Corporației Provocările Mileniului.

Începând cu debutul anului 2006, negocierile privind regiunea separatistă transnistreană au stagnat. Referendumul privind independența Transnistriei din septembrie 2006 și alegerile “prezidențiale” din regiunea separatistă, care au reales în funcție actualul deținător al postului - Igor Smirnov, au subminat și mai mult tentativele de identificare a unei soluții negociate pentru conflictul înghețat. Rigiditatea părților negociatoare de pe ambele maluri ale râului Nistru oferă puține perspective pentru o soluționare a situației în viitorul apropiat. Pentru o evaluare mai detaliată a mediului politic, vedeți Anexa 2.

2.1.2 Condițiile sociale și ale pieței muncii

Moldova ocupă în clasamentul celor 177 de țări locul 114 privind Indicele dezvoltării umane al PNUD, o măsură complexă a speranței de viață, educației și standardelor de

viață. Din punct de vedere al Indicelui mandatării gender al PNUD – care cuantifică inechitatea în aspect de gender în procesul de luare a deciziilor economice și politice – Moldova ocupă locul 46 din 75 de țări din clasament.

Eroziunea serviciilor în educație, sănătate și a altor servicii publice afectează în măsură disproporționată zonele rurale din Moldova. Rata sărăciei în spațiul rural a înregistrat o creștere de 6,8 p.p. comparativ cu anul 2003. Concurența insuficientă, intervenția statului și infrastructura subdezvoltată a piețelor au redus prețurile de comercializare a producătorilor agricoli individuali și veniturile acestora. Dificultățile economice continue au determinat peste 25% din populația activă să părăsească țara în căutarea unor oportunități mai bune peste hotare. O mare parte din acești migranți sunt lucrători calificați. Drept consecință a migrației fiecare al nouălea copil din țară crește fără cel puțin unul dintre părinții săi.

Traficul de ființe umane rămâne în continuare o problemă. Moldova este o sursă importantă de persoane traficate și, într-o măsură mai mică, servește drept punct de tranzit pentru victimele traficului din Ucraina. Femeile și copiii sunt traficați pentru exploatare sexuală. Bărbații și copiii sunt traficați ca forță de muncă și cerșit preponderent în Rusia și țările adiacente. Potrivit Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM), 12% din victimele traficului de ființe umane, cărora aceștia le-au acordat asistență, erau minori.

Ucrainenii și rușii constituie cele mai mari două minorități etnice. Găgăuzii, o minoritate creștină turcă, constituie doar o proporție mică a populației și locuiesc preponderent în Găgăuzia, la sudul țării. Statisticile oficiale estimează numărul total de romi la 11.600, cifră pe care ONG-urile de romi o cred mult prea mică. În anul 2006, ONG-urile nu au raportat arestări arbitrare ale populației rome, fapt ce reprezintă o ameliorare considerabilă comparativ cu anii precedenți. Totuși, Centrul European pentru Drepturile Romilor continuă să înregistreze o discriminare contra populației rome vizavi de cazare, educație și acces la serviciile publice.

Moldova este stat-membru al Organizației Internaționale a Muncii (ILO) și a ratificat toate cele opt convenții de bază (inclusiv Convenția ILO nr.182 cu privire la munca copiilor și Programul internațional pentru eliminarea muncii copiilor (IPEC)). ILO, în colaborare cu guvernul, a implementat aspecte ale programului său internațional pentru eliminarea muncii copiilor, însă continuă să existe încălcări.

2.1.3 Reforma cadrului juridic

Pe parcursul anilor Moldova a realizat reforme vaste ale cadrului său juridic și a reușit să implementeze o bază legislativă exhaustivă pentru tranziția spre o economie de piață. Totuși, o analiză a legislației comerciale care contribuie direct la crearea unui climat investițional favorabil în Moldova relevă că, chiar și legile relativ bune suferă de probleme serioase în implementare. Un sistem judiciar precar, corupția de proporție și procedurile complexe de aplicare subminează încrederea investitorilor. Angajamentele asumate de Moldova în contextul Planului de Acțiuni Moldova-UE și în cadrul Acordului de Program Preliminar al Corporației Provocările Mileniului ar trebui să condiționeze ameliorări ulterioare în aceste domenii și să contribuie la un climat investițional mai atractiv. Pentru evaluarea legilor comerciale selecte, efectuată de Bancă, vedeți Anexa 3.

2.1.4 Aspectele de mediu

Potrivit Raportului cu privire la analiza performanței mediului ambiant din 2005, realizat de Consiliul Economic al Europei al Națiunilor Unite (UNECE), în domeniul calității mediului ambiant s-au obținut unele rezultate pozitive. Totuși, în conformitate cu SCERS și Raportul privind starea mediului ambiant din 2004, poluarea apelor de suprafață și arteziene, poluarea urbană a aerului, contaminarea și eroziunea solurilor, despădurirea, epuizarea biodiversității, gestiunea deșeurilor (inclusiv gestiunea pesticidelor învechite și a reziduurilor toxice) și atenuarea efectelor transfrontaliere

cauzează în continuare motive importante de îngrijorare în aspect de mediu ambiant. SCERS identifică conservarea resurselor naturale, pe care se bazează populația pentru existența sa, în particular ameliorarea calității apei și aerului, drept problemă crucială în materie de politici.

Degradarea mediului ambiant în Moldova este gravă și depășește motivele de îngrijorare din aspect pur al mediului ambiant. Deteriorarea infrastructurii mediului și presiunile asociate cu creșterea economică învigorată exercită un efect advers asupra sănătății umane, sărăciei, creșterii economice și asupra protecției moștenirii naturale. În cadrul procesului decizional național, mediul ambiant nu beneficiază de prioritatea pe care o merită. Este necesară creșterea capacității instituționale și a participării publice în sprijinul implementării Convenției UNECE privind accesul la informație, participarea publică în procesul decizional și accesul la justiție în aspecte de mediu ambiant (cunoscută drept Convenția de la Aarhus) și a Protocolului cu privire la evaluarea strategică a mediului ambiant la Convenția Espoo. Intenția Moldovei de armonizare a legislației sale cu cea a UE va solicita revizuirea Legii Cadru din anul 1993 cu privire la protecția mediului ambiant, la fel și acte legislative ulterioare în principalele sectoare ale mediului ambiant (calitatea apei, gestiunea deșeurilor, calitatea aerului, poluarea industrială și biodiversitatea). Raportul cu privire la starea mediului ambiant din 2004 recomandă de asemenea fortificarea competențelor agențiilor de mediu pentru a le permite să-și îndeplinească sarcinile și să răspundă adecvat la priorități în aspect de mediu ambiant. Pentru informație suplimentară privind modalitatea Băncii de abordare a mediului ambiant, vedeți Anexa 4.

2.2 Progresele înregistrate în tranziție și răspunsul economiei

2.2.1 Condițiile macroeconomice pentru operațiunile Băncii

Pe durata ultimilor șase ani performanța macroeconomică a Moldovei s-a îmbunătățit. Economia a crescut la o rată medie de 7% în perioada anilor 2000-2005. Totuși, restricțiile impuse de Federația Rusă asupra importului de vinuri și dublarea prețurilor la gazele naturale de către Gazprom în 2006 au redus drastic creșterea economică la un nivel de numai 4%. În același timp, producția industrială s-a redus cu 6,9%. Producerea în sectorul de vinificație s-a redus până la jumătatea nivelului său din 2005. Dependența excesivă de piața Rusiei pentru exportul din Moldova al produselor agricole, inclusiv al producției vinicole, la fel și dependența mare de resursele energetice din exterior, au accentuat riscurile inerente modelului existent de creștere economică. Migrația de proporții a forței de muncă a generat unele beneficii pentru economie sub formă de afluxuri considerabile de remitențe. Deși acestea au atenuat într-o măsură impactul ambelor șocuri, dezvoltarea economică durabilă pe termen mediu va solicita extinderea bazei de producție din Moldova și penetrarea noilor piețe de export. Însă migrația continuă a forței de muncă prezintă riscuri de slăbire a ofertei interne a forței de muncă, care este necesară pentru susținerea creșterii economice.

În perioada vizată de strategia precedentă, politicile monetare au fost ghidate de obiectivul definit pe larg drept „stabilitatea monedei”. Urmărirea scopurilor deseori contradictorii a avut efecte mixte, deoarece presiunile inflaționiste au prins forță, iar ratele dobânzilor reale au devenit negative la începutul anului 2006. Mai mult ca atât, sporirea prețurilor la energia importată și ajustarea prețurilor administrative au contribuit de asemenea la inflație. Adoptarea unor politici mai stricte la sfârșitul anului 2006 a început să influențeze inflația, care este în declin. Suplimentar, modificările la legea cu privire la Banca Națională, adoptată de Parlament în iulie 2006, a schimbat obiectivul primar în materie de politici al Băncii Naționale a Moldovei (BNM) spre stabilitatea prețurilor, iar poziția capitalului BNM a fost fortificată prin legarea acesteia de volumul obligațiilor sale monetare. Leul moldovenesc s-a depreciat față de dolarul SUA de la 12,60 până la 13,13 MDL/dolar SUA în 2005 și respectiv 2006.

Moldova a adoptat politici fiscale prudente în condițiile celor două șocuri externe. Țara

a înregistrat un excedent bugetar de 1,6% din PIB în 2005 și doar un deficit modest de 0,3% din PIB în 2006, fapt datorat unei performanțe mai bune decât cea anticipată a veniturilor și unor cheltuieli prudente. Din cauza răspunsului slab din partea ofertei, cea mai mare parte a consumului finanțat de remitențe a atras importurile, majorând veniturile fiscale indirecte (preponderent TVA și colectările din accize). Cheltuielile sociale moderate și investițiile publice mici au ținut cheltuielile sub control. Pentru anul 2007, guvernul planifică continuarea politicilor fiscale constrânse, cu un deficit estimat puțin mai mare de 0,5% din PIB pentru bugetul național, conform angajamentelor din programul cu FMI. Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu prevede obiective similare pentru deficit în anii 2008 și 2009.

Creșterea puternică a importurilor generată de remitențe, prețurile majorate la resursele energetice și barierele pentru exporturile din Moldova au determinat creșterea deficitului comercial până la 40% din PIB în 2005 și 47% în 2006, niveluri mult mai înalte decât media de 25% de la începutul deceniului. Fluxul remitențelor transferate de cetățenii moldoveni de peste hotare continuă să crească. La o cifră estimată de 1,17 miliarde de dolari SUA în 2006 (aproximativ 35% din PIB), remitențele au constituit forța motrice principală a creșterii economice în ultimii ani și continuă să ofere sprijin considerabil pentru contul curent al balanței de plăți. Cu toate acestea, deficitul contului curent al balanței de plăți s-a majorat până la 11,9% din PIB în 2006, de la 4,4% în 2004.

Moldova este membru al OMC și a adoptat politici liberalizate în sfera comerțului. Țara a semnat acorduri de liber schimb cu toate țările CSI care îi garantează (în principiu) acces liber la piețele lor. Însă în practică barierele neformale și netarifare (precum standardele de etichetare, fitosanitare și de calitate) sunt frecvente și prezintă riscuri pentru stabilitatea macroeconomică. Relațiile comerciale ale Moldovei cu România și Bulgaria nu mai sunt guvernate de Acordul de liber schimb în Europa centrală (CEFTA) după accesarea acestor țări la Uniunea Europeană în ianuarie 2007. Acum acestea sunt guvernate de GSP+, așa cum era situația relațiilor comerciale dintre Moldova și alte state-membru ale UE. GSP+ oferă acces liber la piețele UE pentru aproximativ 7.200 tipuri de mărfuri. El nu include anumite produse agricole sensibile, precum vinurile (spre deosebire de CEFTA), și solicită corespunderea cu reguli stringente de certificare a calității și originii produselor. Moldova a aplicat pentru un regim comercial preferențial autonom cu UE, care îi va oferi acces asimetric la piețele UE. Deși pe termen mediu-lung Moldova va putea beneficia cu siguranță de pe urma vecinătății sale cu UE, pierderea accesului liber la fostele piețe CEFTA în România și Bulgaria pot genera unele efecte adverse pe termen scurt, în special pentru produsele agricole. Accesul limitat la piețele de capital internaționale, politicile de împrumutare mai prudente din ultimii ani și noul program cu FMI, urmate de reeșalonarea datoriei față de creditorii Clubului de la Paris în anul 2006, au redus considerabil povara de deservire a datoriei externe. Volumul datoriei externe a crescut în 2006 cu 400 milioane de dolari SUA, constituind 2,5 miliarde de dolari SUA (74% din PIB). O pătrime din aceasta constituie datoria publică și garantată de stat, iar restul este datorie privată care a crescut constant pe parcursul ultimului deceniu. Pentru indicatorii economici selectați, vedeți Anexa 5.

2.2.2 Succesele și provocările tranziției

Progresele tranziției

După cum a fost menționat în Secțiunea 2.1.1, Moldova s-a angajat într-un program de reformare ambițios, în conformitate cu obligațiile sale din cadrul SCERS, Planul de Acțiuni Moldova-UE, programul PRGF al FMI și Acordul de Program Preliminar al Corporației Provocările Mileniului. În conformitate cu aceste programe, Moldova s-a obligat să implementeze reforme structurale cu un spectru vast ce include, printre altele,

finanțele și administrația publică, statul de drept și climatul investițional. Deși guvernul a întreprins un set vast de inițiative legislative, implementarea a fost în unele cazuri lentă din cauza lipsei unui adevărat angajament politic, precum și din cauza capacității limitate și resurselor financiare insuficiente.

Climatul investițional a continuat să se amelioreze pe parcursul perioadei vizate de strategia anterioară, dar **întreprinderile private** din Moldova continuă să funcționeze în condiții mai puțin favorabile decât omologii săi din țările vecine. A fost finalizată prima etapă a "legii ghilotinei", adoptată în februarie 2005. Deși au fost raportate unele cazuri de necorespondență, procesul a redus considerabil numărul de licențe impuse activităților de desfășurare a afacerilor și a introdus principiul ghișeelor unice (*one-stop-shops*) pentru înregistrarea noilor afaceri. Etapa a doua, care va fi implementată pe parcursul următorilor doi ani, va analiza legile ce exercită un impact asupra afacerilor și va inaugura un proces de evaluare a impactului de reglementare.

În aprilie 2007 Parlamentul a adoptat legea privind liberalizarea economiei, care a fost inițiată de președintele Voronin. Potrivit legii, profiturile reinvestite sunt scutite de impozitul pe venitul de întreprinzător, iar profiturile obținute ca dividende continuă a fi impozitate la o cotă de 15%. Legea introduce de asemenea o amnistie fiscală, care va fi în vigoare până la finele anului 2008 și care va permite populației din Moldova să declare valoarea adevărată a investițiilor contra unui impozit nominal de 5% aplicat valorii înregistrate a capitalului. Deoarece cotele impozitelor sunt în general mici în Moldova, legea privind liberalizarea economiei va avea succes doar în atragerea mai multor investiții, în cazul în care va fi însoțită de îmbunătățiri mai globale ale mediului de afaceri și de relaxarea continuă a barierelor administrative ce afectează întreprinderile.

În pofida îmbunătățirilor, intervenția statului în economie rămâne considerabilă și corupția continuă a fi o problemă serioasă. În conformitate cu Planul de Acțiuni Moldova-UE, autoritățile au inițiat reforma procesului judiciar. Totuși, progresele realizate la zi au fost modeste. Procedurile judiciare sunt percepute ca fiind netransparente. Trebuie de realizat mai mult pentru asigurarea independenței și profesionalismului sistemului judiciar. În februarie 2007, guvernul a creat de asemenea o Agenție Națională pentru Protecția Concurenței (ANPC). ANPC este constituită în calitate de entitate independentă, care raportează Parlamentului odată pe an. Totuși, bugetul ANPC depinde de guvern. Independența și forța ANPC este esențială pentru fortificarea infrastructurii pieței și stabilirea unei concurențe loiale pentru toți agenții economici.

În ultimii doi ani privatizarea a cunoscut un progres lent. Două loturi de pământ din Chișinău, un complex turistic și 25 de întreprinderi mai mici au fost vândute prin intermediul bursei de valori. Veniturile obținute au fost modeste, dar se anticipează ca obligațiile investiționale să genereze unele beneficii pe termen mediu. Privatizarea unor active mai importante în sectoarele agricol, energetic și de telecomunicații a fost amânată. Autoritățile elaborează o nouă modalitate de abordare a privatizării și a gestiunii întreprinderilor aflate în proprietatea statului. Aceasta intenționează să accelereze procesul de privatizare, să introducă principiile de guvernare corporativă și să îmbunătățească transparența financiară în cadrul întreprinderilor aflate în proprietatea statului. În paralel, autoritățile explorează structurile de parteneriat public-privat în proiectele de infrastructură publică. Parlamentul examinează în prezent proiectul legii cu privire la parteneriatele public-private.

În **sectorul financiar** amendamentele la legea privind instituțiile financiare, adoptate în noiembrie 2005, au ameliorat cadrul pentru supravegherea bancară. Pragul BNM de aprobare a corespunderii și caracterului adecvat pentru noii acționari a fost redus de la 10% până la 5%, cu introducerea restricțiilor pentru limitarea utilizării instrumentelor *offshore* în structura de proprietate a băncilor. În paralel, a fost consolidată independența

membrilor executivului BNM prin amendamentele operate la legea cu privire la Banca Națională din iulie 2006. Guvernul a semnalat intenția sa de a opera, cu prima ocazie oportună, modificări în Constituție pentru a include o referință explicită la independența BNM. Legislația revizuită, în cazul în care va fi aplicată în mod corespunzător, urmează să sporească capacitatea BNM de creștere a transparenței structurii proprietății băncilor și să aplice standardele de corespundere și caracter adecvat. BNM trebuie apreciată la justa valoare pentru rolul său în menținerea stabilității sectorului financiar pe durata crizei din sectorul de vinificație.

Anul trecut a fost martorul apariției băncilor străine cu reputație în Moldova. Atât Société Générale, cât și Banca de Veneto, ambele au achiziționat bănci de dimensiuni medii în Moldova. Banca Comercială Română, o subsidiară a Erste Bank, are o sucursală în Moldova. Raiffeisen Bank a deschis un oficiu de reprezentanță în vederea stabilirii unei prezențe desfășurate în viitorul apropiat. Aceste bănci au demarat procedura de modernizare a practicilor bancare. Au fost realizate de asemenea progrese la capitolul privatizarea ultimei bănci de stat, o condiție din cadrul programului cu FMI. În anul 2007, guvernul a lansat o licitație internațională pentru evaluarea costului băncii și a solicitat asistența CFI în pregătirea băncii date pentru privatizare. Cu toate acestea, autoritățile recunosc că, pentru o dezvoltare în continuare a sectorului financiar, sunt necesare o transparență mai mare în structura de proprietate a băncilor și aplicarea viguroasă a standardelor de corespundere și caracter adecvat. Autoritățile au solicitat o actualizare a Programului de evaluare a sectorului financiar (FSAP) pentru a examina aceste aspecte în detalii. O misiune comună a BM și FMI pentru actualizarea FSAP este planificată pentru a doua jumătate a anului 2007.

Sectorul financiar nebanca rămâne a fi la o etapă embrionară de dezvoltare. Este necesar un cadru de reglementare mai robust pentru impulsivarea dezvoltării sectorului. Autoritățile propun crearea unei entități de reglementare consolidată pentru supravegherea tuturor instituțiilor financiare nebanca. Supravegherea actuală este inadecvată, preponderent din motiv că entitățile de supraveghere nu pot revoca licențele companiilor ce nu corespund exigențelor. Se preconizează că noua entitate de reglementare consolidată va soluționa această problemă, de rând cu alte curențe.

Unele progrese au fost realizate în **sectorul infrastructurii**, deși persistă curențe, în special la capitolul independența reglementatorilor.

În **sectorul energetic** aderarea la Tratatul comunității energetice (TCE) și la Uniunea pentru coordonarea transmisiei de electricitate (UCTE) a devenit o prioritate guvernamentală. Guvernul a efectuat un audit al legilor energetice din Moldova în vederea asigurării corespunderii cu normele TCE și a actualizat strategia sa în sfera energetică. Ca parte componentă a strategiei sale, Moldova intenționează să stabilească legături interregionale pentru creșterea securității energetice și a stabilității furnizorilor, precum și pentru promovarea eficienței energetice și a utilizării energiilor renovabile. Incertitudinea vizavi de soluționarea conflictului transnistrean și impactul acestuia asupra relațiilor dintre Moldova și MGRES – o centrală termoelectrică cu capacitatea de 2.500 megawatt, amplasată în regiunea separatistă și controlată de RAO UES – complică detalierea unei strategii pe termen lung pentru energia electrică. Companiile de distribuție a energiei aflate în proprietatea statului (două la număr) și centralele de generare a energiei (trei la număr) din Moldova sunt într-o stare deplorabilă. Sunt necesare investiții urgente pentru restructurarea acestor companii și pentru creșterea eficienței tehnice. Acestea, la rândul lor, necesită utilizarea unei metodologii tarifare mai transparente, bazate pe recuperarea costurilor, care să asigure o rentabilitate adecvată a investițiilor. Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE) a fortificat capacitatea sa tehnică, dar reglementarea tarifelor rămâne în continuare un subiect politizat. În timp ce, de exemplu, majorarea recentă a prețurilor pentru gaze naturale a fost transferată către consumatorii finali, majorarea prețurilor la electricitate

încă nu a fost.

De asemenea, persistă provocări și în **sectorul infrastructurii municipale**. Serviciile comunale municipale din Chișinău au suferit de mult timp de pe urma inabilității consiliului municipal de a promova reforma tarifară ce ar asigura sustenabilitatea financiară. Impasul a fost parțial soluționat atunci când autoritatea ce stabilește tarifele a fost divizată între ANRE, care stabilește metodologia tarifară, și consiliul municipal, care trebuie să adopte tarifele în corespundere cu metodologia. Aceasta a facilitat majorarea tarifelor la apă și agentul termic în raioane în ianuarie 2007. Totuși, în termeni absoluți, tarifele rămân a fi mici și nu sunt suficiente pentru a acoperi necesitățile investiționale pe termen lung. Conform PRGF, Moldova trebuie să majoreze treptat tarifele până la niveluri de recuperare deplină a costurilor. Problemele legate de posibilitățile financiare ale consumatorilor trebuie soluționate prin intermediul unui sprijin direcționat către cei mai săraci consumatori. Antecedenta fragmentată de reglementări în sectorul transportului urban a cauzat apariția unei concurențe mai mici decât s-a anticipat și a ineficienței.

După liberalizarea **sectorului de telecomunicații** în anul 2004, au apărut 16 operatori alternativi de telefonie fixă, preponderent în Chișinău. Întreprinderea de stat Moldtelecom rămâne, totuși, furnizorul dominant de telefonie fixă. Progresele insuficiente în raport cu recalcularea tarifelor și aplicarea inter-conectivității și a regulilor de reziliere constituie un obstacol în continuarea liberalizării sectorului. Aspectele legate de independența și jurisdicția Agenției Naționale de Reglementare în Telecomunicații și Informatică (ANRTI) rămân a fi soluționate. ANRTI îi lipsesc, printre altele, instrumentele juridice și administrative în vederea atribuirii și aplicării obligațiilor pentru companiile din sector cu putere semnificativă pe piață. Nereușita continuă a guvernului de a desemna membrii necesari în consiliul ANRTI nu permite ANRTI să-și exercite multe dintre sarcinile sale de bază în aceste și în alte domenii. Proiectul legii cu privire la telecomunicații, în prezent discutat în Parlament și elaborat pentru alinierea cadrului juridic și de reglementare în comunicațiile electronice la directivele aplicabile ale UE, lasă de dorit într-un șir de domenii esențiale, inclusiv independența și împuternicirile ANRTI. În anul 2006, autoritățile au acordat licență CDMA Moldtelecom-ului și o a treia licență GSM unei companii locale.

Graficul ce urmează prezintă progresele Moldovei în procesul tranziției, comparativ cu alte țări. Câteva țări CSI au avansat mai puțin decât Moldova în raport cu reformele pieței, însă țările din Europa centrală, țările Baltice și din Europa de sud-est sunt mai avansate în general. După cum se poate constata din grafic, sunt necesare reforme ulterioare pentru realizarea standardelor de economii de piață avansate (scorul 4).

Graficul 2: Indicatorii medii de tranziție pentru Moldova și alte țări în curs de tranziție

1.0
1.5
2.0
2.5
3.0
3.5
4.0
Hungary
Estonia
Czech Rep.
Poland
Slovak Rep.
Lithuania
Latvia
Slovenia
Bulgaria
Croatia
Romania
FYR Macedonia

Albania
Serbia
Bosnia
Montenegro
Armenia
Kazakhstan
Georgia
Russia
Ukraine
Kyrgyz Rep.
Moldova
Mongolia
Azerbaijan
Tajikistan
Uzbekistan
Belarus
Turkmenistan
2006 Average Score 2006

Sursa: Raportul cu privire la tranziție din 2006, BERD.

Provocările tranziției

În continuare sunt elucidate principalele provocări de tranziție ale Moldovei pe parcursul perioadei strategiei:

Stabilirea concurenței loiale și îmbunătățirea mediului de afaceri – Îmbunătățirile de lungă durată în situația economică necesită un climat de concurență loială pentru toți participanții pieței. Pentru a obține aceste realizări, Moldova va trebui să aplice normele juridice, să reducă intervenția statului în economie și să intensifice lupta cu corupția. Fortificarea independenței și a capacității instituționale a sistemului judiciar, a autorităților de reglementare și a agenției nou-create pentru protecția concurenței trebuie să constituie principalele priorități ale guvernului, care vor genera beneficii pe termen lung pentru întreaga economie.

Diversificarea economică în cadrul sectoarelor și piețelor – Dependența copleșitoare a economiei de agro-business, precum și dependența excesivă a acesteia de piețele de desfacere ale CSI (în particular Federația Rusă) pentru exporturi, sporește vulnerabilitatea Moldovei față de șocurile adverse și prezintă riscuri considerabile pentru dezvoltare. Aceasta a devenit pe cât de dureros, pe atât de evident anul trecut, atunci când Federația Rusă a interzis importarea vinului moldovenesc pe motive fitosanitare (suplimentar interdicțiilor anterioare impuse asupra importului de carne, fructe și legume proaspete). Mai mult ca atât, sectorul agricol din Moldova este marcat de un randament scăzut și o valoare adăugată mică a producției. Valoarea adăugată brută ce revine unui angajat în sectorul agricol este mai mică decât jumătate din valoarea medie pe economie și cu 70% mai mică decât în industrie. În mod corespunzător, câștigurile lucrătorilor din sectorul agricol și veniturile fiscale generate de agricultură sunt relativ mici. Pentru realizarea unei creșteri durabile pe termen lung, strategiile guvernului promovează pe bună dreptate extinderea în două sectoare cu valoare adăugată mai mare cu scopul diminuării dependenței economiei de sectorul agricol și al diversificării piețelor de export ale Moldovei, profitând de statutul nou de vecin al UE.

Promovarea reformelor energetice și în sectorul municipal – Sectorul energetic din Moldova este marcat de o absență aproape completă a surselor energetice primare (peste 90% din volumul energiei primare este importat). Gazele naturale sunt principalul combustibil pentru țară (circa 70% din volumul total al energiei primare). Sectorul energetic din Moldova suferă de pe urma utilajului învechit și ineficient, proporțiile mari de pierderi energetice, tarifele energetice ce nu reflectă costurile serviciilor, gestiunea ineficientă și problemele recidivante în colectarea tarifelor. Ținând cont de dependența energetică a Moldovei, promovarea măsurilor de eficientizare energetică și a surselor renovabile a devenit o prioritate magistrală pentru guvern. În energetică sunt

necesare în continuare reforme ale cadrului de reglementare pentru promovarea concurenței echitabile, fortificarea independenței reglementatorului și asigurarea tarifelor pe bază de recuperare completă a costurilor. Activele de generare a energiei rămase în gestiunea statului și companiile de distribuție a energiei necesită investiții considerabile pentru renovare. În sectorul energiei termice, sistemele raionale de încălzire trebuie restructurate și modernizate. Sectorul infrastructurii municipale necesită comercializare, o reformă a tarifelor și restructurare substanțială.

Redresarea dezechilibrului între Chișinău și regiuni – Circa 80% din populație locuiește în afara capitalei. Totuși, regiunile beneficiază de numai 20% din investițiile străine și de numai jumătate din totalul investițiilor, constituind sub 40% din structura exporturilor și cu niveluri de salarizare în jumătate decât cele din capitală. Migrațiunea este răspândită din motivul lipsei oportunităților de ocupare în regiuni. Bugetele locale sunt utilizate primordial pentru finanțarea cheltuielilor curente și sunt rareori suficiente pentru investiții și dezvoltare. Deși se anticipează că Chișinău va rămâne forța motrice principală a creșterii economice, o dezvoltare economică echilibrată regional trebuie să constituie o prioritate pe termen mediu pentru autorități. Aceasta va solicita mai multe investiții în infrastructura regională și un sprijin adecvat pentru crearea microîntreprinderilor (MI) și a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) în zonele rurale și orașele mici.

Aceste provocări corespund priorităților identificate de către autorități în SCERS. În prezent autoritățile elaborează Planul Național pentru Dezvoltare (PND) care va prelua ștafeta de la SCERS, ultima fiind scadentă la finele anului 2007. PND, împreună cu Planul de Acțiuni Moldova-UE, va asigura Moldova și partenerii săi de dezvoltare cu un plan strategic pentru soluționarea provocărilor susmenționate.

2.3 Accesul la capital și cerințele investiționale

Moldova are necesități investiționale și de reabilitare substanțiale atât în sectorul public, cât și în cel privat. Însă accesul la capital este limitat.

Capacitatea țării de a-și asuma obligațiuni suplimentare rămâne a fi limitată, deși s-a îmbunătățit comparativ cu anul 2004. Angajamentul guvernului de a împrumuta în condiții concesionale se va solda cu cerințe considerabile pentru finanțare sub formă de granturi. La ședința Grupului Consultativ de la Bruxelles, care a avut loc în decembrie 2006, donatorii au indicat disponibilitatea lor de a oferi până la 1,2 miliarde de euro în granturi pe parcursul următorilor trei ani. Această finanțare sub formă de granturi depinde de progresele obținute în implementarea reformelor stipulate în SCERS și în Planul de Acțiuni Moldova-UE.

Nivelul și calitatea fluxurilor de investiții străine directe (ISD) crește, însă rămâne sub nivelul necesităților Moldovei pe termen lung. ISD nete au crescut până la 223 milioane de dolari SUA în 2006, cel mai înalt nivel înregistrat vreodată. Însă volumul cumulativ al ISD de la declararea independenței constituie doar 1,28 miliarde de dolari SUA, nivel mult prea mic pentru necesitățile țării. Dezvoltarea ISD este redusă de remitențe. Cu o cifră estimată de 1,17 miliarde de dolari SUA în 2006, remitențele au un impact considerabil asupra economiei țării. Până în prezent ele au finanțat preponderent consumul și au atras importuri, astfel sporind deficitul comercial și generând presiuni inflaționiste suplimentare în proces. În cazul direcționării prin sectorul financiar, ele ar putea întări sistemul financiar al țării și satisface parțial necesitățile de finanțare investiționale.

Băncile comerciale locale au majorat substanțial activitățile lor de creditare de la sfârșitul perioadei vizate de strategia anterioară. Expansiunea creditării a fost deosebit de rapidă după anul 2000 și creditele pentru sectorul privat au crescut în termeni nominali cu 30% în 2005 și 38% în 2006, astfel mărin volumul creditării pentru sectorul privat până la 28% din PIB la finele anului 2006. Totuși, accesul la finanțare este limitat, în special pentru IMM și MI care formează baza sectorului privat din

Moldova. Împrumutării se plâng de durata scurtă a exercitării împrumuturilor, fapt ce limitează capacitatea lor de a participa în programe investiționale pe termen lung, și de ratele înalte ale dobânzii care generează un cost prohibitiv de mare al finanțării oferite prin împrumuturi.

Piețele locale de capital sunt la o etapă de dezvoltare embrionară și nu sunt capabile să ofere în prezent capital întreprinderilor locale. Accesul la piețele internaționale de capital este limitat de mărimea mică (conform standardelor internaționale) a majorității firmelor și de profilul de risc nefavorabil al economiei.

3. Orientări strategice

3.1 Prioritățile Băncii pentru perioada strategiei

Banca va continua să ofere sprijin Moldovei în eforturile sale de implementare a unui program de reforme ambițioase și de îmbunătățire a climatului investițional. Prioritățile operaționale ale Băncii vor include dezvoltarea generală a sectorului privat, restructurarea și consolidarea sectorului financiar (cu accent pe transparență și o bună guvernare corporativă) și reabilitarea infrastructurii țării. Cea din urmă va necesita cofinanțare substanțială sub formă de granturi pentru a corespunde cerințelor de concesionalitate ale FMI și constrângerilor generale de accesibilitate. Pentru a asigura utilizarea maximă a finanțării concesionale și sub formă de granturi, Banca va urmări să cofinanțeze proiectele în infrastructura publică împreună cu alte IFI și donatori, precum UE prin intermediul Fondului investițional de vecinătate (FIV) propus și Statele Unite prin intermediul Programului Compact al Corporației Provocările Mileniului.

Inițiativa TIT și finanțarea sub formă de granturi în sumă de aproximativ 2 milioane de euro oferită prin Fondul TIT multi-donator au avut un rol esențial în implementarea strategiei anterioare a Băncii. Acest rol nu-și va pierde importanța pe viitor. Banca va încerca să mobilizeze de la donatori un volum mai mare de finanțare sub formă de granturi pentru elaborarea și implementarea proiectelor, susținerea activităților de tranziție în raport cu normele juridice, fortificarea instituțională, dialogul în materie de politici și direcționarea sprijinului financiar al Băncii către sectoarele principale. Banca va asigura că toate operațiunile din Moldova vor corespunde politicilor și procedurilor de mediu ale Băncii, precum și standardelor naționale și ale ILO pe piața muncii. Se vor întreprinde acțiuni de asistență pentru clienți în realizarea acestei corespunderi.

3.2 Provocările sectoriale și obiectivele Băncii

3.2.1 Întreprinderile private

3.2.1.1 Context

Agricultura și industria de prelucrare a produselor agricole este cel mai mare sector al economiei. El generează peste 20% din PIB-ul țării, angajează peste 50% din populația aptă de muncă și produce peste 44% din produsele exportate. Industria de prelucrare a produselor agricole, inclusiv prelucrarea fructelor și legumelor, vinificarea și producerea uleiului, a prezentat până în 2006 o creștere stabilă de aproximativ 10% anual în ultimii trei ani până în 2006. Interdicția Rusiei asupra importului de vinuri din motive de siguranță fitosanitară va avea, probabil, efecte negative de durată. Rusia reprezenta până la 90% din exporturile de vin ale Moldovei, adică aproximativ 10% din PIB. Chiar dacă exportul vinurilor va fi reluat în viitorul apropiat, cel mai probabil este că producătorii de vin din Moldova nu vor putea recăștiga cota pe piață pierdută. Cucerirea noilor piețe de export (în special a celor europene) este o perspectivă improbabilă pe termen scurt pentru majoritatea fabricilor de vin, luând în considerare gusturile consumatorilor și concurența acerbă.

Privatizarea pământului și a colhozurilor a fost finalizată. În rezultatul acesteia, proprietatea asupra pământului a fost fragmentată, proprietarii deținând loturi mici de pământ, care sunt deseori izolate și nu sunt economic viabile. Climatul investițional nefavorabil, intervențiile ad hoc ale statului sub formă de restricții asupra importurilor

sau exporturilor și interdicția pentru străini (inclusiv indirect, printr-o companie locală) de a deține pământuri agricole în proprietate nu permit restructurarea și consolidarea gospodăriilor agricole.

Produsele alimentare și agricole sunt tradițional dominante în structura exporturilor din Moldova. Moldova rămâne un exportator net de produse alimentare și agricole, în mare parte în țările CSI. Moldova nu dispune de capacități de producție pentru – și respectiv se bazează pe importul de - îngrășăminte neorganice, pesticide, aditivi, medicamente veterinare sau combustibil. În consecință, sectorul agricol este vulnerabil față de fluctuațiile ratei de schimb valutar și restricțiile asupra comerțului.

Sectorul industrial generează 17,3% din PIB și angajează 10% din forța de muncă. O mare parte din sector a fost privatizată (92%). Șaizeci procente din producția industrială a țării se află în capitală.

Din cauza lipsei cronice a investițiilor în sector, echipamentul utilizat este deseori uzat și tehnologiile sunt învechite. La rândul său, aceasta sporește consumul de energie și materie primă și reduce productivitatea și competitivitatea. De asemenea, tehnologiile învechite nu permit companiilor industriale locale să concureze pe piețele internaționale, pentru că nu pot asigura respectarea standardelor înalte de producere și calitatea permanentă necesară pentru clienții internaționali.

Remitențele considerabile de peste hotare și creșterea orientată spre consum rezultată au stimulat extinderea **comerțului cu amănuntul și proprietății imobiliare**. Ambele sectoare au înregistrat o creștere considerabilă în ultimii ani, în special în capitală și în Bălți. Lanțurile existente de supermarketuri s-au extins, în timp ce pe piață au apărut brand-urile internaționale. Pe lângă aceasta, au apărut sau se construiesc câteva mall-uri. Creșterea comerțului cu amănuntul s-a produs în paralel cu extinderea proprietății, deoarece cererea pentru proprietățile comerciale, infrastructura de vânzări cu amănuntul și pentru depozite a crescut. Extinderea vânzărilor cu amănuntul și a construcțiilor a avut o influență pozitivă asupra sectoarelor de **transport, materiale de construcție și construcții**.

3.2.1.2 Obiectivele de tranziție

Obiectivele Băncii pentru perioada de tranziție în sectorul întreprinderilor vor fi de a acorda asistență întreprinderilor în evoluția lor în lanțul valoric și accesarea piețelor internaționale prin modernizarea capacităților de producție, acordarea asistenței în diversificarea și dezvoltarea regională a economiei Moldovei, facilitarea ISD, îmbunătățirea standardelor de management, contabilitate și marketing și sporirea transparenței și calității guvernantei corporative.

3.2.1.3 Prioritățile operaționale

Banca va adopta următoarele priorități operaționale:

Banca va continua să urmărească valorificarea oportunităților investiționale în toate sectoarele antreprenoriale, inclusiv, dar fără a se limita la prelucrarea produselor agricole, industrie, vânzări cu amănuntul și imobile. Companiile mai mari cu performanțe satisfăcătoare vor beneficia de finanțare directă, inclusiv prin intermediul instrumentelor TIT, precum MCFF, FCD și FID.

În agro-business, Banca va continua să sprijine investitorii strategici locali și străini în crearea companiilor locale de succes pentru prelucrarea produselor alimentare și băuturi, companii ce vor avea capacitatea de a susține programe investiționale pe termen lung. Banca va sprijini activ restructurarea sectorului local de vinificație prin susținerea producătorilor de vin de calitate și facilitarea accesului investitorilor strategici. Luând în considerație importanța formatelor moderne de vânzări cu amănuntul pentru agricultura primară din Moldova și prelucrarea produselor alimentare, Banca va încerca să asigure finanțare pe termen lung actorilor locali și investitorilor din acest sector. În sectorul cerealelor, Banca va susține investitorii locali și străini în eforturile lor de îmbunătățire a infrastructurii cerealelor și, în

particular, a terminalelor de cereale și depozitelor.

□ În sectorul imobiliar, Banca va încerca să valorifice oportunitățile de susținere a birourilor, logistica și proiectele de infrastructură pentru vânzările cu amănuntul, precum și dezvoltarea sectorului imobilelor de locuit.

□ Banca va facilita dezvoltarea ISD, investind împreună cu investitorii strategici străini sau acordând asistență în dezvoltarea companiilor locale care, la timpul lor, vor atrage investiții străine.

□ Banca va continua să ofere sprijin nefinanciar întreprinderilor private prin programele sale TAM și SCA întru îmbunătățirea abilităților locale de management, susținerea certificării internaționale și asistență în planificarea și restructurarea afacerilor. Ambele programe vor continua să fie puternic orientate regional întru susținerea dezvoltării economiei regionale a Moldovei. La momentul potrivit, Banca va referi companiile finanțate spre TAM și SCA pentru sprijin nefinanciar și vice versa.

3.2.2 Instituțiile financiare

3.2.2.1 Context

Sectorul **bancar** constă din 15 bănci, cele mai mari cinci bănci ocupând peste 65% din totalul activelor bancare. Pe durata perioadei precedente, sectorul a fost marcat de o creștere substanțială. În anul 2006, activele sectorului bancar au crescut cu aproape 26,5% în MDL, împrumuturile au crescut cu 38% și valoarea totală a depunerilor a crescut cu 25,5%. Gama de produse oferită de principalele bănci a fost diversificată. În prezent, băncile emit și deservesc carduri debitoare și oferă transferuri rapide de bani, servicii bancare on-line și servicii incipiente de ipotecă. În secțiunile 1.2, 1.3.3 și 2.2.2 este prezentată experiența Băncii și evoluția sectorului în perioada de tranziție până în prezent.

Microfinanțarea este o componentă esențială pentru creștere economică în țările TIT. Ea oferă acces la finanțare celor mai mici antreprenori și le permite să extindă afacerile în MI și, la o etapă ulterioară, în IMM. În Moldova, microfinanțarea este deosebit de importantă. În industrie, companiile mici dețineau 22% din totalul vânzărilor în 2006 și reprezentau 87% din totalul întreprinderilor industriale. În sectorul comercial, întreprinderile mici sunt și mai importante, reprezentând 32% din volumul total al vânzărilor în 2006 și 94% din toate companiile comerciale. Instituțiile de microfinanțare au un rol important în finanțarea acestor afaceri mici care sunt considerate în general neatractive de către băncile comerciale din cauza cheltuielilor administrative mari pe care trebuie să le suporte băncile și a lipsei gajului adecvat.

Sectorul financiar nebancar rămâne în mare parte subdezvoltat. În aprilie 2005, Parlamentul a adoptat cu asistența Băncii legea cu privire la leasing. Au fost create peste zece companii de leasing, în mare parte de către bănci, dar volumul tranzacțiilor rămâne redus și se limitează la vinderea mașinilor în leasing. În Moldova există aproximativ 32 companii de asigurări. Deși cererea pentru serviciile de asigurări crește, afacerile cu asigurări reprezintă numai 1% din PIB. Piața a fost consolidată în 2004, când capitalul statutar al companiilor de asigurări a fost majorat, dar există loc pentru o consolidare mai substanțială. Bursa de valori este subdezvoltată și marcată de insuficiența lichidităților și de lipsa transparenței. Nu este surprinzător că atractivitatea acesteia este limitată pentru investitori.

3.2.2.2 Obiectivele de tranziție

Obiectivele Băncii pentru perioada de tranziție în sectorul financiar vor fi continuarea fortificării intermedierei financiare, asigurarea finanțării eficiente a sectorului privat, în particular a IMM și MI, inclusiv în raioanele Moldovei, dezvoltarea utilizării noilor instrumente financiare, precum finanțarea ipotecară sau leasing, și sprijinirea dezvoltării sectorului financiar nebancar apărut. Banca va continua să promoveze guvernanta corporativă pozitivă și transparența în instituțiile sale partenere.

3.2.2.3 Prioritățile operaționale

În sprijinul acestor obiective, Banca va adopta următoarele priorități operaționale:

- Banca va continua să implice activ **băncile-partener** prin deschiderea liniilor de credit suplimentare pentru IMM și MI și participarea în programele PFC și MCFF. Banca va încerca să coopereze cu noi bănci-partener și să acorde asistență în dezvoltarea și promovarea instrumentelor financiare noi, precum linii de credit pentru sporirea eficienței energetice, leasing și finanțare ipotecară. În ceea ce privește capitalul propriu, Banca poate să reia investițiile în bănci, companiile de leasing și ipotecă împreună cu alți parteneri. Dacă va fi posibil, Banca va acorda asistență tehnică prin intermediul Fondului TIT multi-donator în vederea realizării acestor priorități.
- Banca va continua să susțină dezvoltarea **microfinanțării**, inclusiv prin extinderea programelor MI pentru băncile comerciale, precum și pentru alte instituții financiare nebankare selectate cu grijă. Pentru a susține dezvoltarea economiei regionale a Moldovei, programele de microfinanțare ale Băncii pot include componente regionale pentru a asigura disponibilitatea microfinanțării în afara capitalei.
- Banca va explora oportunitățile de susținere a dezvoltării **sectorului financiar nebankar** prin intermediul investițiilor și asistenței tehnice, inclusiv cu Fondul TIT multi-donator.

3.2.3 Infrastructura

3.2.3.1 Context

Sectorul infrastructurii din Moldova suferă din cauza lipsei cronice de investiții, neefectuării lucrărilor de întreținere la timp și un cadru de reglementare slab. Deteriorarea continuă a infrastructurii de bază împiedică restabilirea veritabilă a economiei, pune în pericol competitivitatea țării și reduce probabilitatea atragerii investitorilor străini de calitate. Deși infrastructura deteriorată este caracteristică pentru întreaga țară, situația este deosebit de gravă în spațiul rural.

După cum se indică în Secțiunea 2.2.2, **sectorul energetic** din Moldova este marcat de absența aproape totală a resurselor energetice primare și de un potențial hidroelectric mic. Moldova este extrem de dependentă de importurile de energie, în mare parte din Rusia și Ucraina, și importă 90% din energia consumată. În ultimii douăzeci de ani, gazele naturale au înlocuit cărbunele în calitate de combustibil de bază. Acum gazele ocupă 70% din volumul total al surselor energetice primare. Deși importurile din România sunt fezabile din punct de vedere tehnic, Rusia asigură 100% din gazele consumate în Moldova. Această dependență a devenit dureros de vizibilă, când Gazprom a oprit livrarea de gaze timp de 16 zile în ianuarie 2006, după ce Moldova a refuzat să accepte mărirea prețurilor. După negocieri intense, părțile au semnat în decembrie 2006 un acord de livrare a gazelor pe cinci ani. Acordul – pe care Gazprom îl prezintă ca model pentru alte țări foste sovietice – mărește prețul pentru gaze de mai mult de două ori în comparație cu anul 2005, până la 170 de dolari SUA pe mie de metri cubi în 2007, și prevede majorarea ulterioară treptată a prețurilor până în 2011, ajungând la prețul mediu din Europa (mai puțin diferența pentru transportare). Tendința de instituire a unor niveluri europene la prețurile pentru energie, deși dureroasă pe termen scurt, oferă un imbold mai mare pentru ameliorarea eficienței energetice și elaborarea proiectelor cu surse energetice renovabile. Deși Moldova va rămâne probabil dependentă de gazele naturale livrate din Rusia pentru cea mai mare parte din oferta sa de energie primară, prețurile majorate vor determina Moldova să-și fortifice securitatea energetică prin aprofundarea integrării țării în piețele energetice regionale (printre altele, prin sporirea rolului său de țară de tranzit).

În **sectorul energiei electrice** este necesară continuarea reformelor de reglementare întru promovarea concurenței și asigurarea transparenței, creșterea independenței reglementatorului, acoperirea totală a costurilor din tarife și instituirea subvențiilor

nominale pentru păturile vulnerabile. Stațiile generatoare și companiile de distribuție de stat rămase necesită investiții urgente. Deși încercările precedente de privatizare nu au atras investitori, o altă încercare ar putea genera mai mult interes din cauza proximității Moldovei de UE și a cererii sale de aderare la TCE și UCTE. Mărimea Moldovei și capacitatea limitată de generare a energiei identifică interconexiunea regională ca prioritate de bază. Planul de Acțiuni Moldova-UE, TCE și UCTE oferă Moldovei un cadru pentru realizarea acestor obiective.

Dependența Moldovei de energia importată și majorarea prețurilor pentru energie reprezintă un stimulent puternic pentru întreprinderea măsurilor de *creștere a eficienței energetice* și utilizare a *surselor recuperabile*. Intensitatea energiei în Moldova este de trei ori mai mare decât în țările Europei de vest. Măsurile de sporire a eficienței energetice pot genera economii substanțiale ale costurilor în sectoarele de producere a electricității și termoficării, sectorul de locuințe și industriile de prelucrare a produselor alimentare și construcție. Există și un potențial înalt pentru sursele recuperabile de energie (în special biomasa și energia eoliană).

Cu toate acestea, potențialul economiilor în energie și al investițiilor în sectorul surselor recuperabile de energie rămâne neexploatat. Sectorul financiar nu dispune în prezent de capacitatea de finanțare a proiectelor de sporire a eficienței energetice sau de surse recuperabile de energie. Sectorul de termoficare centralizată (unde investițiile ar putea genera creșterea substanțială a eficienței energetice) suferă din cauza structurilor tarifare și de reglementare inadecvate, precum și din cauza problemelor cu solvabilitatea.

Abilitatea de a elabora cu succes proiecte energetice durabile va depinde în mare măsură de îmbunătățiri ale mediului operațional, inclusiv un cadru de reglementare mai atractiv și o agenție mai puternică de conservare a energiei.

Transportul este o componentă esențială a creșterii durabile. Cu excepția unei porțiuni mici de țarm pe râul Dunăre în punctul cel mai sud-estic al țării, Moldova este în esență o țară fără ieșire la mare, împrejmuțată de România și Ucraina. Economia sa depinde în mare parte de comerț și, prin urmare, de infrastructura transporturilor.

După accesarea României la Uniunea Europeană, Moldova ar putea deveni un punct de legătură între țările UE și CSI. Acordurile de liber schimb ale Moldovei cu piețele tradiționale din CSI, îmbinate cu un acces mai bun la piețele UE, ar trebui să-o facă mai atractivă pentru investițiile străine directe. De asemenea, s-ar mări importanța rețelelor sale de transport, în special Coridorul pan-european IX – care intersectează Moldova de la est spre vest, legând România cu Ucraina și Rusia – și axa sa de drumuri nord-sud.

Cu toate acestea, infrastructura transporturilor Moldovei (în particular rețelele de drumuri auto și de căi ferate) suferă din cauza lipsei de investiții timp de mulți ani și s-a deteriorat considerabil. Investiții substanțiale în infrastructura transporturilor sunt de necesitate stringentă, dacă Moldova dorește să nu permită deteriorarea în continuare a rețelelor de transport și să profite de amplasarea sa potențial favorabilă.

Deși tarifele pentru apă și încălzirea centralizată au fost mărite în ianuarie 2007 (vedeți Secțiunea 2.2.2), mediul legislativ, de reglementare și financiar pentru investițiile ce susțin **infrastructura municipală** rămân a fi o problemă. În pofida stării precare a infrastructurii municipale, în special a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, și inconsecvenței serviciilor de bază, nivelurile investițiilor sunt reduse de lipsa veniturilor și fluxul de mijloace bănești inadecvat nivelului companiilor funcționale. La rândul său, calitatea insuficientă a serviciilor subminează disciplina de achitare și lipsa mecanismelor legislative și de reglementare eficiente și funcționale nu permite companiilor de servicii comunale să ia măsuri împotriva rău-platnicilor. Privatizarea sau contractele de administrare pentru companiile de servicii comunale ar putea fi o opțiune pentru îmbunătățirea cu succes a situației. Totuși, este necesar în primul rând un angajament ferm al autorităților centrale și locale din Moldova pentru crearea unui mediu favorabil.

Infrastructura tehnologiei informaționale și de comunicații (TIC) eficientă poate fortifica substanțial creșterea economică. Sectorul de telecomunicații a fost liberalizat formal în conformitate cu cerințele OMC „Document de referință pentru sectorul telecomunicații”. Până în prezent, 42 de licențe pentru telefonie fixă au fost emise și 16 prestatori privați au demarat operațiunile. Totuși, Moldtelecom, proprietate a statului, se preconizează să rămână principalul prestator de telefonie fixă locală, interurbană și internațională, precum și de servicii de conexiune audio prin internet. Încercările de a privatiza Moldtelecom-ul în 2003 s-au soldat cu insuccese din cauza lipsei de interes din partea investitorilor. SCERS specifică privatizarea Moldtelecom-ului ca unul dintre obiectivele sale, dar nu s-a stabilit încă un alt termen. Serviciile de telefonie mobilă s-au extins rapid în ultimii ani. Orange și Moldcell, cei doi prestatori, au aproximativ 870.000 și respectiv 490.000 de clienți. În anul 2006, guvernul a acordat licență CDMA Moldtelecom-ului și a treia licență GSM unei companii locale.

Serviciile internet constituie segmentul TIC cu cea mai rapidă creștere în Moldova. Conectările la internet s-au dublat până la o cifră de 459.000 în 2006, de la 223.000 în 2005. Conectarea broadband la internet reprezintă aproximativ 5% din totalul conectărilor. Concurența este limitată, patru prestatori oferind servicii pe cea mai mare parte a pieței internetului la viteză înaltă. Prestatorii mai mici au tendința să se axeze pe anumite nișe ale pieței și pierd din cota pieței în favoarea prestatorilor mai mari și cu o eficiență mai mare a costurilor.

Sectorul TIC se află la răscruce. În timp ce sectorul a fost liberalizat formal în 2004, încă nu au apărut concurenți suficient de puternici pentru operatorii dominanți (în special Moldtelecom-ul menționat anterior). Cheia apariției concurenței este cadrul legislativ și de reglementare adecvat și conform cerințelor UE. Deși în legislația Moldovei există unele prevederi de reglementare moderne, îmbinarea dintre instituțiile sectoriale imature și incapacitatea autorităților de a asigura implementarea lor a anulat eficacitatea prevederilor respective. În consecință, sectorul a rămas subdezvoltat, la un nivel de disponibilitate a infrastructurii și acces mai mic decât în alte țări din Europa centrală. În continuare, fortificarea instituțiilor sectoriale (atât de elaborare a politicilor, cât și de reglementare), revizuirea cadrului legislativ și de reglementare întru reflectarea reglementării moderne (conform UE), transparente și previzibile, urmate de aplicarea rapidă și consecventă vor fi esențiale pentru dezvoltarea sectorului.

3.2.3.2 Obiectivele de tranziție

Obiectivele Băncii pentru perioada de tranziție în sectorul infrastructurii vor fi de a acorda asistență guvernului în privatizarea transparentă a activelor cheie de infrastructură din proprietatea statului, a sprijini apariția unui cadru de reglementare robust, a îmbunătăți transparența și eficiența managementului și operațiunilor prin fortificarea capacităților și introducerea sistemelor și procedurilor informaționale comerciale, a asigura durabilitatea financiară și a promova utilizarea eficientă a resurselor, a susține dezvoltarea regională a tuturor sectoarelor infrastructurii, în special a interconexiunii cu țările vecine, a sprijini investitorii privați, a încuraja concurența și a implica mai mult sectorul privat prin introducerea licitațiilor competitive pentru acordarea contractelor și, în general, a îmbunătăți standardele de integritate, transparență și governanță corporativă în toate sectoarele.

3.2.3.3 Prioritățile operaționale

Ținând cont de capacitatea limitată de rambursare a datoriei externe, cerințele concesionale ale FMI și mediul de reglementare slab, se preconizează că vor fi puține oportunități investiționale în infrastructură pentru Bancă în următoarea perioadă a strategiei. Pentru a permite Moldovei să profite de statutul său nou de vecin al UE, Banca va da prioritate proiectelor în infrastructură ce promovează integrarea regională și interconexiunea cu țările vecine. În acest context, Banca va urmări, în strânsă consultare cu partenerii săi, realizarea următoarelor priorități operaționale:

- În linii generale, Banca se va strădui să cofinanțeze **proiectele de infrastructură publică** cu alte IFI și alți donatori pentru a asigura impactul maxim al finanțării concesionale și sub formă de granturi. Banca va examina de asemenea oportunitățile de structurare a proiectelor solvabile de infrastructură publică fără garanții de stat. Banca va facilita **investițiile sectorului privat** în toate sectoarele infrastructurii, oferind finanțare pentru împrumuturi sau capital propriu investitorilor strategici adecvați, în condițiile în care investitorul din sectorul privat va fi selectat pe baza unui proces transparent de procurare în cadrul parteneriatelor public-private.
- În **sectorul energetic**, Banca, în consultare cu Comisia Europeană și alte IFI, va susține inițiativele naționale și regionale, în corespundere cu strategia revăzută a țării pentru sectorul energetic. În **sectorul energiei electrice**, de exemplu, Banca a purtat discuții preliminare referitor la linia de transmisie a electricității între Moldova, România și Ucraina. În măsura posibilităților, Banca va susține de asemenea restabilirea rețelei interne de transmisie a Moldovei. Banca va căuta posibilitatea de a participa împreună cu investitorii strategici în privatizarea principalelor stații generatoare și de distribuție. În asociație cu aceste proiecte, Banca ar putea oferi asistență tehnică pentru analiza implicațiilor asupra accesibilității tarifelor care ar acoperi în totalitate costurile și va identifica măsurile adecvate de atenuare a impactului negativ. În ceea ce privește **eficiența energetică**, Banca va încerca să identifice măsurile de economisire a energiei în proiectele sale prin intermediul Programului de energie durabilă (PED).

² Banca va studia

posibilitatea de a deschide linii de credit și asistență tehnică asociată prin băncile locale cu scopul îmbunătățirii eficienței energetice pentru consumatorii industriali finali și persoanele fizice. Deși implementarea practică a proiectelor de **energie recuperabilă** rămâne a fi insuficientă, Banca va încerca să susțină proiectele solvabile cu surse recuperabile de energie, inclusiv pe cele mai mici. Banca trebuie să ia de asemenea în considerație posibilitatea surselor de finanțare de la donatori pentru experți internaționali, care vor ajuta Moldova în elaborarea cadrului de reglementare pentru energia din surse recuperabile, dacă se va considera necesar.

- În **sectorul transporturilor**, Banca, în cooperare cu BEI, examinează un proiect fără garanția statului pentru susținerea în continuare a modernizării aeroportului Chișinău. Banca ar putea identifica alte oportunități bazate pe strategia guvernului pe termen lung pentru sectorul transporturilor, care este în prezent în proces de pregătire.

- Banca și-a reiterat angajamentul față de proiectele în **infrastructura municipală** mai mici în cadrul inițiativei TIT. Banca ar fi dispusă să ia în considerație proiecte din Chișinău precum și din regiunile eligibile pentru atragerea finanțării din granturi în conformitate cu cerințele concesionale ale FMI și să abordeze problemele legate de accesibilitate.

- În **sectorul TIC**, Banca va oferi finanțare pentru acordarea împrumuturilor și pentru capital propriu operatorilor privați de TIC, inclusiv telefonie mobilă și TV prin cablu. Banca va determina activ oportunități de a participa împreună cu investitorii strategici potriviți în privatizarea principalelor active din sectorul telecomunicațiilor. Totuși, participarea Băncii se va realiza în funcție de privatizarea transparentă și existența unui cadru de reglementare satisfăcător.

² În anul 2005, Programul de energie durabilă (PED) a fost lansat ca parte componentă a inițiativei TIT.

Scopul programului este de a susține clienții existenți sau viitori ai Băncii în identificarea și facilitarea elaborării proiectelor energetice durabile în țările TIT. PED constă din două servicii: (a) audite gratuite ale consumului de energie pentru a ajuta clienții industriali și comerciali în investigarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice la costuri mici și oportunități investiționale acceptabile; și (b) Fondul de sprijin al Proiectului (FSP) pentru Mecanismul dezvoltării nepoluante (MDN), care acordă asistență sponsorilor proiectelor în elaborarea proiectelor de reducere a emisiilor și monetizarea lor ulterioară prin comercializarea creditelor carbon.

4. Alte organizații financiare internaționale, donatori multilaterali și bilaterali

4.1 Organizațiile financiare internaționale și cooperarea între donatori

Cooperarea cu alte IFI și comunitatea donatorilor în Moldova este bună. De exemplu, Banca a lucrat în strânsă cooperare cu BM, BEI și FMI în cadrul unui proiect de reabilitare a drumurilor, care a fost semnat în iunie 2007. Proiectul, care beneficiază de finanțarea AID a Băncii Mondiale, este prima investiție comună a celor trei IFI în Moldova și este considerată de către autorități drept model pentru alte proiecte în sectorul infrastructurii, posibil cu finanțare sub formă de granturi de la Fondul investițional de vecinătate al UE și Programul Compact al Corporației Provocările Mileniului a Statelor Unite.

Banca face cu regularitate schimb de viziuni și informație despre activitățile curente și cele planificate cu alte instituții. Banca este în strânsă legătură cu FMI pentru diverse aspecte, inclusiv problemele din sectorul financiar, reforma tarifară și cerințele de concesionalitate ale FMI. Banca este angajată activ împreună cu comunitatea donatorilor în ședințe lunare ale donatorilor. Banca a prezidat două ședințe ale donatorilor privind dezvoltarea sectorului privat și a creat o bază de date a inițiativelor întreprinse de donatori în sector. SCERS (și succesorul acesteia - Planul Național pentru Dezvoltare) și Planul de Acțiuni Moldova-UE prezintă cadrul general de politici pentru dezvoltarea durabilă a țării și instituie o platformă adecvată pentru o coordonare mai bună între Moldova, IFI și donatori.

O descriere succintă a programului de cooperare tehnică dintre Bancă și donatorii care și-au adus contribuția la aceasta poate fi găsită în Anexa 6.

4.2 Organizațiile financiare internaționale și alte organizații internaționale

4.2.1 Banca de Dezvoltare a Comerțului în bazinul Mării Negre (BSTDB)

Moldova este membru-fondator al BSTDB care și-a început activitatea în 1999. BSTDB are trei proiecte în Moldova: o linie de credit pentru finanțarea comerțului, o linie de credit IMM și investiții în capitalul propriu al unui fond privat regional.

4.2.2 Banca Europeană pentru Investiții (BEI)

În decembrie 2004, Consiliul Europei a oferit BEI un mandat de finanțare a anumitor proiecte în Rusia și, cu anumite condiții, în Ucraina, Moldova și Belarus. Acest prim mandat, care a expirat în iulie 2007, a inclus împrumuturi BEI în sumă totală de 500 milioane de euro în domeniile mediului, transportului, telecomunicațiilor și infrastructurii energetice, cu prioritate asupra axelor de rețele trans-europene prioritare și perspective de cooperare transfrontalieră cu statele-membru ale Uniunii Europene. Moldova a devenit eligibilă pentru finanțare BEI în octombrie 2006. În noiembrie 2006, BEI a încheiat un acord-cadru cu Moldova, generând oportunități pentru investiții ulterioare ale BEI în țară.

³ În ordine alfabetică (*Nota traducătorului – în versiunea engleză*).

În decembrie 2006, Consiliul Uniunii Europene a acordat BEI un nou mandat pentru perioada anilor 2007-2013. Noul mandat permite BEI să ofere împrumuturi în sumă de până la 3,7 miliarde de euro în Rusia, Ucraina, Moldova și Caucaz (Belarus poate fi inclusă la o etapă ulterioară) pentru proiecte de interes considerabil pentru UE în domeniile transporturilor, energiei, telecomunicațiilor și infrastructurii de mediu. Se va da prioritate proiectelor cu accent pe axele de rețele majore trans-europene, proiectelor cu implicații transfrontaliere pentru unul sau mai multe state-membru și proiectelor majore în favoarea integrării regionale prin conectivitate sporită. În sectorul energetic, proiectele strategice de furnizare și transport al energiei sunt de o importanță deosebită. În decembrie 2006, Banca, BEI și Comisia Europeană au semnat un Memorandum de Înțelegere care consolidează cooperarea apropiată între cele trei instituții. În Moldova, Banca, BEI și BM au agreeat să finanțeze reabilitarea unor porțiuni esențiale ale infrastructurii drumurilor. De asemenea, Banca și BEI examinează posibilitatea finanțării comune a activităților de modernizare a aeroportului Chișinău și au desfășurat

discuții privind finanțarea construcției unei legături de transmisie a energiei electrice dintre Ucraina și România, prin Moldova.

4.2.3 Uniunea Europeană (UE)

UE are un rol tot mai important în susținerea procesului de tranziție din Moldova. În martie 2005, Consiliul Europei a numit un reprezentant special pentru Moldova cu scopul de a contribui la soluționarea pașnică a conflictului legat de regiunea separatistă transnistreană. Deschiderea unei Delegații UE la Chișinău în octombrie 2005 vine ca răspuns la cerințele Moldovei de a avea legături mai strânse cu UE și va facilita, fără îndoială, implementarea programelor de asistență ale UE în Republica Moldova. Relațiile dintre UE și Moldova sunt specificate în prevederile Acordului de Parteneriat și Cooperare și cele ale Politicii europene de vecinătate (PEV). Planul de Acțiuni Moldova-UE, adoptat de UE și Moldova în februarie 2005, stabilește obiectivele strategice ale cooperării dintre UE și Moldova pentru următorii trei ani. Planul de Acțiuni Moldova-UE vizează următoarele priorități:

- reforma și dialogul politic (democrația și statul de drept);
- cooperarea pentru soluționarea conflictului transnistrean;
- reforma economică și socială și dezvoltarea;
- aspectele economice, reforma de piață și de reglementare;
- cooperarea în justiție și afacerile interne;
- transporturile, sectorul energetic, telecomunicațiile, mediul ambiant, cercetările, dezvoltarea și inovațiile; și
- relațiile între oameni.

Implementarea Planului de Acțiuni Moldova-UE va contribui la apropierea legislației, normelor și standardelor moldovenești de cele ale Uniunii Europene și va susține ambiția Moldovei de a obține o integrare mai completă în structurile economice și sociale europene.

Din 1991, UE a oferit asistență în sumă de peste 405 milioane de euro (inclusiv alocațiile pentru 2007). Aceasta include TACIS și Programul de securitate alimentară, ajutor umanitar și macro-financiar prin împrumuturi și granturi pentru balanța de plăți. Începând cu anul 2007, asistența UE este oferită prin Instrumentul de Parteneriat și Vecinătate Europeană (IPVE). În cadrul IPVE, asistența UE a crescut considerabil de la aproximativ 14 milioane de euro anual în perioada anilor 2004-2006 până la 40 milioane de euro în 2007. UE preconizează să ofere în total 210 milioane de euro pe parcursul perioadei 2007-2010. Programul Indicativ Național pentru anii 2007-2010 identifică trei priorități principale pentru asistența UE în perioada respectivă: 1) sprijin pentru dezvoltarea democrată și buna guvernare, 2) sprijin pentru reforma cadrului de reglementare și crearea capacității administrative și 3) sprijin pentru reducerea sărăciei și creșterea economică. UE a aprobat de asemenea asistență macro-financiară pentru Moldova în sumă de 45 milioane de euro. Prima tranșă de 20 milioane de euro urmează a fi disbursată în septembrie 2007.

4.2.4 Fondul Monetar Internațional (FMI)

Moldova a aderat la FMI în luna august 1992. Până în prezent, Moldova a beneficiat de aproximativ 470 milioane de dolari SUA de la FMI. Datorită succeselor din faza inițială a tranziției, Moldova a avut din start acces la Mecanismul FMI de implementare a Acordului Stand-By, conceput pentru țările cu venituri medii. În timp ce condițiile economice se înrăutățeau, Moldova a primit acces la Mecanismul concesional de reducere a sărăciei și creștere economică (PRGF). FMI a suspendat programul său anterior în 2002. În mai 2006, FMI a reluat relațiile de creditare cu Moldova în cadrul unui PRGF cu durata de trei ani în sumă de aproximativ 118 milioane de dolari SUA. Suma finanțării a fost ulterior majorată până la aproximativ 163 milioane de dolari SUA pentru a redresa impactul crizei legate de situația în sectorul de vinificație și gaze naturale. Practic imediat după aprobarea programului actual cu FMI, datoria Moldovei

față de creditorii Clubului de la Paris a fost restructurată pe baza condițiilor Houston. Programul curent al FMI este în corespundere cu SCERS și Planul de Acțiuni Moldova-UE și are trei obiective exhaustive: menținerea stabilității macroeconomice, susținerea dezvoltării sectorului financiar și reevaluarea rolului guvernului în cadrul economiei.

4.2.5 Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OCED)

Programul Compact OCED pentru Europa de sud-est pentru reformă, investiții, integritate și creștere ("Investment Compact") al OCED, lansat în anul 2000, constituie o componentă esențială a Pactului de Stabilitate în cadrul mesei de lucru II privind reconstrucția economică, dezvoltarea și cooperarea. Investment Compact promovează și sprijină reformele de politici menită să amelioreze climatul investițional în Europa de sud-est și astfel să încurajeze investițiile directe private și dezvoltarea unui sector privat mai robust. În Moldova, Investment Compact a inițiat un program de promovare a ISD în 2005, cu sprijin financiar din partea Elveției. Prima parte a proiectului s-a soldat cu adoptarea de către guvern a Strategiei de promovare a exporturilor și ISD în octombrie 2006. A doua parte a proiectului are drept scop adoptarea unor măsuri specifice pentru atragerea investițiilor străine în Moldova și promovarea exporturilor moldovenești peste hotarele țării. Acesta este implementat în prezent de guvern în cooperare cu Organizația de Promovare a Exporturilor în Moldova (MEPO) și Asociația Investitorilor Străini (FIA). Această parte a proiectului se va axa pe crearea bazei de date a ISD, lansarea evenimentelor pentru investitorii străini, definirea și crearea unui program de legătură IMM și efectuarea unei evaluări a curenților în materie de aptitudini.

De asemenea, Investment Compact a inclus Moldova în Indicele reformei investiționale (IRI) pentru țările ESE, emis pentru prima dată în noiembrie 2006. IRI este o sinteză a performanței fiecărei țări în reformarea politicilor investiționale.

4.2.6 Grupul Băncii Mondiale

Moldova a aderat la **Banca Mondială** (BM) în 1992 și la Asociația Internațională pentru Dezvoltare (AID) în 1994. În 1997, Moldova era o țară eligibilă pentru finanțare mixtă de la BIRD/AID. Urmare a crizei financiare din 1998, țara a devenit eligibilă pentru obținerea creditelor concesionale de la AID. Din momentul aderării la Banca Mondială, Moldova a beneficiat de finanțarea a 35 operațiuni, inclusiv 7 împrumuturi de ajustare BIRD și credite AID, în sumă totală de 656 milioane de dolari SUA, din care 466 milioane de dolari SUA au fost disbursate până în prezent. La moment, 13 operațiuni se află în proces de implementare, cu angajamente totale de 171 milioane de dolari SUA, 54% din care au rămas nedisbursate. Alte trei operațiuni se află la etapă de pregătire (servicii de sănătate și asistență socială, sectorul drumurilor și creditul pentru susținerea reducerii sărăciei), cu o sumă totală de 43 milioane de dolari SUA.

Împrumuturile se axau inițial pe ajustarea structurală, construcția unui sector privat atât în agricultură, cât și în industrie și îmbunătățirea managementului economic și financiar în sectorul energetic.

Actuala Strategie de asistență pentru țară (SAT) a fost adoptată de BM pentru Moldova în decembrie 2004 și este prevăzută pentru perioada anilor 2005-2008. Aceasta corespunde prevederilor SCERS prin scopul său general de a contribui la reducerea sărăciei. Drept rezultat al unei evoluții îmbunătățite a portofoliului și al gradațiilor din Evaluarea politicilor și instituțiilor țării (EPIT), asistența preconizată a fost majorată până la suma de 130 milioane de dolari SUA. Sprijinul bugetar depinde, printre altele, de o antecedență solidă de îmbunătățiri în mediul de afaceri și guvernarea sectorului public.

Din momentul în care Moldova a devenit membru în 1995 al **Corporației Financiare Internaționale** (CFI), aceasta a angajat 77 milioane de dolari SUA din fondurile proprii și a negociat alocarea a 25 milioane de dolari SUA prin consorții pentru susținerea sectoarelor energetic, de telecomunicații, agro-business, IMM și financiar. Suplimentar, CFI a susținut proiecte de asistență tehnică în domeniul bancar, turism, producere a

vinului, prelucrare a produselor alimentare și a industriei de prelucrare a pielii. În continuare, CFI va continua să acorde sprijin prin asistență pentru dezvoltarea întreprinderilor private, acordarea finanțării de lungă durată prin intermediul băncilor locale și acordarea asistenței în atragerea investitorilor străini de importanță strategică. Strategia curentă a CFI în Moldova are ca scop acordarea ajutorului pentru dezvoltarea întreprinderilor private, în special prin acordarea finanțării de lungă durată prin intermediul băncilor locale, și consolidarea sectorului bancar din Moldova. CFI va urmări de asemenea posibilitatea susținerii dezvoltării infrastructurii, care este de o importanță vitală pentru creșterea economică din sectorul privat și reducerea sărăciei în Moldova.

Moldova este membru al **Agenciei Multilaterale pentru Garantarea Investițiilor** (AMGI) din 1993. Garanțiile AMGI au facilitat investiții străine directe în valoare de circa 63,7 milioane de dolari SUA în sectoarele energetic, financiar și imobiliar. De asemenea, aceasta a fost implicată în medierea disputelor (în domeniul energiei electrice) și a acordat asistență tehnică în formularea și implementarea strategiilor de atragere a investițiilor străine directe, acordând recomandări și asistență organizațiilor publice și private în domeniile de construire a imaginii, direcționare sectorială, informarea publicului și diseminarea informației. Serviciul on-line al AMGI dispune de 153 de documente privind oportunitățile investiționale și alte chestiuni de reglementare și aspect juridic.

4.2.7 Organizația Națiunilor Unite (ONU)

Moldova a devenit membru al Organizației Națiunilor Unite în 1992. De atunci, un șir de Agenții ONU și-au lansat programele de asistență pentru Republica Moldova. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) este agenția principală ONU care sprijină coordonarea activităților pentru dezvoltare ale Națiunilor Unite. Aceasta acordă consultanță în elaborarea politicilor publice și ajută la construirea unei capacități umane și instituționale care ar genera o creștere durabilă și echitabilă. Programul de țară actual al PNUD cuprinde perioada anilor 2007-2011. Programul de țară vizează două domenii principale: buna guvernare și dezvoltarea regională și locală. Intervențiile specifice ale programului și-au propus drept scop modernizarea administrației publice naționale, îmbunătățirea procesului de formulare a politicilor cu participarea sporită a societății civile, creșterea eficacității sistemului judiciar printr-un acces mai mare la justiție și respectarea drepturilor omului, consolidarea gestiunii resurselor naturale și promovarea dezvoltării locale și regionale. Bugetul pentru acest program cu durata de cinci ani este estimat la aproximativ 35 milioane de dolari SUA.

4.3 Donatorii bilaterali principali

Danemarca activează în Moldova din 1998, având drept obiectiv principal soluționarea problemelor de mediu și susținerea ONG-urilor. Până acum sprijinul Danemarcei pentru Moldova a inclus 21 de proiecte în cadrul Programului danez de vecinătate și patru proiecte în cadrul Politicilor și Asistenței Umanitare și Cooperării între ONG-uri. În 2006, Danemarca a angajat circa 100.000 de euro pentru a un film despre traficul de ființe umane în Moldova.

Moldova a fost inclusă într-un Program regional pentru combaterea traficului de ființe umane (împreună cu Ucraina și Belarus) finanțat de Danemarca. Programul a fost lansat în 2005 și va dura trei ani. Danemarca a alocat Moldovei 1,15 milioane de euro pentru anii 2005-2008. Programul se axează pe activități de prevenire (inclusiv campanii de informare pentru grupurile vulnerabile), aplicarea legislației și crearea capacității autorităților și organizațiilor societății civile. Programul, care este gestionat de OIM, operează în contextul cadrelor naționale și regionale existente, în cooperare cu OSCE și La Strada.

Germania și Moldova au avut o cooperare economică bilaterală din 1993. Urmare a celor mai recente consultări bilaterale din noiembrie 2006, Germania a angajat

14,2 milioane de euro sub formă de cooperare financiară și 3,2 milioane de euro sub formă de cooperare tehnică pentru următorii doi ani. Cooperarea bilaterală are drept scop principal reducerea migrației și a sărăciei prin promovarea economiei de piață și a

⁴În ordine alfabetică (*Nota traducătorului – în versiunea engleză*).

creșterii economice durabile, facilitarea restructurării financiare (creditele KMU) și susținerea infrastructurii sociale (prin participarea în cadrul Fondului de investiții sociale din Moldova, finanțat de Banca Mondială). Proiectele noi vor sprijini IMM, investiții în infrastructură și măsuri de armonizare cu standardele UE în sectorul agricol. În perioada anilor 2001-2006, **Italia** a oferit peste 2 milioane de euro în asistență tehnică, inclusiv pentru formarea bancherilor, sistemul judiciar (în special în domeniul drepturilor omului) și lucrătorii sociali, precum și pentru crearea centrelor de protecție a minorilor. Majoritatea proiectelor au fost implementate de ONG-uri. În 2005, Italia, în cooperare cu OIM, a lansat o inițiativă de 1,5 milioane de euro pentru combaterea migrației ilegale și a traficului de minori. Prima fază a acestei inițiative va expira la finele anului 2007 și în prezent se examinează faza a doua. De asemenea, Italia explorează posibilitatea unei contribuții de 200.000 de euro pentru cofinanțarea unui proiect cu privire la remitențe. Proiectul va fi cofinanțat împreună cu Comisia Europeană și implementat de OIM și ILO.

Asistența tehnică oferită de **Olanda** urmează să contribuie la dezvoltarea unei economii de piață, fortificarea competitivității, modernizarea întreprinderilor din sectorul privat și dezvoltarea unor procese durabile de producție în industrie și agricultură. Începând cu anul 2005, societăți mixte moldo-olandeze pot fi eligibile pentru granturi în cadrul Programului olandez pentru cooperare cu piețele în curs de apariție (care dispune de un buget anual de 51 milioane de euro pentru 42 de țări).

Norvegia a oferit sprijin în direcția dezvoltării democratice, economice și sociale a Republicii Moldova începând cu anul 1994. Asistența Norvegiei se axează în principal asupra îmbunătățirii controlului la frontieră, retragerea sau distrugerea munițiilor din Transnistria, dezvoltarea statisticii, îmbunătățirea instalațiilor și instituțiilor medicale, asistență acordată copiilor cu deficiențe și combaterea tuberculozei.

Suedia a început să ofere sprijin Moldovei în 1996, prin numirea unui consilier pe lângă guvern în cadrul unui proiect de promovare a democrației administrat de PNUD.

Începând cu anul 1998, **Agencia Suedeză pentru Dezvoltare Internațională (Sida)** a alocat aproximativ 38 milioane de euro. Strategia actuală a Sida (2007-2010) se axează pe promovarea guvernantei democratice, competitivitatea sporită în zonele rurale și reducerea vulnerabilității energetice. Mai multe proiecte în domeniul migrației, sectorul social și piața muncii, rămase din perioada strategiei precedente, vor fi excluse treptat pe parcursul anilor ce urmează. Suedia are un sistem bugetar flexibil. Fondurile sunt alocate conform necesităților și capacităților de care dispune țara-beneficiar. Obiectivul Sida este de a majora volumul cooperării până la o sumă anuală de 11 milioane de euro.

Elveția activează în Moldova începând cu anul 2000, acordând asistență în special sub formă de ajutoare umanitare. Din 2004, **Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC)** și-a concentrat eforturile de susținere în special asupra sectoarelor economic și social. Secretariatul Elvețian pentru Afaceri Economice (SECO) a finanțat proiectul de asistență al Băncii în domeniul reformei ipotecare

Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Marii Britanii activează în Moldova din anul 1991 și a alocat circa 12 milioane de lire sterline în calitate de asistență tehnică. Volumul anual al asistenței tehnice s-a aflat în creștere în ultimii ani, ajungând de la 1 milion de lire sterline în 1999 până la circa 3 milioane de lire sterline anual în 2006. Programul curent este planificat pentru perioada anilor 2004-2007 și este concentrat asupra îmbunătățirii guvernantei și a mediului instituțional cu scopul reducerii sărăciei, promovării unei creșteri economice durabile în favoarea celor pauperizați, soluționării conflictelor și promovării relațiilor pașnice.

Din 1990 până în 2005, **Statele Unite ale Americii** au alocat Moldovei peste 672 milioane de dolari SUA sub formă de asistență. Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) este agenția principală a Statelor Unite care gestionează și implementează programele de asistență externă în Moldova. USAID se axează pe trei obiective în materie de politici în Moldova: 1) creșterea economică; 2) guvernarea corectă și democratică; și 3) investițiile în resurse umane. Programele de creștere economică sprijină dezvoltarea afacerilor și a industriei, intermedierea financiară și investițională și ameliorarea cadrului de reglementare a afacerilor în Moldova. Activitățile ajută la stimularea creșterii economice și creșterea oportunităților de ocupare a cetățenilor Moldovei, prin sporirea competitivității produselor moldovenești pe piețele internaționale și prin crearea unui mediu de afaceri și a unui climat investițional care să susțină și să ofere recompense pentru performanța competitivă a întreprinderilor. De asemenea, asistența își propune drept scop sporirea oportunităților economice și reducerea șomajului în rândul grupurilor vulnerabile, în special în rândul femeilor supuse riscului de traficare. Programele de guvernare ajută la promovarea unui mediu politic mai descentralizat, participativ și democrat prin crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea unei conduceri politice locale mai eficiente și participarea sporită a cetățenilor în procesele decizionale. În ceea ce privește statul de drept, acțiunile sunt direcționate spre consolidarea integrității și eficienței sistemului judiciar și spre creșterea nivelului de încredere a cetățenilor în instituțiile și structurile care creează, adjucează și aplică legea. Reforma instituțională la nivel macro este de asemenea sprijinită, cu accent pe combaterea corupției și ameliorarea serviciilor în sectorul public prin încorporarea unor structuri și principii mai transparente și democratice în sistemele de guvernare din Moldova. Programele investiționale în resursele umane se concentrează asupra celor mai stringente probleme în sănătatea publică, precum tuberculoza, HIV/SIDA și hepatita virală B și C. În decembrie 2006, Moldova și Statele Unite au semnat un Acord de Program Preliminar (APP) cu Corporația Provocările Mileniului în sumă de 24,7 milioane de dolari SUA, care are drept scop reducerea corupției în cadrul guvernului. Implementarea APP a început în 2007. Implementarea cu succes a APP, împreună cu sprijinul continuu al guvernului față de reforme, ar putea genera oportunități pentru un program Compact mult mai amplu al Corporației Provocările Mileniului.

ANEXA 1 – OPERAȚIUNILE SEMNATE DE BANCĂ ȘI PROIECTELE DIN PORTOFOLIUL

Tabelul 1: Angajamentele și portofoliul net pe sectoare, conform situației din iunie 2007
Sector ANGAJAMENTE (milioane €) PORTOFOLIUL NET (milioane €)

Nr. de proiecte					
Costul total al proiectului					
Contribuția BERD					
Cota BERD în valoarea totală					
Disbursat Nr. de proiecte					
Portofoliu % din portofoliu					
Instituții financiare	29	78,7	78,7	35%	54,3
Infrastructură	13	243,9	94,5	42%	70,5
<i>Energetică</i>	<i>3</i>	<i>60,9</i>	<i>28,0</i>	<i>12%</i>	<i>28,0</i>
<i>Apă și canalizare</i>	<i>1</i>	<i>29,0</i>	<i>15,6</i>	<i>7%</i>	<i>15,6</i>
<i>Transport</i>	<i>5</i>	<i>146,3</i>	<i>44,2</i>	<i>20%</i>	<i>23,1</i>
	<i>3</i>				<i>15,4</i>

Telecomunicații 4 7,7 6,8 3% 3,8 3 6,0 7%
Sectorul privat 16 85,4 51,5 23% 44,0 10 14,4 16%
Agro-business 11 78,5 45,1 20% 41,8 5 8,2 9%
Industria generală 1 0,7 0,4 0% 0,4 1 0,2 0%

Instituții financiare

regional 4 6,2 6,1 3% 1,8 4 6,0 7%

Total pe țară 58 407,9 224,8 100% 168,8 38 89,9 100%

Tabelul 2: Angajamentele și portofoliul net pe categorii și tipuri de investiții, conform situației din iunie 2007

ANGAJAMENTE (milioane €) PORTFOLIUL NET (milioane €)

Nr. De proiecte

Costul total al proiectului

Contrib.

BERD

Cota BERD

în valoarea

totală

Disbursat Portofoliu % din

portofoliu

Obligațiuni

necontract.

Active

oper.

Privat 50 200,4 144,8 64% 101,4 63,0 70% 18,5 44,5

Public 8 207,5 79,9 36% 67,4 26,9 30% 12,5 14,4

Total pe țară 58 407,9 224,8 100% 168,8 89,9 100% 31,0 58,9

Statal 8 222,7 95,5 43% 83,0 26,2 29% 12,5 13,7

Nestatal 50 185,3 129,2 57% 85,8 63,7 71% 18,5 45,2

Total pe țară 58 407,9 224,8 100% 168,8 89,9 100% 31,0 58,9

Datorii 39 328,2 164,7 73% 139,3 65,7 73% 21,5 44,2

Investiții în capital

propriu 9 16,9 16,7 7% 10,0 16,6 19% 6,7 9,9

Garanții 1 1,9 1,9 1% 0,0 0,0 0% 0,0 0,0

Datorii + Investiții

în capital propriu 5 47,7 28,2 13% 19,5 0,9 1% 0,0 0,9

Garanții + Datorii 4 13,3 13,3 6% 0,0 6,7 7% 2,7 3,9

Total pe țară 58 407,9 224,8 100% 168,8 89,9 100% 31,0 58,9

Tabelul 3: Angajamentele și portofoliul net, conform situației din iunie 2007

Costul total

al pr.

Datorii Inv. CP

Garanții

Contr.

BERD

Disbursat Portofoliu Obligații

necontract.

Active

oper.

Instituții financiare

Linie de credit Victoriabank

3.2 3.0 0.2 3.2 3.2 0.2 0.2 Privat 1995

Linie de credit Moldova-Agroindbank

14.6 14.6 14.6 14.6 Privat 1995

Proiect de microcreditare – MobiasBanca

0.5 0.5 0.5 0.5 Privat 1996

Proiect de microcreditare – Victoriabank

0.5 0.5 0.5 0.5 Privat 1996

Proiect de microcreditare – Universalbank

0.5 0.5 0.5 0.5 Privat 1996

Proiect de microcreditare – Moldova-Agroindbank

0.9 0.9 0.9 0.9 Privat

1996

Majorare de capital Victoriabank

0.2 0.2 0.2 0.2 0.2 0.2 Privat
1997
Împr. convertibil de rang superior Moldova-Agroindbank
7.7 5.9 1.8 7.7 7.7 Privat 1998
Majorare de capital II Victoriabank
0.2 0.2 0.2 0.2 0.2 0.2 Privat 1999
PFC regional: Victoriabank
3.7 3.7 3.7 0.0 Privat 1999
PFC regional: Moldova-Agroindbank
1.9 1.9 1.9 Privat 1999
PFC regional: Moldindconbank
2.2 2.2 2.2 Privat 2000
ProCredit Moldova (MI în trecut)
0.7 0.7 0.7 0.7 0.7 0.7 Privat 2000
Linie de credit II Victoriabank
3.0 3.0 3.0 3.0 Privat 2001
Linie de credit II Moldova-Agroindbank
4.4 4.4 4.4 4.4 Privat 2002
PFC regional: MobiasBanca
6.7 0.0 6.7 6.7 5.6 1.7 3.9 Privat 2002
Linie de credit III Victoriabank
3.0 3.0 3.0 3.0 1.3 1.3 Privat 2003
MCFF – Victoriabank FRP (Full Recourse Portion)
1.5 1.5 1.5 1.2 0.8 0.3 0.5 Privat 2004
Linie de credit IMM MobiasBanca
1.5 1.5 1.5 1.5 1.1 1.1 Privat 2004
Linie de credit Moldindconbank (MICB)
3.7 3.7 3.7 Privat 2004
MCFF – MobiasBanca FRP (Full Recourse Portion)
2.2 2.2 2.2 0.7 2.2 1.5 0.7 Privat 2005
ProCredit Moldova 1.5 1.5 1.5 1.5 1.5 1.5 Privat 2005
Banca Socială – Linie de credit IMM
5.0 5.0 5.0 4.8 5.0 0.2 4.8 Privat 2005
PFC regional: Banca Socială
0.7 0.0 0.7 0.7 1.0 1.0 Privat 2005
TIT MFI FW nebanca – Corporația de Finanțare Rurală
0.6 0.6 0.6 0.6 0.4 0.4 Privat 2005
Moldova MMF - MobiasBanca
2.2 2.2 2.2 2.2 2.2 2.2 Privat 2006
Moldova MMF - Banca Socială
3.0 3.0 3.0 1.0 3.0 2.0 1.0 Privat 2006
Linie de credit II MobiasBanca
2.2 2.2 2.2 1.1 2.2 1.1 1.1 Privat 2006
TIT MFI nebanca Cadru II - Microinvest 0.7 0.7 0.7 0.4 0.7 0.4 0.4 Privat 2007

Infrastructură

Energetică

Proiectul de eficiență energet. din Chișinău, Termocom
18.0 7.3 5.9 7.3 7.3 2.0 2.0 Public 1995
Investiții în CP pentru distr. electricității în Moldova
5.9 5.9 5.9 5.9 5.9 Privat 2001
Împrumut pentru distribuția electricit. post-privatizare
37.0 14.8 14.8 14.8 9.0 9.0 Privat 2001

Alimentarea cu apă și canalizarea

Reab. serv. de aliment. cu apă în Chișinău, Apă Canal
29.0 15.6 15.6 15.6 8.8 8.8 Public 1997

Transport

Proiectul de reabilitare a drumurilor
11.8 8.5 1.3 8.5 8.5 2.9 2.9 Public 1995
Proiectul terminalului petrolier de la Giurgiulești
28.1 7.3 8.6 Privat 1996
Modernizarea aeroportului internațional Chișinău
8.9 6.5 6.5 6.5 Public 1998
Danube Logistics 8.0 8.0 8.0 8.0 Privat 2005

Proiectul de reabilitare a drumurilor în Moldova

89.5 12.5 12.5 0.0 12.5 12.5 Public 2007

Telecomunicații

Eurovision - NRT Moldova 1.2 0.7 0.7 0.7 Public 1993

MCFF – Sub-împrumut MobiasBanca Sun Comm.

0.5 0.2 0.2 0.2 0.1 0.1 Privat 2006

SUN Communications - Datorii 4.0 4.0 1.9 4.0 1.0 4.0 3.0 1.0 Privat 2007

SUN Communications – Capital propriu 2.0 0.0 1.9 1.9 1.9 1.9 Privat 2007

Sectorul privat

Agro-business

Proiectul de promovare a exportului de vinuri

43.2 22.8 22.8 22.8 Public 1994

Emiterea acțiunilor prefer. cumulat. GCC

6.0 6.0 6.0 6.0 Public 2001

Moldova/WJ/2003/Programul certificării de depozite

9.0 4.5 4.5 4.5 Privat 2003

MCFF – Sub-împrumut Victoriabank Orhei Vit

2.0 1.0 1.0 1.0 Privat 2004

MCFF – Sub-împrumut Victoriabank Trans Oil

1.5 0.7 0.7 0.7 Privat 2004

Glass Container Company 6.0 2.1 2.1 2.1 0.7 0.7 Privat 2005

MCFF – Sub-împrumut Victoriabank Bucuria

2.9 0.7 2.4 0.7 0.7 0.5 0.5 Privat 2005

FID - Orhei Vit

2.4 2.4 2.4 2.4 Privat 2005

MCFF – Sub-împrumut MobiasBanca Basarabia

1.3 0.7 0.7 0.5 0.6 0.1 0.5 Privat 2006

MCFF – Sub-împrumut Dionysos

0.2 0.2 0.2 Privat 2006

FCD Orhei VIT

4.0 4.0 4.0 3.5 4.0 0.5 3.5 Privat 2006

Industria generală

MCFF- Sub-împrumut Victoriabank Protos SA

0.7 0.4 0.4 0.4 0.2 0.2 Privat 2005

Regional 2.0

Fondul european pentru Europa de sud-est

2.0 0.0 1.2 2.0 1.3 1.9 0.7 1.2 Privat 2006

Fondul de capital propriu Bluehouse

1.3 0.0 1.8 1.2 0.2 1.2 1.0 0.2 Privat 2006

Fondul co-investițional BSR Europa

1.8 0.0 1.1 1.8 1.8 1.8 Privat 2006

Fondul pentru accesie balcanică

1.1 0.0 0.0 1.1 0.3 1.1 0.8 0.3 Privat 2006

Total pe țară 407.9 189.6 20.0 15.2 224.8 168.8 89.9 31.0 58.9

Public /

Privat Anul

semnării

PORTOFOLIUL NET (milioane €)

ANGAJAMENTE (milioane €)

Tabelul 4: Proiectele din portofoliu, conform situației din iunie 2007

Sector Contrib. BERD

(milioane €) % din total finan. Nr. de proiecte % din total nr.

de proiecte

Instituții financiare 37,2 40% 13 50%

Linii de credit IMM 6 7% 3 12%

Linii de credit MI 7 8% 1 4%

Garanții MI 4 4% 3 12%

Linii ipotecare 7,5 8% 3 12%

MCFF 9 10% 1 4%

PFC 1 1% 1 4%

Investiții în capital propriu 2,7 3% 1 4%

Sectorul privat 14,8 16% 9 35%

Sub-proiecte MCFF 4,8 5% 8 31%

□ Împrumuturi 10 11% 1 4%
Infrastructură 40 43% 4 15%
□ Transport 15 16% 2 8%
□ Electricitate & energie 20 22% 1 4%
□ Municipal 5 5% 1 4%
Total 92,0 100% 26 100%
Privat 52 57% 22 85%
Public 40 43% 4 15%

ANEXA 2 – EVALUAREA MEDIULUI POLITIC

Concordanța cu Articolul 1

Moldova și-a asumat angajamentul și a progresat în aplicarea principiilor democrației bazate pe pluripartitism, pluralism și economia de piață în conformitate cu Articolul 1 al Acordului de Înființare a Băncii. Totuși, antecedenta reformelor de democratizare și instituire a principiilor economiei de piață pe durata strategiei precedente a fost neuniformă. Domeniile specifice de îngrijorare includ statul de drept, lipsa independenței sistemului judiciar și încercările continue de subminare a libertății presei.

Responsabilitatea politică

Conform Constituției sale, Moldova este o democrație parlamentară pluripartitistă, în care Parlamentul monocameral este ales prin reprezentare proporțională, iar președintele este ales de Parlament. Președintele numește prim-ministrul, care formează Guvernul.

Candidaturile prim-ministrului și ale membrilor Guvernului sunt supuse aprobării de către Parlament. În principiu, Constituția, conform amendamentelor din 2000, prevede separarea puterilor, un mecanism de echilibrare a sistemului și o justiție independentă. În practică, executivul are puteri vaste, iar modalitățile de contrapondere a privilegiilor executivului sunt destul de slabe.

Cetățenii moldoveni au dreptul de a-și schimba guvernul prin intermediul alegerilor periodice care au loc în baza sufragiului universal. Alegerile în Moldova au fost evaluate ca fiind în general libere și corecte de către observatorii internaționali, deși au fost depistate și unele probleme. Cele mai recente alegeri parlamentare din martie 2005 au corespuns majorității standardelor internaționale pentru alegeri democratice, conform OSCE. Totuși, s-au atestat anumite carențe într-un șir de domenii importante pentru un proces electoral competitiv, precum condițiile egale de petrecere a campaniei electorale pentru formațiunile participante la scrutin și echilibrul și accesul presei.

Rezultatele alegerilor parlamentare din 2005 au readus la putere Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, cu 56 din 101 de fotolii parlamentare. Al doilea cel mai mare partid de opoziție, Partidul Popular Creștin Democrat, s-a mișcat într-o ‘opoziție constructivă,’ devenind *de facto* un partener al coaliției. Această alianță neașteptată a fost facilitată de adoptarea de către CPRM a unei direcții reformatoare, pro-europene la finele anului 2004. Tranziția în orientarea politicilor a generat angajamente față de agenda reformelor economice și politice, după cum sunt specificate în SCERS adoptată în 2004, Planul de Acțiuni Moldova-UE adoptat în 2005 și Mecanismul de reducere a sărăciei și creștere economică (PRGF) al FMI adoptat în 2006.

Aceste angajamente s-au soldat cu un spectru vast de inițiative pentru reforma legislativă, majoritatea cărora au fost elaborate cu participarea organizațiilor internaționale și a donatorilor bilaterali. Totuși, în multe domenii esențiale – precum independența presei, reforma sistemului judiciar, respectul pentru libertatea asocierii, politicile de concurență și stabilirea unei concurențe loiale în cadrul economiei – implementarea reformelor a fost nesatisfăcătoare. În încercarea de a soluționa unele dintre aceste carențe în implementare, Moldova și Statele Unite au semnat în decembrie 2006 un Acord de Program Preliminar al Corporației Provocările Mileniului în sumă de 24,7 milioane de dolari SUA, care are drept scop reducerea corupției în cadrul guvernului și consolidarea statului de drept. Guvernul include obiectivele sale din SCERS, Planul de Acțiuni Moldova-UE și PRGF într-un nou Plan Național pentru Dezvoltare, ce urmează a fi promulgat în toamna anului

2007.

În Moldova se atestă prezența unui sector de ONG-uri active și tot mai profesioniste, cu un angajament demonstrat față de colaborarea în parteneriat cu guvernul în vederea soluționării provocărilor întâmpinate în implementarea reformelor și pe plan politic. Totuși, multe ONG-uri se confruntă cu un mediu operațional dificil din cauza constrângerilor financiare și obstacolelor instituționale, unele dintre acestea provenind din intervenția statului. De exemplu, statul a întreprins pași cu scopul limitării accesului ONG-urilor la resursele externe de finanțare și multe ONG-uri se plâng de barierele administrative și presiunile politice din partea autorităților naționale și locale. În unele sectoare sensibile, precum libertatea presei și drepturile civile/politice, aceasta este deosebit de problematic. Paradoxal, autoritățile naționale și locale au încercat să întărească societatea civilă prin crearea câtorva ONG-uri sponsorizate de stat, care concurează pentru (și în unele cazuri alocă) finanțare din sursele oficiale.

Statul de drept

Constituția stipulează un sistem judiciar independent și legislația favorabilă pentru protecția independenței judiciare este, în mare parte, deja adoptată. Curtea constituțională, care deține autoritate exclusivă în asigurarea constituționalității tuturor legilor și hotărârilor, este considerată ca fiind echitabilă și independentă. Totuși, în practică au fost semnalate rapoarte credibile de exercitare a presiunii politice, ce a influențat hotărârile instanțelor judecătorești, iar corupția în rândul judecătorilor se consideră a fi un fenomen răspândit pe larg.

Corupția rămâne în continuare o problemă serioasă în Moldova. În anul 2006, Moldova a înregistrat un scor de 3,2 din 10 puncte posibile la capitolul Indicele de percepere a corupției (IPC) al *Transparency International*, unde 10 este gradul minim de corupție.

Chiar dacă acest scor depășește pragul de 3 puncte stabilit de *Transparency International* pentru corupția “vertiginoasă”, în clasament Moldova deține doar locul 79 din 163 de țări la indicele respectiv pentru anul 2006. Studiile naționale relevă de asemenea o incidență înaltă a corupției în câteva domenii ale afacerilor și ale sferei sociale, iar experții sugerează că situația ar putea fi și mai gravă decât indică studiile, deoarece multe persoane nu preferă să le vorbească intervievatorilor în mod deschis despre corupție.

Reprezentanții IMM din Moldova raportează corupția drept un obstacol major în desfășurarea afacerilor pentru companiile mici, în particular la capitole precum, de exemplu, vama și importurile, licențierea și înregistrarea afacerilor, colectările fiscale și inspecțiile. Acest fapt este susținut și de sondaje, precum Studiul BERD/Băncii Mondiale cu privire la mediul de afaceri și performanța întreprinderilor.

Ca parte componentă a angajamentelor sale, asumate conform Planului de Acțiuni Moldova-UE, SCERS și altor diverse programe guvernamentale, autoritățile au alocat mai multe resurse pentru combaterea problemelor aferente corupției și statului de drept precar. Referitor la prima, abordarea vehiculată de autorități implică acțiuni de reducere a intervențiilor de stat arbitrare în economie prin intermediul dereglementării, inclusiv aplicarea principiului ghilotinei față de întreaga legislație, precum și măsuri de reformare a sectorului public, inclusiv reducerea anvergurii birocrăției de stat și crearea unui serviciu public profesional și bine-remunerat. În ceea ce ține de fortificarea statului de drept, Planul de Acțiuni Moldova-UE include componente axate pe fortificarea aplicării legilor și creșterea eficienței, independența și imparțialitatea sistemului judiciar.

Ca rezultat al acestor inițiative realizate de autoritățile din Moldova și donatorii săi multilaterali și bilaterali, începând cu anul 2004, atunci când corupția în Moldova părea să se fi agravat atât în termeni absoluți, cât și în termeni relativi, s-a înregistrat o evoluție pozitivă. Clasamentul Moldovei s-a schimbat de la centila 78 la scară globală raportată în anul 2004 la centila 48 la scară globală _____ către anul 2006, schimbându-și poziționarea în clasament de pe locul 20 pe locul 11 în rândul țărilor în curs de tranziție. Potrivit IPC, în anul 2006, Moldova înregistra cel mai scăzut nivel al corupției percepute din tot spațiul

țarilor CSI. Însă, în pofida acestor realizări, corupția continuă a fi răspândită.

Drepturile omului și drepturile civile

În linii generale, legislația Moldovei respectă obligațiile pe care le-a asumat în fața Consiliului Europei și OSCE de a se conduce de standardele democratice de guvernare și garantarea protecției drepturilor omului și a drepturilor civile. Constituția stipulează libertatea exprimării și a presei, libertatea afilierii, asocierii și a confesiunilor religioase. Totuși, deseori se atestă curenți majore în implementarea angajamentelor internaționale asumate de țară în domeniile respective. Acest „decalaj în implementare” este accentuat de faptul că Guvernul Republicii Moldova a fost constatat să fi încălcat angajamentele sale, asumate conform Convenției Europene privind Drepturile Omului, în 18 din cele 20 de cazuri inițiate de către cetățenii din Moldova contra sa la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului.

Un capitol important ce prezintă motive de îngrijorare este libertatea presei în Moldova, care rămâne în continuare precară. Jurnaliștii independenți și investigativi raportează niveluri înalte de interferență administrativă, în particular vizavi de raportarea corupției în rândul autorităților. În Moldova există aproximativ 80 de posturi și canale oficial înregistrate de TV și radio. Deși a crescut numărul de posturi de media aflate în proprietate privată, multe din acestea continuă să beneficieze de subvenții considerabile din partea guvernului sau a altor cercuri cu afiliere politică. Guvernul mai are încă de implementat obligațiile sale de transformare a companiei aflate în proprietatea statului, TeleRadio Moldova, într-un concern media veridic independent, sau de depolitizare a nominalizărilor în executivul reglementatorului mass-media, Consiliul de Coordonare a Audiovizualului. „Privatizarea” de la începutul anului 2007 a celor două posturi municipale, postul de televiziune din Chișinău „EuroTV” și stația radio „Antena C”, a fost efectuată într-un mod netransparent. EuroTV și Antena C erau cunoscute pentru politicile sale editoriale independente și constituiau unicele posturi de media ce ofereau o abordare echilibrată a alegerilor în consiliile locale din anul 2003, condiționând alegații precum că „privatizarea” lor a fost intenționată să atenueze reflectarea echilibrată din partea acestora a alegerilor în consiliile locale din mai 2007.

Spre deosebire, presa scrisă din Moldova este diversă și oferă o varietate de opinii politice, însă este supusă unor presiuni din partea autorităților. Mai mult ca atât, piața de desfacere a publicațiilor nu este bine dezvoltată. Drept rezultat, publicațiile independente activează sub presiune comercială permanentă și raportează faptul că autoritățile întreprind tentative de constrângere a independenței acestora și a politicilor lor editoriale prin exercitarea presiunilor asupra publiciștilor în tentativa de direcționare a politicilor editoriale.

Traficul de ființe umane rămâne a fi o problemă importantă pentru Moldova, care este o țară de origine semnificativă a persoanelor traficate. Majoritate persoanelor traficate sunt femei și copii traficați pentru exploatare sexuală, deși traficul se face și cu scopul muncii forțate, cerșitului, crimei și comerțului cu organe. Sărăcia, rețeaua de securitate socială subdezvoltată, nivelul înalt al șomajului, discriminarea femeilor și violența domestică au fost citate ca factori care stau la baza traficului cetățenilor moldoveni. Conform OSCE, Moldova este privită și ca un centru de traficare, persoanele fiind traficate prin Moldova din Transnistria și alte țări din regiunea CSI. Victimele din Moldova sunt traficate spre Europa de vest, Europa de sud-est, Orientul Mijlociu, fosta Uniune Sovietică (în special Rusia) și Statele Unite. Conform Organizației Internaționale pentru Migrație, în 2004 majoritatea victimelor din Moldova au fost traficate spre Turcia (45%), urmată de Europa de sud-est (18%), Orientul Mijlociu (15%), Rusia (11%) și Europa de vest (8%).

Guvernul Republicii Moldova este implicat activ în combaterea traficului de ființe umane. Codul penal și Codul de procedură penală include traficul de ființe umane ca o infracțiune separată începând cu anul 2003, iar în 2005 Parlamentul Republicii Moldova

a ratificat Convenția ONU împotriva crimei organizate transfrontaliere, inclusiv Protocolul de la Palermo privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor. În septembrie 2005 a intrat în vigoare Planul Național revăzut de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, iar în decembrie 2005 a fost adoptată legea cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. În pofida acestor măsuri, Raportul Departamentului de Stat al SUA privitor la traficul de persoane pentru 2007 a plasat Moldova pe o poziție mai joasă, coborând-o de la ”nivelul 2” la „nivelul 2 pe Lista de monitorizare”, pentru că autoritățile nu au demonstrat că guvernul întreprinde măsuri de eradicare a fenomenului de complicitate a funcționarilor publici în cele mai avansate forme de trafic.

Relațiile externe

Începând cu anul 2005, autoritățile moldovenești și-au declarat în mod repetat angajamentul față de promovarea procesului de integrare europeană. Politica europeană de vecinătate a UE oferă posibilitatea unui grad considerabil de integrare economică și cooperare politică. Această cooperare a fost oficializată începând cu februarie 2005 sub forma Planului de Acțiuni Moldova-UE, care abordează reforme cruciale la capitolul politici în domenii precum fortificarea instituțiilor democratice și a statului de drept, independența sistemului judiciar, respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv libertatea presei și asocierii – toate domeniile pe care Raportul de progres PEV privind Moldova din decembrie 2006 le-a subliniat ca necesitând o atenție sporită pentru implementarea reformelor și convențiilor internaționale – precum și reforme structurale și ale mediului de afaceri, ale comerțului și ale vămiei, la fel și combaterea traficului de ființe umane. În decembrie 2006, UE, în parteneriat cu principalii donatori multilaterali și bilaterali, au agreeat un pachet major de împrumuturi și finanțare concesională în valoare totală de 1,2 miliarde de dolari SUA pentru perioada anilor 2007-2009. Astfel, UE și comunitatea donatorilor au accentuat necesitatea accelerării implementării reformelor care au fost adoptate în ultimii doi ani.

Relațiile cu România adiacentă, care a aderat la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, au cunoscut careva tensiuni, cauzate de faptul că moldovenii care aveau posibilitatea să călătorească în trecut fără vize în și din România sunt nevoiți acum să solicite vize românești. S-a raportat că un număr impunător de moldoveni au solicitat cetățenie românească, pe care autoritățile din Moldova o percep ca pericol pentru viabilitatea economică și politică a independenței Moldovei.

Conflictul transnistrean a rămas în continuare înghețat pe durata perioadei strategice precedente. Cadrul de negociere al OSCE, sub format „5+2”, inclusiv Moldova, autoritățile transnistrene, Ucraina, Rusia și OSCE, plus Statele Unite și UE în calitate de observatori, a fost în mare parte inert începând cu debutul anului 2006. Au fost realizate anumite progrese în primul trimestru al anului 2006, atunci când autoritățile din Ucraina au convenit să implementeze acordul frontalier Moldova-Ucraina, potrivit căruia se impunea prezența timbrului vamal al Moldovei pentru toate exporturile ce traversau regiunea transnistreană a hotarelor moldo-ucrainene. Acest fapt a rezultat în suspendarea comerțului tranzit din partea autorităților transnistrene pe teritoriul Transnistriei și blocarea tuturor exporturilor din Transnistria. În pofida acestui fapt, un șir de întreprinderi mari din Transnistria și-au înregistrat activitățile sale de export la Chișinău. Relațiile politice și economice ale Moldovei cu Federația Rusă au suferit o lovitură severă în anul 2006. În martie 2006, Rusia a impus o interdicție asupra importurilor moldovenești de vinuri, pe motiv că vinurile din Moldova erau contaminate cu pesticide și metale grele. În prima jumătate a anului 2006, compania de stat din Rusia Gazprom efectiv a dublat prețul la importul de gaze naturale pentru Moldova, ridicându-l de la 80 de dolari SUA pentru mia de metri cubi (tmc) la finele anului 2005 până la 160 de dolari/tmc începând cu debutul lunii iulie 2006. Aceste „șocuri externe gemene” au aplicat o lovitură considerabilă economiei Moldovei. Negocierile prelungite între cele

două părți au rezultat eventual în încheierea unui acord cu autoritățile ruse privind reluarea limitată a importurilor de vinuri moldovenești – deși aceasta a fost amânată din cauza unor probleme „tehnice” persistente – și o majorare redusă a prețului la importul de gaze naturale în anul 2007.

ANEXA 3 – EVALUAREA LEGISLAȚIEI COMERCIALE A MOLDOVEI

Banca a efectuat și ajustează cu regularitate o serie de evaluări ale evoluției legislative în țările în care activează, cu accent asupra unor domenii selectiv referitoare la activitățile investiționale: piețele de capital, legislația cu privire la întreprinderi și guvernanta corporativă, concesiunile, insolabilitatea, tranzacțiile garantate și telecomunicațiile. Aceste instrumente existente evaluează atât calitatea legilor "pe hârtie" (numită "complexitate"), cât și modul practic de implementare a legilor (de asemenea numită "efectivitate"). Toate rezultatele disponibile ale acestor evaluări pot fi găsite la www.ebrd.com/law. Prezenta anexă oferă un rezumat al rezultatelor pentru Moldova, însoțite de comentarii critice ale juriștilor Băncii, care au efectuat evaluarea.

Piețele de capital

Legislația principală care reglementează piața de capital în Moldova este legea cu privire la piața valorilor mobiliare din 1998. Aceasta a fost modificată în 2005 și 2006 pentru a include noi prevederi referitoare la persoanele afiliate, ofertele de tender și administratori fiduciar, precum și drepturile acestora. În prezent sunt în discuție modificări majore la această lege.

Reglementatorul pieței valorilor mobiliare este Comisia Națională a Valorilor Mobiliare din Moldova. Comisia Națională a Valorilor Mobiliare este responsabilă pentru reglementarea, supravegherea și monitorizarea pieței valorilor mobiliare în Moldova în conformitate cu legea privind Comisia Națională a Valorilor Mobiliare din 1998. Autoritățile și-au exprimat intenția de a crea o entitate de reglementare consolidată responsabilă de sectorul financiar nebanca. Bursa de Valori din Moldova a fost creată în decembrie 1994 și a început să funcționeze în 1995. Totuși, activitatea de tranzacționare rămâne slabă și piața este subdezvoltată.

În 2005, Banca a analizat legislația Moldovei cu privire la piața valorilor mobiliare față de "*Obiectivele și principiile reglementării valorilor mobiliare*" publicate de către Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare (IOSCO). Rezultatele au demonstrat că legislația este de "*corespondere joasă*" cu standardele internaționale (vedeți diagrama ce urmează).

Calitatea legislației privind piața valorilor mobiliare –Moldova (2005)

Notă: Extremitatea fiecărei axe reprezintă scorul ideal, adică corespunderea cu standardele stabilite de IOSCO în *Obiectivele și principiile reglementării valorilor mobiliare*. Cu cât mai aproape e linia internă a diagramei de vârful axei, cu atât legislația în domeniul valorilor mobiliare din țară corespunde mai mult acestor principii.

Sursa: Evaluarea BERD a legislației pieței valorilor mobiliare, 2005.

0

20

40

60

80

1R0e0g lementator

Auto-reglementare

Emitenți & dezvoltare

Scheme investiționale colective

Intermediari pe piață

Clearing și decontări Piața secundară
Contabilitate & audit
Spălarea banilor
Disponibilitatea instrumentelor financiare
Prestatori de servicii investiționale
Moldova
Principiile IOSCO

Printre diversele neajunsuri evidențiate, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare nu este pe deplin independentă, iar prevederile referitoare la supravegherea pieței de către aceasta trebuie îmbunătățite. Comisia Națională a Valorilor Mobiliare poate impune amenzi, dar acestea sunt în mare parte inadecvate. De asemenea, legislația referitoare la organizațiile de auto-reglementare (OAR) este inadecvată și nu există proceduri care să asigure exercitarea de către OAR a drepturilor sale în interes public și cooperarea cu reglementatorul pentru aplicarea legilor și regulamentelor. Nu există planuri de contingență (pentru situații neprevăzute) sau alte măsuri pentru protecția investitorilor în cazul insolvenței intermediarilor, crizelor de piață sau blocării sistemelor. Nu există prevederi contra efectuării operațiunilor pe baza informațiilor de insider și nu există mecanisme pentru identificarea expunerilor mari. Doar câteva instrumente financiare reglementate și definite sunt disponibile, iar prestatorii de servicii investiționale nu sunt definiți și reglementați specific. Există spațiu pentru îmbunătățiri în toate aceste domenii.

Legislația întreprinderilor și guvernanta corporativă

Legea cu privire la Societățile pe Acțiuni (legea SA) a fost adoptată în 1997 și a fost modificată de câteva ori de atunci, cele mai recente modificări fiind din 2005 și 2006, pentru a include noi cerințe față de raportare și adunările acționarilor. Un nou set de modificări complexe este în prezent în discuție. Ele conțin noi reguli cu privire la transparență, emisiile de obligațiuni, cerințe față de capitalul social, tranzacții semnificative și conflictul de interese.

În 2003, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare a emis o declarație a importanței guvernantei corporative în Moldova și a promovat elaborarea unui proiect de Cod al Guvernantei Corporative. În prezent, proiectul Codului – pregătit cu asistența FIRST (*Financial Sector Reform and Strengthening Initiative* – un program multi-donator) este disponibil pentru discuții pe pagina web a Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare. În eventualitatea adoptării, Codul va deveni aplicabil pentru companiile aflate în listing pentru anul 2008 pe baza principiului “respectă-sau-explică”.

SA sunt organizate într-un sistem din două niveluri, în care adunarea generală a acționarilor alege consiliul de conducere – dacă statutul nu prevede altfel – și consiliul de supraveghere. În SA cu numărul de acționari sub 50, drepturile consiliului de supraveghere pot fi exercitate de către adunarea generală a acționarilor. Nu există reguli pentru participarea angajaților în conducerea companiei.

În 2004, Banca a efectuat evaluarea complexității guvernantei corporative, la care Moldova a fost apreciată cu "corespondere înaltă" când a fost comparată cu principiile de guvernanta corporativă ale OCED. Studiul realizat de Bancă în 2005 pentru a testa eficacitatea guvernantei corporative a constatat, totuși, unele deficiențe. Banca a efectuat un studiu de caz cu implicarea tranzacțiilor cu persoane afiliate. Studiul a evidențiat că în Moldova există un șir de căi legale pentru un acționar minoritar de a cere informații sau solicita satisfacerea intereselor sale. Eficacitatea lor este, totuși, limitată de complexitatea și durata procedurilor și dificultatea aplicării practice. Mai mult ca atât, mediul instituțional este slab în mai multe privințe. Evidența în companii nu este pe deplin veridică, iar comisiile de audit statutare (de cenzori) nu par să fie independente de conducerea companiei. Competența și experiența instituțiilor trebuie îmbunătățită. Corupția și lipsa imparțialității sunt încă considerate drept probleme majore. Deși cadrul pentru tranzacțiile cu persoane afiliate este bun, Moldova este un exemplu tipic al legilor bune din punct de vedere teoretic („pe hârtie”), dar cu implementare slabă.

Calitatea legislației în domeniul guvernancei corporative – Moldova (2004)

Notă: Extremitatea fiecărei axe reprezintă scorul ideal, adică corespunderea cu *Principiile de guvernare corporativă* ale OCED. Cu cât mai aproape e linia internă a diagramei de vârful axei, cu atât legislația în domeniul guvernancei corporative din țară corespunde mai mult acestor principii

Sursa: Evaluarea BERD a sectorului de guvernare corporativă, 2004.

Concesiunile

Moldova are o lege specială cu privire la concesiuni din 1995, cu toate modificările ulterioare. În cadrul legii cu privire la concesiuni, orice companie sau persoană fizică, locală sau străină, cu excepția întreprinderilor de stat sau municipale, poate deveni concesionar. Legea cu privire la concesiuni nu prevede o listă a sectoarelor care pot fi dezvoltate pe bază de concesiune. Din contra, ea stipulează că aranjamentele de concesiune sunt permise în orice sector și activitate, în măsura în care aceasta nu contravine legislației Moldovei.

Domeniul de aplicare a legii cu privire la concesiuni și regulile ce reglementează procedura de selectare sunt clare, iar definiția concesiunii include noțiunea de "risc". O altă trăsătură pozitivă constă în faptul că legea este una dintre puținele în această regiune care stipulează expres participarea cedentului în organele companiei. Din punct de vedere al procedurilor, regulile sunt echitabile, fiind de asemenea prevăzute procedurile de preselectie și bazele limitate pentru negocieri directe. Dreptul concesionarului la compensație este prevăzut prin intermediul apelării la judecată. Litigiile pot fi soluționate fie prin procedură de judecată, fie prin arbitraj (inclusiv internațional).

Un neajuns evident al legii cu privire la concesiuni este că orice transfer de către cesionar al activelor sau drepturilor primite în concesiune este interzis. Această restricție legală limitează inevitabil opțiunile de finanțare. Unele prevederi referitoare la acordul de proiect poate cauza inflexibilitate în negocieri. Spre exemplu, utilizarea acordului model de concesiune este obligatorie. Faptul că legea cu privire la concesiuni permite autorităților care oferă concesiunea dreptul de a schimba unilateral condițiile acordului de concesiune din anumite cauze specifice indicate în lege poate trezi de asemenea îngrijorări. În final, temeiurile pentru reziliere par vagi.

0

20

40

60

80

100 Drepturile acționarilor

Tratamentul echitabil al acționarilor

Rolul acționarilor în guvernarea corporativă

Dezvăluirea și transparența

Responsabilitățile Consiliului

Moldova

Principiile OCED

Evaluarea în 2005 a legii cu privire la concesiuni de către Bancă, care a examinat legea după cum este expusă în scris (și nu cum se aplică în practică), a indicat că legislația în Moldova este de "corespondere medie" cu standardele internațional acceptate în acest sector. Evaluarea efectuată de către Bancă în Studiul indicatorilor juridici din 2006 a acordat Moldovei un „scor de eficacitate redusă”, sugerând că implementarea ar putea fi îmbunătățită substanțial.

Insolvabilitatea

Falimentul și insolvabilitatea în Moldova sunt reglementate primar de legea cu privire la insolvabilitate din 2001 (cu toate modificările ulterioare). În Studiul de evaluare a

sectoarelor pentru perioada anilor 2003-04, efectuat de Bancă, care a măsurat corespunderea legislației cu privire la insolvabilitate cu standardele internaționale, legea cu privire la insolvabilitate a fost una din numai 6 legi care au primit scorul general de "corespondere înaltă".

Legea cu privire la insolvabilitate are mai multe puncte forte. Ea stabilește un regim efectiv pentru începerea procedurii, iar procedura de evitare a tranzacțiilor de prefaliment este clar descrisă. Modificările recente au clarificat și fortificat criteriile de admitere în profesia de administrator al procesului de insolvabilitate și au avut loc îmbunătățiri referitoare la regulile ce guvernează lichidarea activelor debitorului. Procesul de restructurare, care era deja destul de detaliat, a beneficiat la fel de modificările recente. Pentru a facilita restructurarea, creditorii de stat, ministerele și administratorii întreprinderilor-debitori care sunt considerate "de importanță vitală pentru economia națională" au fost autorizați să înainteze petiții la Guvern și Parlament pentru a reduce sau elimina datoriile față de stat.

În pofida modificărilor recente, legea cu privire la insolvabilitate ar putea fi îmbunătățită semnificativ în mai multe privințe. Printre alte lucruri, legea ar putea oferi o descriere mai clară (și de aceea mai transparentă) a situației de insolvabilitate și ar putea prevedea mecanisme pentru soluționarea insolvențelor internaționale. De asemenea, se pot pune întrebări referitoare la motivele ce stau în spatele prevederii care limitează numărul de cazuri ce pot fi gestionate de un administrator.

Evaluarea stării legislației cu privire la insolvabilitate în orice țară oferă doar o parte a tabloului. Este de asemenea necesar de a examina funcționarea practică a regimului insolvențelor. Rezultatele Studiului indicatorilor juridici din 2004 asupra insolvențelor relatează că este destul de ușor de determinat care proceduri juridice trebuiau urmate, iar nivelul de formalitate necesar pentru a avea acces la procesul de insolvabilitate nu a prezentat un obstacol mare. Totuși, procesul este perceput ca extrem de costisitor și pe instanțele de judecată nu se poate conta în linii generale pentru soluționarea cazurilor de insolvabilitate într-un mod previzibil și competent.

Studiul a indicat de asemenea că, în linii generale, accesul în Moldova la sistemele de insolvabilitate este în unele privințe mai ușor pentru debitori decât pentru creditori. Aceasta este similar în majoritatea țărilor în care activează Banca și reflectă, parțial, faptul că accesul inițial la regimul de insolvabilitate de către creditori este de obicei destul de contencios. Debitorii, din contra, pot începe deseori procedura și obține

0

1

2

Obiectul gajului

Procedura de insolv.

Gradul de insolv.

Stocuri de marfuri

Active fixe

Creante

hotărârea inițială în cadrul regimului de insolvabilitate cu o notificare scurtă a creditorilor și, prin urmare, fără necesitatea de a merge prin proceduri de judecată îndelungate.

Tranzacțiile garantate

Gajul asupra activelor mobile și imobile este reglementat de legea cu privire la gaj din 30 iulie 2001, care a intrat în vigoare la 1 noiembrie 2001. Ea a fost elaborată parțial cu asistența Băncii, GTZ și altora și a avut drept scop soluționarea unui șir de probleme și neajunsuri în utilizarea legii din 1996. În urma unor eforturi dificile, în 2002 Guvernul a aprobat Hotărârea cu privire la Registrul Bunurilor Mobile și Regulamentul, conținând reguli mai detaliate de funcționare a noului registru și a procedurii de înregistrare.

Registrul este operat de Ministerul Justiției, iar înregistrările se efectuează la birourile notariale. Deși sistemul poate fi îmbunătățit, acesta funcționează în practică și utilizatorii sunt în general satisfăcuți.

Cel mai mare neajuns este exercitarea dreptului de gaj. În 2003, Banca a efectuat un studiu asupra exercitării drepturilor în țările în care activează și Moldova a obținut un scor destul de jos: termenul necesar pentru exercitarea dreptului de gaj, eficiența procedurilor și pașii necesari pentru obținerea rezultatului erau departe de nivelul satisfăcător. Diagrama ce urmează ilustrează principalele probleme: sistemele de judecată și portărei nu sunt bine dotate pentru a gestiona procesul și există probleme de corupție.

Obstacolele la exercitarea dreptului de gaj – Moldova (2003)

Domeniul

Notă: Cu cât mai plin este sectorul respectiv al diagramei, cu atât mai serioase sunt problemele în fiecare din categoriile ilustrate. Factorii de “domeniu” se referă la abilitatea sistemului de a se ocupa de situațiile sau articolele concrete indicate.

Sursa: Studiul indicatorilor juridici efectuat de BERD, 2003.

0

1

2

3 Obstrucționarea debitor.

Creditori preferențiali

Control din partea credit.

Experiența practică

Corupția

Instituții

Procesul

Notă: Cu cât mai plin este sectorul respectiv al diagramei, cu atât mai serioase sunt problemele în fiecare din categoriile ilustrate. Factorii de “proces” măsoară impactul incidenței elementelor menționate asupra procedurii de aplicare.

Sursa: Studiul indicatorilor juridici efectuat de BERD, 2003.

Începând cu anul 2005, Banca a lucrat împreună cu Ministerul Economiei și Comerțului la îmbunătățirea cadrului juridic pentru ipotecă. Legea cu privire la gaj se aplică de asemenea și în cazul ipotecii (gajul asupra bunurilor imobiliare), iar percepția generală în rândurile utilizatorilor era că sistemul trebuie să fie mai complex și să ia în considerație specificul proprietății imobiliare. Proiectul de lege a fost pregătit cu asistență din partea Băncii și este în prezent discutat înainte de adoptare.

Telecomunicațiile

Sectorul de telecomunicații este în prezent reglementat de legea cu privire la telecomunicații din 1995, cu toate modificările ulterioare, și reglementat de ANRTI. ANRTI este responsabilă de licențierea, stabilirea principiilor și regulilor de interconexiune, alocarea frecvențelor radio și soluționarea litigiilor între operatori. Politicile în acest sector sunt stabilite de Ministerul Dezvoltării Informaționale. Compania de stat Moldtelecom este prestatorul primar de servicii de telefonie fixă. Ca parte a aderării Moldovei la Organizația Mondială a Comerțului (OMC), Moldtelecom a pierdut exclusivitatea sa asupra telefoniei fixe locale, interurbane și internaționale în ianuarie 2004. În pofida pierderii exclusivității, Moldtelecom încă predomină sectorul de telefonie fixă a țării. În timp ce mai mulți operatori au fost licențiați să ofere servicii de telefonie fixă în Moldova, aceștia înfruntă dificultăți considerabile în concurența cu dominarea excesivă a Moldtelecom-ului.

Dezvoltarea sectorului a atins o etapă critică. Ea necesită în prezent angajamentul deplin al guvernului și implementarea unor reforme cu sens pentru continuarea dezvoltării. Reglementarea comunicațiilor este un subiect complex care necesită cunoștințe juridice, tehnice, economice, de piață și financiare. Pentru ca reglementarea să fie desfășurată cu

succes, un reglementator unic în domeniul comunicațiilor trebuie să posede responsabilități clare și autoritate asupra sectorului. ANRTI are un astfel de mandat și a întreprins eforturi pentru a implementa reformele necesare în vederea atragerii investițiilor. Spre regret, nereușita continuă a guvernului de a numi membri potriviți în consiliul ANRTI și reținerile în crearea unei agenții pentru protecția concurenței au împiedicat luarea de către ANRTI a unor decizii semnificative. În mod similar, cadrul juridic curent și propus pentru acest sector e departe de a corespunde celor mai bune practici internaționale (cele ale UE) spre care tinde public guvernul. Starea lucrurilor va continua împiedicarea atingerii scopurilor de dezvoltare stabilite de guvern și lipsește cetățenii Moldovei de multe și variate beneficii pe care societatea informațională de azi le poate oferi.

Guvernul are în prezent posibilitatea să soluționeze direct problemele susmenționate. Guvernul trebuie să confirme public statutul ANRTI în calitate de agenție de reglementare independentă și să confirme angajamentul guvernului de a reglementa sectorul pe baza unor principii totalmente corespunzătoare cu cele ale UE. Pentru a confirma acest fapt, guvernul trebuie să reexamineze imediat proiectul propus al Legii comunicațiilor electronice, asigurând armonizarea totală cu standardele de reglementare relevante pentru sector ale UE. În final, pentru a asigura adoptarea și aplicarea standardelor UE pentru sector, guvernul trebuie să se angajeze public și să acorde tot sprijinul și resursele necesare ANRTI în implementarea noii legi.

Banca a oferit guvernului asistență tehnică complexă pentru a sprijini reexaminarea cadrului juridic din sector și, ca urmare, implementarea de către ANRTI.

ANEXA 4 – MEDIUL AMBIANT

Abordarea problemelor de mediu de către Bancă în Moldova completează abordarea celorlalte organizații, dată fiind activitatea Băncii în sectorul privat. Banca Mondială își concentrează intervențiile sale de mediu în domeniul agriculturii durabile și conservării biodiversității prin implementarea unui proiect de conservare a biodiversității în bazinul inferior al râului Nistru, a unui proiect de conservare a solurilor și a unui proiect de control al poluării în agricultură. Aceste proiecte se ocupă de problema contaminării și degradării solurilor, despădurire și poluare cu nitrați din surse agricole a râului Dunăre și a Mării Negre. Facilitatea de investiții în bazinul Mării Negre, o inițiativă finanțată de TACIS, are ca scop reducerea poluării Mării Negre prin susținerea proiectelor de tratare a apelor reziduale în Moldova, Georgia, Ucraina și Rusia.

Banca are o abordare trilaterală față de susținerea dezvoltării durabile și ecologic curate în Moldova. În primul rând, Banca se asigură că băncile-partener locale implementează procedurile de verificare ecologică și astfel susțin doar proiecte ecologic durabile. În al doilea rând, Banca asigură faptul ca orice proiect separat nou respectă procedurile de mediu ale Băncii și politicile de informare publică și include, unde este necesar, planuri de acțiuni de mediu în documentele juridice, pentru a soluționa problemele identificate în cadrul evaluării. În al treilea rând, Banca implementează proiecte de mediu ad hoc pentru a soluționa unele îngrijorări concrete. De exemplu, prin Proiectul de cooperare tehnică pentru securitatea electrică, finanțat de Guvernul Canadei, Banca și-a propus să reducă incidența înaltă a deceselor prin electrocutare. Majoritatea acestor decese implică membri ai publicului general, deseori copii. Banca a colaborat cu ministerele relevante din Moldova pentru a crea un grup de lucru inter-ministerial asupra securității electrice și implică companiile de distribuție electrică în această inițiativă. Proiectul a îmbunătățit securitatea operațională în sectorul de livrare și distribuție a energiei electrice prin creșterea formării capacităților și transferul cunoștințelor din țările cu un nivel mult mai redus de accidente. De asemenea, proiectul a sporit nivelul de informare a publicului prin organizarea unei săptămâni naționale de securitate electrică și prin oferirea instruirii elevilor din școli în domeniul securității electrice, precum și a învățătorilor, inspectorilor

electricieni și inspectorilor de securitate a muncii. Acest program și materialele pregătite sunt elaborate pentru a putea fi aplicate și în alte țări, după adaptarea la limba și cultura țării respective.

ANEXA 5 – INDICATORI ECONOMICI SELECTAȚI

24.3 25.8 15.8 27.5 -
Masa monetară (M2, finele anului) 15.7 18.2 20.0 20.4 25.4 29.5 28.3 -
Ratele de schimb și ale dobânzii
Rata de refinanțare 27.0 13.0 9.5 14.0 14.5 12.5 14.5 -
Rata pe piața monetară 20.3 10.8 5.2 13.0 13.3 6.3 6.5 -
Rata de depozit 24.6 20.6 14.4 12.7 15.2 13.0 11.9 -
Rata de creditare 33.3 28.5 23.1 19.2 21.0 18.9 18.2 -
Rata de schimb (finele anului) 12.4 13.1 13.8 13.2 12.5 12.8 12.9 -
Rata de schimb (media anuală) 12.4 12.9 13.6 13.9 12.3 12.6 13.1 12.5
Sectorul extern
Contul curent -98 -25 -67 -130 -58 -241 -399 -364
Balanța comercială -294 -313 -378 -623 -754 -1,192 -1,591 -1,777
Exportul de mărfuri 477 567 660 805 994 1,105 1,053 1,158
Importul de mărfuri
770 880 1,038 1,429 1,748 2,296 2,644 2,935
Investiții străine directe, net 127 102 132 71 146 199 223 250
Rezerve brute (finele anului), cu excepția aurului 222 229 269 302 470 597 775 -
Volumul datoriei externe 1,721 1,675 1,815 1,925 1,898 2,080 2,482 -
Rezerve brute (finele anului), cu excepția aurului 2.75 2.52 2.49 2.10 2.67 2.63 2.97 -
Deservirea datoriei 16.8 13.4 13.8 12.2 10.2 5.8 6.4 -
Articolele Memorandumului
Populația (sf. anului, milioane) 3/ 3.6 3.6 3.6 3.6 3.4 3.4 3.4 3.4
PIB (milioane Lei) 16,020 19,052 22,556 27,619 32,032 37,652 44,069 51,618
PIB pe locuitor (dolari SUA) 353 407 458 547 767 883 988 1,216
Cota industriei din PIB (procente) 19.0 21.8 20.2 20.5 20.5 17.0 - -
Cota agriculturii din PIB (procente) 25.4 22.4 21.0 18.3 17.5 14.2 - -
Contul curent/PIB (procente) -7.6 -1.7 -4.0 -6.6 -2.2 -8.1 -11.9 -8.8
Datoria externă - rezerve, milioane dolari SUA 1498 1447 1546 1622 1428 1483 1707 -
Datoria externă/PIB (procente) 133.6 113.1 109.2 97.2 73.0 69.6 74.0 -
Datoria externă/exporturi de mărfuri și servicii (procente) 268.3 226.9 207.1 181.7 142.6 138.1 161.6 -
Note:
1/ Potrivit metodologiei ILO.
2/ Conturile consolidate ale bugetului național, incl. bugetul de stat și bugetele autor. locale, bugetul de asigurări sociale de stat și bugetul asigurărilor în medicină.
3/ Fără a include populația Transnistriei.
<i>(Schimbare procentuală în termeni reali)</i>
<i>(Schimbare procentuală)</i>
<i>(Schimbare procentuală)</i>
<i>(Procente din forța de muncă)</i>
<i>(Procente din PIB)</i>
<i>(Schimbare procentuală)</i>
<i>(Procente anual, finele anului)</i>
<i>(Procente din PIB)</i>
<i>(Denominările după cum sunt indicate)</i>
<i>(Lei la dolar SUA)</i>
<i>(Milioane dolari SUA)</i>
<i>(Luni de import al mărfurilor și serviciilor)</i>
<i>(Procente de export al mărfurilor și serviciilor)</i>
Moldova
2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007
<i>Estimată Prognozată</i>
Producție și cheltuieli
PIB 2.1 6.1 7.8 6.6 7.3 7.1 4.0 6.0
Consumul privat 27.6 6.1 5.9 18.5 6.2 10.1 7.0 -
Consumul public -17.9 -5.8 31.4 3.2 -16.2 6.3 5.3 -
Formarea capitalului fix brut -0.7 5.2 1.1 13.5 10.5 11.0 15.1 -
Exporturi de mărfuri și servicii 6.8 15.7 18.9 19.2 11.0 17.7 2.8 -

Importuri de mărfuri și servicii 29.8 11.1 15.8 28.7 3.6 18.1 10.3 -
 Producția brută în industrie 7.7 13.7 10.8 15.6 8.2 7.0 -6.9 -
 Producția brută în agricultură -3.3 6.4 3.4 -13.6 20.8 0.8 -4.6 -
Ocuparea
 Forța de muncă (medie anuală) -1.7 -2.3 -0.1 -8.8 -3.3 -2.2 - -
 Ocuparea (medie anuală) 1.4 -1.0 0.4 -9.9 -3.4 -0.6 - -
 Șomajul (medie anuală) 1/ 8.5 7.3 6.8 7.9 8.0 6.4 7.3 -
Prețuri și salarii
 Prețuri de consumator (medie anuală) 31.1 9.6 5.2 11.6 12.5 12.0 12.8 10.5
 Prețuri de consumator (finele anului) 18.4 6.3 4.4 15.7 12.5 10.2 14.0 10.3
 Prețuri de producător (medie anuală) 28.5 12.3 4.7 7.8 5.6 5.3 12.2 -
 Prețuri de producător (finele anului) 24.3 5.7 6.7 9.2 4.9 7.0 13.1 -
 Venituri nete lunare medii în economie (medie anuală) 33.9 33.3 27.2 28.8 23.8 19.5 28.6 -
Sectorul guvernamental 2/
 Balanța bugetului național (bază de angajamente) -1.8 -0.3 -2.2 1.0 0.4 1.5 -0.3 -0.6
 Cheltuielile bugetului național 34.5 29.4 31.5 33.1 35.1 37.0 40.8 38.4
 Datoria bugetului național 91.7 78.4 73.1 58.9 46.0 34.7 34.7 -
Sectorul monetar
 Masa monetară (M2, finele anului) 17.2 29.6 24.9 7.6 28.6 24.1 -1.6 -
 Credite interne (finele anului) 14.4 29.6 25.2

ANEXA 6 – PROGRAMUL DE COOPERARE TEHNICĂ

Tabelul 1: Cooperarea tehnică pe sectoare, conform situației din iunie 2007

Sector € angajamente € disbursări
 Instituții financiare 4.636.770 3.823.007
 Infrastructură 4.428.814 4.428.814
 Sectorul privat 4.108.474 3.204.018
 Tranziția pe plan juridic 701.562 556.760
Total pe țară 13.875.621 12.012.599

Tabelul 2: Cooperarea tehnică după donatori, conform situației din iunie 2007

Donator € angajamente € disbursări
 Belgia 12.770 12.770
 Canada 340.901 340.901
 Danemarca 111.757 111.757
 UE 4.058.358 3.920.986
 Franța 254.499 254.499
 Germania 549.281 549.281
 Grecia 128.946 128.946
 Italia 82.931 82.931
 Japonia 2.415.502 2.370.083
 Olanda 341.971 341.971
 Elveția 851.269 706.467
 Taipei China 420.512 420.512
 Marea Britanie 400.459 400.459
 Statele Unite 745.847 745.847
 Fondul TIT 2.922.519 1.387.091
 Fondul special CT 105.798 105.798
 Fondul multi-donator 90.241 90.241
 Fondul sectorului financiar 42.059 42.059
Total pe țară 13.875.621 12.012.599

Tabelul 3: Cooperarea tehnică, conform situației din iunie 2007

Nr. angajamentului
Denumirea angajamentului
€ angajamente € disbursări
Etapa
Legătura cu
proiectul
 BRSF-2003-10-03 Moldova: Perfecționarea legislației
 aferente tranzacțiilor de leasing
 90.241 90.241 Încheiat
 CA3F-2004-08-03 Siguranța electrică în Moldova 265.000 265.000 Încheiat
 CAN-1998-01-01 Produse metalurgice în Moldova –
 consultanță juridică
 25.901 25.901 Încheiat Produse metalurgice
 în Moldova

CAN-1999-05-03 Expertiză juridică pentru proiectul de investiții în capitalul companiilor de distribuție a energiei electrice
50.000 50.000 Încheiat Investiții în capital pentru distribuția energiei electrice în Moldova

DEN-1998-03-02 Programul Turn Around Management – SA Floare Carpet
35.192 35.192 Încheiat

DEN-2004-06-04 TAM - Orvento Metal Trading 42.179 42.179 Încheiat

DEN-2006-05-02F TAM - Orvento Metal Trading 34.386 34.386 Încheiat

EC-1994-09-39 Promovarea exportului de vinuri – expertiză pe termen scurt
222.935 222.935 Încheiat Promovarea exportului de vinuri

ECT-1995-06-08 Consultant în creditare pentru Moldova-Agroindbank
216.281 216.281 Încheiat Linie de credit Moldova-Agroindbank (MAIB)

ECT-1995-06-10 Studiul de planificare a reabilitării drumurilor
273.861 273.861 Încheiat Proiectul de reabilitare a drumurilor

ECT-1995-06-13 Consultant în creditare pentru Victoriabank
204.669 204.669 Încheiat Investiții în capitalul propriu și liniile de credit Victoriabank

ECT2000-2001-10-13
Credit MI DIN S.A. (MEC), Moldova – Expansiunea rețelei de oficii/filiale
578.285 578.285 Încheiat ProCredit Moldova

ECT96-96-10-06 Programul de privatizare centrat pe investiții
386.900 386.900 Încheiat

ECT96-97-01-37 Serviciile de alimentare cu apă din Chișinău – asistență pentru dezvoltarea corporativă a companiilor
799.729 799.729 Încheiat Proiectul de reabilitare a serviciilor de alimentare cu apă în Chișinău

ECT97-2000-08-72 Sisteme de management al pavajului 411.557 411.557 Încheiat Proiectul de reabilitare a drumurilor

ECT98-98-12-51 Împrumut convertibil de rang superior Moldova-Agroindbank
249.571 249.571 Încheiat Investiții în capitalul propriu și liniile de credit Moldova-Agroindbank

ECT99-2000-03-35 Asistență pentru dezvoltarea companiilor ce prestează servicii de alimentare cu apă în Chișinău
220.134 220.134 Încheiat Proiectul de reabilitare a serviciilor de alimentare cu apă în Chișinău

EIPF02-2003-08-06 MEC Moldova - Management și expansiune regională
299.436 299.436 Încheiat ProCredit Moldova

EIPF03-2006-06-16 Moldova: Servicii de consultanță în factoring pentru bănci și companii de factoring
195.000 57.627 În proces de disburse

Programul regional de facilitare a comerțului

ETCF-2005-04-08F Implementarea Programului SCA în perioada anilor 2005-2007 (3 ani)

1.058.000 436.505 În proces de
disbursare
ETCF-2005-04-13F Continuarea Programului TAM în
Moldova
306.939 190.618 În proces de
disbursare
ETCF-2005-04-14 Moldova: Proiectul CT al facilității
regionale pentru cofinanțare de mărime
medie
46.016 46.016 Încheiat MCFE – Facilitatea
de cofinanțare
Victoriabank și
MobiasBanca
ETCF-2005-12-43 Moldova: Fortificarea aptitudinilor
pentru creditare și gestiunea riscurilor
27.624 27.624 Încheiat
ETCF-2006-01-05F TAM – SA Cristal Flor 35.060 35.060 Încheiat
ETCF-2006-01-09 Moldova: Programul de microcreditare –
Implementarea creditării pentru microîntreprinderi
(MI)
1.300.000 623.610 În proces de
disbursare
Linia de credit IMM
MobiasBanca și
Banca Socială –
Linie de credit
pentru IMM
ETCF-2006-09-25F TAM - Cahul Pan SA 74.440 19.518 În proces de
disbursare
ETCF-2006-12-43F TAM - Arlon Group 74.440 8.141 Angajament
asumat
FLN-1997-08-01 Programul Turn Around Management –
Tirotext
5.350 5.350 Încheiat
FLN-1997-10-02 Programul Turn Around Management –
Moldavizolit
7.420 7.420 Încheiat
FRB-1993-06-07 Îmbunătățirea calității și promovarea
exportului de vinuri
172.191 172.191 Încheiat Promovarea
exportului de vinuri
FRB-1994-04-01 Prelucrarea produselor agro-alimentare
și distribuirea produselor alimentare
32.329 32.329 Încheiat
FRB-1994-06-03 Cererea și energia solară – Studiu de fezabilitate
49.979 49.979 Încheiat
GER-1995-01-01 Studiu de fezabilitate al pieței comerțului
en gros
175.463 175.463 Încheiat Piața comerțului en
gros din Chișinău,
Moldova
GERK-1995-12-01 Studiul tarifelor pentru agentul termic 173.818 173.818 Încheiat Proiectul de eficiență
energetică
GERK-2003-06-01 MEC Moldova - Management și
expansiune regională
200.000 200.000 Încheiat ProCredit Moldova
GRE-1999-06-01 Investiții în capitalul propriu al
companiilor de distribuție a energiei
electrice: analiză tehnică, financiară și de
mediu
128.946 128.946 Încheiat Investiții în capital
pentru distribuția
electricității în
Moldova
HOL-1993-06-08 Programul de investiții în sectorul de
vinificație – Dezvoltarea modului de
împachetare pentru export
181.512 181.512 Încheiat Promovarea
exportului de vinuri
HOL-1994-03-05 Promovarea exportului de vinuri –
Pregătirea cadrului de implementare în
contextul proiectului
86.102 86.102 Încheiat Promovarea
exportului de vinuri
HOL-1994-03-06 Audit internațional pentru Victoriabank 48.828 48.828 Încheiat Investiții în capitalul
propriu și liniile de
credit Victoriabank
HOL-1997-10-07 Programul Turn Around Management –
Moldavizolit

15.275 15.275 Încheiat
ITA-2004-06-05 TAM - Acorex Wine Holding 58.905 58.905 Încheiat
ITA-2006-03-03F TAM - Acorex Wine Holding 24.026 24.026 Încheiat
JAP-1994-02-04 Studiul pentru îmbunătățirea eficienței
energetice
140.085 140.085 Încheiat Proiectul de eficiență
energetică
JAP-1994-10-39 Promovarea exportului de vinuri 737.118 737.118 Încheiat Promovarea
exportului de vinuri
JAP-1995-11-31 Servicii de consultanță pentru
privatizarea Moldtelecom prin tender
competitiv internațional
470.000 470.000 Încheiat Privatizarea
Moldtelecom
JAP-1995-12-34 Evaluarea necesităților în sectorul
drumurilor
324.075 324.075 Încheiat Proiectul de
reabilitare a
drumurilor
JAP-1996-07-18 Elaborarea sistemelor de management
comercial – Termocom
447.941 447.941 Încheiat Proiectul de eficiență
energetică
JAP-1997-07-17 Programul Turn Around Management –
SA Tirotext
11.500 11.500 Încheiat
JAP-1998-01-01 Programul Turn Around Management –
Moldavizolit
5.766 5.766 Încheiat
JAP-1999-06-11 Investiții în capitalul propriu al
companiilor de distribuție a energiei
electrice: analiză tehnică, financiară și de
mediu
57.940 57.940 Încheiat Investiții în capital
pentru distribuția
energiei electrice în
Moldova
JAP-1999-06-12 Investiții în capitalul propriu al
companiilor de distribuție a energiei
electrice – expertiză juridică
96.397 96.397 Încheiat Investiții în capital
pentru distribuția
energiei electrice în
Moldova
JAP-1999-10-17 Investiții în capitalul propriu al
companiilor de distribuție a energiei
electrice – expertiză juridică
39.180 39.180 Încheiat Investiții în capital
pentru distribuția
energiei electrice în
Moldova
JAP-2006-02-07F TAM - Hemosan 85.500 40.081 În proces de
disbursare
MOLF-2003-12-01 Consultant pentru fortificarea
instituțională MAIB
105.798 105.798 Încheiat Investiții în capitalul
propriu și liniile de
credit Moldova-
Agroindbank
NLT-2004-02-01 Studiu de fezabilitate pentru un Program
SCA în Moldova
10.254 10.254 Încheiat
SCRF-2004-12-02 Reforma tranzacțiilor ipotecare în
Moldova – Proiect de explorare
61.518 61.518 Încheiat
SCRF-2006-01-02F Legea cu privire la ipotecă și securizarea
cu gaj în Moldova Faza 2
293.000 243.973 În proces de
disbursare
SCRF-2007-02-01F Legea cu privire la ipotecă și securizarea
cu gaj în Moldova – Faza 2 – Tranșa 2
122.344 26.568 Angajament
asumat
SWI-1995-09-04 Misiune de identificare a domeniului de
acțiune pentru microcreditare
42.602 42.602 Încheiat Proiect de
microcreditare
SWI-96-09-03PS Programul elvețian-american pentru
micro-intreprinderi

331.805 331.805 Încheiat Proiect de
microcreditare
TAI-1995-09-03 Consultanță pentru privatizare, legislație
și politici - Moldtelecom – Elaborarea
politicilor și reglementărilor sectoriale
93.272 93.272 Încheiat
TAI-1997-08-06 Facilitatea pentru cadrul de investiții în
sectorul de vinificație din Moldova
19.696 19.696 Încheiat Facilitatea pentru
cadrul de investiții în
sectorul de
vinificație din
Moldova
TAI-1998-10-08 Programul Turn Around Management –
Produse metalurgice în Moldova (*tied*
portion)
15.604 15.604 Încheiat
TAI-1998-10-09 Programul Turn Around Management –
Produse metalurgice în Moldova
59.808 59.808 Încheiat
TAI-1999-08-08 Proiectul de promovare a exportului de
vinuri
232.133 232.133 Încheiat Promovarea
exportului de vinuri
TCS-1997-11-08 Produse metalurgice în Moldova –
Evaluare de mediu
23.307 23.307 Încheiat Produse metalurgice
în Moldova
TCS-1998-09-07 Proiectul de promovare a exportului de
vinuri
18.752 18.752 Încheiat Promovarea
exportului de vinuri
UKB-1994-07-08 Audit internațional pentru Victoriabank 13.743 13.743 Încheiat Linii de credit
Victoriabank
UKB-1995-11-18 Asistență în elaborarea legii privind
tranzacțiile securizate în Moldova
24.961 24.961 Încheiat
UKB-1997-11-20 Lucrări metalurgice în Moldova 90.735 90.735 Încheiat Produse metalurgice
în Moldova
UKB-1998-03-03 Programul Turn Around Management –
SA Floare Carpet
10.296 10.296 Încheiat
UKB-1998-05-05 Asistență în crearea unui registru al
gajurilor (consultanți locali)
35.502 35.502 Încheiat
UKB-1998-05-06 Asistență în crearea unui registru al
gajurilor
48.094 48.094 Încheiat
UKB-1998-09-17 Programul Turn Around Management –
SA Tirotext II
87.312 87.312 Încheiat
UKB-1998-10-20 Programul Turn Around Management –
Produse metalurgice în Moldova
14.874 14.874 Încheiat
UKB-1998-11-23 Programul Turn Around Management –
SA Tirotext
29.054 29.054 Încheiat
UKD-1999-04-06 Programul Turn Around Management –
SA Vitis Hîncești
14.621 14.621 Încheiat
UKD-2004-10-05 Expertiza tehnică și financiară Orhei Vit 31.267 31.267 Încheiat FID - Orhei Vit
USAD-96-08-01PS Programul elvețian-american pentru
micro-întreprinderi
745.847 745.847 Încheiat Proiect de
microcreditare

Total pe țară 13.875.621 12.012.599

Adresele:

ЕБРР
One Exchange Square
London EC2A 2JN
Соединенное Королевство

Коммутатор: +44 20 7338 6000
Центральный факс: +44 20 7338 6100

Контакты по деловому сектору и программам:**АПК**

Тел: +44 20 7338 7122
Факс: +44 20 7338 7710
Ел. почта: agribusiness@ebrd.com
Начальник отдела – Жиль Меттеталь

Энергоэффективность и изменение климата

Тел: +44 20 7338 7478
Факс: +44 20 7338 6942
Начальник отдела – Терри Маккаллион

Финансовые учреждения: отдел долевого участия в капиталах банков

Тел: +44 20 7338 7143
Факс: +44 20 7338 7380
и.о. Начальника отдела – Анн Фоссмаль

Финансовые учреждения: отдел кредитования банков

Тел: +44 20 7338 6554
Факс: +44 20 7338 6119
Начальник отдела – Жан-Марк Петершмит

Финансовые учреждения: отдел фондов акционерного капитала

Тел: +44 20 7338 7591
Факс: +44 20 7338 7380
Начальник отдела – Линдзи Форбс

Финансовые учреждения: отдел небанковских финансовых учреждений

Тел: +44 20 7338 6082
Факс: +44 20 7338 6105
и.о. Начальник отдела – Аллан Попофф

Группа малого бизнеса

Тел: +44 20 7338 6169
Факс: +44 20 7338 7163
Руководитель группы – Чикако Куно

Финансовые учреждения: механизмы финансирования ЕС-ЕБРР

Тел: +44 20 7338 6882
Факс: +44 20 7338 6105
Руководитель программы – Нора Коксис

Муниципальная и экологическая инфраструктура

Тел: +44 20 7338 7803
Факс: +44 20 7338 6964
Начальник отдела – Жан-Патрик Марке

Природные ресурсы

Тел: +44 20 7338 7184
Факс: +44 20 7338 6101
Начальник отдела – Кевин Борц

Энергетика и энергосистемы

Тел: +44 20 7338 6006
Факс: +44 20 7338 7280
Начальник отдела – Нандита Паршад

Недвижимость и туризм

Тел: + 44 20 7338 6324
Факс: + 44 20 7338 6109
Начальник отдела – Сильвия Гансер-Поттс

Связь, информатика и СМИ

Тел: + 44 20 7338 6831
Факс: + 44 20 7338 6674
Начальник отдела – Мишель Сенекаль де Фонсека

Транспорт

Тел: +44 20 7338 6344
Факс: +44 20 7338 7301
Начальник отдела – Сью Барретт

Программа деловых консультационных услуг

Тел: +44 20 7338 7356
Факс: +44 20 7338 7742
Ел. почта: tam@ebrd.com
Директор – Шарлот Салфорд

Отдел правовой реформы

Тел: +44 20 7338 6276
Факс: +44 20 7338 6150
Ел. почта: ltt@ebrd.com

Углеродные кредиты

Тел: +44 20 7338 7177
Факс: +44 20 7338 6942
Ел. почта: vandevej@ebrd.com

Проект по операциям с обеспечением

Тел: +44 20 7338 6959
Факс: +44 20 7338 6150
Ел. почта: securedtransactions@ebrd.com

Механизм прямого инвестирования

Тел: +44 20 7338 7750
Факс: +44 20 7338 6239
Ел. почта: vasilag@ebrd.com

Программа содействия развитию торговли

Тел: +44 20 7338 6813
Факс: +44 20 7338 7380
Ел. почта: tonnay@ebrd.com

Объединенный Венский институт

Тел: +44 20 7338 7290
Факс: +44 20 7338 6835
Ел. почта: thompsan@ebrd.com

Программа санации предприятий

Тел: +44 20 7338 7356
Факс: +44 20 7338 7742
Ел. почта: tam@ebrd.com

Директор – Шарлот Салфорд

Офис в Республике Молдова

Str. 31 August 1989, nr. 98, Chişinău, MD-2012

Tel: +37322210000, +37322210001

Fax: +37322210011

Banca Germană KfW

<http://www.kfw.de/>

Welcome to KfW Bankengruppe

Annual Prelude Press Conference

KfW Bankengruppe increased financing volume in 2008

With an overall commitment volume of EUR 70.6 billion, KfW Bankengruppe again generated a high level of promotional activities in 2008. It even succeeded in increasing the volume of its financing operations by 3.6% over the previous year to EUR 69 billion. [more](#)

60 Years promotion on behalf of public duty

18 November 1948: Law concerning KfW (KfW Law) took effect

Six Decades after its foundation KfW is Europe's biggest promotion bank. KfW's history is closely interwoven with the economic development of the Federal Republic of Germany. [more](#)

Capital Market Activities 2009

KfW has investors' confidence and is well positioned for 2009

For 2009 KfW expects the level of its promotional business to remain high, also given the contribution it will make to the German Government's economic stimulus package of measures - KfW's funding target for 2009 is EUR 65-70 billion. [more](#)

KfW SME Panel 2008

Small and medium-sized enterprises successful abroad

In recent years the small and medium-sized enterprises (SMEs) in Germany have adapted to changing financing conditions. They have strengthened their equity ratio and thereby improved their access to borrowed funds. [more](#)

Advisory Centres

Personal advice on all of KfW's promotional programmes

You can obtain information about the promotional programmes offered by KfW Bankengruppe at KfW's Advisory Centres in downtown Berlin, Bonn and Frankfurt. Expert staff is available to give you direct personal advice.

All Advisory Centres are open as follows:

Monday through Thursday: 9:00 a.m. - 6:00 p.m.

Friday: 9:00 a.m. - 3:00 p.m.

Advisory Centre Berlin

Behrensstraße 31
10117 Berlin
Phone +49 30 20 264-50 50
Fax +49 30 20 264-54 45

Advisory Centre Bonn

Ludwig-Erhard-Platz 1-3
53173 Bonn
Phone +49 228 83 1 80 03
Fax +49 228 83 1-71 48

Advisory Centre Frankfurt a. M.

Bockenheimer Landstrasse 104
60325 Frankfurt a.M.
Phone +49 69 74 31-30 30
Fax +49 69 74 31-17 06

Addresses

KfW Bankengruppe

Palmengartenstrasse 5-9
60325 Frankfurt am Main
Phone: +49 69 74 31-0
Fax: +49 69 74 31-29 44
info@kfw.de

Berlin Branch

KfW Bankengruppe

Berlin Branch
Charlottenstrasse 33/33a
10117 Berlin
Phone: +49 30 202 64-0
Fax: +49 30 202 64-51 88
info@kfw.de

Bonn Branch

KfW Bankengruppe

Bonn Branch
Ludwig-Erhard-Platz 1-3
53179 Bonn
Phone: +49 228 8 31-0
Fax: +49 228 8 31-71 48
info@kfw.de

KfW Liaison Office to the EU in Brussels

KfW Liaison Office to the EU
Square de Meuûs 37
1000 Brussels
Belgium

Phone: +32 2 33 38 50
Fax: +32 2 33 38 59
kfw.brussels@kfw.de
Director: Helmut von Glasenapp

Representative Offices

In recent years KfW has set up offices in Bangkok, Istanbul, London, Moscow, Mumbai, New York and São Paulo to support its international business operations. These offices will be transferred gradually to KfW IPEX-Bank GmbH this year. Their main purpose will be to accompany new business transactions.

Addresses:

Istanbul

Dr Stefan Glock
KfW IPEX-Bank
Representative Office Istanbul
Kanyon Ofis Blok Kat:7
Esentepe Mah. Büyükdere Cad. No:185
34394 Mecidiyeköy – Sisli Istanbul
Turkey
Phone: +90 21 23 17 90 91
Fax: +90 21 23 53 10 36
Stefan.Glock@kfw.de

London

Maik Heringhaus
KfW IPEX-Bank
Representative Office London
Abbey Business Centres Ltd., Floor 29
30 St Mary Axe London EC3A 8EP
United Kingdom
Phone: +44 20 70 02 13 74
Fax.: +49 69 74 31 87 51
Maik.Heringhaus@kfw.de

Moscow

Daniil V. Alguliyev
KfW IPEX-Bank
Representative Office Moscow
1, 1. Golutvinsky Pereulok
11 91 80 Moscow
Russian Federation
Phone: +74 95 51 41 08 1
Fax: +74 95 51 41 08 3
Daniil.Alguliyev@kfw.de

Banca Mondială
<http://www.worldbank.org/>

Grupul Bancii Mondiale este format din urmatoarele institutii:

- **Banca Internationala de Reconstructie si Dezvoltare (BIRD)**, numita Banca Mondiala, a fost creata in martie 1946, indeplinind decizia adoptata la Bretton Woods in 1944. Principalul sau obiectiv in primii ani ai activitatii sale a fost reconstructia tarilor care au suferit de pe urma razboiului, dar mai incolo, in special din 1961, s-a dedicat exclusiv ajutorarii pe termen lung a tarilor intarziate. Ofera imprumuturi si ajutoare dezvoltarii tarilor cu venituri mijlocii si mici. In aceste tari, capitalurile atrase de initiativa privata sunt insuficiente pentru necesitatile de finantare ale dezvoltarii si capitalurile obtinute de catre guverne obisnuiesc sa fie atribuite pe criterii politice; de aceea Banca Mondiala se ofera ca un mijloc de finantare independent care vrea sa completeze si nu sa le substituie pe cele anterioare. BIRD isi obtine fondurile prin intermediul emisiunilor titlurilor de credit pe pietele financiare internationale, la dobanzi concurentiale, si incaseaza dobanzi foarte apropiate de cele ale pietei.
- **Comisia Financiara Internationala (CFI)** creata in 1956, promoveaza cresterea in tarile in dezvoltare sprijinind initiativa privata. In colaborare cu alti investitori, CFI investeste in companii comerciale prin intermediul creditelor si participarilor la capital. In acest caz, participarea va fi intotdeauna minoritara si fara a interveni in gestiune.
- **Asociatia Internationala de Dezvoltare (AID)** a fost creata in 1960, ca raspuns la criticile criteriilor conservatoare ale BIRD. Ofera credite tarilor celor mai sarace, fara dobanda si pe termene foarte lungi, 35-40 de ani, cu zece ani de scutire. Criteriile de concesionare sunt efectul impulsiv al dezvoltarii proiectului care se finanteaza. Fondurile se obtin in principal prin intermediul contributiilor voluntare ale tarilor celor mai bogate pentru care cauza rezulta intotdeauna insuficiente.
- **Centrul International de Realizare a Diferentelor Relative referitoare la Investitii (CIRDRI)**, creat in 1966, promoveaza investitiile internationale oferind servicii de conciliere si arbitraj pentru

discutiile internationale dintre investitorii straini si tarile care sunt ajutate.

- **Organismul Multilateral de Garantare a Investitiilor (OMGI)** creat in 1985, stimuleaza investitiile straine in tarile in dezvoltare oferind garantii pentru pierderile generate de riscurile necomerciale. Oferă de asemenea servicii de consulting pentru guvernele care doresc sa atraga investitii private si fac publicitate oportunitatilor de investitii din tarile in dezvoltare.

Relatii aditionale prin intermediul Internet:

- Banca Internationala de Reconstructie si Dezvoltare, www.worldbank.org
- Asociatia Internationala de Dezvoltare, www.worldbank.org/html/extdr/ida/
- Comisia Financiara Internationala, www.ifc.org
- Organismul Multilateral de Garantare a Investitiilor, www.miga.org
- Centrul International de Realizare a Diferentelor Relative referitoare la Investitii, www.worldbank.org/icsid/

Moldova s-a alăturat Băncii Mondiale în 1992. Doi ani mai târziu a aderat la Asociația de Dezvoltare Internațională (ADI) – sursă importantă a împrumuturilor Băncii Mondiale. De atunci, Banca Mondială a sprijinit în mod consistent programul de reforme economice ale țării, contribuind la reducerea sărăciei și ridicarea nivelului de trai al populației.

Strategia Băncii Mondiale

În decembrie 2004 Banca Mondială a adoptat Strategia de asistență a țării (SAT) pentru Moldova pe perioada anilor 2005 – 2008. Această strategie a fost realizată în colaborare strânsă cu Guvernul Republicii Moldova, reprezentanți ai societății civile, sectorului privat și parteneri de dezvoltare activi în Moldova, și reprezintă un plan de lucru al Băncii Mondiale pentru ajutorul acordat țării.

Împrumuturi și granturi

Fiind o instituție financiară internațională, obiectivul principal al Băncii Mondiale este de a finanța proiecte de dezvoltare. Până în prezent Banca Mondială a finanțat în Moldova 53 de proiecte în sumă de 592 milioane dolari SUA.

În prezent, 29 de proiecte sunt în curs de implementare.

Detalii despre împrumuturile acordate Moldovei

Analize și recomandări

O parte esențială a contribuției Băncii Mondiale în dezvoltarea Moldovei sunt analizele și recomandările sale. Baza de cunoștințe pentru dezvoltare și de studii a Băncii Mondiale ajută țara în identificarea domeniile prioritare de

activitate întru soluționarea problemelor de dezvoltare.
De asemenea, Banca Mondială oferă țării asistență tehnică cu ajutorul experților internaționali pentru pregătirea proiectelor la toate etapele ciclului de proiect.

Detalii referitoare la rapoarte despre Moldova

Detalii referitoare la granturi pentru asistență tehnică

Accesați, de asemenea, Evenimente Moldova

În aprilie 1999 Banca Mondială a adoptat Strategia de Asistență a Țării (SAT) pentru Moldova pe perioada anilor 1999-2002. Această strategie a fost realizată în colaborare strânsă cu Guvernul Republicii Moldova și reprezintă un plan de lucru al Băncii Mondiale pentru ajutorul acordat țării.

Principalele obiective ale strategiei Băncii Mondiale sunt de a ajuta țara în menținerea stabilității și creșterii macroeconomice, dezvoltarea sectorului privat, îmbunătățirea guvernării și susținerea reformei sectorului public.

Mai multe informații despre Strategia de asistență a Băncii Mondiale pentru Moldova

Împrumuturi și granturi

Fiind o instituție financiară internațională, obiectivul principal al Băncii Mondiale este de a finanța proiecte de dezvoltare. Până în prezent Banca Mondială a finanțat în Moldova 53 de proiecte în sumă de 592 milioane dolari SUA.

În prezent, 29 de proiecte sunt în curs de implementare.

Detalii despre împrumuturile acordate Moldovei

Analize și recomandări

O parte esențială a contribuției Băncii Mondiale în dezvoltarea Moldovei sunt analizele și recomandările sale. Baza de cunoștințe pentru dezvoltare și de studii a Băncii Mondiale ajută țara în identificarea domeniilor prioritare de activitate întru soluționarea problemelor de dezvoltare.

De asemenea, Banca Mondială oferă țării asistență tehnică cu ajutorul experților internaționali pentru pregătirea proiectelor la toate etapele ciclului de proiect.

Detalii referitoare la rapoarte despre Moldova

Detalii referitoare la granturi pentru asistență tehnică

[Informații](#) | [Locuri de muncă și oportunități de afaceri](#) | [Feedback](#)

Informații

Unde găsiți mai multe informații?

[Centrul de Informare Publica](#) oferă acces direct gratuit la publicații, rapoarte, precum și documente din domeniul dezvoltării în conformitate cu [politicile Băncii de diseminare a informațiilor](#).

Cum puteți avea acces la publicațiile Băncii Mondiale?

O mare parte a publicațiilor editate de Bancă pot fi obținute gratuit pe această pagină. Puteți utiliza motorul de [căutare avansată](#) pentru a găsi o publicație în funcție de titlu, dată sau subiectul abordat. De asemenea, puteți achiziționa publicațiile din [magazinul virtual](#) al Băncii.

Cum vă abonați la știri despre împrumuturi, studii și alte inițiative?

Banca Mondială publică o serie de buletine regionale sau la nivel de țară care evidențiază proiectele aprobate recent, publicațiile sau alte inițiative importante. [Abonați-vă](#) la aceste buletine despre activitatea Băncii Mondiale în Moldova. [Abonați-vă](#) la buletinul despre regiunea Europa și Asia Centrală. (Consultați [arhiva](#) acestui buletin.) [Abonați-vă](#) la alte buletine ale Băncii Mondiale.
[La început](#)

Locuri de muncă și oportunități de afaceri

Cum aveți acces la informații despre achizițiile publice?

Consultați [oportunitățile privind achizițiile](#). Există o listă a contractelor în [baza de date](#) a contractelor acordate. Sit-urile de mai jos conțin informații privind licitațiile din cadrul proiectelor susținute de Banca Mondială:

[Development Gateway \(dgMarket\)](#) - licitații și oportunități de achiziții din lume.

[United Nations Development Business](#) - consultanță, oportunități la nivel mondial.

Care sunt modalitățile de a beneficia de pe urma finanțării?

CFI oferă o gamă largă de servicii pentru proiecte în sectorul privat în statele aflate în proces de dezvoltare.

[Aflați mai multe](#)

Care sunt sursele de informații privind mediul de afaceri al unei țări?

[IPAnet](#) - informații și analize privind mediul de investiții și oportunitățile de afaceri.

[FDI Xchange](#) - profiluri de țară și analize ale mediului de afaceri pentru piețe noi din lumea întreagă.

[Departamentul de Raspuns Rapid](#) - aspecte privind mediul de afaceri și privatizarea în țările aflate în proces de dezvoltare.

Cum se poate obține un grant de la Banca Mondială?

Există posibilități variate de finanțare (granturi) acordate de Banca Mondială. Mai jos urmează câteva exemple:

[InfoDev](#) - finanțare cu scopul diseminării și îmbunătățirii sistemelor de comunicații și tehnologii informaționale.

[Fondurile sociale](#) - finanțări pentru proiecte destinate comunităților mici, de la infrastructură și servicii sociale până la crearea întreprinderilor mici.

[Fondul Critic de Parteneriat pentru Ecosisteme](#) - finanțări vizând o abordare mai complexă a aspectelor mediului ambiant.

Pentru o listă mai completă, accesați [Fondul Băncii Mondiale pentru Organizațiile Societății Civile](#).

Cum se poate lucra la Banca Mondială?

Cei interesați de posturile vacante disponibile la Banca Mondială pot trimite dosarele de candidatură, consultând adresa worldbank.org/jobs.

Cum se poate obține o bursă?

[Programul de Burse la Băncii Mondiale](#)

Alte resurse:

[Programul de burse al Institutului Fondului Monetar Internațional](#)

[Banca de Dezvoltare din Asia - Programul de Burse Japonia](#)

[La început](#)

Feedback

Cum vă puteți spune părerile despre procesul de dezvoltare?

Inscrieți-vă pe lista de discuții la adresa <http://www.worldbank.org/devforum/>.

Cum puteți raporta corupția?

Banca Mondială dorește să se asigure de lipsa fraudelor în derularea proiectelor pe care le finanțează. În caz că aveți o dovadă în acest sens, vă rugăm să transmiteți o plângere prin intermediul [Departamentului de integritate instituțională](#) al Băncii.

Cum puteți acționa dacă interesele dumneavoastră au fost periclitate de un proiect susținut de Banca Mondială?

Persoanele individuale pot lua legătura cu o structură independentă numită [Comisia de inspecție](#).

Dacă nu găsiți pe pagina ceea ce vă interesează,

Remiteți o cerere. Vom încerca să răspundem în cel mult șapte zile. Completați un [formular de răspuns](#).

[La început](#)

headquarters

The World Bank
1818 H Street, NW
Washington, DC 20433 USA
tel: (202) 473-1000
fax: (202) 477-6391

Oficiul Băncii Mondiale in Moldova

Adresa:

Strada Puşkin, 20/1
MD-2012, Chişinău
Republica Moldova

Email: Moldova_Contact@worldbank.org

Tel: (373 22) 200 706

Fax: (373 22) 237 053

Program de lucru:

Luni 14:00 - 16:00

Mărţi - Vineri

10:00 - 12:00, 14:00 - 16:00

Mr. Victor Neagu

Communications Associate

Telephone: (373-22) 200-706, ext. 242

Facsimile: (373-22) 237-053

E-mail: moldova_contact@worldbank.org

Elena Prodan

Asistent informare publică

☎+373 22 200 706

☎+373 22 237 053

✉eprodan@worldbank.org

Centrul European de Inițative

<http://www.ceinet.org>

<http://www.mfa.md/>

1. Istoricul și structura ICE

Inițiativa Central Europeană (ICE) este o formă flexibilă de cooperare regională care reunește **18 state**: Albania, Austria, Belarus, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Cehia, Croația, Italia, Macedonia, Republica Moldova, Muntenegru (1 august 2006), Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Serbia Ucraina, Ungaria.

Odată cu aderarea României și Bulgariei la UE, la 1 ianuarie 2007, ICE cuprinde un număr egal de state membre și nemembre UE (9). ICE cuprinde 8 state membre NATO (Bulgaria, Cehia, Italia, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Ungaria).

Primul pas în direcția creării ICE a fost făcut în **noiembrie 1989**, la Budapesta, cu prilejul reuniunii vicepremierilor și miniștrilor de externe din Austria, Ungaria, Italia și Iugoslavia. Scopul inițiativei (denumită "Patrulater") era dezvoltarea cooperării politice, economice, tehnice, științifice și culturale. Odată cu admiterea Cehoslovaciei, în 1990, structura a devenit "Grupul Pentagonal", iar în 1991, prin aderarea Poloniei, s-a transformat în "Grupul Hexagonal". Prin aderarea Bosniei, Croației și Sloveniei, structura devenit Inițiativa Central Europeană.

Deciziile ICE sunt reflectate în documente finale, declarații și recomandări politice, adoptate prin **consens** la reuniunile de nivel (Summit-ul șefilor de guvern și reuniunile miniștrilor afacerilor externe).

1. Președinția-în-Exercițiu (PiE):

Coordonarea generală a activităților este asigurată, prin rotație, de statul care deține președinția într-un sistem de succesiune anuală. 2009 este anul în care ICE aniversează 20 de ani de existență.

2. Activitatea ICE

- **reuniunile șefilor de guvern** adoptă hotărâri privind orientările politice și economice de cooperare în cadrul ICE, crearea și dizolvarea structurilor de lucru, obținerea /pierderea statutului de membru.

- **reuniunile miniștrilor de externe** - se iau decizii privind problemele politice ale regiunii, domeniile și formele de cooperare, structurile de lucru, chestiunile de buget și personal, se numesc sau revocă Secretarul General și Secretarii Generali Adjuncți ai Secretarului Executiv.

- **reuniuni sectoriale ad-hoc ale miniștrilor transporturilor, agriculturii etc.**
- În marja reuniunilor primilor miniștri, au loc **Forumuri Economice (SEF)**.
- **reuniunile Comitetului Coordonatorilor Naționali. 3. Structuri ICE: ICE are un**

Secretariat Executiv cu sediul la **Trieste**, care asistă Președinția în exercitarea atribuțiilor și pregătește reuniunile și conferințele ICE. La sediul BERD, Londra funcționează un **Secretariat pentru proiecte** care oferă asistență în pregătirea dosarelor de finanțare a proiectelor.

Secretariatul Executiv este condus de un Secretar General - SG (Pietro Ercole Ago, Italia). Acesta este sprijinit de doi Secretari Generali Adjuncți (Alternate Secretary General/Deputy Secretary General). Până la 16 aprilie 2008 titulatura funcțiilor executive a fost Director General/Director General Adjunct. SG și SG Adjuncți sunt selectați din statele membre și numiți la reuniunile anuale ale miniștrilor afacerilor externe, pe baza recomandării Comitetului Coordonatorilor Naționali. Mandatul lor este de trei ani și poate fi reînnoit doar o singură dată.

4. Fonduri ICE: Activitatea ICE este finanțată din contribuțiile statelor membre. Cea mai mare contribuție o are Italia (1, 5 mil. euro include costurile pentru funcționarea Secretariatului Executiv).

- **Fondul de Cooperare (iunie 2002, principalul fond cu contribuții anuale obligatorii)** – destinat finanțării de programe și proiecte, la care contribuie toate statele membre, în baza unui barem de contribuții anuale. Contribuția ICE la implementarea proiectelor este de 50% din costul total al proiectului, complementat de alte surse de finanțare. Plafonul maxim oferit spre finanțare - 30.000 euro. La acest fond, Italia are cea mai mare contribuție (27%), urmată de Austria (20%) și Polonia (8%). **Se urmărește majorarea bugetului Fondului de Cooperare cu 20%.**

http://www.ceinet.org/download/FORM_ApplicationForm_2008.dot

- **Trust Fund, BERD, Londra (1991) - Italia alimentează fondul, de unde sunt finanțate parțial proiecte de cooperare tehnică și de investiții).** Trust Fund funcționează pe baza unui acord *ICE-BERD* pentru promovarea de proiecte cu caracter de studii de fezabilitate, mai ales în domeniul infrastructurilor, programe de transfer de *know-how* în sectoarele de agricultură, IMM, cooperare transfrontalieră, procurement, care sunt apoi dezvoltate în proiecte de lucrări pe baza unor credite BERD. **Formularul de aplicație este accesibil pe bază de cerere adresată către șeful Secretariatului de Proiecte de la Londra, Guido Paolluci, la adresa paolluccG@ebrd.com.**

- **Fondul special privind clima și protecția mediului (2008) destinat statelor nemembre UE. Plafon maxim: 40.000 euro.**

http://www.ceinet.org/download/Climate_Fund_Application.doc

- **Fondul de Solidaritate (iunie 1998) din care se suportă** costurile de transport ale reprezentanților din statele membre ICE la diferite manifestări din cadrul Inițiativei.

- **Secretariatul ICE pentru proiecte UE (ianuarie 2004)** sprijină participarea statelor membre la derularea de proiecte comune de cooperare, finanțate de UE și aplicabile domeniilor de activitate ICE. Fondul se adresează statelor eligibile de fonduri UE. Contact: EU.projects@cei-es.org

- **Know - How Exchange Program (2004)** destinat facilitării schimbului de *know-how* între un stat membre UE și un stat nemembre UE ICE, prin lansarea de proiecte comune. Plafon maxim: 40.000 euro.
http://www.ceinet.org/download/KEP_Application_and_rules.doc.

Detalii privind promovarea proiectelor: La nivel național, coordonarea proiectelor de cooperare se realizează astfel: ministerele de resort, ONG-uri promovează conceptul proiectului prin accesarea formularului tip. Inițiatorul proiectului va transmite formularul către Coordonatorul Național ICE spre informare la adresa cn.ice@mae.ro. CN ICE va distribui formularul către Secretariatul ICE, în vederea evaluării și formulării unei opinii privind oportunitatea promovării proiectului. Evaluarea și opinia Secretariatului va fi transmisă atât CNC ICE cât și inițiatorului proiectului. Data limită de transmitere a formularelor de aplicație:

- Fondul de Cooperare: **1 aprilie** (proiectele implementate în perioada iulie - decembrie), sau **1 octombrie** (proiectele implementate în perioada ianuarie - iunie).

- Fondul Special privind clima și protecția mediului: 30 septembrie.

5. Redimensionarea ICE a fost lansată la Summit-ul șefilor de guvern de la Sofia din 27 noiembrie 2007. Procesul se înscrie în curentul dominant al remodelării structurilor regionale și pornește de la existența, după 1 ianuarie 2007, a unui număr egal de state membre și nemembre UE. Scopul inițierii procesului este eficientizarea structurilor și mecanismelor ICE. Pachetul de decizii privind redimensionarea se referă la:

- mandatul ICE - concentrarea pe agenda europeană, sprijinirea tuturor statelor interesate în avansarea procesului de integrare UE, consolidarea cooperării cu UE prin implicarea și facilitarea implementării programelor UE.

- restructurarea ariilor de activitate - orientarea pe climă, mediu și energie sustenabilă, dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv turism, dezvoltarea resurselor umane, informații și mass-media, cooperare interculturală, inclusiv minorități, transport multimodal, știință și tehnologie, agricultură sustenabilă.

- dizolvarea Grupurilor de Lucru (17) și înlocuirea lor cu o rețea de puncte focale din statele membre. Rețeaua va evalua și propune proiecte de cooperare.

- obținerea unei participări financiare echilibrate, printr-o **creștere graduală** a contribuțiilor statelor membre.

- înființarea fondului special privind protecția mediului și clima cu eligibilitate ODA.
- consolidarea relației cu UE prin participarea ICE la proiectele finanțate de UE, stabilirea de relații de colaborare în programele comunitare, îmbunătățirea relațiilor instituționale cu COM.
- dezvoltarea de activități comune cu alte structuri regionale compatibile pentru evitarea duplicărilor și obținerea unei diviziuni clare a muncii.

CEI - Executive Secretariat

Mr. Pietro Ercole Ago

CEI Secretary General

Overall management function, liaison to CEI structures, specifically to the Heads of Government, Ministers of Foreign Affairs and other high level meetings, the meeting of Political Directors and the CNC, representation of the CEI in outside events, advisor to the CEI Presidency.

Via Genova 9 // Trieste

tel. +39 040 7786777

fax +39 040 360640

email : cei-es@cei-es.org

web : <http://www.ceinet.org>

Mr. Gerhard Pfanzelter

CEI Alternate Secretary General

EU Project Secretariat, University Network, Science and Technology Network, CEI Feature Events, KEP, Climate and Environment Fund and financial management.

Via Genova 9 // Trieste

tel. +39 040 7786777

fax +39 040 7786766

email : cei-es@cei-es.org

web : <http://www.ceinet.org>

Mr. Mykola Melenevskyi

CEI Deputy Secretary General

Parliamentary Dimension, Focal Point for the coordination of activities of other regional organizations, Interregional and Cross-border Cooperation, liaison with authorities of Belarus, Moldova and Ukraine, Youth Forum.

Via Genova 9 // Trieste

tel. +39 040 7786735

fax +39 040 7786766

email : melenevskyi@cei-es.org

web : <http://www.ceinet.org>

Mr. Gianfranco Cicognani

CEI Science and Technology Advisor

Science and Technology, Energy.

Via Genova 9 // Trieste

tel. +39 040 7786730
fax +39 040 360640
email : g.cico@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Barbara Fabro

CEI Senior Executive Officer

Intercultural Cooperation, Media, Science and Technology, Minorities; CEI Cooperation Activities in the above mentioned areas; liaison with UNESCO and the Council of Europe

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786725
fax +39 040 360640
email : fabro@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Paola Plancher

CEI Senior Executive Officer

Cooperation Fund - Evaluation Unit

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786726
fax +39 040 360640
email : plancher@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Tania Pibernik

CEI Executive Officer

Implementation of the Joint Programmes of the CEI University Network, CEI Youth Orchestra, Youth Forum, CEI Cooperation Activities in the above mentioned area, CEI Newsletter.

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786721
fax +39 040 360640
email : pibernik@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Lidija Arsova

CEI Executive Officer

CNC Liaison Unit, meetings of MFA, summit of the Heads of Government, meetings of Political Directors, Annual Reports, Plan of Action, liaison with the Secretariats of other regional organizations.

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786727
fax +39 040 360640
email : arsova@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Izabela Gostisa Pasic

CEI Executive Officer

CEI Special Fund for Climate and Environment Protection; Austrian Know-How Exchange Fund (KEP Austria); and the following areas of CEI co-operation: Climate and Environment, Tourism.

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786 746
fax +39 040 7786 783
email : gostisa@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Mr. Alessandro Lombardo

*CEI Junior Executive Officer
EU projects, Science & Technology Network.*

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786744
fax +39 040 7786783
email : lombardo@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Francesca Taliani de Marchio

*CEI Personal Assistant to the SG
Personal assistant to the Secretary General, correspondence and travel desk.*

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786722
fax +39 040 360640
email : cei-es@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Roberta Milano

*CEI Accountant
Administration and accounting.*

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786734
fax +39 040 360640
email : milano@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Mr. Antonio Monteduro

*CEI Archivist
Archives, registry, mail, driver.*

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786728
fax +39 040 360640
email : monteduro@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Loretta Brcic

*CEI Junior Secretary
Assistance with administrative and accounting tasks, switch board, receptionist, conference services.*

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786777
fax +39 040 7786766
email : brcic@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Chiara Casarella

CEI Project Officer

CEI Secretariat for EU Projects

Via Genova 9 // Trieste
tel. +39 040 7786744
fax +39 040 7786783
email : casarella@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

Ms. Angela Zancolò

CEI Secretary

CEI Secretariat for EU Projects

Via Genova, 9 // Trieste
tel. +39 040 7786748
fax +39 040 7786783
email : zancolo@cei-es.org
web : <http://www.ceinet.org>

CEI National Co-ordinators

Moldova

Mr. Dumitru Tira

MFA Moldova, CEI National Coordinator

1, Piata Marii Adunari Nationale // Chisinau
tel. +373 22 578257
fax +373 22 232302
email : dumitru.tira@mfa.md
web : <http://www.mfa.md/>

Ms. Carina Blanovschi

MFA Moldova, CEI Desk Officer

tel. +373 22 578 240
fax +373 22 232 320
email : carina.blanovschi@mfa.md

Ms. Liliana Gutan

MFA Moldova, CEI Desk Officer

tel. +373 22 578 240
fax +373 22 232 320

Comisia Europeană

<http://ec.europa.eu/>

http://ec.europa.eu/index_en.htm

Comisia europeană este organul executiv al Uniunii Europene, având rolul de a întocmi proiecte de legi și de a monitoriza aplicarea acestora. Comisia este un organ al Comunităților Europene, independent de statele membre, având deci un caracter cu adevărat supranațional. Sediul Comisiei: Berlaymont, Bruxelles. Comisarii acționează exclusiv la dispoziția Uniunii și nu a țărilor de origine.

Organizare

European pentru comisariatul astfel compus. Comisarii sunt membri cu drepturi egale ai comisiei, reprezentând deciziile luate pe principiul colegial. Durata unui mandat este de 5 ani, începutul și sfârșitul acestuia fiind corelate cu perioada legislativă a Parlamentului European. Limbile de lucru ale Comisiei sînt - **engleza, franceza și germana**. Regulamentul de funcționare al **Comisiei Europene** este compusă la ora actuală din 27 de comisari, din care unul are funcția de președinte al Comisiei Europene. **Consiliul European** îl nominalizează pentru fiecare nouă comisie pe președintele acesteia, după care se solicită acordul **Parlamentului European**. După intrarea în vigoare a Tratatului de la Nisa din 1 februarie 2003 fiecare stat membru al Uniunii Europene își delegă câte un comisar, căruia i se alocă o anumită sferă de competență politică, care după posibilități trebuie să corespundă cu autoritatea deținută de statul membru în acel domeniu politic. Consiliul European numește comisarii, după ce fiecare guvern național a propus pentru comisariat câte trei candidați. După numirea acestora se solicită apoi acordul Parlamentului Uniunii Europene conține și alte reglementări organizaționale.

Sarcini

Comisia este motorul sistemului instituțional al Comunității:

- având dreptul de inițiativă întocmește proiectele de legi, pe care le supune pentru adoptare Parlamentului și Consiliului. În comparație cu organele de tip “agenda setter” întâlnite în alte sisteme politice, cum ar fi în cazul guvernului federal german, comisia poate oricând să retragă orice inițiativă legislativă care încă nu a fost adoptată definitiv de Consiliu.
- în calitate de organ executiv Comisia asigură aplicarea legislației europene (directive, regulamente, decizii), execuția bugetară și realizarea programelor adoptate de Consiliu și Parlament.
- împreună cu Curtea Europeană de Justiție verifică respectarea legislației comunitare.
- în calitate de reprezentant legal al Comunității la nivel global are dreptul de a negocia mai ales tratatele din domeniul comerțului și colaborării internaționale.

Cadrul legal

Conf. disp. art. 211 pp din Tratatul CE și art. 124 pp [EURATOM](#) Comisia este un organ comunitar. În viitoarea Constituție Europeană cadrul legal al Comisiei este reglementat de art. 25, III-250 din proiectul de constituție. Comisia nu a avut până acum mari competențe în domeniul Colaborării polițienești și justițiare în domeniul penal, precum și în cel al Politicii externe și de securitate comune a UE (deci în sfera definită de cel de-al II-lea și al III-lea pilon). Acest lucru se poate însă schimba odată cu noua constituție elaborată de Conventul European, cu condiția ca aceasta să fie ratificată de toate cele 27 de state membre și deci să intre în vigoare.

Istoricul Comisiei

Comisia Europeană a fost la origine Înalta Autoritate, înființată prin Tratatul de la Paris privind constituirea [Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului](#) (CECO). În calitate de organ executiv al Comunității, cu sediul la Luxemburg, această autoritate răspundea de punerea în aplicare a hotărârilor luate de CECO. Cele șase state semnatare numeau direct un număr opt membri, al nouălea fiind ales de Înalta Autoritate. Hotărârile membrilor Înaltei Autorități se luau cu majoritate simplă de voturi. În 1967 Înalta Autoritate a CECO fuzionează cu organul executiv al celorlalte Comunități Europene CEE ([Comunitatea Economică Europeană](#)) și CEA ([Comunitatea Europeană a Atomului](#)), devenind Comisia Comunității Europene. În procesul de integrare europeană care a urmat cele mai importante comisii au fost Jenkins și Delors.

- Comisia CEE Hallstein I (1957–1962)
- Comisia CEE Hallstein II (1962–1967)
- Comisia CE Rey (1967–1970)
- Comisia CE Malfatti (1970–1972)
- Comisia CE Mansholt (1972–1973)
- Comisia CE Ortoli (1973–1977)
- Comisia CE Jenkins (1977–1981)
- Comisia CE Thorn (1981–1985)
- Comisia CE Delors I (1985–1989)
- Comisia CE Delors II (1989–1993)
- Comisia CE Delors III (1993–1995)
- [Comisia UE Santer](#) (1995–1999)
- [Comisia UE Prodi](#) (1999–2004)
- [Comisia UE Barroso](#) (din 2004)

Viitorul Comisiei

Tratatul privind noua constituție a Europei prevede la art. I-26 alin. 5 și 6 reducerea pe termen lung a numărului membrilor comisiei la 2/3 din numărul statelor membre. Numai prima comisie, numită la intrarea în vigoare a constituției va mai fi alcătuită din câte un cetățean al fiecărui stat membru. După acest prim mandat comisia – inclusiv președintele și ministrul de externe al UE – va fi compusă dintr-un număr de membri egal cu două treimi din numărul statelor membre, cu excepția cazului în care Consiliul European nu va hotărî cu unanimitate de voturi modificarea acestui număr. Reducerea numărului de membri ai comisiei are ca scop creșterea eficienței activității acesteia, resp. a capacității de acțiune a comisiei într-o UE lărgită. Principiul rotației posturilor, conform căruia membrii comisiei micșorate vor fi aleși din rândul statelor membre, este prevăzut și în proiectul de constituție. Conform Tratatului Constituțional președintele comisiei va fi ales de parlament, la propunerea Consiliului de Miniștri, lucru care va contribui la creșterea legitimității democratice a comisiei și va întări în general poziția președintelui față de [Consiliul European](#) și [Consiliul de Miniștri](#).

Membrii Comisiei

Comisia actuală a fost aleasă de [Parlamentul European](#) pe 18 noiembrie 2004, Mandatul acesteia a început pe 22 noiembrie 2004 și durează cinci ani.

Președintele și vicepreședinții:

- José Manuel Durão Barroso (Portugalia), Președinte
- Siim Kalass(Estonia) Vicepreședinte, administrație, audituri, și combaterea corupției
- Günter Verheugen (Germania), Vicepreședinte, întreprinderi și industrie
- Jacques Barrot (Franta), Vicepreședinte, justiție, libertate și securitate * ,
- Margot Wallström (Suedia), Vicepreședintă, instituții și strategie comunicațională
- Antonio Tajani (Italia), Vicepresedinte, Transporturi

Ceilalți comisari sunt următorii:

- Joaquín Almunia (Spania), economie și politică monetară
- László Kovács (Ungaria), impozite și uniunea vamală
- Danuta Hübner (Polonia), politică regională
- Charlie McCreevy (Irlanda), piața comună și sectorul terțiar (servicii)
- Joseph Borg (Malta), piscicultură
- Janez Potočnik (Slovenia), știință și cercetare
- Androulla Vassiliou(Cipru), sănătate
- Vladimír Špidla (Republica Cehă), politica ocupațională, protecția socială și egalitatea în șanse
- Ján Figel' (Slovacia), învățământ, cultură și tineret
- Mariann Fischer Boel (Danemarca), agricultură și alimentație
- Dalia Grybauskaitė (Lituania), finanțe și buget
- Andris Piebalgs (Letonia), energie
- Peter Mandelson (Marea Britanie), comerț
- Olli Rehn (Finlanda), extindere
- Neelie Kroes (Olanda), concurență
- Louis Michel (Belgia), dezvoltare și ajutoare umanitare
- Benita Ferrero-Waldner (Austria), afaceri externe și politica frontalieră a UE
- Viviane Reding (Luxemburg), societatea informațională și mass media
- Stavros Dimas (Grecia), mediu
- Leonard Orban (Romania), multilingvism
- Meglena Kuneva (Bulgaria), protecția consumatorului

Vezi și

- [Consiliul European](#)
- [Comunitatea Europeană](#)
- [Listă de organizații europene](#)
- [Comisia Delors](#)
- [Comisia Santer](#)
- [Comisia Prodi](#)
- [Comisia Barroso](#)

Legături externe

- [ro](#) Situl instituțional al Comisiei Europene
- [ro](#) Delegația Comisiei Europene în Republica Moldova

- [Europedia](#)

Relațiile UE - Moldova

Relațiile UE - Moldova: factori principali

* **Acordul de Parteneriat și Cooperare** UE-Moldova a fost pus în forță în iulie 1998 și a stabilit o serie de cadre de lucru referitor la liberalizarea comerțului, armonizarea legislației, cooperarea în mai multe sectoare și dialogul politic.

* **Planul de Acțiuni** din cadrul PEV a fost adoptat în februarie 2005 de către Consiliul de Cooperare UE-Moldova. Planul de Acțiune constituie un instrument oportun întru susținerea programului individual al Moldovei referitor la suportul reformelor democratice și economice și se află în prim plan în programul național de reformare coordonat de guvern.

* **Asistența CE** focusează pe reformele prioritare, aprobate de Planul de Acțiune al PEV și s-a majorat de la € 20 milioane în 2003/2004 până la € 42 milioane în 2005/2006. Pentru 2007 se prevede suma de € 40 milioane.

Cum susține UE reformele în Moldova?

Obiectivele Planului de Acțiune al PEV vizează fortificarea instituțiilor ce garantează democrația, supremația legii și respectarea drepturilor omului, precum și promovarea reformelor economice și îmbunătățirea condițiilor de trai. Se depun eforturi pentru a găsi o soluție finală la diferendul Transnistrean.

Exemplele despre **modul în care UE susține procesul de reformare în Moldova** includ:

* Suport pentru formarea capacității administrației publice a Moldovei și pentru consolidarea sistemului de gestionare a finanțelor publice conform celor mai reușite practici ale UE.

* Sprijinirea celor mai sărace straturi ai populației din Moldova de a înfrunța prețurile înalte la gaze, prin suplینirea rezervelor bugetare și stimularea creării unor scheme sociale de compensare.

* Prin intermediul programului lansat de Consiliul Europei în privința sporirii **supremației legii**, a imparțialității justiției și respectarea drepturilor omului în Moldova.

* **Accesul comercial pe piața europeană** prin intermediul schemei generoase de Preferințe Comerciale Autonome (PCA), care presupune că UE scutește de impozite comerciale toate produsele din Moldova cu excepția celor specificate în regulamentul PCA, pentru care este impozitată doar o anumită parte (în vigoare din 1 martie 2008). UE mai oferă și suport tehnic pentru ameliorarea sistemului fito-sanitar și a ocrotirii sănătății, care ar permite produselor agro-alimentare moldovenești să fie acceptate pe piața UE.

* **Semnarea acordurilor de facilitare a vizelor și readmitere** care facilitează procedurile de obținere a vizelor și concomitent combate migrația ilegală (în vigoare din 1 ianuarie 2008).

* **Prin intermediul Misiunii de Asistență la Frontieră a UE** care urmărește să asigure transparența în monitorizarea la frontiera Moldova-Ucraina, prin îmbunătățirea serviciului vamal și sporirea veniturilor.

Printr-o **prezență sporită UE** susține substanțial eforturile Moldovei de a implementa Planul de Acțiune. Aceasta include inaugurarea (octombrie 2005) unei Delegații cu drepturi depline a Comisiei Europene la Chișinău, numirea unui Reprezentant Special al UE pentru Moldova (actualmente Dr. Kalman Mizsei), precum și implicarea în rol de observator în negocierile multipartite, privind soluționarea problemei transnistrene.

Delegația Comisiei Europene în Republica Moldova

Mandatul Delegației CE

Sediul Delegației Comisiei Europene în Republica Moldova a fost inaugurat în centrul municipiului Chișinău în octombrie 2005.

Delegația are statut de misiune diplomatică și este reprezentanta oficială a Comisiei Europene în Republica Moldova.

Comisia Europeană se numără printre instituțiile Uniunii Europene, alături de Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene, Curtea Europeană de Justiție și Curtea Europeană de Audit.

Admiterea României și Bulgariei de la 1 ianuarie 2007 a constituit cea de-a cincea extensiune a UE, care a fost inițiată încă din mai 2004. Actualmente Uniunea Europeană este formată din 27 de state membre; având o populație de circa 48 milioane și constituind cea mai mare comunitate comercială din lume.

Astfel de Delegații ca cea din Republica Moldova există în toată lumea. În total numărul lor este de peste 120.

Mandatul delegației presupune următoarele:

- Promovarea relațiilor politice și economice dintre statele acreditate și Uniunea Europeană prin menținerea pe larg a relațiilor de colaborare cu instituțiile guvernamentale, prin consolidarea prezenței UE, prin familiarizarea cu instituțiile și programele sale;
- Monitorizarea implementării Acordului de Parteneriat și Cooperare (APC) dintre UE și Moldova;
- Familiarizarea publicului cu procesul de dezvoltare a UE, informarea și susținerea strategiilor individuale ale UE;
- Participarea la implementarea programelor de asistență externă ale Uniunii Europene (cele mai de bază fiind TACIS, PSA, IEVP), care se axează pe susținerea dezvoltării democratice și a bunei guvernări, acordând suport pentru realizarea reformei regulatorii și formarea capacității administrative, precum și întru reducerea sărăciei și creșterea economică.

Structura Internă a Delegației

Șeful Delegației
Cesare de Montis

Asistentul Șefului Delegației
Henrica Perin

Secția Politică și Economică

Șeful Secției
Wolfgang Behrendt

Secția Operațiuni

Șeful Secției
Martin Kaspar

Manageri de Proiect

Alexandru Albu
Speranta Olaru
Dumitru Maximenco
Oleg Chirita

Asistenți

Angela Cerba
Irina Musteata

Secția de Contracte și Finanțe**Șeful Secției**

Olivier Fabre

Asistent Contracte și Finanțe

Michel Hendrickx

Administratori

Viorelia Esanu
Vladimir Nikiforov

Asistent

Natalia Solomitchi

Secția Administrativă**Șeful Secției**

Gaetano Squasi

Asistent administrativ

Elena Coroian

Contabil

Iuliana Vizitiu

Administrator TI

Fabio Savarino

Contacte**Delegația Comisiei Europene în Republica Moldova**

Str. Kogălniceanu nr. 12
MD 2001 Chișinău,
Republica Moldova

Tel : (+373 22) 50 52 10

Fax: (+373 22) 27 26 22

E-mail: Delegation-Moldova@ec.europa.eu

http://www.delmda.ec.europa.eu/___index/_ro.html

Program:

Luni - Vineri

09.00 - 18.00 (pauză: 13.00-14.30)

Date generale

- EUROPA - UE dintr-o privire
http://europa.eu/abc/index_en.htm
- EUROPA - Comisia Europeană
http://www.europa.eu/comm/index_en.htm
- Lista paginilor WEB a Delegațiilor CE
<http://www.europa.eu/comm/dg1a/links/delegations.htm>
- Directoratele generale a Relațiilor Externe
http://www.europa.eu/comm/dgs/external_relations/index_en.htm
- Cine și ce face în Uniunea Europeană
http://www.europa.eu/comm/igc2000/dialogue/info/offdoc/guidecitoyen_en.pdf
- PO - Oficiul Publicațiilor Oficiale ale Comunităților Europene, comunicând ultimele știri și informații despre UE referitor la instituțiile, publicațiile, strategiile și alte subiecte relevante.
<http://eur-op.eu.int/>
- BCE - Banca Centrală Europeană, instituțiile financiare ale UE
<http://www.eib.org/>
- BEI - Banca Europeană de Investiții, instituțiile financiare ale UE
<http://www.eib.org/>
- FIE - Fondul European de Investiții, promovează investițiile pe termen lung și mediu.
<http://www.eif.org/>
- EUREKA, o rețea largă europeană menită pentru cercetări și dezvoltare în industrie.
<http://www.eureka.be/>
- CORDIS - Serviciul Informativ despre Cercetări și Dezvoltare a Comisiei Europene.
<http://www.cordis.lu/>
- LIFT, un serviciu de la Inovațiile Comisiei Europene / Programă SME, intenționează să sprijine și să ghideze antreprenorii tehnologiilor înalte care doresc să obțină fonduri private pentru organizarea unei afaceri
<http://www.cordis.lu/lift>
- Proiectul Europe Aid
<http://europa.eu/comm/dgs/europeaid/index.htm>
- Proiectul Europe Aid, oportunități - tendere
<http://europa.eu/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>
- Proiectul Europe Aid, Raport de Evaluare asupra Proiectului
<http://europa.eu/comm/europeaid/evaluation/index.htm>
- EURO: RATELE FOREX
<http://europa.eu/comm/budget/inforeuro/en/catalog.htm>
- Proiectul Europe Aid
"Stabilirea unui mecanism de certificare și control a standardelor în agricultură racordat la cerințele OMC-SPS". Obiectivele proiectului sunt de a susține dezvoltarea economică și sectorul agrar prin aplicarea standardelor internaționale în securitatea alimentației, protecția sănătății animalelor și plantelor în conformitate cu cerințele Organizației Mondiale a Comerțului și cu Acordul privind Măsurile Sanitare și Fitosanitare.
<http://europa.eu/comm/budget/inforeuro/en/catalog.htm>
- Biblioteca Europeană
<http://www.theeuropeanlibrary.org/portal/index.html>
- Serviciul de Acțiuni al Cetățenilor Europeni
<http://www.ecas.org/>
- Jurnalul Politic al Europei
<http://www.europesworld.org/>

COMUNITATEA STATELOR EUROPENE

Uniunea Europeana, state membre si institutii

Uniunea europeana este o entitate politica si sociala, dezvoltata in Europa, fiind compusa din 27 de **state membre**. Considerata o constructie sui generis, Uniunea se situeaza intre federatie si confederatie.

Principalele institutii ale Uniunii Europene sunt: **Parlamentul European** - reprezinta cetatenii statelor membre, Consiliul Uniunii Europene - reprezinta fiecare stat membru, Comisia Europeana - reprezinta interesele generale ale Uniunii, Curtea de Justitie a **Comunitatilor Europene** - se ocupa de respectarea legilor si Curtea Europeana de Conturi care verifica finantarea activitatilor Uniunii Europene.

Parlamentul European este ales o data la 5 ani prin alegeri libere si secrete si are trei sedii: la Strasbourg, Bruxelles si Luxemburg.

Puterile **Parlamentului European** sunt urmatoarele:

- ✓ puterea legislativa prin care poate adopta impreuna cu Consiliul Uniunii Europene legislatia europeana,
- ✓ puterea bugetara
- ✓ puterea de control democratic asupra Comisiei Europene.

Statele membre ale **Uniunii Europene**, de la data de 1 ianuarie 2007 sunt: Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franta, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Portugalia, Romania, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia si Ungaria.

Comunitatea Europeana si Consiliul Europei

Comunitatea Europeana a fost infiintata la Roma la 25 martie 1957 sub numele de Comunitatea Economica Europeana prescurtat CEE. In momentul constituirii Uniunii Europene s-a schimbat si denumirea CEE in „**Comunitatea Europeana**”.

Obiectivul Comunitatii Europene este realizarea unei pietei comune si a unei uniuni economice si monetare. Comunitatea Europeana mai raspunde si de alte domenii politice precum: protectia sociala, transporturile, sanatatea, cultura, educatia, dezvoltarea economica, protectia consumatorilor etc.

In ceea ce priveste **Consiliul European**, cu sediul la Strasbourg, acesta reuneste toate statele Uniunii Europene si alte state din estul si centrul Europei, fiind compus din 46 de state membre.

Printre obiectivele **Consiliului European** amintim: protejarea drepturilor omului, a democratiei pluraliste si a suprematiei dreptului, dezvoltarea stabilitatii democratice, cautarea de solutii pentru problemele cu care se confruntă societatea europeana etc.

Inca din anul 1991, pentru Republica Moldova, apropierea de institutiile europene a reprezentat directia principala a politicii sale externe. In anul 1995, Parlamentul de la Chisinau a elaborat Conceptia privind Politica Externa a Republicii Moldova, in care integrarea in Uniunea Europeana a tarii a fost postulata ca reprezentand obiectivul suprem. Ea a fost, de altfel, prima dintre republicile din fosta URSS care a intrat in Consiliul European. In decembrie 1997, presedintele moldovean de atunci, Petru Lucinschi, a enuntat pentru prima data dorinta Moldovei de a purta negocieri in vederea unui parteneriat cu Uniunea Europeana, exprimandu-si speranta unei aderari depline la aceasta comunitate in viitor. Partidul Comunist din Moldova se exprimase, inainte de castigarea alegerilor parlamentare din 2001, in favoarea strangerii relatiilor cu Moscova. Insa, de cand sperantele privind anumite concesii economice facute de Moscova s-au spulberat si asteptatul sprijin al Rusiei in solutionarea conflictului transnistrean n-a fost obtinut, orientarea catre integrarea in Uniunea Europeana, indeosebi a guvernului care a urmat la conducerea tarii, a capatat noi accente.

In noiembrie 2002, a fost infiintata Comisia Nationala pentru Integrarea in Uniunea Europeana, insarcinata cu elaborarea strategiei de integrare.

Intre timp, Uniunea Europeana a devenit unul dintre partenerii economici cei mai importanti ai Chisinaului. In anul 2002, exporturile in statele occidentale au reprezentat 31,5% din totalitatea exporturilor Republicii Moldova, iar importurile din aceleasi tari - 33,5% din totalul importurilor. Moldova are acces la Schema Preferentiala Generala a Uniunii Europene, care contine si o reglementare speciala pentru protectia drepturilor angajatilor. O data cu extinderea Uniunii Europene catre Est - unele dintre statele nou intrate fiind partenere economice ale Republicii Moldova - volumul schimburilor comerciale ale acesteia cu comunitatea europeana s-a dublat. In ce priveste Romania, Moldova a incheiat un cuprinzator acord de liber schimb cu aceasta. Dupa viitoarea aderare a Romaniei la Uniunea Europeana, gradul de integrare economica in Uniune al Moldovei va creste si mai mult.

Baza legala a relatiilor bilaterale dintre Republica Moldova si Uniunea Europeana o constituie Acordul de Parteneriat si Cooperare (PCA), incheiat la 29 noiembrie 1994 si intrat in vigoare la 1 iulie 1998 pentru o perioada de zece ani.

Posibilitatile de cooperare bilaterala nu s-au epuizat o data cu acordul respectiv. Intre domeniile in care se poate si trebuie realizata o mai stransa colaborare se numara si dialogul politic, investitiile, cooperarea economica, justitia, cultura si stiinta. Uniunea Europeana are o atitudine

critica fata de lipsa transparentei – si nu doar in Transnistria – coruptia generalizata, insuficienta protectie a proprietatii spirituale etc. Din 1991, Republica Moldova a primit ca sprijin din partea Uniunii Europene aproximativ 253 de milioane euro.

La 2 februarie 2009, la Strasbourg, E.S.dna Eugenia KISTRUGA a preluat funcțiile oficiale în calitate de Ambasador, Reprezentant Permanent al Republicii Moldova pe lângă Consiliul Europei.

CONSILIUL EUROPEI

<http://www.coe.int/>

Despre Consiliul Europei

Consiliul Europei este o organizatie internationala cu caracter regional care a luat fiinta la data de 5 mai 1949, fiind creata initial de un numar de 10 state membre fondatoare, acestea fiind: Belgia, Danemarca, Franta, Irlanda, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, Suedia.

Astazi Consiliul Europei are un numar de 46 state membre a caror evolutie cronologica de aderare la Organizatie este urmatoarea: Grecia (august 1949, in urma incheierii razboiului civil intre fortele comuniste si cele nationaliste), Turcia (august 1949), Islanda si Germania in 1950, Austria 1956, Cipru 1961, Elvetia 1963, Malta 1965, Portugalia 1976, Spania 1977, Liechtenstein 1978, San Marino 1988, Finlanda 1989, Ungaria 1990, Polonia 1991, Bulgaria 1992, Cehia, Estonia, Lituania, România, Slovacia, Slovenia 1993, Andora 1994, Albania, Letonia, Macedonia, Moldova, Ucraina 1995, Croatia si Rusia 1996, Georgia 1999, Armenia si Azerbaidjan in 2001, Bosnia si Herzegovina 2002, Serbia si Muntenegru 2003, Monaco 2004. Statutul de observator pe lânga organismele interguvernamentale ale Consiliului Europei revine statelor: Canada, Vatican, Japonia, Statele Unite, Mexic.

Obiectivul principal al Consiliului Europei este realizarea unei unitati mai stânse intre cele 46 state membre pentru protejarea libertatilor individuale, libertatilor politice si a statului de drept, principiile care constituie fundamentul tuturor democratiilor autentice si care influenteaza viata tuturor europenilor. Toate statele membre ale Organizatiei au obligatia de a face ca libertatile, demnitatea omului si bunastarea indivizilor sa devina principii ferme ale actiunilor guvernamentale.

Printre celelalte obiective ale Consiliului Europei sunt: promovarea democratiei pluraliste, problema securitatii cetateanului, combaterea rasismului, xenofobiei, intolerantei, protectia minoritatilor nationale, coeziunea sociala si calitatea vietii, cooperarea si coeziunea judiciara. Instrumentele juridice adoptate in cadrul Consiliului Europei.

Pentru promovarea și realizarea obiectivelor propuse, în cadrul organismelor Consiliului Europei au fost adoptate o serie de convenții, cartee, documente, printre care menționăm:

- Convenția Europeană a Drepturilor Omului : reprezintă cel mai coerent și dezvoltat sistem din lume privind protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului ce a fost adoptat în 1950.
- Carta Social Europeană a Drepturilor Omului adoptată în 1965
- Convenția Cadru privind protecția minorităților naționale adoptată în 1994
- Convenția privind prevenirea torturii, a pedepselor și a tratamentelor inhumane sau degradante adoptată în 1997
- Carta Europeană a autonomiilor locale
- Convenția Europeană privind participarea străinilor la viața publică la nivel local
- Carta Europeană a limbilor regionale și minoritare.

Sediul Consiliului Europei este Platoul Europei din Strasburg.

Cu privire la funcționarea Consiliului Europei, acesta este finanțat de guvernele statelor membre ale caror contribuții la bugetul Organizației sunt calculate proporțional cu populația și bogăția lor. De exemplu, bugetul ordinar al Consiliului Europei pentru anul 2003 a fost de 175 milioane euro.

Limbile oficiale ale Consiliului Europei sunt franceza și engleza, dar se lucrează de asemenea în germană, italiană și rusă.

Ca structură funcțională, Consiliul Europei este format din:

- Comitetul Ministrilor
- Adunarea Parlamentară
- Congresul Puterilor Locale și Regionale
- Secretariatul

Bugetul

205,002,000 euro pentru 2009.

Realizări concrete

- 200 tratate sau convenții europene cu putere de lege, multe dintre ele fiind deschise statelor nemembre, în domenii ca: drepturile omului, lupta împotriva crimei organizate, prevenirea torturii, protejarea datelor sau cooperarea culturală.
- Recomandări către guvernele statelor membre care stabilesc principiile directoare din materie de: drept, sănătate, educație, cultură și sport.

Contact us

Access to the Council of Europe - Standard

Avenue de l'Europe
67075 Strasbourg Cedex
Tel. +33 (0)3 88 41 20 00

▶ [Map](#)

Information Point (Documentation)

Tel. +33 (0)3 88 41 20 33
Email : infopoint@coe.int

▶ [Specific information requests: More information](#)

Visits to the Council of Europe

Tel. +33 (0)3 88 41 20 29
Fax +33 (0)3 88 41 27 54
Email : visites@coe.int

▶ [More information](#)

Press Contact

Tel. +33 (0)3 88 41 25 60
Fax +33 (0)3 88 41 39 11
Email : pressunit@coe.int

▶ [General contacts for the media](#)

▶ [Video/Photo/Audio services and contacts](#)

Council of Europe offices

▶ In Paris

55, avenue Kléber
F - 75784 Paris Cedex 16
Tel. +33 (0)1 44 05 33 60
Fax +33 (0)1 47 27 36 47
Email : bureau.paris@coe.int

▶ In Brussels (Liaison office with the EU)

12, avenue Tervuren
B - 1040 Brussels
Tel. +32 2 230 41 70
Fax +33 2 230 94 62
Email : bureau.bruxelles@coe.int

Centrul de informare și documentare al Consiliului Europei în Republica Moldova

C.P.219 MD-2044 Chișinău (location: National Library of Moldova, 78a, 31 August Street, MD-2000 Chișinău)

Tel.: (373) 2 21 29 30 Tel./Fax: (373) 2 24 10 96

E-mail: bice@moldova.md Website: <http://www.bice.md>

Biroul de informare al Consiliului Europei în Republica Moldova

Mrs. Lilia Snegureac

Tel: + 373 22 21 29
30 / 24 10 94

E-mail: informchisinau@coe.int

Web: <http://www.bice.md>

Director
4, Puskin Street
MD- 2009
Chisinau, Moldova

Fax: + 373 22 24 10
96

Fondul de Investitii Sociale din Moldova

Fondul de investitii sociale din Moldova

<http://www.msif.md/user/index.shtml>

După criza din anii '90 Moldova a devenit una dintre cele mai sărace țări din sud-estul Europei. Sărăcia a afectat în special populația rurală, peste 80% dintre care trăia din venituri sub un dolar pe zi. Este o dramă pentru o țară în care 54% din populație locuiește la sate. S-a produs o scădere dramatică a standardelor de viață, calitatea serviciilor publice s-a înrăutățit, infrastructura socială s-a deteriorat, iar capitalul uman a degradat.

Pentru a reduce impactul negativ al sărăciei, Guvernul moldovean a solicitat ajutorul Băncii Mondiale în vederea creării Fondului de Investiții Sociale. Astfel a demarat FISM-I, apreciat ulterior drept unul dintre cele mai eficiente proiecte sprijinite de această instituție în Republica Moldova. Peste 750 mii de persoane din 415 localități în care s-au implementat microproiecte, au obținut acces la servicii sociale îmbunătățite. Cu sprijinul Băncii Mondiale și donatorilor au fost renovate 189 școli, construite circa 720 km de rețele de gaz și 85 km de rețele de aprovizionare cu apă potabilă, reabilite peste 140 km de drum; 24 de centre prestează servicii de asistență socială pentru copii în situație de risc. Impactul social puternic al Proiectului FISM- I a și determinat decizia de a continua proiectul.

La 15 septembrie 2004 a intrat în vigoare FISM-II, care va fi implementat până în martie 2010 și care se va axa pe trei componente de bază: a) dezvoltarea comunitară; b) dezvoltarea serviciilor de asistență socială; c) dezvoltarea capacităților, comunicare, monitorizare și evaluare.

Pe durata proiectului populația a 281 sate ce nu au fost cuprinse de FISM-I vor beneficia de investiții în cadrul celui de-al doilea proiect de investiții sociale; 121 de sate, ce au implementat proiecte în cadrul FISM-I și au demonstrat performanțe în dezvoltarea comunitară vor avea posibilitatea să implementeze noi microproiecte. De asemenea, va fi susținută renovarea

obiectelor de infrastructură socială din 42 de orașe mici cu o populație de până la 20 mii de locuitori. În 6 raioane vor fi dezvoltate servicii sociale integrate (grupurile aflate în dificultate - bătrâni, femei, tineri, copii etc. în situație de risc, 30 subproiecte de creare a serviciilor de asistență socială inovatoare). Până la finele proiectului FISM-II vor beneficia de investiții și 50 comunități selectate de către Guvern în cadrul implementării planului de acțiuni SCERS și Programului Național Satul Moldovenesc (14 localități privind soluționarea problemei de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare, 36 – privind renovarea caselor de cultură);

Este important și faptul, că deopotrivă cu soluționarea problemelor stringente din comunitățile rurale, proiectul FISM se încadrează reușit în Strategia Creștere Economică și Reducere a Sărăciei și este un suport real pentru implementarea acestuia prin împuternicirea comunităților sărace și instituțiilor lor în managementul necesităților prioritare de dezvoltare.

Pentru atingerea scopului propus, la fel ca și în cadrul FISM-I, o atenție primordială este acordată dezvoltării capacităților comunităților și îmbunătățirii calității serviciilor sociale prestate populației. Accentul s-a pus pe dezvoltarea potențialului și capacităților organizatorice ale comunităților, pe deprinderea lor să acționeze în comun și de sine stătător la soluționarea problemelor stringente care le afectează. Comunităților le-au fost delegate diferite responsabilități, cum ar fi efectuarea procurărilor, supravegherea calității lucrărilor, asigurarea durabilității microproiectelor implementate etc. Ele au avut posibilitatea reală de a obține de la Fondul de Investiții Sociale sprijin financiar pentru reabilitarea școlilor, grădinițelor de copii, drumurilor, podurilor, construcția sistemelor de gazificare, de apă, proiecte de ocrotire a mediului ambiant, de creare a serviciilor de asistență socială bazate pe comunitate.

În patru ani după lansarea FISM-II, în total au fost depuse 581 propuneri de finanțare. Au fost finalizate sau se află în curs de implementare 448 subproiecte. Peste 535 mii persoane din 356 comunități rurale și urbane (15% din populația țării) beneficiază astăzi de acces la servicii sociale îmbunătățite, ca urmare a implementării subproiectelor și granturilor. În 283 de sate deprivatizate au fost create 281 Asociații de Beneficiari și au fost elaborate planuri de asigurare a durabilității obiectelor renovate cu suportul FISM. 236 de subproiecte deja au fost finalizate în localitățile menționate. La concursurile CDD au participat 273 de comunități din care 121 au fost desemnate învingătoare. A fost facilitată elaborarea sau actualizarea planurilor strategice de dezvoltare social economică în 87 de localități. 18 orașe, care nu dispuneau de planuri strategice de dezvoltare social-economică, au beneficiat de asistență tehnică și instruire. Au fost aprobate spre implementare 60 cereri de grant, dintre care 53 au fost finalizate. Ca urmare a reușitei Proiectului FISM, Guvernul RM a acceptat procedurile din cadrul acestuia pentru gestionarea de către FISM a surselor financiare din Bugetul de Stat în vederea revitalizării în parteneriat cu Ministerul Culturii și Turismului a centrelor pentru tineret.

În cadrul Proiectului „Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă” FISM-II a fost contractat de Ministerul Educației și Tineretului pentru acordarea serviciilor de consultanță în ce privește renovarea a 33 grădinițe și 16 spații pentru crearea centrelor educaționale de alternativă în localitățile care nu au grădinițe, inclusiv a unui Centru de reabilitare pentru copii cu dizabilități.

Se pilotează proceduri noi ce țin de transferul cunoștințelor acumulate de FISM către Centrele de Resurse pentru Gestionarea Investițiilor. Acestora le-a fost delegată responsabilitatea pentru evaluarea gradului de asigurare a durabilității obiectelor renovate de către comunități cu suportul FISM-II.

O cercetare recentă a impactului FISM-II asupra beneficiarilor, elaborată și coordonată de Bernard Brunhes International din Franța, denotă schimbări evidente în comunitățile FISM. Procentul populației satisfăcute sau foarte satisfăcute de situația socio-economică a crescut, în anii 2004-2007, de la 18% până la 37%. Mai mult, 55% din respondenții din comunitățile FISM consideră că activitatea administrației publice locale s-a îmbunătățit în ultimii 3 ani (în comunitățile de comparare – 40%). Cercetarea arată că FISM, deși este un proiect social, a avut și impact economic asupra veniturilor gospodăriilor. Veniturile medii pe gospodărie au crescut de la 886 lei la 1527 lei, iar în satele în care au fost implementate proiecte de racordare la rețeaua de gaz, veniturile s-au triplat. Volumul de apă utilizată în gospodărie a crescut cu 15%, numărul mediu de odăi încălzite iarna cu gaze a crescut în comunitățile FISM cu 38%, pe când în comunitățile de comparare – cu doar 9%. A avut loc o îmbunătățire a condițiilor de educație în școli.

Cercetarea a dezvăluit, de asemenea, o participare largă a membrilor comunităților la cofinanțarea subproiectelor FISM. Contribuția în bani de la fiecare gospodărie a comunității, în medie, constituie 1300 de lei.

Toți respondenții, inclusiv cei din structurile guvernamentale și Parlament, au exprimat necesitatea de a extinde activitatea FISM și de a începe elaborarea proiectului FISM-III.

Date generale despre Proiectul Fondul de Investitii Sociale din Moldova

Costul total al Proiectului FISM (cumulativ)	circa 72 mln dolari SUA
Total valorificat	peste 62 mln dolari SUA
Total proiecte	921 (cost mediu 68 mii dolari SUA)
Asociatia Internationala pentru Dezvoltare (IDA)	34,3 mln dolari SUA
Departamentul Marii Britanii pentru Dezvoltare Internationala (grant DFID)	2 mln 744 mii lire sterline
Guvernul Suediei (grant SIDA)	35,4 mln crone
Banca Germana KfW	4,6 mln Euro
Comisia Europeana	2,1 mln Euro
Guvernul Japoniei (grant JSDF)	1,8 mln dolari SUA
Guvernul Japoniei (grant PHRD)	0,9 mln dolari SUA
USAID	0,5 mln dolari SUA
Bugetul de Stat al Republicii Moldova	echivalentul circa 6 mln dol. SUA
Contributia Guvernului Moldovei (la proiecte)	echivalentul a 2,8 mln dolari SUA
Comunitatile (bani în numerar, materiale de constructie, munca)	echivalentul a 8,3 mln dolari SUA

Parteneri: USAID, Agenda Locala 21, Proiectul SRISP, UNICEF, Ambasadatele Olandei, Marii Britanii, Germaniei, Ministerul Finantelor, Ministerul Energeticii, Ministerul Educatiei si Tineretului, Ministerul Muncii, Familiei si Protectiei Sociale, Ministerul Culturii si Turismului, Fundatia Soros-Moldova, Programul „Pas cu Pas”, Centrul „Pro Didactica”, Centrul „Contact”, Centru Pro Comunitate, „Salvati copiii” s.a.

Scopul Proiectului FISM: contribuirea la implementarea Strategiei de Crestere Economica si Reducere a Saraciei prin împuternicirea comunitatilor sarace si institutiilor lor în managementul necesitatilor prioritare de dezvoltare.

Obiectivele Proiectului FISM:

- sustinerea financiara a propunerilor de proiect ce vizeaza îmbunatatirea calitatii serviciilor sociale si social economice în comunitatile rurale si în orasele mici;
- dezvoltarea capacitatilor administratiei publice locale în ce priveste prestarea serviciilor mentionate în parteneriat cu organizatiile comunitare si societatea civila;
- crearea retelei coordonate a serviciilor sociale integrate la nivel raional (pentru grupuri dezavantajate – copii, tineri, femei, persoane adulte în situatie de risc);
- transferul lectiilor însusite si experientei acumulate de comunitatile locale catre institutiile guvernamentale;
- diseminarea si replicarea practicilor avansate în domeniul dezvoltarii comunitare si serviciilor sociale integrate.

Statutul: FISM-I a intrat în vigoare în august 1999 si a fost finalizat la 31 mai 2004.

FISM-II a intrat în vigoare la 15 septembrie 2004. Data încheierii – 31 martie 2010.

<http://go.worldbank.org/ND5ZONCDO0>

Agentia de implementare: Fondul de Investitii Sociale din Moldova.

Numarul de angajati – 24 persoane. Costuri operationale – 5%.

Director executiv: Boris Popadiuc (tel: 279-121; fax: 279-141),
Office@msif.md

Adresa: 2001, Republica Moldova, or. Chisinau, bd. Stefan cel Mare, 124.

http://www.msif.md/user/news_ro.shtml?lang=ro

Fondul Kuweitean pentru Dezvoltare Economică Arabă

<http://www.kuwait-fund.org>

General Information

Objectives The object of the Fund is to assist Arab and other developing countries in developing their economies.

Types of Activities

- Making loans and providing guarantees,
- Making Grants by way of technical assistance and providing other types of technical assistance,
- Contributing to capital stocks of international and regional development finance institutions and other development

institutions and representing the State of Kuwait in such institutions. **Scope of Operations** The Fund's operations are

focused primarily on the sectors of agriculture and irrigation, transport and communications, energy, industry, water and sewage.

Eligible Entities

The Fund may extend its assistance to different types of entities which include:

- Central and provincial governments, public utilities and other public corporations.
- Development institutions, whether international, regional or national and, in particular, development finance institutions.
- Corporate entities that undertake projects which are jointly owned by a number of developing countries as well as mixed or private enterprises that enjoy corporate personality, and are of a developmental nature and not merely oriented

towards making of profit. Such enterprises must be either under the control of one or more developing country or have

the nationality of any such country. (Where the Borrower is an entity other than the state in the beneficiary country, the

Fund usually requires that the state in such country enters into an agreement with the Fund whereby it guarantees the

performance of the borrower's obligations under the respective loan agreement.) **Forms of Assistance**

- Direct loans or the provision of guarantees.
- Joint or parallel financing with other international, regional or national development finance institutions.
- Making of grants-in-aid to finance technical, economic and financial studies whether in relation to projects financed by the Fund or otherwise. Such studies may be of such types as pre-investment surveys, studies for the identification of

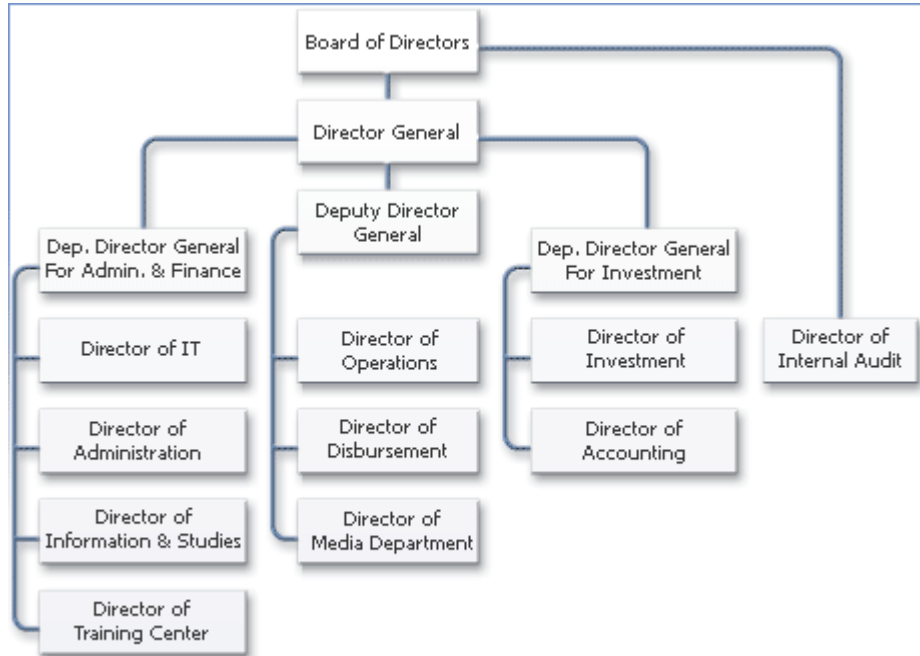
- investment opportunities and projects, feasibility studies, project preparation, sectoral studies and the like.

- Advisory services in relation to technical, financial, economic and legal aspects of projects or programmes or development policies, or in relation to institution building in the field of development.

- Subscription to the capital, or contribution to the resources of development finance institutions.
- Subscription to the capital of eligible developmental enterprises.

(The Fund does not provide financial assistance for budgetary or balance of payment support.)
for more information about Kuwait Fund operations, check these links:
Law and Basic Information
Project Cycle

Kuwait Fund Administration

Deputy Prime Minister and Minister of Foreign Affairs

Chairman of The board

His Excellency Sheikh Dr. Mohammad Sabah Al-Salim Al-Sabah

Members of the Board

Mohammad Sulaiman Al-Sayed Ali Al-Refae
Rashid AbdulAziz Al-Rashid
Fahad Abdullah Al-Khuzam
Khaled Sulaiman Al-Jarallah
Issam Mohammed Al-Bahar
Ali AbdulRahman Al-Rashaid Al-Bader
Faisal Abdulaziz Al-Zamel

Director General of Kuwait Fund

Abdulwahab A. Al-Bader

Telephone: +965 2999999

Fax: +965 2999990

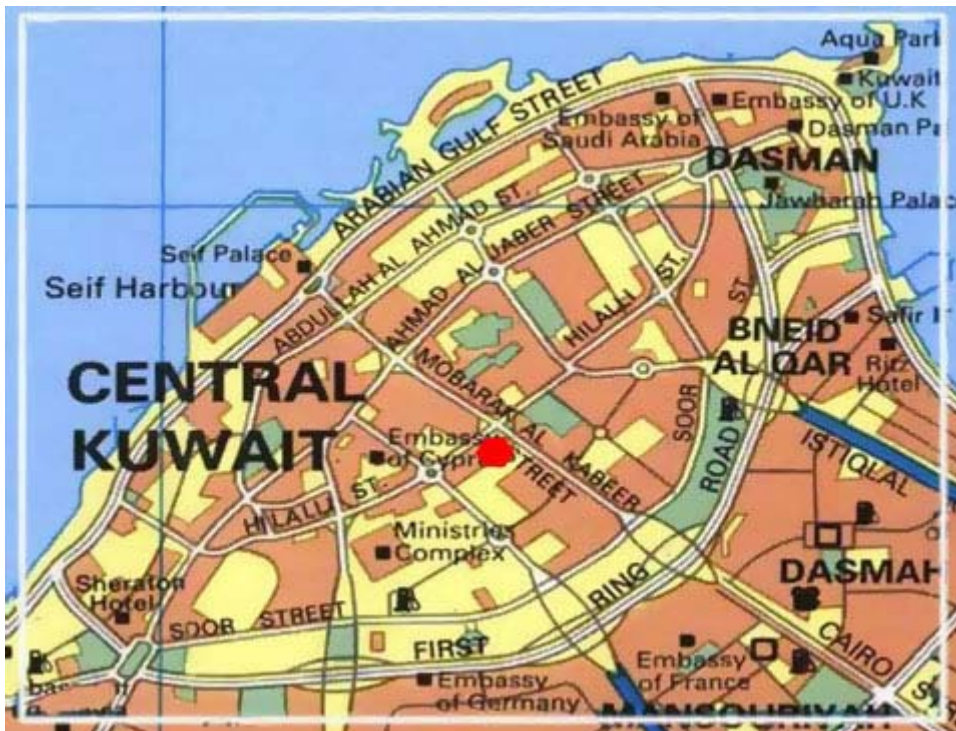
Email: al-bader@kuwait-fund.org

[Back to top](#)

Address

Kuwait Fund for Arab Economic Development
Mirqab
Mubarak Al-Kabeer St.
Kuwait City
P.O. Box 2921 Safat 13030 Kuwait
State of Kuwait

Map

Telephone

(+965) 22999000

Fax

(+965) 22999090 Management

(+965) 22999091 Operations Department 1

(+965) 22999190 Operations Department 2

(+965) 22999191 Operations Department 3

(+965) 22999290 Information Technology Department
(+965) 22999390 Investment Department
(+965) 22999490 Disbursement Department
(+965) 22999590 Accounts Department
(+965) 22999690 Media Department
(+965) 22999691 Information and Studies Department
(+965) 22999790 Purchase Division
(+965) 22999791 Personnel Division
(+965) 22999792 Public Relations
(+965) 22999890 Internal Auditing Department
(+965) 22999891 Training Center

Bahrain Office

P.O. Box 69

Manama
Kingdom of Bahrain
Tel: 973 17530044
Fax 973 17537001

Lebanon Office (Temporary)

Climanso Street
Wafers Center - 10th floor
Beirut
Lebanon
Tel: 961 369995
Fax: 961 379994
Email: info [kuwait-fund.org](mailto:info@kuwait-fund.org). Web site: <http://www.kuwait-fund.org>.

За пределами географии Арабского мира функционирует ряд интеграционных организаций, к которым относятся и Кувейтский фонд экономического развития, основанный в 1961 году и предоставляющий льготные займы арабским, азиатским и африканским странам на цели промышленного и сельскохозяйственного развития;

Арабская координационная группа, объединяющая Исламский банк развития, Саудовский фонд развития, Кувейтский фонд арабского экономического развития, Фонд международного развития ОПЕК и Абу-Дабийский фонд развития, к настоящему времени выделила 75 миллиардов долларов США на финансирование различных приоритетных проектов в ряде стран.

Proiectul de îmbunătățire a sistemelor de aprovizionare cu apă în 6 localități ale Republicii Moldova (Strășeni, Hîncești, Taraclia, Carbalia, Risipeni, Sărata Veche) este finanțat din contul creditului acordat din Fondul Kuweitean de Dezvoltare Economică Arabă, în baza Acordului de creditare, în sumă de 1,9 mil. dinari Kuweiteni (6,5 mil. USD)

La 26 septembrie 2002 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea Nr.1340-XV prin care a fost ratificat Acordul dintre Republica Moldova și Statul Kuweit privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, semnat la Chișinău la 29 martie 2002.

<http://www.soros.md/>

Fundația Soros-Moldova (FSM) este o organizație neguvernamentală, nonprofit și apolitică, înființată în anul 1992 de către filantropul George Soros în scopul promovării valorilor societății deschise în Moldova. Fundația contribuie la democratizarea societății prin elaborarea și implementarea unor programe în diverse domenii cum ar fi: mass-media, politici culturale, reforma judiciară, administrația publică și buna guvernare, societate civilă, sănătate publică, și integrare europeană.

Fundația Soros-Moldova activează în domeniile enumerate mai sus prin derularea unor programe de granturi și operaționale. Acestea sunt lansate la decizia Senatului Fundației Soros și reprezintă o recunoaștere a unui domeniu unde Fundația ar putea contribui prin asistență tehnică, consultanță, instruire, finanțare de proiecte (inițiative) concrete. Programele funcționează pe parcursul mai multor ani sau în perioada care este necesară pentru redresarea situației problematice în domeniu. Fiecare program propune pentru un an de zile o serie de activități concrete, pentru care este solicitată finanțarea Senatului Fundației. Programele sunt administrate de directori de program. Toate programele realizate de Fundație sunt anunțate în presă.

Procesul de luare a deciziilor include câteva etape: proiectele ce vin în cadrul unui program sunt examinate, în unele cazuri, de un grup de experți (denumit Comisie de experți), apoi proiectele recomandate de ei sunt propuse pentru discuție și decizie de finanțare unui juriu responsabil de câteva programe. În anul 2009 activează cinci jurii specializate: Mass-media, Societate Civilă, Sănătate Publică, Drept și Administrație Publică și Inițiative Europene. Proiectele în valoare mai mare de 10,000.00 USD sunt examinate mai întâi de juriul specializat, iar apoi de către Senatul Fundației Soros, în competența căruia intră și examinarea și aprobarea strategiei de activitate a Fundației.

Fundația Soros - Moldova nu finanțează cereri de ajutor umanitar și proiecte de cereri tehnico-stiințifice. Nu se oferă granturi pentru susținerea generală a organizațiilor, ci doar pentru proiecte concrete.

<http://www.soros.md/>

Informație de contact

FUNDAȚIA SOROS-MOLDOVA
str. Bulgară 32, Chișinău, MD-2001, Moldova
tel. (373 22) 274480, 270031, 275315
fax (373 22) 270507
e-mail: foundation@soros.md
<http://www.soros.md/>

Program de lucru cu publicul:
Marți, miercuri, joi – ora 14:00-18:00

Guvernul Japoniei

<http://www.kantei.go.jp/foreign/index-e.html>

Drapel

Stemă

Imn național: Kimi ga yo

Capitală	Tokyo 35°41' N, 139°46' E
Oraș principal	Tokyo
Limba oficială	Japoneza
Sistem politic - Împărat - Prim-ministru	Monarhie constituțională Akihito Taro Aso
Independență	-
Suprafață - Total - Apa (%)	377.835 km ² (Locul 60) 0,8%
Populație - {{{an}}} - Densitate	127.417.244 (în 2005) loc. (Locul 10) 337/km ² loc./km ² ({{{Densitate-loc}}})
PIB - Total - Per capita	{{{PIB_PPC_an}}} \$3800 miliarde (Locul 30) \$29.906
Monedă	Yenul japonez (JPY, ¥)

	({{{Monedă-ISO}}})
Fus orar	UTC+9
Zi națională	{{{Zi-națională}}}
Domeniu Internet	.jp
Prefix telefonic	+81

Japonia (în **japoneză** 日本, se citește *Nippon* sau *Nihon*, sens literal: *originea soarelui*) este o țară din **Asia** de Est, situată pe un lanț de insule aflate între **Oceanul Pacific** și **Marea Japoniei**, la est de **Peninsula Coreeană**. Denumirea oficială este 日本国 *Nipponkoku*, textual *țara de la originea soarelui*. Este cunoscută în românește și sub numele de *Țara Soarelui Răsare*. Potrivit legendei, Japonia a fost creată de către zei care au înfipt o sabie în ocean, la scoaterea ei formându-se patru picături ce au devenit insulele principale, precum și o multitudine de insule mici (peste 5000).

Cuprins

1 Geografie

- 2 Istorie
- 3 Sărbătoarea națională
- 4 Guvernul și politica
 - 4.1 Parlamentul
 - 4.2 Familia Imperială
 - 4.3 Relațiile cu străinătatea
- 5 Clima
 - 5.1 Vegetația
 - 5.2 Fauna
- 6 Împărțire teritorială
- 7 Economie
 - 7.1 Agricultură
 - 7.2 Industrie
 - 7.3 Servicii
- 8 Societate
 - 8.1 Demografie
 - 8.2 Religie
 - 8.3 Educație
 - 8.4 Limbă
 - 8.5 Cultura
 - 8.6 Cultura modernă și contemporană
- 9 Note
- 10 Bibliografie
 - 10.1 Cărți în limba română
- 11 Legături externe
 - 11.1 Situri oficiale

- [11.2 Media](#)
- [11.3 Alte situri](#)

Geografie

Japonia este localizată în [Asia de Est](#), în nordul [Oceanului Pacific](#), fiind formată din 4 insule importante, ce reprezintă un procent de aproximativ 95% din teritoriul Japoniei: [Honshu](#), [Hokkaido](#), [Kyushu](#) și [Shikoku](#), plus numeroase insule mici.

Insulele nipone sunt formate la îmbinarea plăcilor tectonice: placa Pacificului și placa Filipinelor se scufundă sub placa Euroasiatică din vest. Japonia este situată deasupra zonei de scufundare, pe placa Euroasiatică. La îmbinarea plăcilor tectonice crusta pământului este instabilă, ceea ce explică numărul mare de vulcani din Japonia (40 activi și circa 150 inactivi) precum și numărul mare de cutremure (circa 1500 pe an). Cu toate acestea, se susține că aceste lucruri contribuie la frumusețea peisajului din Japonia. Izvoarele termale sunt larg răspândite, atât în zonele de munte, cât și în apropierea zonelor de țărâm. Totuși, lava și cenușa rezultate în urma erupțiilor vulcanilor au avut, de-a lungul timpului, efecte dezastruoase asupra populațiilor care trăiesc în zona apropiată vulcanilor activi.

Istorie

Conform legendelor și documentelor japoneze, Țara Soarelui Răsare are o istorie de aproximativ două milenii și jumătate. Pe teritoriul actual al Japoniei au trăit oameni încă din paleolitic și neolitic. Există un consens aproape unanim că poporul [ainu](#), de origine necunoscută (unii oameni de știință cred că ar proveni din marea grupare indo-europeană, ^[necesită citare], alții că ar fi înrudiți cu aborigenii din [Australia](#)), a locuit din cele mai vechi timpuri în insulele arhipelagului nipon, iar japonezii sunt rezultatul amestecului dintre aceștia și diferite populații malaeziene, provenite din insulele Pacificului, din Sud, cât și a unor rase mongoloide venite de pe continentul asiatic, din [Coreea](#), [China](#) sau [Mongolia](#).

În secolul al V-lea î.e.n. s-au constituit mici unități statale în insula [Kyushu](#) și în regiunea [Kinki](#) ([Kyoto](#)-[Osaka](#)). Pe la mijlocul sec al VI-lea e.n. începe să se exercite influența chineză asupra Japoniei, atât în organizarea statului și a societății, cât și în domeniul artelor și modului de viață. Specialiștii japonezi susțin că istoria culturală propriu-zisă a Japoniei a început odată cu preluarea valorilor spirituale din [China](#) - filozofia budistă, diverse arte și motive artistice -, pe care japonezii le-au adaptat, impregnându-le cu spiritul local și dându-le strălucire de-a lungul secolelor.

Istoria modernă a Japoniei începe cu epoca [Meiji](#) (1867-1921), când are loc restaurarea puterii imperiale. [Edo](#) primește numele de [Tokyo](#) și devine capitala statului. Are loc o puternică dezvoltare a economiei, o perioadă de modernizare, depășind rapid structurile feudale. Devine un stat capitalist

dezvoltat, care, pe plan extern, promovează o politică expansionistă, ce marchează trecerea la imperialism. Japonia poartă războaie cu [China](#) (1894-1895) și cu Rusia țaristă (1904-1905). După instituirea protectoratului asupra [Coreei](#) (1905), Japonia o anexează în 1910.

În [Primul Război Mondial](#) (1914-1918) Japonia participă alături de puterile Antantei. Economia continuă să se dezvolte în ritm accelerat, concomitent cu pregătirile pentru război. În 1931 Japonia ocupă Manciuria, iar în 1937 declanșează războiul pentru cucerirea Chinei. Însă aventura militaristă a Japoniei, care a suferit pentru prima dată în lume efectele dezastruoase ale exploziilor atomice la [Hiroshima](#) și [Nagasaki](#), a avut ca deznodământ capitularea necondiționată la [2 septembrie 1945](#).

Energiile concentrate spre refacerea întregii țări și dezvoltarea susținută a economiei au permis Japoniei să devină o putere economică de o importanță recunoscută, cu o intensă viață culturală.

Sărbătoarea națională

Sărbătoarea națională a Japoniei este [23 decembrie](#), ziua de naștere a împăratului [Akihito](#), născut în [1933](#).

Guvernul și politica

În studiile academice, Japonia este, în general, considerată o [monarhie constituțională](#), bazată în mare parte pe sistemul britanic și având puternice influențe ale unor țări din Europa continentală [legea civilă](#), cum ar fi Germania și Franța. De exemplu, guvernul japonez a stabilit Codul Civil, Minpo, făcând referință la Codul Civil francez din 1896. Împreună cu modificările din al 2-lea Război Mondial, codul rămâne valabil chiar și în ziua de azi în Japonia. [\[1\]](#)

Parlamentul

 Parlamentul în ședință comună.

[Constituția Japoniei](#) specifică faptul că "cel mai înalt organism de putere în stat" este [parlamentul](#) bicameral, [Dieta Japoniei](#). Dieta constă din [Camera Reprezentanților](#) (Camera inferioară sau *Shūgi-in*) cu 480 de locuri, aleasă prin vot popular, la fiecare patru ani sau la dizolvare, și o [Cameră a Consilierilor](#) (Camera superioară sau *Sangi-in*) de 242 de locuri, ai cărei membri aleși popular au mandate de șase ani. Există vot universal pentru adulți (peste 20 de ani), cu [vot secret](#) pentru toate oficiile electiv.

Cabinetul este compus dintr-un **Prim Ministru** și miniștri de stat, și răspunde direct Dietei. Primul Ministru trebuie să fie membru al Dietei și este desemnat de colegii săi. Primul Ministru are puterea de a numi sau demite miniștri, majoritatea acestora fiind, obligatoriu, membri ai Dietei. **Partidul Liberal Democrat** (PLD) este la putere din 1955, cu excepția unui **guvern de coaliție**, format de partidele de opoziție în 1993; cel mai mare partid de opoziție este **Partidul Democrat din Japonia**, de orientare liberal-socialistă.

Familia Imperială

Palatul Imperial din Tokyo este principala reședință a împăratului

Casa Imperială a Japoniei este condusă de Împăratul Japoniei. Constituția Japoniei definește împăratul ca "simbol al statului și al unității poporului". El execută datoriile ceremoniale și nu are putere reală, nici măcar în situații de urgență. Suveranitatea este pusă în mâinile **poporului japonez** prin constituție. Deși statutul său oficial este disputat, la ocazii diplomatice, împăratul tinde să se comporte (doar dacă are susținere publică) ca și cum ar fi **șef de stat**. În 2006, Japonia este singura țară din lume condusă de un **împărat**. Floarea familiei imperiale japoneze este **crizantema**.

Relațiile cu străinătatea

Japonia este stat membru **ONU** și un membru nepermanent al **Consiliului de Securitate al ONU**. De asemenea, și-a câștigat și statutul de membru permanent al "G8 Nations" (*Grupul celor Opt Națiuni*).

Clima

Clima este siberiană în nord, cu ierni aspre, și tropicală în jumătatea sudică.

Vegetația

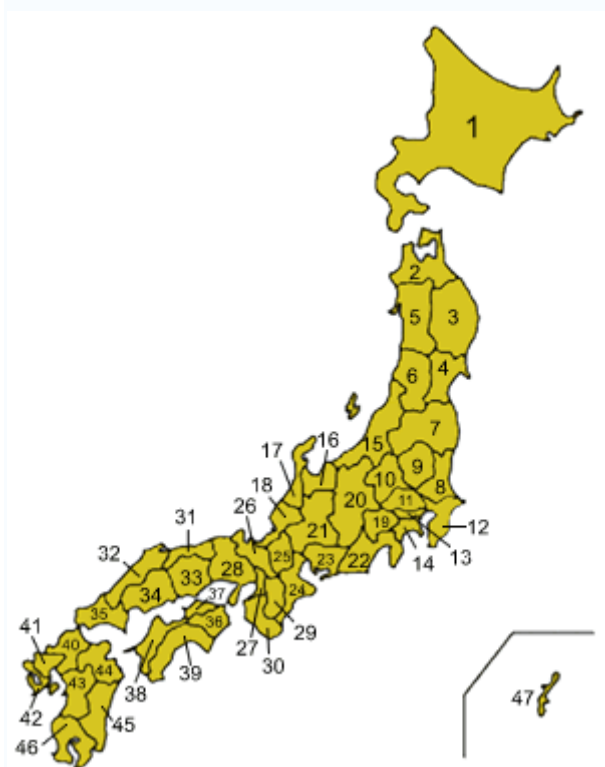
Vegetația se încadrează în Subregiunea floristică Chino-Japoneză. Caracteristic pentru aceasta zonă sunt pădurile temperate umede și cele umede subtropicale. Cele temperate sunt reprezentate prin păduri de conifere, de foioase etc, iar cele subtropicale prin magnolii, bambuși, liane, etc.

Fauna

Fauna aparține subregiunilor Euro-Siberiană și Chino-Manciuriană (ursul japonez, maimuța japoneză, cocoșul japonez). Diversitatea și unicitatea peisajului arhipelegului japonez a determinat considerarea a numeroase regiuni drept parcuri naționale.

Împărțire teritorială

Japonia este o țară insulară, fiind alcătuită din aproximativ 3000 de insule, dintre care cele mai mari (de la nord la sud) sunt: **Hokkaido**, **Honshu**, **Shikoku** și **Kyushu**. Japonia are un relief muntos, aproximativ 80% din suprafață este ocupată de munți cu vârfuri înalte, uneori depășind 3000 metri, fiind înconjurați de văi adânci, care formau în trecut bariere împotriva cotropitorilor.

Harta Japoniei, cu prefecturile numerotate conform *ISO 3166-2:JP*.

Administrativ, Japonia se împarte în următoarele 47 de prefecturi:

1. Hokkaido	17. Ishikawa	33. Okayama
2. Aomori	18. Fukui	34. Hiroshima
3. Iwate	19. Yamanashi	35. Yamaguchi
4. Miyagi	20. Nagano	36. Tokushima
5. Akita	21. Gifu	37. Kagawa
6. Yamagata	22. Shizuoka	38. Ehime
7. Fukushima	23. Aichi	39. Kochi
8. Ibaraki	24. Mie	40. Fukuoka
9. Tochigi	25. Shiga	41. Saga
10. Gunma	26. Kyoto	42. Nagasaki

11. Saitama	27. Osaka	43. Kumamoto
12. Chiba	28. Hyogo	44. Oita
13. Tokio	29. Nara	45. Miyazaki
14. Kanagawa	30. Wakayama	46. Kagoshima
15. Niigata	31. Tottori	47. Okinawa
16. Toyama	32. Shimane	

Prefecturile sunt, mai departe, împărțite în orașe, capitale și sate. Orașele mai mari sunt împărțite în cartiere, iar porțiunea centrală din Tokyo este divizată în 23 de cartiere.

Economie

 [Aeroportul Internațional Kansai](#), construit pe o insulă artificială

Agricultură

Agricultura asigură $\frac{3}{4}$ din necesitățile populației în produse alimentare. Agricultura japoneză dispune de puține terenuri arabile, care însă sunt lucrate cu multă grijă. Ramura principală este cultura plantelor. Principala cultură este orezul, care se cultivă în micile cimpii litorale, irigate, precum și pe pantele munților. Datorită selecției, chimizării și muncii insistente a țaranului japonez, se obțin recolte bogate de orez la hectar. Dintre celelalte culturi, mai importante sunt: bumbacul, citricele, trestia de zahăr, tutunul, ceaiul, grâul, cartoful, sfecla de zahăr, soia și diverse legume. Este foarte răspândit dudul, ale cărui frunze sunt folosite la creșterea viermilor de mătase. Japonia de rînd cu China, este principalul producător de mătase naturală.

În ultimii ani se înregistrează o creștere substanțială a suprafețelor plantate cu pomi fructiferi, caracteristici pentru zona temperată, și citruși.

În sectorul zootehnic preponderent se cresc bovine și porcine. O îndeletnicire a japonezilor este pescuitul organizat în baza uneia dintre cele mai dezvoltate flote de pescuit din lume, cu un număr impresionant de porturi specializate (peste 600). Japonia ocupă locul 3 în producția mondială de pește după China și Peru.

Industrie

- Industria Construcții de mașini: autoturisme, nave maritime- Locul 1 pe Glob
- Industria Siderurgică: Locul 1 pe Glob
- Industrie chimică: ciment, textilă
- Agricultură : cultura plantelor : orez , trestie , ceai , legume, pomi fructiferi ,
- Sericicultura: creșterea viermilor de matase
- Pescuitul: Locul 3 pe glob
- Transporturile: foarte dezvoltate, rutiere, legătura dintre cele 4 insule se realizează prin tunele submarine (cel mai mare tunel are 54 km lungime), cele mai dezvoltate companii aeriene din Asia.

Demografie

În Japonia se află cea mai mare zonă urbană din lume. Conform statisticilor publicate de [ONU](#), aglomerarea metropolitană din jurul capitalei nipone se află pe primul loc în lume ca număr de locuitori, începând din [anii 1950](#), și se preconizează că va ocupa acest loc și în deceniile următoare. În anul [2005](#) zona metropolitană [Tokyo](#) avea aproximativ 35 de milioane de locuitori, depășind zonele [Ciudad de México](#) și [New York](#), amândouă cu aproximativ 19 milioane de locuitori.^[1]

Religie

Templul budist [Toshodaiji](#), parte a unui loc din [patrimoniul cultural mondial UNESCO](#), în [Nara](#).

Principalele religii din Japonia sunt [Budismul](#) și [Șintoismul](#). Totuși, majoritatea japonezilor nu sunt adepții unei singure religii, ci încorporează în viața lor de zi cu zi caracteristici din ambele religii, într-un proces numit [sincretism](#). Învățăturile budiste și șintoiste sunt adânc încorporate în viața zilnică din Japonia, deși japonezii pot să nu își dea seama de acest lucru. În general, este dificil pentru cei necunoscători să separe religia "adevărată" japoneză de superstițiile și ritualurile de zi cu zi, iar majoritatea japonezilor nu își pun problema să le separe.

Educație

Sistemul educației obligatorii a fost introdus în Japonia în anul 1872, ca rezultat al **restaurării Meiji**. Din 1947, educația obligatorie constă în **școala primară** și **gimnaziul**, care durează 9 ani, (de la vârsta de 6 la 15 ani). Aproape toți copiii își continuă educația la un **liceu**, care durează trei ani, iar 96% din absolvenții de liceu merg mai departe la **universitate**, **post liceale**, școli de meserii sau alte instituții de învățământ.

Limbă

Limba japoneză face parte din familia limbilor **aglutinante** și reflectă structura ierarhică a societății japoneze, cu forme verbale și cuvinte specializate în vocabule care indică statutul social al vorbitorului sau ascultătorului. Lingviștii nu au căzut de acord dacă japoneza e o **limbă altaică**, o rudă a limbii coreene sau o limbă izolată.

Japoneza încorporează multe elemente străine. Sistemul japonez de scriere folosește caracterele chinezești **kanji** și două seturi de **silabare**, pornind de la forme simplificate ale unor caractere chinezești. Deși unele cuvinte sunt native, altele au fost împrumutate sau derivate din chineză. În perioada modernă, limba japoneză a împrumutat masiv cuvinte din mai multe limbi europene, din limba engleză, în special .

Cultura

Cultura japoneză a evoluat foarte mult de-a lungul secolelor de la forma ei originală, cultura **Jomon** la un hibrid contemporan, care combină influențe din țări din Asia, Europa și America.

Inițial, China și Coreea au avut o influență puternică asupra dezvoltării culturii **Yayoi** începând cu anul 300 Î.H. și culminând cu introducerea culturilor de orez, ceremonialului funerar, a olăritului, picturii, scrisului, poeziei, etichetei de curte, a limbii chineze scrise și a budismului **Mahayana** până în secolul VII A.D.

În lunga ei eră medievală, Japonia și-a dezvoltat o cultură unică, printr-o diversificare treptată a tuturor artelor ([ikebana](#), [origami](#), [ukiyo-e](#)), [meșteșuguri](#) ([păpuși](#), articole [lăcuite](#), [oale](#)), [dans tradițional](#), teatrul ([kabuki](#), [No](#), [bunraku](#), [rakugo](#)), tradiții diverse ([onsen](#), [sento](#), [ceremonia ceaiului](#), [arhitectură](#), [grădini](#), [săbii](#)), și [bucătărie](#).

vezi și articolul [Festivaluri tradiționale japoneze](#) vezi și articolul [Literatura japoneză](#)

Cultura modernă și contemporană

Odată cu mijlocul secolului al XIX-lea au început să prevaleze influențele vestice, cea americană devenind dominantă după cel de-al Doilea Război Mondial (1945). Aceste influențe sunt vizibile în cultura populară japoneză contemporană, care combină influențele asiatice, europene și, începând cu 1950, americane. Deopotrivă, în țară sau în străinătate, japonezii au cucerit recunoașterea internațională în domeniul modei, cinematografului, literaturii, al programelor de televiziune, al jocurilor video sau pe computer, dar și al muzicii. De asemenea, japonezii sunt recunoscuți ca cei mai mari cheltuitori din lume pe bunuri de lux.

Situri oficiale

- [Courts.go.jp](#) - Official site of the Japanese Supreme Court
- [Kantei.go.jp](#) - Official prime ministerial and cabinet site
- [Kunaicho.go.jp](#) - Official site of the Imperial family.
- [Links to Ministries and other Organizations](#)
- [Ministry of Foreign Affairs](#) - Detailed papers on Japan's foreign policy, education programs, culture and life.
- [Sangi-in.go.jp](#) - Official site of the House of Councillors
- [Shugi-in.go.jp](#) - Official site of the House of Representatives
- [Stat.go.jp](#) - Statistics Bureau Home Page (English)

Relațiile diplomatice

La 28 decembrie 1991 Japonia a recunoscut independența Republicii Moldova.

La 16 martie 1992 între ambele state au fost stabilite relații diplomatice. Ambasada Japoniei în Republica Moldova cu sediul la Kiev.

27 ianuarie 2006 — E.S. dl Mutsuo Mabuchi a înmînat scrisorile de acreditare E.S. dl Vladimir Voroniș, Președintele Republicii Moldova, în calitate de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Japoniei în Republica Moldova cu sediul la Kiev.

Principalele vizite bilaterale

- 31 ianuarie — 4 februarie 1999 — prima vizită oficială a Ministrului Afacerilor Externe al RM, dlui Nicolae Tăbăcaru, în Japonia.

Cadrul juridic

Actualmente baza juridică a relațiilor moldo-nipone cuprinde 16 acorduri dintre care 7 sunt moștenite de la ex-URSS.

Relațiile economice

În anul 2005, volumul schimburilor comerciale între Moldova și Japonia a înregistrat suma de 21578,7 mii dolari SUA, (export — 269,5 mii dolari SUA, import — 21309,2 mii dolari SUA).

Ambasada Japoniei

- Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar — E.S. dl Tadashi IZAWA
- 01901, Kiev str. Muzeiny Lane, 4
- work tel: .:(+ 380 44) 490-55-00

fax: (+ 380 44) 490-55-02

- E-mail: jpembua7f@svitonline.com
- Web: www.ua.emb-japan.go.jp
- **Program de lucru:**

luni — vineri: 09:00—12:30; 13:30—18:00

- Secția consulară:
- 01901, Kiev str. Muzeiny Lane, 4
- work tel: .:(+ 380 44) 490-55-01

fax: (+ 380 44) 490-70-71

- **Program de lucru:**

luni — vineri: 09:00—12:30; 13:30—18:00

- **Orele de primire:**

luni — vineri: 09:30—11:30

Guvernul Olandei (Regatul Țărilor de Jos)

<http://www.ambasadamoldova.be/consular/sfaturi/Olanda.pdf>

Olanda, oficial **Țările de Jos** (în neerlandeză *Nederland*, în frizonă *Nederlân*) este o monarhie constituțională, stat membru fondator al Beneluxului și al Uniunii Europene, situat în nord-vestul Europei în vecinătatea Mării Nordului, Belgiei și Germaniei, incluzând alături de Regatul Țărilor de Jos și câteva colonii.

Țările de Jos mai sunt cunoscute și sub numele colocvial de *Olanda*, denumire care acoperă însă doar o parte din teritoriul țării, anume provinciile Olanda de Nord și Olanda de Sud. Locuitorii Țărilor de Jos sunt numiți în engleză *Dutch*, nume derivat de la *deutsch*, adică "germani". Limba neerlandeză este forma literară a germanei plate, limba vorbită ca dialect în nordul Germaniei.

Un sfert din teritoriul Țărilor de Jos se află sub nivelul mării cu altitudine medie, statul având cea mai joasă altitudine din lume. De asemenea este una dintre țările cele mai dens populate din lume. Este cunoscută pentru digurile, morile și lălelele sale, dar și pentru toleranța sa pe plan social. Este membră NATO și UE. Pe teritoriul său se află sediul Curții Penale Internaționale

Capitala Țărilor de Jos este Amsterdam. Amsterdam este capitala oficială conform Constituției. La Haga (neerlandeză *Den Haag*, sau oficial *'s-Gravenhage*) se află sediul guvernului, reședința regală, precum și cea mai mare parte a ambasadelor.

Deseori se fac confuzii legate de Olanda. Foarte multi numesc Olanda „Netherlands”, dar nu este același lucru. Olanda este doar o mica parte din Netherlands, cum ar fi Dakota, Carolina și Virginia.

Exista doua Olande: „Olanda de Nord” (capital este Haarlem) si „Olanda de Sud” (capitala este Haga). Olanda a fost aproape din totdeauna un stat independent.

Motivele principale ale razboiului din cadrul Netherlands-ului au fost diferentele de religie, disputele privind taxele si faptul ca unele orase au dorit sa devina independente. In cele din urma partea sudica a Netherlands-ului s-a predat, fiind astfel ocupata de forte straine pana in 1830. Aceasta zona este numita in prezent Belgia.

Partea de nord a lupta si a castigat, formand in prezent Regatul tarilor de Jos (Olanda, Drente, Groningen, Friesland, Gelderland, Zeeland si Utrecht).

In concluzie, Olanda si-a obtinut independenta cu mult timp inainte, iar numirea Tarilor de Jos „Olanda”, e cum ar fi sa numim Marea Britanie „Scotia” sau „Wales”.

Regatul tarilor de Jos a fost format in 1815. In 1830 Belgia s-a separat si a format un regat. Desi Regatul tarilor de Jos a ramas neutru in Primul Razboi Mondial, a suferit o brutala invazie germana in cel de-al II lea Razboi Mondial.

Netherlands este un mare exportator de produse agricole, precum si unul din fondatorii NATO.

Steagul Olandei a fost recunoscut la 19 Feb 1937. Albastrul si albul, de-a lungul culorii portocaliu, au fost culorile uniformei purtate de Printul Olandez, William de Orange. Mai tarziu, la jumatatea secolului al XVII lea, portocaliul a fost inlocuit cu rosu – culoare oficiala – deoarece portocaliul folosit in vopsirea steagurilor era foarte instabil si avea tendinta sa devina, in timp, rosu.

Detalii legate de tara

Istorie

Sub Carol Quintul, împărat al Sfântului Imperiu Roman și rege al Spaniei, regiunea face parte din cele *17 Provinciile ale Țărilor de Jos*, care includeau și Belgia actuală. După ce și-a obținut independența față de Spania în 1648, Olanda a devenit o mare putere maritimă și economică în secolul XVII. Această perioadă, în timpul căreia Olanda și-a creat colonii și dependențe în lume este cunoscută ca și secolul de aur.

După ce a fost integrată în Imperiul Francez de Napoleon, în 1815 prin Congresul de la Viena a fost creat un Regat împreună cu Belgia și Luxemburg. Belgianii au devenit independenți începând cu 1830 ca și luxemburghezii.

Politică

Olanda este o monarhie constituțională din anul 1815, după ce între 1581 și 1806 a fost o republică (țara a fost ocupată de Franța între 1806 și 1815).

După 1980, Olanda este reprezentată de regina Beatrix, succesoarea reginei Juliana. Teoretic, regina numește membrii guvernului. Practic, o dată cunoscute rezultatele alegerilor parlamentare, se formează guvernul de coaliție (această etapă poate dura câteva luni), urmând ca acesta să fie recunoscut de regină.

Parlamentul este compus din două camere. Membrii celei de-a doua camere (*Tweede Kamer*) sunt aleși prin vot direct o dată la patru ani. Senatul, prima cameră (*Eerste Kamer*), are o importanță mai mică. Reprezentanții acesteia sunt aleși indirect de către parlamentele provinciale (care la rândul lor sunt alese direct de asemenea o dată la patru ani). Cele două camere formează adunarea Stărilor Generale (*Staten Generaal*).

Economie

Cele mai importante industrii ale Olandei sunt sectoarele agro-alimentar, chimic, cel al rafinării petrolului și cel al mașinilor electrice și electrocasnice (cea mai importantă companie din acest domeniu fiind Philips). Agricultură este mecanizată și angajează 4% din populația activă.

Olanda este un membru fondator al Uniunii Europene. Guldenul olandez a fost înlocuit de euro la 1 ianuarie 1999, dar monedele și bancnotele au intrat în circulație doar la 1 ianuarie 2002.

Intr-o continua lupta cu marea, pentru a salva pamantul, Olanda a condus un vast imperiu comercial mondial. In prezent prosperitatea provine de la flori, produse electronice, ulei si agricultura.

Numele oficial: Regatul tarilor de Jos (Kingdom of The Netherlands);

Locatia: Vestul Europei, marginita de Marea Nordului, Belgia si Germania;

Capitala tarii: Amsterdam;

Orase importante: vezi harta de mai jos;

Clima: Conditii marine temperate cu veri racoroase si ierni temperate.

Latitudine/longitudine: 52030'N, 5045'E;

Limba: limba oficiala este Olandeza, in Friesland se vorbeste Fries – a, iar in Provincia Limburg este folosit un dialect.

Moneda oficiala: Euro (€), introdusa oficial la 01.01.2002;

Religia: catolica, protestanta, altele;

Populatia: 15.878.000 locuitori;

Structura populatiei: 0 – 14 ani: 18,38%; 15 – 64 ani: 67,9%; 65 ani si peste: 13,72%.

Rata de crestere a populatiei: 0,55%;

Rata natalitatii: 11,85 nasteri/1.000 locuitori;

Rata mortalitatii: 8,69 decese/1.000 locuitori;

Rata neta a migrarii: 2,34 migrari/1.000 locuitori;

Rata mortalitatii infantile: 4,37 decese/1.000 nascuti vii

Suprafata: 33.920 km² (13.097 mile²);

Utilizarea suprafetei:

teren arabil 25%; Culturi permanente 3%;

Fanete 3%;

Paduri: 8%;

Alte utilizari: 39%.

Legislativ:

exista 2 Camere: Prima Camera (75 membrii alesi de consilierii celor 12 Provincii pe o perioada de 4 ani) si A II a Camera (150 membrii alesi in mod direct de populatie pe o perioada de 4 ani);

Industria: agroindustria, productia de motoare, masini electrice si echipamente, chimicale, petrol, constructii, microelectronica, pescuit.

Geografie

Relieful:

țara este netedă, fiind în medie cu aproape 37' deasupra nivelului mării. O foarte mare parte din pământ este sub nivelul mării, cu încercări de recuperare, fiind protejată de 1.500 mile de diguri. În partea de sud a țării există câteva dealuri.

Țara este divizată în 12 provincii.

Cadrul juridic bilateral

Până în prezent, între Republica Moldova și Olanda au fost încheiate 20 de tratate bilaterale, printre care, acordul privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, acordul privind transportul internațional rutier, convenția privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale pe venit și pe capital, etc.

Relații economice

În anul 2007, volumul comerțului exterior al Republicii Moldova cu Regatul Țărilor de Jos a înregistrat suma de 47,5 mil. U.S.D (export — 8,5 mil. U.S.D., import — 39 mil. U.S.D.), fiind în creștere cu 61,6 % față de anul 2004.

Asistența Tehnică

- a. Asistență în domeniul fiscal în vederea racordării legislației fiscale a R.Moldova la standardele europene.
- b. Finanțări de proiecte în domeniile bune guvernări, drepturilor omului, reducerii sărăciei, etc.

- c. Acordarea asistenței financiare pentru realizarea recensământului populației RM, etc.

Relații diplomatice

Republica Moldova a stabilit relații diplomatice cu Regatul Țărilor de Jos la 10 iulie 1993.

Reprezentare

Reședința Ambasadorului Republicii Moldova în Regatul Țărilor de Jos se află la Bruxelles

Adresa: Belgia, 1050 Bruxelles, rue Tenbosch, nr. 54; tel.: +322 732 96 59, 732 93 00, fax: 732 96 60, e-mail: bruxelles@mfa.md

Reședința Ambasadorului Regatului Țărilor de Jos în Republica Moldova se află la Kiev

Adresa: Kontraktova Ploshcha 7

01901 Kiev, Ucraina

Tel: +380444908200

Fax: +380444908209/267

E-mail: kie@minbuza.nl

<http://www.ambasadamoldova.be/consular/sfaturi/Olanda.pdf>

Guvernul Suediei
<http://www.sweden.gov.se/>

Cooperare bilaterală / **Suedia**

Regatul Suediei

- Relații diplomatice
- Principalele vizite bilaterale
- Cadrul juridic bilateral
- Relații economice

Relații diplomatice

Republica Moldova a stabilit relații diplomatice cu Regatul Suediei la 12 iunie 1992.

Pe 12 iunie 2006 a fost deschisă Ambasada Republicii Moldova în Regatul Suediei.

Dezvoltarea dialogului politic bilateral moldo-suedez a creat premisele esențiale pentru mai multe inițiative ale Guvernului Suediei adresate țărilor UE în scopul susținerii intereselor proeuropene ale Republicii Moldova, Astfel, Suedia împreună cu Polonia, au lansat inițiativa de fondare a Parteneriatului Estic al UE ceea ce, pe lângă susținerea pleneră politică, înseamnă și angajamentul activ al Suediei de a sprijini financiar obiectivele propuse dat fiind rolul ei de lider în implementarea programelor de asistență pentru dezvoltare. Astfel, Guvernul Suediei a adoptat în luna martie 2007 o nouă strategie de țară pentru cooperarea de dezvoltare cu Republica Moldova pentru perioada 2007-2010. Volumul asistenței suedeze a constituit în anul 2007 circa 11,0 mil. EUR, cu posibilitatea creșterii graduale în următorii ani și aceasta fără a ține cont de suportul financiar oferit de Suedia prin alte proiecte de asistență. Noua strategie se axează pe susținerea eforturilor reformatorii ale Moldovei și de integrare în UE, suportul acordat fiind focusat pe trei domenii: buna guvernare, consolidarea competitivității în sectorul rural și reducerea vulnerabilității în sfera energetică.

Implicarea statului suedez în progresul integrării europene a Republicii Moldova se evidențiază și prin faptul asocierii Suediei la Parteneriatul de Mobilitate dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova. La fel, aderarea Suediei la Centrul European de Eliberare a Vizelor de la Chișinău este un indiciu care confirmă în acțiuni practice sprijinul suedez pentru eforturile de integrare europeană a Republicii Moldova. De asemenea, Suedia a dat dovadă de susținere continuă a obiectivului țării noastre de a avansa relațiile cu UE la un nivel calitativ nou folosind pentru

aceasta diverse mijloace diplomatice. Suedia a susținut includerea în viitorul cadru de cooperare a perspectivei liberalizării regimului de vize cu UE pentru Moldova, promovării acordului de comerț liber, intensificării dialogului moldo-comunitar în domeniul politicii externe și de securitate, facilitării contactelor umanitare, educaționale, etc. Totodată, Suedia este gata să susțină în continuare procesul de reintegrare teritorială a Moldovei și va contribui generos la efortul UE de reabilitare post-conflictuală, datorită rolului de donator principal european pentru Republica Moldova și implicării active pe teren în implementarea programelor de dezvoltare.

Reprezentare

Ambasadorul Republicii Moldova în Regatul Suediei cu reședința la Stockholm — doamna Natalia Gherman (11432 Stockholm, Engelbrektsgratan nr.10)

Ambasadorul Regatului Suediei în Republica Moldova cu reședința la București — domnul Mats Åberg (011837 București, Sos. Kiseleff nr 43, Casuta Postala 63-11)

Principalele vizite bilaterale

La nivel de conducători de stat

- 17-19 aprilie 2007 -- vizita oficială în Regatul Suediei a domnului Vladimir Voronin, Președintele Republicii Moldova.

La nivel de șefi de legislativ

- 4-5 decembrie 2007 -- vizita oficială în Regatul Suediei a domnului Marian Lupu, Președintele Parlamentului Republicii Moldova

La nivel de miniștri de externe

în Suedia

- 1995 — Vizita de lucru a domnului Mihai Popov, Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Moldova;
- 11-12 iunie 2006 -- vizita de lucru a domnului Andrei Stratan, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene

în Republica Moldova

- 28 februarie 2008 -- vizita de lucru a domnului Carl Bildt, Ministrul Afacerilor Externe al Regatului Suediei

Cadrul juridic bilateral

Până în prezent, între Republica Moldova și Regatul Suediei au fost semnate 2 tratate bilaterale cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice și privind

cadrul general și condițiile pentru cooperarea în dezvoltare pe perioada 2003—2008

Relații economice

Importul mărfurilor din Republica Moldova în Suedia, posedînd un potențial bun pentru dezvoltare, demonstrează o tendință certă de ascensiune. Astfel, volumul schimburilor comerciale moldo-suedeze în perioada ianuarie-octombrie ale anului 2008 au constituit, conform datelor Biroului Național de Statistică, 40,4 mil. dolari SUA, dintre care 32,2 mil. dolari alcătuiesc importul în Republica Moldova și 8,2 mil. dolari revin exportului din Moldova în Suedia. Pentru aceeași perioadă a anului 2007 volumul importurilor s-a cifrat la valoarea de 21,2 mil. dolari SUA, cel al exportului fiind de 0,7 mil. Astfel, se atestă o creștere substanțială a exporturilor mărfurilor moldovenesti în Suedia, care comparativ cu perioada respectivă din anul trecut s-au majorat de peste 10 ori.

Ambasada Suediei în Republica Moldova

Chișinău, str. Bănulescu Bodoni, 57/1, of. 312

Telefon: (373-22) 23 29 83

Fax: (373-22) 23 29 85

E-mail: office@asdi.mdi.net

Reprezentant: *r-H Hans Lundquist*

Orele de lucru: Luni-joi: 09.00-17.00

Organizația Națiunilor Unite

<http://www.un.org/>

Națiunile Unite

Steagul ONU

Limbi oficiale	Engleză, Chineză, Arabă, Franceză, Rusă, Spaniolă
Secretar General	Ban Ki-moon (din 2007)
Înființare	ca alianță pe timp de război: 1 ianuarie, 1942 ca organizație internațională: 24 octombrie, 1945
State membre	192
Sediul	New York, NY, USA
Sit oficial	www.un.org
¹ Alte nume oficiale: <ul style="list-style-type: none">• Organisation des Nations unies• Naciones Unidas• Организация Объединённых Наций• 联合国• اّند حتم مم	
modifică	

Sediul ONU din New York

Organizația Națiunilor Unite este cea mai importantă organizație internațională din lume. Fondată în [1945](#) după [Al Doilea Război Mondial](#), are 193 de state membre. ONU are misiunea de a asigura **pacea mondială, respectarea drepturilor omului, cooperarea internațională și respectarea dreptului internațional**. Sediul central al organizației este situat în [New York](#).

Structură

Acestea sunt principalele diviziuni ale O N U:

- În **Adunarea Generală**, există reprezentați ai fiecărui stat membru. Fiecare stat are drepturi egale de vot. De asemenea, rezoluțiile Adunării nu sunt legi, ci doar recomandări.
- **Consiliul de Securitate**: 15 membri, din care 5 permanenți ([China](#), [Rusia](#), [Franța](#), [Regatul Unit](#) și [SUA](#)), și restul aleși pentru un mandat de doi ani. În fiecare an sunt aleși cinci noi membri. Deciziile importante ale Consiliului de Securitate trebuie să fie votate de 9 membri, dintre toți acești membri, în principal aici se vorbește de dreptul de **Veto**.
- **Consiliului Economic și Social** îi sunt subordonate multe din organizațiile speciale.
- **Consiliul de Tutelă** și-a suspendat momentan activitatea.
- **Curtea Internațională de Justiție** decide dispute internaționale (se află la [Haga](#)).
- **Secretariatul Națiunilor Unite**: cea mai mare funcție administrativă este cea de **Secretar General al ONU**

Din **organizațiile speciale ale ONU** fac parte:

- Centrul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane (United Nations Centre for Human Settlements - Habitat; fondat în 1977, cu sediul în Nairobi, Kenya);
- Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (**UNICEF** - United Nations Children's Fund, fondat în 1964, cu sediul la New York, SUA);
- Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (**UNCTAD** - United Nations Conference on Trade and Development, fondată în 1946 cu sediul la Geneva, Elveția);
- **PNUD** - Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (United Nations Development Programme, fondat în 1965 și cu sediul la New York);

- **PNUE**- Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător (United Nations Environment Programme, fondat în 1972, cu sediul la Nairobi, Kenya);
- Programul Internațional al Națiunilor Unite pentru Prevenirea Consumului de Droguri (United Nations International Drug Control Programme, fondat în 1991, cu sediul la Viena, Austria);
- Înaltul Comisar ONU pentru Refugiați (United Nations High Commissioner for Refugees **UNHCR**, fondat în 1950, cu sediul la Geneva);
- Operațiunile ONU de Menținere a Păcii (United Nations Peace-keeping Operations, cu sediul la New York);
- Fondul ONU pentru Activități în Domeniul Populației (United Nations Population Fund, fondat în 1967, cu sediul la New York);
- Agenția pentru Refugiații Palestieni (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East, fondat în 1950, cu sediul la Gaza);
- Programul Mondial pentru Alimentație (World Food Programme, fondat în 1961, cu sediul la Roma).

ONU lucrează cu următoarele organizații autonome: **UNESCO**, **OIS**, **OIM**, **BIRD**, **FMI** și altele.

Limbi oficiale

ONU utilizează 6 limbi oficiale: **araba**, **chineza**, **engleza**, **franceza**, **rusa** și **spaniola**.

Aproape toate reuniunile oficiale sunt traduse simultan în aceste limbi. Aproape toate documentele pe suport hârtie sau "on-line", sunt traduse în aceste șase limbi. În funcție de anumite circumstanțe, unele conferințe și documente de lucru sunt traduse doar în engleză, franceză sau spaniolă.

Drepturile Omului

Regiunile geografice după criteriile ONU.

Drepturile omului au fost motivul principal pentru crearea **Națiunilor Unite**. Atrocitățile celui de-al Doilea Razboi Mondial și genocidurile au determinat ca noua organizație să prevină tragedii similare în viitor. Un prim obiectiv a fost acela de a crea un cadru legal pentru a lua în considerare și a lua hotărâri asupra violărilor drepturilor omului

Organizația Națiunilor Unite obligă toate statele membre să promoveze "respect universal pentru, și observarea drepturilor omului" și să ia "măsuri împreună și separate" în această

privință. [Declarația Universală a Drepturilor Omului](#), deși nu legală, a fost adoptată de Adunarea Generală în 1948 ca un standard comun de realizare pentru toți. Adunarea de obicei are în vedere probleme legate de drepturile omului.

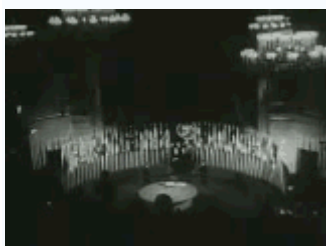
Organizația Națiunilor Unite și diferitele agenții ale sale joacă un rol important în implementarea și respectarea principiilor din [Declarația Universală a Drepturilor Omului](#). Un astfel de caz este sprijinul acordat de organizație țărilor ce se află în tranziție spre democrație. Asistența tehnică în realizarea alegerilor libere și corecte, îmbunătățirea structurilor judiciare, revizuirea constituțiilor, antrenarea oficialilor drepturilor omului și transformarea mișcărilor armate în partide politice au contribuit mult la democratizare în lume...

Istorie

1920: [Tratatul de la Versailles](#), a încheiat [Primul Război Mondial](#), deschizând porțile unei noi organizații: [Liga Națiunilor](#), formată prin pacea decisă după discuțiile dintre țări.

1920-1933: Fără să fi primit o influență mai mare , Liga Națiunilor **este un fiasco**.

1933-1945: Izbucnește [Al Doilea Război Mondial](#) în [Asia](#), [Europa](#), [Africa de Nord](#), și [Pacific](#).

Imagini de la fondarea UN

24 octombrie 1945: Se înființează **Organizația Națiunilor Unite**.

Membrii fondatori: [Africa de Sud](#), [Arabia Saudită](#), [Argentina](#), [Australia](#), [Belgia](#), [Belarus](#), [Bolivia](#), [Brazilia](#), [Cehoslovacia](#), [Chile](#), [China](#), [Danemarca](#), [Ecuador](#), [Egipt](#), [El Salvador](#), [Etiopia](#), [Filipine](#), [Franța](#), [Grecia](#), [Guatemala](#), [Haiti](#), [Honduras](#), [India](#), [Irak](#), [Iran](#), [Iugoslavia](#), [Canada](#), [Columbia](#), [Costa Rica](#), [Cuba](#), [Liban](#), [Liberia](#), [Luxemburg](#), [Regatul Unit](#), [Mexic](#), [Nicaragua](#), [Norvegia](#), [Noua Zeelandă](#), [Olanda](#), [Panama](#), [Paraguay](#), [Peru](#), [Polonia](#), [Republica Dominicană](#), [Siria](#), [SUA](#), [Turcia](#), [Ucraina](#), [Uniunea Sovietică](#) (mai târziu [Rusia](#)), [Uruguay](#), [Venezuela](#).

1946: Liga Națiunilor este desființată oficial. [Afganistan](#), [Islanda](#), [Suedia](#) și [Thailanda](#) aderă la ONU.

1947: [Pakistan](#) și [Yemen](#) devin membri.

1948: [Birmania](#) devine membră.

1949: [Israel](#) aderă.

1950: [Indonezia](#) aderă.

1955: 16 noi membri: [Albania](#), [Austria](#), [Bulgaria](#), [Cambodgia](#), [Finlanda](#), [Spania](#), [Ungaria](#), [Iordania](#), [Irlanda](#), [Italia](#), [Laos](#), [Libia](#), [Nepal](#), [Portugalia](#), [România](#), [Sri Lanka](#).

1956: Japonia, Maroc, Sudan și Tunisia aderă.

1957: Ghana și Malaezia aderă.

1958: Guineea aderă.

1960: 17 noi membri: Benin, Burkina Faso, Republica Centrafricană, Ciad, Coasta de fildeș, Gabon, Camerun, Cipru, Republica Congo, Madagascar, Mali, Nigeria, Niger, Senegal, Somalia și Togo.

1961: Noi membri: Mauritania, Mongolia, Sierra Leone și Tanzania.

1962: Noi membri: Algeria, Burundi, Jamaica, Ruanda, Trinidad-Tobago și Uganda.

1963: Kenia și Kuweit aderă.

1964: Malawi, Malta și Zambia aderă.

1965: Gambia, Maldivele și Singapore aderă.

1966: Barbados, Botswana, Guyana și Lesotho aderă.

1967: Yemen aderă.

1968: Guineea Ecuatorială, Mauritius și Swaziland aderă.

1970: Fiji aderă.

1971: Bahrain, Bhutan, Qatar, Oman și Emiratele Arabe Unite aderă.

1972: Republica Populară Chineză aderă la ONU, aceasta înlocuind Taiwanul.

1973: Bahamas și Germania (atât de est cât și de vest) aderă.

1974: Bangladesh, Grenada și Guineea-Bissau aderă.

1975: 6 noi membri: Capul Verde, Comore, Mozambic, Papua Noua Guinee, São Tomé și Príncipe și Suriname.

1976: Angola, Samoa și Seychelles aderă.

1977: Djibouti și Vietnam aderă.

1978: Dominica și Insulele Solomon aderă.

1979: Sfânta Lucia aderă.

1980: Sfântul Vincent și Grenadine și Zimbabwe aderă.

1981: Antigua și Barbuda, Belize și Vanuatu aderă.

1983: Sfântul Kitts și Nevis aderă.

1984: [Brunei](#) aderă.

1990: [Liechtenstein](#) și [Namibia](#) aderă. Se unesc [Republica Federală a Germaniei](#) cu [Republica Democrată Germană](#), devenind un singur membru.

1991: [URSS](#) dispare, [Rusia](#) moștenește locul de membru permanent în Consiliul de Securitate. Șapte noi state aderă: [Estonia](#), [Letonia](#), [Lituania](#), [Insulele Marshall](#), [Micronezia](#), [Coreea de Nord](#) și [Coreea de Sud](#).

1992: 13 noi membri: [Armenia](#), [Azerbaidjan](#), [Bosnia și Herțegovina](#), [Georgia](#), [Kazahstan](#), [Kârgâzstan](#), [Croația](#), [Republica Moldova](#), [San Marino](#), [Slovenia](#), [Tadjikistan](#), [Turkmenistan](#) și [Uzbekistan](#).

1993: 6 noi membri: [Andorra](#), [Republica Cehă](#), [Eritreea](#), [Macedonia](#), [Monaco](#) și [Slovacia](#).

1994: [Palau](#) aderă.

1999: [Kiribati](#), [Nauru](#) și [Togo](#) aderă.

2000: [Tuvalu](#) aderă.

2001: Secretarul General al ONU, [Kofi Annan](#) primește [Premiul Nobel pentru Pace](#).

2002: ONU se extinde prin aderarea [Timorului de Est](#). [Elveția](#) aderă de asemenea.

2006: [Muntelegru](#) aderă.

Secretari Generali ai ONU

1946-1953	Trygve Lie	(Norvegia)
1953-1961	Dag Hammarskjöld	(Suedia)
1961-1971	U Thant	(Birmania)
1972-1981	Kurt Waldheim	(Austria)
1982-1991	Javier Perez de Cuellar	(Peru)
1992-1997	Boutros Boutros-Ghali	(Egipt)
1997-2006	Kofi Annan	(Ghana)
2007	Ban Ki-moon	(Coreea de Sud)

Vedeți și:

- [Lista statelor membre ONU](#)

Legături externe

- [Situl web oficial al ONU](#) (engleză, arabă, chineză, franceză, rusă, spaniolă)
- [Situl web oficial al Națiunilor Unite în România](#)
- [Organizația Națiunilor Unite în România](#)

UNITED NATIONS.
REPUBLIC OF MOLDOVA

http://www.un.md/romanian/un_ag_mol_r/index.shtml

Națiunile Unite în Republica Moldova

În luna mai 1992, la mai puțin de un an după ce Moldova își dobândise independența și luase calea prosperității și dezvoltării, țara a aderat la Națiunile Unite, organizație care este un puternic susținător al progresului. De atunci încoace, mai multe agenții, programe și fonduri ale ONU, care și-au lansat activitățile în Moldova pentru a o ajuta pe această cale dificilă, au realizat succese demne de atenție în combaterea sărăciei, îmbunătățirea statutului femeilor, promovarea unui proces democratic și al unei guvernări temeinice, dezvoltarea sectorului privat, protecția drepturilor copiilor, promovarea reformei în domeniul ocrotirii sănătății, acordarea de asistență refugiaților și persoanelor strămutate, precum și în multe alte domenii importante.

Echipa ONU prezentă în Moldova include PNUD, UNICEF, UNHCR, UNFPA, oficiul de legătură al OMS, Comisia Națională pentru UNESCO, ILO, Banca Mondială și FMI, UNAIDS, OIM. Printre strategiile principale de cooperare între agenții se conțin promovarea ideilor de către tot sistemul ONU, informația comună și determinarea în comun a impactului produs de proiecte, programarea în comun și în mod coordonat, și întreținerea unor servicii comune.

Organizația pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (IFAD), Centrul Națiunilor Unite pentru Așezămintele Umane (UNCHS), Programul Națiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor (UNDCP), Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP), Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială (UNIDO), Națiunile Unite pentru Serviciile de Proiect (UNOPS), și Programul Alimentar Mondial (WFP) sunt reprezentate de către Reprezentantul Rezident al PNUD, care mai deține și funcția de Coordonator Rezident al Operațiunilor Sistemului ONU pentru Susținerea Dezvoltării în Moldova.

Sistemul Coordonatorului Rezident

Coordonatorul Permanent este desemnat de către Secretarul General în urma consultărilor cu membrii Comitetului Administrativ pentru Coordonare și conform recomandării Administratorului Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP). Responsabilitățile lui/ei specifice sunt detaliat descrise în termenii de referință ai Coordonatorului Permanent. Coordonatorul Permanent se supune Secretarului General în exercitarea funcțiilor sale.

Coordonatorul Permanent își asumă responsabilitatea pentru activităților operaționale pentru dezvoltare și coordonarea lor exercitate de către Sistemul Națiunilor Unite la nivel de țară, din numele Sistemului Națiunilor Unite și în consultare cu reprezentanții organizațiilor ONU din țară.

Coordonatorii Permanenți sunt acreditați prin scrisoarea oficială expediată de către Secretarul General șefului Guvernului. Acest aranjament nu afectează relațiile între Guvern și organizațiile specifice din cadrul sistemului Națiunilor Unite sau relațiile directe de comunicare și autoritate între reprezentanții acestor organizații și șefii executivului.

Oficiul Coordonatorului ONU

✦ Coordonator Rezident ONU dna. Kaarina Immonen

- Întrarea în funcție: **iunie 2007**
- *Contacte:* kaarina.immonen@undp.org
53/1, Bucuresti str.
Chișinău, MD-2012
Republica Moldova

tel: 373 22 271853, 270865
fax: 373 22 271953

► **Coordonator Programe di Alexandru Stratulat**

- Întrarea în funcție: mai 2008
- [Termenii de referință](#)
- [Contacte: alexandru.stratulat@undp.org](mailto:alexandru.stratulat@undp.org)
Casa ONU
str. 31 August 131
Chișinău, MD-2012
Republica Moldova
tel: 373 22 220041
fax: 373 22 220045

► **Asistent pentru Coordonare ONU dna Irina Ciobanu**

- Entrance in service: mai 2007
- [Termenii de referință](#)
- [Contacte: irina.ciobanu@undp.org](mailto:irina.ciobanu@undp.org)
Casa ONU
str. 31 August 131
Chișinău, MD-2012
Republica Moldova
tel: 373 22 220041
fax: 373 22 220045

Grupurile de Coordonare ONU

ECHIPA DE ȚARĂ ONU (UNCT)

Echipa de Țară ONU reprezintă grupul reprezentanților fondurilor și programelor ONU, agențiilor specializate și altor entități ONU acreditate în țară. Echipa de Țară se întrunește o dată pe lună pentru a menține regulat un dialog la nivel înalt asupra problemelor cheie de dezvoltare de importanță majoră pentru ONU și partenerii săi. Aceste ședințe nu doar asigură un mijloc de schimb de informație și discutare a unor probleme/evenimente programatice semnificative, dar și servesc drept un forum eficient pentru elaborarea acțiunilor și strategiilor comune ONU.

[Adresa electronică a grupei](#)

ECHIPA MANAGEMENT OPERATIUNI (OMT)

În termeni largi, obiectivul principal al Echipei Management Operațiuni este operaționalizarea și implementarea deciziilor luate de către Șefii Agențiilor ONU și maximizarea impactului operațiunilor ONU în țară. Echipa este direct subordonată Șefilor Agențiilor ONU și activează în conformitate cu planurile de lucru aprobate de către ei. Ședințele echipei OMT sunt convocate după necesitate, dar nu mai puțin de o dată în semestru. Președinția echipei OMT se exercită prin rotație pe o perioadă de trei luni de către reprezentanții Agențiilor ONU.

[Adresa electronică a grupei](#)

ECHIPA MANAGEMENT AL SECURITATII (SMT)

În fiecare țară Guvernul statului respectiv își asumă responsabilitatea primară privind securitatea și protecția angajaților ONU, soților/soțiilor și

copiilor acestora. Necătînd la aceasta, pot exista cazuri cînd factorii de securitate și protecție nu sunt cerți. Pentru a rezolva aceste situații, agențiile ONU au elaborat un sistem de planificare și management al problemelor ce țin de securitate care au drept scop asigurarea unei abordări coordonate pentru protecția angajaților.

[Adresa electornica a grupei](#)

GRUPUL COORDONATORILOR COMUNICARE (COG)

În termeni largi, principalul scop al Grupului Coordonatorilor Comunicare este operaționalizarea și implementarea deciziilor luate de către șefii Agențiilor ONU pentru maximizarea impactului operațiunilor ONU în țară. Grupul este direct subordonat Șefilor Agențiilor ONU și activează conform planurilor de lucru aprobate de către ei. Ședințele Grupului sunt convocate după necesitate, dar nu mai puțin de o dată pe semestru. Președintele Grupului Coordonatorilor Comunicare este Coordonatorul Comunicare PNUD.

[Adresa electornica a grupei](#)

Programul Comun de Țară

În scopul sporirii eficacității și eficienței intervențiilor promovate, și în scopul reducerii costurilor de tranzacție aferente suportate de statele membre, fondurile, programele și agențiile specializate ale Națiunilor Unite tind spre o simplificare și armonizare a regulamentelor și procedurilor individuale. Intenția acestui efort este de a oferi guvernelor și altor parteneri o susținere mai coerentă și mai eficientă, în baza unui cadru de dezvoltare comun care să corespundă agendei de dezvoltare mondială și priorităților naționale, și care să fie un produs al Guvernului respectiv, promovat de acest Guvern.

În cadrul acestui proces agențiile de dezvoltare ale ONU și-au optimizat procedurile aplicate în procesul de programare la nivelul fiecărei țări, fiind creat și un set de noi instrumente pentru dezvoltarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea asupra programelor de țară. < [continuare](#)>

PRORGRAMELE COMUNE DE ȚARĂ ALE ONU

Notă informativă

Procesul de programe comune de țară este întreprins de sistemul Națiunilor Unite în parteneriat cu guvernul și cu alți parteneri de dezvoltare principali. Acest proces se compune din următorii pași principali:

- **Evaluarea.** Prin evaluare se determină dacă și unde există provocări de dezvoltare, cât de intense sunt acestea și pe cine afectează cel mai mult. Evaluarea face parte din [Evaluarea Comună de Țară \(CCA\)](#) – un instrument comun al sistemului ONU aplicat pentru analiza situației din țară prin prisma dezvoltării și pentru identificarea problemelor de dezvoltare principale, accentul fiind pus pe ODM și pe alte angajamente, scopuri și ținte ale Declarației Mileniului și ale conferințelor, summit-urilor, convențiilor internaționale și ale

instrumentelor din domeniul drepturilor omului din cadrul sistemului ONU.

- **Analiza.** Sunt analizate cauzele unor provocări alese, mai importante, și sunt evaluate gradul de conștientizare și capacitățile naționale pentru abordarea acestora. Această analiză de asemenea este inclusă în CCA și de obicei descrie cauzele interconexe ale problemelor, cele mai importante dintre care trebuie soluționate.
- **Stabilirea priorităților.** Nu toate provocările identificate în CCA pot fi abordate în același timp. Unele dintre acestea trebuie să fie ierarhizate conform unor priorități, pentru a putea fi sporit impactul colectiv produs de acțiunile de dezvoltare întreprinse de ONU, a putea fi atinsă o sinergie și reduse costurile de tranzacție ale cooperării programate de ONU. Stabilirea priorităților se bazează pe niște criterii, cum ar fi magnitudinea și creșterea continuă a unei probleme date, faptul dacă există un angajament național în acest sens, dacă problema cade în spațiul acoperit de mandatul și avantajele comparative ale agențiilor ONU, dacă există posibilitatea realizării unei sinergii între eforturile depuse de diverși parteneri, și – cel mai important – în ce domeniu, prin efort comun, ar putea ONU produce impactul cel mai puternic. Provocările de dezvoltare principale, care vor fi abordate în mod colectiv cu susținerea ONU, sunt reflectate în [Cadru ONU de Asistență pentru Dezvoltare \(UNDAF\)](#).

UNDAF este un cadru strategic comun pentru activitățile operaționale întreprinse de sistemul Națiunilor Unite la nivel de țară. UNDAF descrie reacția colectivă, coerentă și integrată întreprinsă de sistemul Națiunilor Unite față de prioritățile și necesitățile naționale. UNDAF se sprijină pe analiza din cadrul CCA și reprezintă pasul următor pentru pregătirea programelor de țară și proiectelor de cooperare ale sistemului Națiunilor Unite.

- **Definirea rezultatelor preconizate și rolurile diverșilor actori.** Pentru a se asigura faptul că problemele identificate ca priorități sunt abordate în mod adecvat, este întocmită o listă cu rezultatele concrete ce trebuie atinse, fiind descrise și interconectate în mod logic rolurile și angajamentele respective ale agențiilor ONU și partenerilor lor de dezvoltare în cadrul **Matricei Rezultatelor** care face parte integrantă din UNDAF.

Matricea Rezultatelor UNDAF indică rezultatele pe care se angajează să le atingă Guvernul, alți parteneri naționali, și agențiile ONU. Matricea arată în mod clar faptul că rezultatele UNDAF pot fi atinse numai dacă toți partenerii își realizează angajamentele respective.

- **Elaborarea programelor și proiectelor de țară.** Agențiile ONU, împreună cu partenerii lor naționali și cu alți parteneri, inclusiv beneficiarii, agreează și descriu programele și proiectele de cooperare

respective care apoi trebuie să fie aprobate, dacă este cazul, de organismele de conducere ale fiecărui partener.

În cazul PNUD, UNICEF, UNFPA și WFP¹ acest lucru se face prin elaborarea Documentelor Programului de Țară (CPD), conforme cu UNDAF.

În urma unei analize comune efectuată în cadrul *Întrunirii Strategice Comune*, cu participarea Guvernului, toate CPD sunt înaintate în mod simultan Comitetului Executiv al Agențiilor pentru examinarea și aprobarea lor oficială.

Odată ce au fost aprobate CPD-uri, fiecare Agenție pregătește, în consultare cu partenerii guvernamentali, **Planuri de Acțiuni pentru Programele de Țară (CPAP)** separate care acoperă toată perioada ciclului de program. CPAP-urile care au fost concepute drept planuri de gestionare pentru programul de țară al fiecărei Agenții UNDG sunt contrasemnate cu guvernul și conțin informații privind implementarea Documentelor Programului de Țară precum și angajamentele agențiilor ONU și ale partenerilor naționali. În afară de CPAP-uri, Agențiile Comitetului Executiv UNDG își pregătesc **Planurile Anuale de Lucru (AWP)**, care conțin planuri de activitate detaliate și descriu realizările ce trebuie atinse în anul respectiv în cazul fiecărui proiect identificat în CPAP.

- **Monitorizare și evaluare.** În parteneriat cu Guvernul, agențiile ONU vor evalua în mod colectiv progresul realizat întru atingerea rezultatelor preconizate în UNDAF, acest efort fiind însoțit și de analiza și evaluarea unor aspecte specifice ale programelor și proiectelor de țară ale agențiilor ONU. Un **Tabel de Monitorizare și Evaluare** comun, fiind și acesta parte componentă a UNDAF, conține indicatorii ce vor fi aplicați pentru a măsura succesul realizat în atingerea rezultatelor preconizate.

Evaluarea Anuală ONU comună va înlocui curând Evaluările Anuale pe separate Agenții, astfel încât să poată fi apreciat progresul consolidat către țintele comune ale ONU.

Procesul comun de programare de țară al ONU este prezentat în formă sumară în Foaia de Parcurș a Programului Comun de Țară ONU, Anexa I.

Calendarul Programului Comun de Țară ONU pentru Moldova

În Moldova, UNICEF, PNUD (în curând și UNFPA) urmează un ciclu de programare comun, trasat pe 5 ani. Ciclul următor cuprinde perioada 2007-2011. Ca proiectele să poată demara în ianuarie 2007, Documentele Programului de Țară ale PNUD, UNICEF și UNFPA vor trebui aprobate de către cele trei Comitete Executive în cadrul unei sesiuni comune ce va avea loc în iunie 2006. De aceea, Documentele vor fi ulterior înaintate de către Guvernul Moldovei la secretariatele celor trei Comitete în martie 2006.

Termenul limită pentru finalizarea CCA și UNDAF sunt, respectiv, iunie și decembrie 2005. Un Plan de Acțiuni detaliat, care stabilește toate reperetele principale ale procesului Programului Comun de Țară ONU în Moldova și acțiunile ce urmează a fi întreprinse, poate fi găsit pe [adresa următoare](#).

1. Agențiile ONU care se axează pe dezvoltare fac parte din Grupul ONU pentru Dezvoltare condus de Administratorul PNUD. Grupul de bază, un fel de "Comitet Executiv", se compune din cele patru fonduri și programe care se supun direct Secretarului General al Națiunilor Unite (PNUD, UNICEF, UNFPA și WFP, precum și fondurile aferente, așa ca UNIFEM și UNCDF). Grupul pentru Dezvoltare conține de asemenea un număr mare de agenții specializate și de altă natură (cum ar fi OMS, UNESCO, UNHCR, OHCHR, UNECE, UNEP, FAO, ILO, UNCTAD, IAEA, IFAD etc.). Alte organizații, precum Banca Mondială, FMI și OIM, au statut de observator.

[Anexa1](#)

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

<http://www.undp.org>

<http://www.undp.md>

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) este o agenție de dezvoltare, având o poziție puternică în țară. Rolul lui este de a promova o politică consolidarea a unui mediu legislativ și de resurse, care va contribui la crearea unui răspuns efectiv la SIDA. PNUD susține țările în plasarea SIDA în centrul agendelor naționale de dezvoltare, promovează guvernul, societatea civilă, sectorul privat și liderii comunității; asistă țările în dezvoltarea capacității de acțiune, precum și în planificare, gestionare și implementare a răspunsului la epidemie. PNUD, la fel, lucrează pentru împuternicirea și implicarea directă a femeilor și persoanelor, care trăiesc cu HIV în răspunsul la SIDA.

PNUD este rețeaua globala de dezvoltare a ONU, o organizație care pledează pentru schimbare și conectează țări la cunoștințe, experiență și resurse pentru a ajuta oamenii să construiască o viață mai bună. Suntem pe teren, în 166 de țări, care lucrează cu ei de pe propriile lor soluții și provocări la nivel global și național de dezvoltare. La dezvoltarea capacităților locale, acestea se bazează pe oamenii noștri de la PNUD și gamele largi de parteneri. Liderii mondiali s-au angajat să realizeze Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, inclusiv cel mai important obiectiv - până în 2015 de a reduce la jumătate sărăcia. PNUD are link-uri de rețea și coordonate la nivel global și național, eforturile sunt îndreptate spre a atinge aceste obiective. Munca noastră se concentrează asupra acordării ajutorului țărilor de a construi și de a partaja soluții la provocările legate de: Guvernări democratice, Reducere a Sărăciei, Prevenirea crizelor și de recuperare, De mediu și de energie, HIV / SIDA.

PNUD ajută țările în curs de dezvoltare de a atrage și de a folosi în mod eficient ajutorul nostru. În toate activitățile noastre, vă încurajăm de protecție a drepturilor omului și a emancipării femeilor.

Anual al Dezvoltării Umane, comandat de PNUD, se concentrează în dezbateră globală privind problemele-cheie de dezvoltare, oferind noi instrumente de măsurare, analiză și inovatoare, de multe ori controversate propuneri de politică. Raportul global al cadru analitic și cuprinzătoare abordare reportare într-regionale, naționale și locale privind dezvoltarea umană Rapoarte, de asemenea, susținut de PNUD.

 În fiecare țară, de birou, de Reprezentant Rezident PNUD în mod normal, de asemenea, ca de Coordonator Rezident de activități de dezvoltare pentru sistemul Națiunilor Unite ca un întreg. Printr-o astfel de coordonare, PNUD caută să asigure cea mai eficientă utilizare a ONU și internaționale de ajutor de resurse

Proiecte și/ori activități HIV/SIDA

Extinderea activităților de prevenire a HIV/SIDA în rândurile Serviciilor purtătoare de uniformă din Moldova

Bugetul total: 435,035.89 USD

Perioada de implementare: noiembrie 2005 – iunie 2009

Implementator/ Responsabil de management: PNUD/ Ministerul Apărării

Proiectul contribuie la consolidarea capacității serviciilor în uniformă de a răspunde la HIV/SIDA/ITS. Sarcina finală a proiectului urmărește obținerea unui comportament sexual mai sigur printre tinerii militari și recruți, prin susținerea unor activități de Informare, Educare și Comunicare (IEC), acces la consiliere și testare voluntară, utilizarea unor unități de instruire și medicale și crearea unor parteneriate regionale.

Detaliile proiectului [147Kb] Raportul de implementare a proiectului [145Kb]
/ EN

Prevenirea HIV/SIDA/ITS în rândul forțelor armate din Moldova

Bugetul total: 30,000 USD

Perioada de implementare: aprilie 2003 – octombrie 2004

Implementator/ Responsabil de management: PNUD/ Ministerul Apărării

Proiectul are ca scop reducerea răspândirii infecțiilor cu transmitere sexuală și HIV în Forțele Armate din Moldova. În particular, acesta susține implementarea secțiunii privind prevenirea HIV/ITS în rândul tinerilor din cadrul Programului Național de Prevenire și Control HIV/SIDA/ITS 2001–2005.

Detaliile proiectului [87Kb]

Parteneriat împotriva HIV/SIDA în Europa de Est, Țările Baltice și CSI

Bugetul total: 75,000 USD

Perioada de implementare: martie 2002 – iunie 2004

Implementator/ Responsabil de management: UNDP/NEXI

Proiectul este direcționat spre îmbunătățirea capacităților guvernelor și a organizațiilor non-guvernamentale din regiune pentru a putea răspunde mai eficient la dimensiunile sociale, economice și de guvernare ale epidemiei HIV/SIDA. De asemenea proiectul este îndreptat spre promovarea și consolidarea capacității naționale de implementare a răspunsurilor naționale comprehensive și integrate prin intermediul unei rețele de activități la nivel de țară ce ar reflecta natura multi-dimensională a epidemiei și necesitatea unui răspuns mai larg într-un cadru etic, legal și bazat pe drepturile omului. Cadrul drepturilor omului va acoperi re-evaluarea legislației naționale în HIV/SIDA și dezvoltarea unei legislații noi în domeniile necesare. Modalitățile cooperării Est-Est vor fi folosite pentru împărțirea expertizei și a experienței în inițiativa de succes în adresarea epidemiei. Proiectul se construiește pe experiența operatională în țări, precum și a lecțiilor de la etapa I a programului regional (RER/98/002).

[Detaliile proiectului \[71Kb\]](#) [Raportul de implementare a proiectului \[18Kb\]](#)
/ EN

Acordarea asistenței în planificarea strategică în domeniul HIV/SIDA și implementarea activităților de prevenire și informare

Bugetul total: 54,000 USD

Perioada de implementare: 1999–2000

Implementator/ Responsabil de management: Guvernul Moldovei

Proiectul a fost elaborat cu scopul acordării asistenței tehnice și financiare Guvernului Republicii Moldova pentru formularea și implementarea unui plan strategic național viabil pentru prevenția și controlul HIV/SIDA și BST. Un număr de analize a situației epidemiologice și cercetări statistice vor fi incorporate într-o strategie vizând conștientizarea populației, stimularea activităților de prevenție și pregătirea unui răspuns adecvat epidemiei declanșate. Proiectul va consolida capacitatea profesioniștilor din domeniul ocrotirii sănătății, mas-media și pedagogilor cît și va consolida colaborarea sectorului non-guvernamental cu cel guvernamental.

[Detaliile proiectului \[152Kb\]](#) [Raportul de implementare a proiectului \[28Kb\]](#)
/ EN

Membru UN JT

Edwin Berry

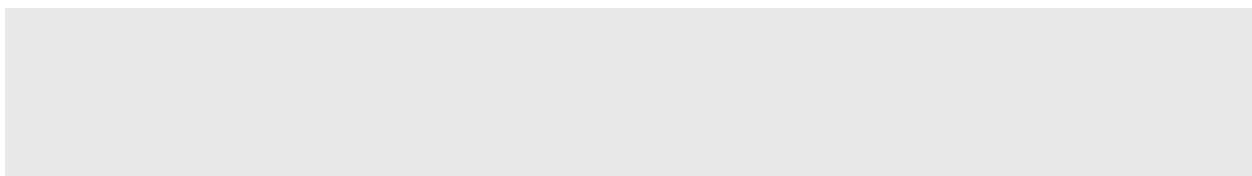
Consilier ONU pentru Drepturile Omului

e-mail: edwin.berry@undp.org

Angela Dumitrașco

Reprezentant PNUD în domeniul HIV/SIDA

e-mail: angela.dumitrasco@undp.org

Informație de contact

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Republica Moldova

Reprezentant: **Kaarina Immonen**, Coordonator Rezident ONU

MD-2012, Republica Moldova

Chișinău, str. 31 August 1989, 131

Tel.: +373 (22) 22-00-45

Fax: +373 (22) 22-00-41

e-mail: registry.md@undp.org

<http://www.undp.md>

<http://www.undp.org>

Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP)

<http://www.unep.org/>

Principalul organism al ONU creat în vederea protecției mediului, a fost înființat imediat după Conferința Națiunilor Unite pentru Mediul Uman, desfășurată la Stockholm în anul 1972 și are mandatul de a coordona la nivel mondial aplicarea politicilor de protecție a mediului în celelalte sectoare în vederea asigurării unei dezvoltării durabile.

Mandatul UNEP sa consolidat permanent, în prezent acționând pentru implementarea deciziilor luate la cel mai înalt nivel politic la Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare, desfășurată la Rio de Janeiro în 1992, și la Summit-ul Mondial pentru Dezvoltare Durabilă, desfășurat la Johannesburg în 2002.

UNEP este coordonat de Consiliul de Administrație, împreună cu Directorul executiv, care este în același timp și Secretar general adjunct al ONU și Comitetul Reprezentanților Permanenți.

Programele UNEP acoperă următoarele domenii: evaluarea stării mediului, conservarea și protecția biodiversității, managementul chimicalelor, protecția apelor, protecția zonelor de coastă, protecția solurilor, protecția stratului de ozon, schimbări climatice, energie durabilă, poluare urbană, controlul poluării industriale, consum durabil.

Faptul că are sediul în Africa, la Nairobi, oferă organizației posibilitatea de a înțelege mai bine problemele de mediu cu care se confruntă țările cu economii aflate în dezvoltare.

UNEP are șapte divizii care promovează și facilitează un management al mediului solid în vederea dezvoltării durabile:

- ✓ Avertizare preventivă;
- ✓ Dezvoltarea politicilor și legislației;
- ✓ Implementarea politicii de mediu;
- ✓ Tehnologie, industrie și economie;

- ✓ Cooperare regională;
- ✓ Convenții internaționale;
- ✓ Comunicare și informarea publicului.

Totodată, această organizație oferă acces la date și informații referitoare la mediu și sprijină guvernele în utilizarea informațiilor referitoare la mediu pentru dezvoltarea durabilă.

Această organizație internațională sprijină dezvoltarea infrastructurii instituționale și legale în vederea protejării mediului global.

UNEP oferă sprijin guvernelor naționale, în special statelor cu economii aflate în dezvoltare, în vederea participării la negocierile internaționale, să-și îndeplinească obligațiile asumate prin acordurile internaționale, să dezvolte instituții și să formuleze și să adopte legi care să protejeze mediul.

UNEP dezvoltă ghiduri privind politicile de mediu și a inițiat un proces, la nivel ministerial și interguvernamental în vederea întăririi guvernării de mediu și revigorării obligațiilor globale în vederea asigurării unei dezvoltări durabile.

În același timp, UNEP cooperează și cu societatea civilă și cu sectorul privat în vederea protejării resuselor naturale mondiale. UNEP promovează dialogul și cooperarea între toți factorii implicați, schimbul în ceea ce privește cele mai bune practici, transferul de cunoștințe și tehnologii și realizarea de demonstrații de proiecte, precum :

- ✓ Programul de acțiune pentru ozon, care ajută la implementarea Protocolului de la Montreal;
- ✓ Programul global de acțiune, care protejează mediul marin împotriva surselor de poluare de pe uscat prin promovarea managementului integrat al zonelor costiere;
- ✓ Rețeaua de acțiune internațională pentru recifurile de corali, care facilitează conservarea și managementul durabil al corailor din întreaga lume.

UNEP are un program energetic foarte viguros prin intermediul căruia poate să se adreseze direct consecințelor pe care le are producția și utilizarea de energie, incluzând aici schimbările climatice și poluarea locală a aerului. De asemenea, se preocupă de problemele referitoare la energia regenerabilă, eficiența energetică, transportul, finanțarea și politica energetică.

Programul se adresează consumului și producției durabile prin intermediul cooperării cu guvernele naționale și sectorul privat pentru:

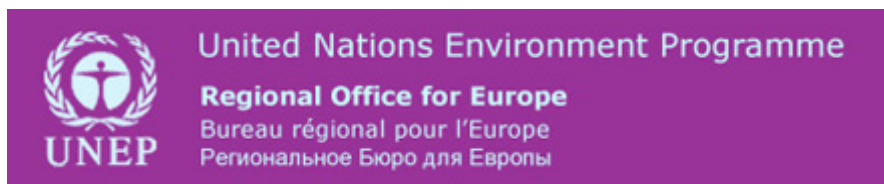
- ✓ Integrarea aspectelor de mediu în politicile comerciale naționale și internaționale;
- ✓ Facilitarea schimbului de practici în domeniul consumului și producției energetice;
- ✓ Promovarea managementului chimicalelor;
- ✓ Încurajarea responsabilității de mediu prin intermediul schemelor voluntare, precum: Inițiativa Globală de Raportare, Inițiativa Financiară, Inițiativa e-Durabilă Globală.

Acest program coordonează implementarea mai multor convenții, cele mai importate fiind *Convenția Cadru a Națiunilor Unite pentru Schimbări Climatice*, *Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere a deșeurilor periculoase și a eliminării acestora*, *Convenția pentru Diversitatea Biologică și Convenția privind Comerțul Internațional cu Specii pe cale de Dispariție (CITES)*.

În prezent se urmărește întărirea rolului UNEP și chiar transformarea acestuia din Program al Națiunilor Unite pentru Mediu în Organizație a Națiunilor Unite pentru Mediu.

Pentru mai multe informații referitoare la activitatea desfășurată în cadrul acestui Program al ONU puteți accesa pagina pe internet:

<http://www.unep.org/>

UNEP în regiuni

Pentru ași îndeplini eficient misiunea sa UNEP a creat birouri regionale. Din experiență s-a dovedit că activitatea la nivel regional este mai avantajoasă dat fiind că vecinii cei mai apropiați pot coopera mai bine în cadrul organizațiilor regionale existente.

Biroul regional UNEP pentru Europa

La realizarea programei UNEP în Europa contribuie biroul său regional creat în baza Casei ecologice internaționale ([Международный экологический дом](#)) din Geneva și cele periferice din Brusel, Moscova și Viena.

Casa ecologică internațională ([Международный экологический дом](#)) întrunește sub acoperișul său un șir de organizații ecologice, ONG-ri

ecologice, inclusiv organizații din cadrul Organizației Națiunilor Unite.

Adresa Biroului regional UNEP pentru Europa

Casa ecologică internațională (Международный экологический дом)

11 - 13 Chemin DES Anémones

1219 Chatelain - Geneva

Elveția

etajul 6, sectorul B

Telefon: +41 22 917 82 79

Fax: +41 22 917 80 24, +41 797 34 20

E-mail: roe@unep.ch

<http://www.unep.ch/roe>

REPUBLICA MOLDOVA

D-na Violeta Ivanov

Ministru al ecologiei și resurselor natuirale

Str. Cosmonautilor, 9

MD-2005, Chișinău

Tel. (+373) 22 20 45 07

Fax: (+373) 22 21 06 60

E-mail: ecopolicy@mediu.gov.md <http://www.unmoldova@aol.com>

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

www.britishembassy.gov.uk/moldova

Marea Britanie - Indrumar de afaceri Material publicat de Ambasada Romaniei la Londra

Regatul Unit al Marii Britanii si Irlandei de Nord (prescurtat: Regatul Unit)

Suprafata

242.514 km patrati

Asezare

In Insulele Britanice (Anglia, Scotia, Tara Galilor si Irlanda de Nord). Insulele Hebride, Orkney, Shetland, Isle of Wight, Anglesey si Isles of Scilly depind administrativ de Marea Britanie.

Insula Omului ("Isle of Man") si Insulele Canalului ("Channel Islands") au regim de autoguvernare si nu constituie parte integranta a Regatului Unit.

Clima

Temperata, fara diferente mari intre temperaturile extreme.

Temperatura maxima: cca. 32 grade Celsius; temperatura minima: cca. -10 grade Celsius.

Precipitatii – frecvente (peste 1600 mm), indeosebi in perioada septembrie – ianuarie.

Capitala

Londra. Alte orase importante: Birmingham, Liverpool, Leeds, Manchester, Newcastle, Sheffield, Cardiff, Edinburgh, Glasgow.

Populatia

59,554 milioane locuitori. Concentratia cea mai mare a populatiei este in jurul Londrei, precum si in zonele de Sud, Sud-Est, West Yorkshire, Manchester, West Medlands.

Limba, religie

Limba oficiala este limba engleza. Cea mai mare parte a populatiei este de religie crestina. Religia oficiala a statului este protestantismul anglican.

Sarbatori

Zile Nationale: in Anglia – Sf. Gheorghe (23 Aprilie); Scotia – Sf. Andrei (30 Noiembrie); Tara Galilor – Sf. David (1 Martie); Irlanda de Nord – Sf. Patrick (17 Martie)

Sarbatorile publice mai sunt cunoscute si sub numele de "bank holidays" deoarece acestea sunt zilele in care bancile sunt inchise in mod oficial.

Acestea sunt:

□ in Anglia si Tara Galilor : Anul Nou (1 ianuarie), Lunea Pastelui, ziua de 1 Mai (care nu este neaparat pe 1 mai), Sarbatoarea primaverii (sfarsit mai), Sfarsitul verii (sfarsit august), Boxing Day (a doua zi de Craciun). La acestea se adauga Vinerea Mare si Ziua Craciunului, sarbatori legale acordate in baza dreptului comun.

□ in Scotia, sarbatorile publice sunt: Anul Nou, 2 Ianuarie, Vinerea Mare, Lunea Pastelui, 1 Mai, sarbatoarea primaverii, sfarsitul verii, Craciunul, "Boxing day".

□ in Irlanda de Nord, sarbatorile publice sunt: Anul Nou, Sf. Patrick (17 Martie), Lunea Pastelui, 1 Mai, Sarbatoarea primaverii, aniversarea bataliei de la Boyne (17 iulie), sfarsitul verii, "Boxing Day". Sarbatorile legale sunt: Vinerea Mare si prima zi de Craciun. Ziua oficiala a suveranului britanic se sarbatoreste, incepand din anul 1805, in a doua sambata a lunii iunie, prin ceremonia "Trooping the Colour".

Forma de guvernament

Monarhie constitutională ereditară. Regina Elisabeta a II-a este suveranul Regatului Unit, al Teritoriilor dependente și a încă 14 state din Commonwealth; detalii la: www.thecommonwealth.org.

Legislativul britanic este bi-cameral, cuprinzând Camera Lorzilor și Camera Comunelor. Puterea executivă este exercitată de către Guvern, constituit de partidul castigator al alegerilor generale. În prezent, sistemul politic se bazează pe trei partide principale: Partidul Laburist (aflat la putere din 1997), Partidul Conservator și Partidul Liberal- Democrat.

Relatii Internationale

Regatul Unit este membru al: ONU, UE, NATO, Commonwealth, G-8, OSCE, al Consiliului Europei, OMC, OCDE și al altor organizații internaționale.

Departamente guvernamentale principale pentru relațiile cu strainatatea Foreign & Commonwealth Office (FCO) – este Ministerul britanic al afacerilor externe; detalii la www.fco.gov.uk.

Departamentul Comerțului și Industriei (Department for Trade and Industry); detalii la www.dti.gov.uk.

Departamentul pentru Dezvoltare Internațională (Department for International Development); detalii la www.dfid.gov.uk.

Consiliul Britanic (British Council); detalii la www.britcoun.org. Ministerul de Interne (Home Office); detalii la www.homeoffice.gov.uk.

Asociatii patronale si profesionale, ONG

Confederatia Industriilor Britanice (Confederation of British Industries – CBI) - cea mai mare organizatie patronala britanica; detalii la www.cbi.org.uk.

Camera de Comert si Industrie a Londrei; detalii la www.londonchamber.co.uk. International Financial Services of London (IFSL) – asociatia firmelor financiar-bancare si de servicii pentru afaceri din "City of London"); detalii la www.ifsl.org.uk.

Organizatii de promovare a relatiilor economice externe

Cea mai importanta structura de promovare a comertului exterior si a investitiilor este UK Trade & Investment – structura pentru promovarea exporturilor britanice si a investitiilor britanice in exterior si pentru atragerea investitiilor straine in Marea Britanie; detalii la www.uktradeinvest.gov.uk.

Transport

Transportul marfurilor si al calatorilor catre/dinspre Regatul Unit se poate face cu o gama diversa de mijloace de transport. Traversarea Canalului Manecii este posibila atat pe mare, prin sistemul de ferry-boat, cat si prin tunelul inaugurat in anul 1994 care permite deplasarea cu trenul sau cu mijloacele auto, fara transbordare, prin terminalele Dover/Folkestone si respectiv, Calais.

Economia

In pofida presiunilor inflationiste cu care majoritatea tarilor dezvoltate se confrunta – determinand bancile centrale din statele membre OCDE sa restranga politica monetara, economia Marii Britanii a cunoscut o crestere continua in ultimii ani (pentru 57 de trimestre consecutiv), situata in jurul a 2 procente, inregistrand 2,75% in anul 2006 – valoare peste nivelul prognozat. Inflatia se situeaza la un nivel acceptabil in marja de 1 procent in raport cu tinta de 2% vizata de Banca Angliei (2,7% in noiembrie 2006), a doua cea mai scazuta dintre tarile G7. Gradul de ocupare a fortei de munca este la cel mai inalt nivel din ultimii 30 de ani (pentru prima oara in istorie inregistrandu-se 29 de milioane de persoane active ocupate), cu o rata a somajului de 5,6%. Rata dobanzii de referinta este de 5,25%.

Parcursul economic peste asteptari din anul 2006 s-a datorat cresterii investitiilor in sectorul privat, indicator al profitabilitatii companiilor, precum si reluarii cresterii economice in zona Euro, principal spatiu de destinatie a exporturilor britanice (aproximativ 50%). Aceste tendinte au fost sustinute de evolutiile economice globale, in special din regiunea asiatica, a pietelor emergente (China, Europa de Est) si de mentinere a dinamicii cererii interne in SUA, in ciuda moderarii cresterii pietei imobiliare.

Cu toate ca Marea Britanie a inregistrat o reducere a ponderii exporturilor de bunuri din comertul mondial (de la 5 la 3,75% in perioada 1998-2005),

specializarea tot mai accentuata pe piata serviciilor (o treime din activitatea economica interna) a fost marcata de o crestere la 8% din comertul mondial, dintre care serviciile financiare si de afaceri reprezinta 11-12% din totalul la nivel global.

Investitiile in mediul de afaceri au fost estimate a creste cu aproximativ 5,75% in anul 2006, reprezentand aproximativ 10% din produsul intern brut. Mentinerea unor costuri reduse de capital, in ciuda deciziilor recente de politica monetara, au contrabalansat influenta exercitata in deciziile companiilor de catre consumul moderat si presiunile inflationiste (evolutia pretului petrolului), stabilitatea macroeconomica favorizand adoptarea unei atitudini mai putin prudente in ceea ce priveste nivelul de indatorare si cheltuielile de capital.

Activitatea manufacturiera a crescut in luna noiembrie 2006 - pentru prima oara in trei luni, insa tendinta de fond in ansamblul sectorului ramane modesta. Datele Statisticii Oficiale indica o crestere de 0,3 procente fata de luna octombrie 2006, urmare unui varf de activitate in industria echipamentelor electrice si optice. Acest reviriment a determinat o crestere anuala in sectoarele manufacturiere de 2,4% la nivelul lunii noiembrie 2006.

In acelasi timp, profitabilitatea mediului de afaceri britanic a inregistrat o cifra record in trimestrul trei al anului 2006, conform datelor statistice oficiale. Rata neta a randamentului companiilor nefinanciare a crescut cu 15,2% in intervalul iulie-septembrie, fata de 14,9% in al doilea trimestru 2006. Evolutia este apreciata drept indicativa pentru conturarea conditiilor necesare reluarii investitiilor de catre mediul de afaceri, pe fondul unei increderi tot mai ridicate in climatul investitional si stabilitatea pietei preturilor la energie.

Ponderea principalelor ramuri de activitate* :

- Sectorul imobiliar (constructii, inchirieri) 24,9%
- Sectorul manufacturier 16,0%
- Comert cu ridicata si amanuntul 13,0%
- Transport, depozitare, comunicatii 7,7%
- Sanatate si activitati sociale 7,3%
- Servicii de intermediere financiara 5,3%
- Constructii 6,3%
- Agricultura 1,0%

Structura consumului* :

- Bunuri de folosinta indelungata 12,6%
- Bunuri de scurta utilizare 37,0%
- Servicii 48,7%

* conform Britain 2005, The official Yearbook of the UK,

www.statistics.gov.uk/downloads/theme_compendia/UK2005/UK2005.pdf
(pag 351)

Taxe si accize

Taxele pe profit, pe venit si pe capital, precum si taxele de timbru sunt colectate de catre fostul Inland Revenue (acum HMRC). TVA , taxele vamale si alte impozite indirecte se percep de catre fostul HM Customs and Excise (acum HMRC). La acestea se adauga taxele colectate de catre autoritatile locale (ex. taxele pe cladiri etc). In luna martie 2004 a fost adoptata decizia fuzionarii celor doua departamente, in urma careia a fost creat HM Revenue and Customs, detalii la www.hmrc.gov.uk.

Marea Britanie are incheiate peste 100 acorduri si conventii cu alte tari, pentru evitarea dublei impuneri.

Conventia dintre Romania si Marea Britanie privind evitarea dublei impuneri, semnata in anul 1973, este in continuare in vigoare.

Nivelul taxei pe venit variaza intre 10 si 40% pe an.

Nivelul general al impozitului pe profit este de 30%.

Masuri recente adoptate de guvernul britanic:

a. pentru incurajarea investitiilor, a cercetarii, dezvoltarii si inovatiilor:

- pentru companiile mari care investesc in cercetare-dezvoltare, taxa pe profit se va reduce de la 30% pana la 19% (aproximativ de 2.000 de operatori beneficiind de un sprijin total de aproximativ 1,5 miliarde lire; initiativa ar urma sa se extinda asupra companiilor ce inregistreaza intre 250 si 500 de angajati);
- companiile care vand o parte substantiala din actiuni vor fi scutite de taxa pe venitul obtinut din vanzarea acestora;
- va fi introdus un nou sistem modern de taxe asupra drepturilor de proprietate intelectuala, care sa incurajeze inovatiile;
- o strategie internationala privind cercetarea si dezvoltarea va fi implementata de UKTI, beneficiind de finantare de 9 milioane lire; bugetul Oficiului pentru Stiinta si Tehnologie din cadrul Departamentului pentru Comert si Industrii va creste la 3,4 miliarde in anul 2007-08, nivel dublu fata de cel inregistrat in 1997.

b. pentru sprijinirea intreprinderilor mici si mijlocii se va proceda la:

- reducerea taxei pe profit, de la 20% la 19%;
- taxa pentru primul an de activitate va fi redusa de la 10% la zero;
- companiile cu profituri impozabile mai mici de 10.000 lire/an vor fi scutite de impozit.

Guvernul britanic apreciaza ca, prin aceste masuri, Marea Britanie creaza cel mai favorabil regim fiscal pentru IMM din tarile industrializate. De asemenea, taxa pe veniturile realizate din investitiile de capital in active detinute cel

putin un an se va reduce la 20%, iar pentru castigurile din active detinute peste doi ani, taxa va fi de 10%.

Nivelul general al TVA este de 17,5%. Intreprinzatorii particulari si firmele platesc TVA doar daca realizeaza un volum de afaceri de peste 61.000 lire/an.

La o serie de bunuri si servicii nu se aplica TVA, fie prin aplicarea taxei zero fie prin scutire de la plata TVA.

In categoria cu TVA zero intra: toate bunurile exportate; majoritatea produselor alimentare; serviciile comunale de apa-canal; transportul intern si international de pasageri; carti, ziare, reviste; constructiile de locuinte noi; imbracamintea si incaltamintea pentru copii; medicamentele cumparate pe baza de reteta de la medic; diferite produse pentru persoanele cu handicap; bunuri si servicii furnizate de / pentru activitati de caritate.

Intre bunurile si serviciile exceptate de la plata TVA: cladiri si pamant; serviciile financiare; serviciile postale; pariurile sportive si loteriile; vanatoarea (cu unele exceptii); activitatile de invatamant si perfectionare continua; serviciile de sanatate.

Guvernul va finanta un program de asistenta pentru informatizarea IMM, in valoare de 420 milioane lire sterline, pentru urmasorii cinci ani, astfel ca in maximum 8 ani operatiunile de taxare a IMM sa se efectueze on-line. O suma suplimentara de 30 milioane lire va fi alocata de guvern pentru pregatirea gratuita a celor care lucreaza in IMM sau a intreprinzatorilor particulari care doresc sa inceapa o afacere pe cont propriu.

Taxele vamale

Ca tara membra a Uniunii Europene, Marea Britanie aplica regimul vamal al Uniunii.

Accize

Accizele se aplica la: combustibili, autovehicule, tigari, bauturi, jocuri de noroc etc.

Detalii privind sistemul fiscal britanic se gasesc la www.hm-treasury.gov.uk si la www.hmrc.gov.uk.

Comertul international si Investitiile

Marea Britanie este al saselea mare exportator mondial de bunuri si servicii (pozitia a sasea in lume la exportul de bunuri, si a doua la exportul de servicii). Ponderea exporturilor in PIB la nivelul anului 2003 se situeaza la cca. 25%. Principalul partener comercial il constituie OCDE (majoritatea detinand-o tarile membre UE), cu o pondere de cca. 84% la exportul britanic si 80% la import. SUA sunt al doilea mare partener al Marii Britanii (SUA reprezentand cea mai larga piata de desfacere a bunurilor si serviciilor britanice, cu o pondere de aproximativ 15% din totalul exporturilor). Cel mai mare exportator individual pe piata britanica este Germania, urmata de Statele Unite.

In ultimii ani, balanta comerciala a Marii Britanii a fost constant negativa, cu un volum al importului de bunuri mai mare decat exportul. Excedentul inregistrat constant la exportul de servicii reduce considerabil soldul negativ al balantei comerciale. La export, principalele grupe de produse sunt (industria manufacturiera avand o pondere de cca 82%): componente auto, echipamente si aparatura de birotica, diverse masini si echipamente de inalta tehnicitate (cca 20%); produse petroliere, echipamente energetice (cca 8%). Produse farmaceutice.

La import, structura s-a modificat substantial in ultimii ani. Din importator traditional de materii prime, materiale de baza si produse alimentare, Marea Britanie a devenit, in ultimii ani, un importator important de produse manufacturate. Astfel, in perioada 1973 – 2003, ponderea produselor manufacturate in total import a crescut de la 32% la 59% in timp ce ponderea importului de materii prime si produse de baza a scazut de la 12% la 3%. Ponderea importului de produse alimentare, bauturi si tigari a scazut la 9% in anul 2003. La capitolul "bunuri manufacturate" Marea Britanie nu a mai inregistrat o balanta pozitiva din anul 1982.

Intre principalele produse de import mentionam: bunuri de larg consum (incluzand vehicule terestre), diverse echipamente, produse alimentare, legume si fructe, echipamente specifice industriei constructoare de masini. Deficitul de cont curent in anul 2005 este estimat a fi inregistrat aproximativ 2,25% din PIB.

Politica comerciala a Guvernului Britanic urmareste promovarea deschiderii pietelor lumii pentru bunuri si servicii, precum si liberalizarea investitiilor directe. In cadrul OMC, OCDE, FMI si in alte organizatii de profil, Marea Britanie militeaza pentru cresterea transparente in afaceri, deschiderea pietelor lumii pentru marfuri si servicii, liberalizarea investitiilor directe si acordarea de sprijin si tratament diferentiat tarilor sarace si slab dezvoltate.

In cadrul Uniunii Europene, Marea Britanie sustine necesitatea continuarii reformelor comunitare, indeosebi in ceea ce priveste: utilitatile, achizitiile publice, ajutorul de stat, serviciile financiare, politica agricola in vederea dezvoltarii si intaririi pietei unice europene.

In privinta adoptarii monedei unice europene – Euro, Marea Britanie se exprima principial favorabila, dupa ce cele cinci teste economice de convergenta cu zona euro vor fi indeplinite.

Acorduri speciale de comert

Marea Britanie este parte a acordurilor semnate in cadrul OMC, precum si a aranjamentele comerciale preferentiale ale Uniunii Europene. Intre acestea din urma mentionam:

□ Acordul de asociere la Uniunea Europeana a statelor candidate, Croatia, Macedonia si Turcia;

- Acordurile de asociere si cooperare ale UE cu tarile mediteraneene si Iordania, care prevad stabilirea unei zone de liber schimb intre UE si aceste tari pana in anul 2010;
- Acordurile UE care prevad o dimensiune economica a asistentei catre fostele colonii, intre care a) Acordul de parteneriat UE / ACP, semnat la Cotonou, Benin, care acorda acestor state acces liber pe piata UE pentru produsele lor, industriale si agricole, in anumite conditii de aparare comerciala; b) Sistemul generalizat de Preferinte acordate tarilor in curs de dezvoltare pentru produsele industriale si unele produse agricole;
- Acordurile de comert liber semnate sau in curs de perfectare cu unele tari din America de Sud;
- Acorduri de cooperare si parteneriat (nepreferentiale) cu statele CSI, China, ASEAN, Pactul Andin, Statele din America Centrala.

Controlul importurilor

La importul anumitor produse, din anumite tari, sunt impuse cote de import, la nivelul UE.

Importurile din anumite tari sunt supuse sanctiunilor si embargoului, conform deciziilor ONU, in timp ce unele produse sunt prohibite sau restrictionate la import in vederea protejarii vietii si/sau sanatatii populatiei, a animalelor sau plantelor. Intre produsele supuse controlului la import se numara: armament, droguri, explozivi, specii de plante si animale pe cale de disparitie si produse din acestea, materiale pornografice, unele produse alimentare, agricole si horticole.

Detalii pot fi obtinute pe site-ul de internet www.uktradeinvest.gov.uk

Controlul exporturilor strategice

Se aplica bunurilor, componentelor, pieselor de schimb si tehnologiilor militare, bunurilor cu dubla utilizare, bunurilor de natura nucleara sau care pot fi utilizate ca arme de distrugere in masa.

Alte exporturi sunt supuse controlului doar in anumite conditii specifice sau in cazul indeplinirii anumitor angajamente internationale.

Exporturile supuse acestui control se efectueaza pe baza de licente emise de Departamentul Comertului si Industrii – Organizatia pentru Controlul Exporturilor. Detalii la www.dti.gov.uk si la www.uktradeinvest.gov.uk

Investitii

Marea Britanie are o economie deschisa, fara nici un fel de restrictii in ceea ce priveste fluxul de capital catre exterior.

Investitiile britanice in exterior sunt promovate de catre organizatia UK Trade & Invest, web site www.uktradeinvest.gov.uk.

Conform statisticilor UNCTAD Marea Britanie se afla pe pozitia a saptea in privinta atragerii de capital strain, si pe pozitia a patra in ceea ce priveste investitia in afara granitelor.

Investitiile catre Marea Britanie sunt promovate de catre acelasi department UK Trade & Invest, web site www.uktradeinvest.gov.uk.

De asemenea, atributii in domeniul atragerii investitiilor straine revin Agentiilor Regionale de Dezvoltare din teritoriu.

Marea Britanie este a doua destinatie mondiala pentru investitii straine directe. Principalii investitori straini in Marea Britanie sunt: SUA (48%), urmata de Germania (8,3%), Japonia (7,7%), Canada (6,3%), Franta (6,2%). Principalele sectoare beneficiare sunt: tehnologia informatiei si comunicatiile, constructia de autovehicule, industria chimica (produse chimice speciale) si serviciile financiare, printre recentele investitii semnificative aflandu-se Suzuki GB (din cadrul Suzuki Motor Corporation), Huco Lightronic (din cadrul Huco electronic GmbH) si Lehman Brothers Europe.

Informatii asupra oportunitatilor de afaceri, firme britanice producatoare, exportatoare si importatoare, distribuitori etc. sunt accesibile pe site-ul UK Trade & Invest, la adresa www.uktradeinvest.gov.uk si la www.investintheuk.com.

Alte site-uri de interes pentru mediul de afaceri

- www.london.mae.ro sau www.londra.mae.ro = pagina web a ambasadei;
- www.britishembassy.gov.uk/romania = pagina web a ambasadei britanice la Bucuresti;
- www.hmce.gov.uk = pagina web a vamii britanice;
- www.brcc-cabr.org = pagina web a Camerei de Comert Marea Britanie-Romania.

Regimul vizelor

Pentru calatoriile turistice mai scurte de 3 luni nu este necesara obtinerea vizei de intrare. Pentru sedere pe perioade mai lungi, pentru toate tipurile de pasapoarte – diplomatice, de serviciu sau turistice – informatii de interes pot fi accesate pe pagina de internet a Ambasadei britanice din Bucuresti, www.britishembassy.gov.uk/romania sau direct conform detaliilor de contact: str.Jules Michelet nr. 24, tel. 201 7200, fax. 201 7311.

Alte informatii utile

Pentru deplasarea in Marea Britanie, cel mai rapid mijloc de transport este avionul. Dupa o calatorie de 3 ore cu zborurile TAROM sau British Airways, cu aterizare pe aeroportul Heathrow, cu metroul (linia Piccaddilly) sau trenul rapid, se ajunge direct in centrul Londrei, in cca. 30 minute.

O calatorie cu avionul dus-intors costa in jur de 300-375 EU (respectiv 200-250 lire sterline); o calatorie cu metroul dus-intors este intre 3-7 lire, in functie de zona urbana (spre ex. aeroportul se afla in zona 6, iar centrul Londrei in zona 1)

O calatorie obisnuita cu autobuzul costa 1,50 lira, pentru cele care acopera si zonele din afara Londrei, pretul variaza de la 5 la 15 lire in functie de distanta; un abonament de o zi, pentru autobus si metro, costa intre 4,90 si 6,30 lire, in functie de zonele acoperite. Acesta permite efectuarea unui numar nelimitat de calatorii, intre orele 9.30 – 24.00.

Costul unei camere de hotel, in Londra, este de la 70 de lire/persoana/noapte in sus, in functie de tipul hotelului, zona de amplasare, tipul camerei, facilitati, etc. Este bine de stiut faptul ca, inainte de deplasarea in tara de resedinta, oamenii de afaceri trebuie sa contacteze agentii de turism specializate pentru asigurarea cazarii, costul perceput la receptia hotelului fiind sensibil mai mare decat cel platit pentru o rezervare in avans (renuntarea la rezervare intr-un termen mai mic de 24 de ore, inainte de data anuntata a sosirii conduce la plata integrala a costului camerei).

Date utile de contact ale Ambasadei Romaniei in Marea Britanie

Ambasada Romaniei la Londra:

- adresa: 4, Palace Green London W8 4QD;
- tel: (0044)-207 937 9666, 207 937 9668, fax: (0044)-207 937 8069, 207 937 5402;
- e-mail: roemb@roemb.co.uk.

Biroul Consilierului Economic:

- tel: 0044-20-7937 9668 Fax 0044-20-7937 5402;
- e-mail: trade@roemb.co.uk.

Relații diplomatice

Marea Britanie a recunoscut independența Republicii Moldova la 31 decembrie 1991.

Relațiile diplomatice între cele două țări au fost stabilite la 17 ianuarie 1992.

Reprezentare

Ambasadorul Republicii Moldova în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord — doamna Mariana Durleșteanu.

Ambasadorul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în Republica Moldova — domnul John Charles Beyer.

Principalele vizite bilaterale

- Prințul Michael de Kent — 16 iulie 2004; Lordul Dubs (Camera Lorzilor), Moldova

La nivel de șefi de state

- octombrie 1996 — vizita de lucru a Președintelui Republicii Moldova în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

La nivel de șefi de legislative

- 31 ianuarie — 4 februarie 2006 — vizita la Londra a Președintelui Parlamentului Republicii Moldova

La nivel de miniștri de externe

- martie 1996 — vizita Ministrului Afacerilor Externe al Republicii Moldova
- mai 1999 — vizita de lucru la Londra a Ministrului Afacerilor Externe al RM, la invitația Ministrului britanic de Externe
- 19—21 octombrie 2004 — vizita Ministrului Afacerilor Externe al Republicii Moldova în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

Cadrul juridic bilateral

Cadrul juridic bilateral include 7 acorduri

- Declarația Comuna a Republicii Moldova și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord de stabilire a relațiilor diplomatice bilaterale
- Acordul de parteneriat și cooperare între Republica Moldova și Comunitatea Europeană
- Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor
- Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la transportul rutier
- Memorandumul de Înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind cooperarea tehnică
- Memorandumul de Înțelegere între Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Asociația Șefilor de Poliție, Procuratura Regală a Angliei și Țării Galilor, Oficiul pentru Fraude Grave, Departamentul de Taxe Vamale și Accize al Maiestății Sale, Brigada Națională împotriva Criminalității și Serviciul Național de Informații în domeniul Criminalității ale Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la cooperarea în combaterea infracțiunilor grave, crimei organizate, traficului ilicit de droguri și în alte probleme similare de interes reciproc
- Memorandumul de Înțelegere între Ministerele apărării ale ambelor țări cu privire la cooperarea în domeniul recalificării profesionale a

militarilor trecuți în rezervă din rândurile Forțelor Armate ale Republicii Moldova

În proces de examinare se află proiectele următoarelor acorduri

- Convenția între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind evitarea dublei impunerii și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit și proprietate
- Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind colaborarea în domeniul turismului
- Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în domeniul serviciilor aeriene
- Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal
- Convenția sanitară-veterinară între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
- Acordul între Ministerul Agriculturii al Republicii Moldova și Departamentul pentru mediu, alimentație și afaceri rurale al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind colaborarea economică și tehnico-științifică

Relații economice

În 2007 Republica Moldova a înregistrat exporturi de mărfuri în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în valoare de 19 milioane 137 mii dolari SUA, în timp ce importurile moldovenești din Marea Britanie pentru 2007 s-au cifrat la 25 milioane 93 mii dolari SUA.

După valoarea schimburilor comerciale, înregistrată în anul 2007 între Republica Moldova și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, s-a constatat un sold negativ în valoare de - 6 milioane 956 mii dolari SUA.

La sfârșitul anului 2007 erau înregistrate în Republica Moldova 77 de companii cu participare de capital britanic, cu un total de investiții directe de 18,5 milioane dolari SUA, în domeniile de prelucrare (60%), comerț (17%), construcții (11%), transport și comunicații (6%).

Cooperare cultural-științifică

Cu suportul nemijlocit al Ambasadei britanice de la Chișinău, în mai multe localități din Moldova (Chișinău, Comrat, Bălți, etc.) au fost deschise centre culturale britanice.

Asistență tehnică

Finanțarea proiectului de creare a Centrului de recalificare a militarilor disponibilizați. Proiectul lansat a avut mai multe promoții de militari. De

asemenea, compania britanică "Glaxo Smith Kline" a finanțat operațiunea de vaccinare contra hepatitei „A” pentru copiii orfani ai Casei-internat din Orhei și Hîncești.

Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Guvernului Regatului Unit, Marii Britanii și Irlandei de Nord (DFID)

Volumul programului DFID de asistență tehnică bilaterală pentru Moldova a constituit, începând cu anul 1991 și pînă în prezent, peste 20 mln lire sterline. Ținînd cont de nivelul sărăciei, Moldova a fost una din țările focale ale DFID în Programul său de Asistență Regională pentru 2004-2007. Volumul anual de asistență tehnică bilaterală a fost în continuă creștere în ultimii câțiva ani, majorându-se de la 1 mln lire sterline în anul 1999 pînă la aproximativ 4 mln lire sterline în 2008-2009.

Programul DFID este orientat spre susținerea Guvernului Republicii Moldova în:

- îmbunătățirea guvernării și a cadrului instituțional în vederea reducerii sărăciei;
- promovarea unei dezvoltări durabile orientate spre cei săraci; și
- consolidarea contribuției Regatului Unit la soluționarea conflictelor și stabilirea relațiilor pașnice.

În vederea realizării acestor obiective sunt întreprinse următoarele activități:

- identificarea posibilităților de sporire a beneficiilor Moldovei în cadrul Politicii de Vecinătate a Uniunii Europene;
- promovarea unei coordonări mai bune, colaborări și distribuiri de roluri între organizațiile donatoare;
- implementarea armonizată a Strategiei Naționale de Dezvoltare (SND) și a Planului de Acțiuni Moldova-UE;
- asigurarea legăturilor dintre SND, CCTM (Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu) și alte procese bugetare; extinderea activității CCTM printr-o susținere mai semnificativă a ministerelor de ramură;
- consolidarea legăturilor dintre guvern și donatori pentru crearea unor mecanisme de coordonare mai eficiente;
- susținerea implementării politicii de dezvoltare regională stabilită în SND;
- contribuirea la reformarea Sistemului de Asistență Socială, a Administrației Publice Centrale și a Administrării Finanțelor Publice.

Programul DFID pentru Moldova este administrat din Regatul Unit prin intermediul Ambasadei Britanice la Chișinău. În Regatul Unit programul este administrat în cadrul Departamentului pentru Europa (ED) al DFID din Londra. În Moldova, programul este coordonat de Secția DFID a Ambasadei Britanice Chișinău. Pentru mai multe detalii despre DFID, accesați **www.dfid.gov.uk**.

În iunie 2008 DFID, în cooperare cu Ministerul Administrației Publice Locale, a lansat un nou program de cooperare tehnică avînd ca scop susținerea Guvernului Republicii Moldova în procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională – o prioritate a Strategiei Naționale de Dezvoltare pentru perioada 2008 - 2011. Politica de dezvoltare regională urmărește promovarea creșterii economice, reducerea sărăciei și a inegalității între diferite arii geografice în Moldova.

Programul va fi axat pe susținerea și consolidarea instituțiilor-cheie de dezvoltare regională, în special Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, Consiliile Regionale pentru Dezvoltare și Agențiile de Dezvoltare Regională.

Activitățile vor include elaborarea strategiilor și proiectelor în fiecare dintre cele trei regiuni prioritare stabilite de Legea cu privire la Dezvoltarea Regională (nord, centru și sud) și dezvoltarea unui sistem integru și transparent de monitorizare și evaluare, inclusiv susținerea Biroului Național de Statistică în domeniul statisticii regionale. De asemenea programul va susține consolidarea mecanismelor de procurare și finanțare pentru dezvoltarea regională, precum și dezvoltarea parteneriatului public-privat.

Asistența tehnică în valoare de până la 2.9 milioane de lire sterline va fi oferită în perioada iunie 2008 – decembrie 2010 de către compania Oxford Policy Management (OPM), Universitatea din Birmingham și Institutul de Politici Publice. De asemenea se preconizează ca, la o etapă mai avansată de implementare, DFID să completeze cooperarea tehnică cu transferuri financiare către Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.

Proiecte DFID în Republica Moldova

Găsiți aici lista proiectelor curente DFID în Republica Moldova. (DOC, 56.5KB)

Găsiți aici lista proiectelor finalizate DFID în Republica Moldova. (DOC, 216KB)
Detalii de contact DFID Moldova

Alla Skvortova, Head of Section

Silvia Apostol, Development Officer

Natalia Murahovschi, Development Assistant

Tel: (+373) 22 225902

Fax: (+373) 22 251859

Detalii de contact DFID Londra

Sian Notley, EU Neighbourhood Coordinator and Moldova Programme Manager

Brian Penny, Moldova Programme Manager

Tel: (+44) 207 0231031

Fax: (+44) 207 0231098

Asistența pentru Dezvoltare

Marea Britanie sprijină consecvent eforturile Republicii Moldova de soluționare a conflictului transnistrean și integrare europeană. În ultimii cinci ani, Marea Britanie a oferit Republicii Moldova sprijin financiar bilateral în valoare de 1.800.000 de lire sterline, prin intermediul unor fonduri diverse ale Ministerului britanic de Externe (Foreign & Commonwealth Office - FCO). Aceste proiecte au ajutat Guvernul Republicii Moldova în combaterea corupției și a crimei organizate, consolidarea administrației publice, facilitarea exporturilor moldovenești în UE. Fondurile au asistat organizațiile non-guvernamentale în eforturile de fortificare a libertății presei, promovarea valorilor democratice și consolidarea capacităților instituționale a reprezentanților societății civile.

Cea mai mare parte a acestor fonduri a venit prin Strategic Programme Fund (SPF – cunoscut anterior ca Global Opportunities Fund), Programul Reuniting Europe. Scopul principal al acestui program este acela de a sprijini țările în procesul de reformă pentru aderare la UE. Detalii despre proiectele curente și despre cele încheiate deja găsiți aici (în engleză).

AMBASADA BRITANICĂ CHIȘINĂU ANUNȚĂ CONCURS DE PROIECTE ÎN CADRUL PROGRAMULUI REUNIFICAREA EUROPEI - FONDUL PENTRU PROGRAME STRATEGICE

Ambasada Britanică Chișinău anunță oferirea de granturi pentru proiecte propuse de structurile guvernamentale, ONG-uri locale și internaționale, în cadrul programului "Reunificarea Europei" al Fondului pentru Programe Strategice. Conceptele de propuneri de proiecte pot fi în următoarele domenii:

- promovarea transparenței politice și a bunei guvernări;
- fortificarea capacității administrative a administrației publice, necesară pentru Integrarea

Europeană (prioritatea fiind acordată administrației publice centrale).
Toate proiectele trebuie să demonstreze o contribuție clară la implementarea secțiilor relevante ale Planului de Acțiuni UE-Moldova. Proiectele pot fi propuse pentru o durată maximă de trei ani. Sunt preferabile proiectele medii și mari. Numai proiectele cu un buget minim de 20,000 de lire sterline, și mai mult, vor fi considerate. Proiectele co-finanțate și proiectele ce includ cooperarea cu alte țări din regiune sunt binevenite (în special cu țările noi membre ale Uniunii Europene și țările candidate). Implementarea proiectelor poate începe nu mai devreme de 01 Aprilie 2009. Rezumatul propunerilor de proiecte trebuie transmise în format electronic la **Enquiries.Chisinau@fco.gov.uk** până la data de 31 octombrie 2008. Propunerile de proiect pot fi trimise îndeplinind doar secția A a formularului de proiect, care va putea fi obținut de pe **<http://www.fco.gov.uk/en/about-the-fco/what-we-do/funding-programmes/strat-progr-fund/strat-pro-fund-europe>**. Propunerile de proiecte trebuie să fie concise și bine focusate. Candidații care vor trece de prima etapă a selecției vor fi invitați să dezvolte propunerile complete de proiect. Proiectele pot fi acceptate doar în limba engleză. Orice concept de propunere de proiect care nu este trimis în formatul cerut va fi automat disqualificat.

Ambasada Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în Republica Moldova

- Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar — E.S. dl John BEYER
- Chișinău str. Nicolae Iorga, 18/1
- work tel: (+373-22) 22-59-02

fax: (+373-22) 25-18-59

- Web: www.britishembassy.gov.uk/moldova
- **Program de lucru:**

luni — joi: 09:00—17:30

- vineri: 09:00—14:00
- Secția vize:
- Luni — joi: Depunerea actelor: 09:00—12:20; Colectarea pașapoartelor: 17:00—17:30
- Vineri: Depunerea actelor: 09:00—12:20; Colectarea pașapoartelor: 13:30—14:00
- Interpelări Telefonice: luni—joi: 14:00—16:30
- work tel: (+373 22) 25-18-75

fax: (+373 22) 25-18-69

- Interpelări prin e-mail: visaenquiries.chisinau@fco.gov.uk

Statele Unite ale Americii

<http://www.bls.gov/news.release/ocwage.toc.htm>

President Bush's Cabinet de pe situl Casei Albe

United States of America Statele Unite ale Americii

Drapel

Stemă

Deviză: In God We Trust (oficial)
E Pluribus Unum (latină Din multe,
Una [Out of Many, One]; tradițional)

Imn național: The Star-Spangled Banner

Capitală

Washington, DC
Latitudine: 38° 53' N
Longitudine: 77° 02' V

Oraș principal

New York

Limba oficială

Nu este specificată la

	nivel federal. În fapt, este limba engleză pentru întreaga națiune.
Sistem politic - Președinte - Vicepreședinte	Republică federală Barack Obama Joe Biden
Independență	față de Regatul Unit declarată în 4 iulie 1776 recunoscută în 3 septembrie 1783
Suprafață - Total - Apa (%)	9.826.630 km ² (Locul 3) 6,76%
Populație - estimat 2008 - Densitate	281.421.906 (recensământ 2000) 303.290.000 loc. (Locul 3) 31 loc./km ² (Locul 179)
PIB - Total - Per capita	{{{PIB_PPC_an}}} \$\$10.871.095 milioane (Locul 1 ^o) \$\$37.352 Locul 2
Monedă	Dolarul american (\$) ({{{Monedă-ISO}}})
Fus orar	multiplu de la UTC -5 la UTC -10
Zi națională	{{{Zi-națională}}}
Domeniu Internet	.gov .edu .mil .us .um
Prefix telefonic	++1

Statele Unite ale Americii este numele unei țări din America de Nord, situată între Canada, Mexic, Oceanul Atlantic și Oceanul Pacific, în prezent cel mai puternic stat al lumii din punct de vedere economic, militar, ca influență politică și ca nivel de dezvoltare tehnologică. Este o republică federală, cu capitala la Washington, D.C.. Teritoriul Statelor Unite este de

aproximativ 40 de ori mai mare decât suprafața României măsurând peste 4.800 de kilometri de la Oceanul Atlantic (la est) până la Oceanul Pacific (la vest) și se întinde pe aproape 2.000 de kilometri de la granița canadiană (la nord) până la cea mexicană (la sud).

Federația este alcătuită din 50 de state federale, dintre care 48 sunt state continentale învecinate (formează un teritoriu contiguu), iar două state, Alaska și Hawaii, sunt exclave, fiind despărțite de teritoriul celor 48, primul de Canada, al doilea de Oceanul Pacific. La aceste state se adaugă districtul federal Columbia (*D.C.*), teritoriu federal obținut prin donații egale de la statele Maryland și Virginia.

Cuprins

[ascunde]

- 1 Istoria Statelor Unite ale Americii
 - 1.1 Preistorie
 - 1.2 Colonizarea europeană
 - 1.3 Crearea națiunii
 - 1.4 Războiul Civil
 - 1.5 Expansiunea
 - 1.6 Secolul XX
 - 1.7 Secolul XXI
- 2 Geografie
- 3 Economie
- 4 Guvernul Statelor Unite ale Americii
- 5 Congresul Statelor Unite ale Americii
- 6 Justiția în Statele Unite ale Americii
- 7 Statele Unite ale Americii ca federație
- 8 Împărțire administrativă
- 9 Note

Istoria Statelor Unite ale Americii

Preistorie

Istoria Americii a început cu sosirea primilor imigranți din Asia peste strâmtoarea Bering, cu aproximativ 12.000 de ani în urmă, urmărind turme de animale pentru vânatoare, în America. Acești indieni americani au lăsat urme ale existenței lor prin petroglife și alte materiale arheologice. Este estimat că 2,9 milioane de oameni au locuit pe teritoriul care astăzi aparține Statelor Unite, înainte de diminuarea lor numerică ca urmare a epidemiilor cauzate de boli infecțioase, care au sosit în America prin intermediul călătorilor europeni (cu toate că există dubii despre numărul lor exact). Au existat și societăți avansate, de exemplu Anasazi din sud-vest, sau Indienii

de Păduri (Woodland), care au construit centrul Cahokia, situat lângă St Louis, care a avut o populație de 40.000 în anul 1200 î.Hr..

Colonizarea europeană

Vizitatori străini au sosit și în trecut, dar doar după călătoriile lui Cristofor Columb, în secolele 15 și 16, au început națiunile europene să exploreze și să creeze locuințe permanente pe acest continent. Vezi Colonizare.

În secolele 16 și 17, spaniolii au ocupat sud-vestul Statelor Unite și Florida. Prima colonie engleză care a avut succes a fost Jamestown în Virginia, în 1607. Pe parcursul următorilor decenii au apărut unele colonii olandeze, ca New Amsterdam (predecesorul orașului New York), pe teritoriul ocupat actualmente de New York și New Jersey. În 1637, suedezii au creat o colonie numită Christina (în Delaware), dar au trebuit să cedeze colonia, în 1655, Olandei.

Aceste evenimente au fost urmate de colonizarea intensivă a coastei de est de către Marea Britanie. Colonizatorii din Marea Britanie au fost lăsați în pace de către patria lor de origine până la Războiul de Șapte Ani, când Franța a cedat Canada și regiunea Marilor Lacuri Marii Britanii. Atunci metropola (Marea Britanie) a impus impozite asupra celor 13 colonii pentru a strânge fonduri pentru război. Mulți colonizatori nu au acceptat impozitele deoarece ei considerau că nu aveau o reprezentare adecvată în Parlament. Tensiunile între Marea Britanie și colonizatori au crescut și cele 13 colonii au început o revoluție contra controlului Marii Britanii.

Crearea națiunii

 Primul președinte al **Statelor Unite** ale Americii, George Washington, a servit în funcție două mandate, între 1789 și 1797.

În 1776, cele 13 colonii și-au declarat independența față de Marea Britanie. Revoluția Americană (1775 - 1783) și au format Statele Unite.

Structura administrativă inițială a țării a fost o confederație, fondată în 1777 (în 1781 fiind ratificată baza sa) - Articles of Confederation. După dezbateri îndelungate, acest document a fost înlocuit de către Constituția Statelor Unite ale Americii, în 1789, care a creat un sistem politic mai centralizat.

Războiul Civil

Din perioada colonială, a existat un deficit de lucrători, un fapt care a încurajat sclavia. Până la mijlocul secolului 19, conflictele asupra drepturilor statelor și sclavajului negrilor au continuat să crească în intensitate și au început să domine politica internă a Statelor Unite.

Statele nordice au început să se opună sclaviei, însă statele sudice considerau că acest sistem era necesar pentru continuarea cu succes a agriculturii lor bazate pe bumbac și doreau să introducă sclavia și în teritoriile de vest. Unele legi federale au fost trecute prin Congres pentru a atenua conflictul (de exemplu, Compromisul Missouri și Compromisul din 1850).

Disputa a explodat într-o criză în 1861, când șapte state sudice au părăsit Statele Unite și au format Statele Confederate ale Americii, o acțiune care s-a terminat cu Războiul Civil American. Imediat după începutul războiului, încă patru state sudice au intrat în confederație.

În timpul războiului, Abraham Lincoln a proclamat eliberarea tuturor sclavilor în statele rebele în Proclamația de Emancipare, cu toate că emanciparea completă a sclavilor a avut loc doar în 1865, după sfârșitul confederației, cu adoptarea Amendamentului al 13-lea al Constituției SUA. Războiul civil a răspuns și la întrebarea despre dreptul statelor de a părăsi Uniunea, și e considerat un punct focal în istoria țării, când guvernul național a acaparat puteri noi și extinse.

Expansiunea

Statele Unite în anul 1829

Pe parcursul secolului 19, națiunea s-a extins rapid, adăugând multe state noi. *Destinul Manifest* a fost o filosofie care a încurajat extinderea Statelor Unite înspre vest: deoarece populația statelor din est creștea și imigranți noi intrau în țară, mulți oameni continuu se mutau înspre vest.

Ca urmare a acestui proces, SUA a ocupat teritoriile Indienilor americani. Aceste acțiuni continuă să aibă implicații politice astăzi, deoarece unele

triburi cer aceste pământuri înapoi. În unele locuri, populațiile indigene au fost distruse sau grav reduse de boli infecțioase aduse de către europeni și astfel colonizatorii din SUA au acaparat ușor aceste teritorii goale. În alte situații, Indienii americani au fost mutați forțat de pe teritoriile lor tradiționale. Cu toate că unii declară că Statele Unite nu a fost o putere colonială până ce a acaparat teritorii străine în Războiul Spaniol-American, controlul exercitat asupra pământurilor în America de Nord de către SUA, esențial, a fost de o natură colonială.

În această perioadă, țara a devenit o mare putere industrială și un centru pentru inovație și dezvoltare tehnologică.

Secolul XX

Secolul XX a fost uneori numit "Secolul American" din cauza influenței exercitate de către această țară asupra întregii lumi. Influența sa relativă a fost mare, în special datorită faptului că Europa, care, anterior, a fost cel mai important centru de influență, a suferit grav în ambele războaie mondiale

Statele Unite a luptat în Primul și Al Doilea Război Mondial de partea Alianților. În perioada interbelică, cel mai important eveniment a fost Marea Depresie (1929 - 1939), efectul căreia a fost intensificat de *Dust bowl*, o secetă gravă. Ca și restul lumii dezvoltate, SUA a ieșit din această criză economică în urma mobilizării pentru Al Doilea Război Mondial.

Războiul a adus pagube enorme majorității participanților la el, însă SUA a suferit relativ puțin din punct de vedere economic. În 1950, mai mult decât jumătate din economia globală (măsurată în PNB) se afla în SUA.

În Războiul Rece, SUA a fost un participant cheie în Războiul Coreean și Războiul Vietnamez, și, pe lângă URSS, a fost considerată una din cele două *superputeri*. Această perioadă a coincis cu o mare expansiune economică. Odată cu încetarea existenței Uniunii Sovietice ca entitate juridică, SUA a devenit un centru mondial economic și militar cu o pondere sporită.

În deceniul 1990 - 2000, Statele Unite au luat parte în mai multe misiuni de *acțiuni de poliție* și de menținere a păcii, așa cum ar fi cele din Kosovo, Haiti, Somalia, Liberia, și Golful Persic.

Secolul XXI

După atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, executate asupra complexului World Trade Center și a Pentagon-ului de organizație terorista, Al-Qaida, condusă de Osama bin Laden, Statele Unite ale Americii, cu ajutorul a altor națiuni, a declarat război contra terorismului, care a inclus acțiuni militare în Afganistan și Irak.

Geografie

Din punct de vedere geografic, țara se împarte în trei regiuni principale: Munții Stâncoși (Rocky Mountains) - la vest, zona de podiș și de munte a Appalacilor - la est, și câmpiile întinse de prerie (Great Plains) - în partea centrală. În secolul 19, preriile imense au devenit simbolul valorificării de noi teritorii și al vieții în libertate a coloniștilor. Caracteristice pentru America de Nord sunt și marea diversitate a climei și bogăția lumii vegetale.

- *Vezi și:* Listă de fluvii din SUA și Listă de fluvii din America

Economie

Datorită condițiilor naturale propice și a sporului demografic (inițial mai ales prin imigrație din Europa - între 1800 și 1913 sosind în total cca. 50 milioane de oameni), industria s-a dezvoltat într-un ritm rapid, ceea ce a permis SUA să ocupe o poziție de frunte pe arena internațională. Totodată, statul este considerat simbolul economiei libere de piață. Datorită abundenței bogățiilor naturale (cărbune, petrol, gaze naturale, hidroenergie), el este mai puțin dependent de importul de energie decât majoritatea celorlalte state industrializate. Un alt avantaj al său îl constituie culturile agricole: America este privită drept grâнарul globului, iar o parte importantă a producției agricole este exportată în lumea întreagă.

Conform datelor oferite de Biroul de Statistică a Muncii din cadrul Departamentului Muncii al Statelor Unite,^[1] în anul 2008, în economia SUA erau ocupate 134.354.250 de persoane, dintre care:

Industria	Număr de angajați	% din totalul angajaților
Agricultură, silvicultură, pescuit, cinegetică	385.730	0,3%
Minerit	644.070	0,5%
Utilități	542.230	0,4%
Construcție	7.671.680	5,7%
Producție (confecții)	13.960.700	10,4%

Vânzare angro	5.964.920	4,4%
Vânzare cu amănuntul	15.642.700	11,6%
Transport și depozitare	5.306.240	3,95%
Industria informațiilor	3.019.040	2,25%
Finanțe și asigurări	5.990.930	4,6%
Industria imobiliară, chirii și arende	2.143.100	1,6%
Servicii profesionale, științifice și tehnice	7.519.060	5,6%
Administrarea (managementul) companiilor și întreprinderilor	1.915.250	1,4%
Managementul administrativ, al resurselor și deșeurilor și servicii de remediere	8.506.680	6,3%
Servicii educaționale	12.455.550	9,3%
Ocrotirea sănătății și asistență socială	16.006.410	11,9%
Arte, distracții, recreiere	1.923.380	1,4%
Cazare și servicii alimentare	11.341.810	8,4%
Alte servicii (cu excepția administrației publice)	3.881.410	2,9%
Administrația federală, de stat și locală	9.533.390	7,1%

Guvernul Statelor Unite ale Americii

Guvernul federal american, numit Administrație, este condus de Președintele Statelor Unite. Președintele este ales o dată la 4 ani, aceeași persoană putând ocupa maximum 2 mandate. Deciziile executive sunt luate de președinte, iar membrii cabinetului sunt oficial considerați consilieri ai președintelui pe domeniile legate de responsabilitățile oficiilor lor. Cabinetul include Vice-președintele și 15 șefi ai departamentelor executive. Aceștia sunt Secretarii pentru Agricultură, Comerț, Apărare, Educație, Energie, Sănătate și servicii umane, Securitatea patriei, Locuințe și dezvoltare urbană, Interne, Muncă, de Stat, Transport, Finanțe, Afacerile veteranilor, și Justiție.

Departamentele pot fi create doar prin legi organice, astfel încât președintele nu poate schimba numărul lor fără a trece printr-un proces legislativ intens. Ultima dată aceasta s-a întâmplat ca urmare a atacurilor din 11 septembrie 2001, când a fost creat Departamentul pentru Securitatea Patriei (*Homeland Security*). Precedentul departament (al Energiei) a fost creat cu 50 de ani în urmă. Secretarul pentru Justiție este numit în engleză *Attorney General* (literal *Avocatul General*), el fiind responsabil de numirea și suspendarea procurorilor federali, precum și de reprezentarea legală a Statelor Unite. Departamentul de Stat are aceeași funcție ca și Ministerul de Externe în alte țări. Departamentul Securității Patriei are unele prerogative similare celor ale Ministerelor de Interne din alte țări. De exemplu, FBI (poliția federală) este formal parte din acesta. Departamentul american de interne și cel al educației au prerogative destul de diferite și mai mici decât ministerele cu aceleași nume din alte țări. Spre deosebire de alte țări, în SUA nu se folosește cuvântul minister.

Șeful de Cabinet al Președintelui (*White House Chief of Staff*, adică șeful funcționarilor Casei Albe) are, de asemenea, rang de membru al Cabinetului (Administrației). Sub președintele George W. Bush, patru alți oficiali au primit rang de membri ai Cabinetului. Aceștia sunt Administratorul Agenției de Protecție a Mediului, Directorul Oficiului pentru Organizare și Buget, Directorul Oficiului Național de Control al Medicamentelor și Negociatorul-șef pentru Comerț al Statelor Unite (*U.S. Trade Representative*).^[2]

Actualul președinte american este Barack Obama.

Congresul Statelor Unite ale Americii

Congresul este o instituție bicamerală formată din Senat, camera superioară, și Camera Reprezentanților, cea inferioară.

Justiția în Statele Unite ale Americii

Statele Unite ale Americii are o singură curte supremă numit "Supreme Court of the United States of America", membrii ei fiind desemnați de Președintele SUA, cu acordul Senatului. Nu este fixat constituțional câți judecători pot fi membri ai Curții Supreme, de tradiție recentă fiind 9, număr fixat de legislativ. Curtea Supremă este curtea de ultima instanță pentru toate cazurile privind Constituția SUA și, în anumite cazuri limitate, este curtea de jurisdicție de primă instanță. Curtea Supremă supraveghează direct toate celelalte curți civile și criminale și, indirect, și sistemul militar de justiție.

Statele Unite ale Americii ca federație

Statele Unite ale Americii este un stat federal. Fiecare stat deține suveranitate legală, are propriul parlament (în general numit adunare - assembly), adesea bicameral, guvernator ales prin vot direct de populația statului, guvern condus de acesta și sistem juridic propriu, inclusiv curte supremă de justiție.

Foarte multe responsabilități (de exemplu, poliția, justiția civilă și criminală, educația), care, în alte țări, sunt prerogativa autorităților centrale, în SUA sunt de prerogativa statelor. Fiecare stat are și sistem fiscal propriu. Impozitul pe venit plătit de fiecare american este de două tipuri, federal și de stat. Unele state aleg să nu perceapă impozit pe venit, preferând să aducă la buget bani din impozitul pe vânzări (sales tax). În SUA nu există TVA. Totuși, veniturile bugetelor statelor sunt adesea insuficiente și autoritățile federale alocă statelor sume pentru anumite destinații. Alocarea acestora este adesea condiționată de îndeplinirea anumitor condiții, în acest fel autoritățile federale asigurându-se, indirect, că statele urmează în acele domenii politica pe care o vrea guvernul federal. Sunt și cazuri când unele state refuză aceste alocări și își mențin o politică economico-socială independentă. Statele adesea pendulează între a duce o politică proprie și a primi suplimentar fonduri federale.

Împărțire administrativă

Statele Unite cuprind 50 state și singurul district federal.

- Alaba
ma
- Alaska
- Arizon
- Dak
ota
de
Sud
- Kentuck
y
- Louisian
a
- Nebras
ka
- Nevada
- New
- Rhode
Island
- Tenne
ssee
- Dist
rictu
l
fede

- Alaska
- Arkanzas
- California
- Carolina de Nord
- Carolina de Sud
- Colorado
- Connecticut
- Dakota de Nord
- Delaware
- Florida
- Georgia
- Hawaii
- Idaho
- Illinois
- Indiana
- Iowa
- Kansas
- Maine
- Maryland
- Massachusetts
- Michigan
- Minnesota
- Mississippi
- Missouri
- Montana
- Hampshire
- New Jersey
- New Mexico
- New York
- Ohio
- Oklahoma
- Oregon
- Pennsylvania
- Texas
- Utah
- Vermont
- Virginia
- Virginia de Vest
- Washington
- Wisconsin
- Wyoming
- Columbia

Multe din aceste nume de state provin din limbile populației băștinașe - ale așa-numiților indieni.

Note

1. ^ <http://www.bls.gov/news.release/ocwage.toc.htm>
2. ^ President Bush's Cabinet de pe situl Casei Albe

Relații diplomatice

Reprezentare

Ambasada Republicii Moldova la Washington, D.C. (din decembrie 1993)

Ambasada SUA la Chișinău (din martie 1992)

Cadrul juridic bilateral

Raporturile bilaterale moldo-americane sunt reglementate prin 23 acorduri bilaterale în vigoare în domeniile importante, precum ar fi economic, militar, învățământ și cercetări științifice ș.a.. 7 acorduri se află în proces de finalizare a procedurilor interne pentru punerea lor în aplicare.

Relații economice

Conform datelor Departamentului Statistică și Sociologie, în anul 2005, exporturile Moldovei în SUA au constituit 37,5 mln dolari SUA. Importurile din SUA în perioada respectivă s-au majorat semnificativ de la 29,4 mln în anul 2004 la 40,7 milioane de dolari SUA în anul 2005, fiind în creștere cu 38,4% față de anul 2004, în rezultatul creșterii importului de animale vii și produse ale regnului animal. După valoarea volumului schimburilor comerciale, înregistrat în anul 2005, SUA se situează pe locul șapte la export și pe locul doisprezece la import între partenerii cu care Republica Moldova întreține relații comerciale. În prezent, în Republica Moldova activează 171 de companii cu capital american, cele mai importante întreprinderi fiind: „Alba”, „Sun-TV”, „Cricova-Acorex”, „Lion-Gri”, ș.a.).

Obiectivul de promovare a cooperării comercial-economice între RM și SUA este atribuit Comitetului moldo-american de cooperare economică și investiții, creat în anul 2003 și co-prezidat de Ministrul Economiei și Comerțului al RM și de Coordonatorul Asistenței SUA pentru Europa și Eurasia.

Asistența tehnică

Republica Moldova beneficiază de asistența tehnică americană în concordanță cu Freedom Support Act (Actul pentru Sprijinirea Libertății), aprobat de Congresul SUA, precum și de ajutorul umanitar oferit de diferite structuri guvernamentale și private. Volumul de asistență americană pentru realizarea în RM a proiectelor în domeniile importante pentru economia țării, acordată începând cu 1991, depășește 500 mln de dolari și constituie 50% din toata asistența străină oferită Republicii Moldova. În cadrul proiectelor de asistență, Moldova a beneficiat de sprijinul SUA în dezvoltarea pieții de desfacere, susținerea businessului mic și mijlociu, a fermierilor, facilitarea obținerii creditelor, executarea legilor, prevenirea traficului de ființe umane, controlul vamal, ne-proliferarea armelor, ș.a.

În anul 2005 RM a fost invitată să participe la Etapa Preliminară a Programului SUA „Provocările Mileniului”.

Parteneriatul R. Moldova cu Statul Carolina de Nord

În cadrul relațiilor sale cu SUA, Republica Moldova a dezvoltat cu Statul Carolina de Nord un Parteneriat de Cooperare, care are drept scop facilitarea contactelor la nivel local în domeniile economic, cultural, științific, schimburi academice, ocrotirea sănătății, ajutor umanitar și altele. Parteneriatul a fost lansat pe data de 22 aprilie 1999. Până în prezent, au avut loc patru Reuniuni ale Comitetului Bilateral de Cooperare Republica Moldova – Carolina de Nord, cea mai recentă s-a desfășurat la Chișinău în aprilie 2006.

Ambasada Statelor Unite ale Americii

- Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar — E.S. dl Asif J. Chaudhry
- Republica Moldova Chișinău str. A. Mateevici, nr.103

- work tel: (+373-22) 40-83-00

fax: (+373-22) 23-30-44

fax: (+373-22) 40-89-63

- site-ul: moldova.usembassy.gov
- **E-mail:** pc@md.peacecorps.gov
- **Timpul de lucru:** Luni – Vineri: 09.00-18.00

Ambasada Republicii Moldova în Statele Unite ale Americii

- șeful misiunii E.S. dl Nicolae CHIRTOACĂ
- țara de reședință SUA
- acreditare prin cumul Canada, Statele Unite Mexicane,
- Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional
- adresa DC 20008 Washington, 2101 S Street N.W.
- tel +1202 667-11-30
- tel +1202 667-11-31
- tel +1202 667-11-37
- fax +1202 667-12-04
- e-mail: washington@mfa.md
- embassyofmoldova@mcihispeed.net
- site-ul: www.embassyrm.org

TACIS

(Technical Assistance for the Commonwealth of Independent States)

Începând cu 1991 Tacis a fost una din programele de asistență tehnică de frunte, susținând procesul de tranziție în Moldova. Tacis a alocat în jur de € 120 milioane pentru perioada 1991-2004 în cadrul Programei Naționale de Acțiune, Programelor de Cooperare Regională și Transfrontalieră (CBC). Asistența curentă este bazată pe programa națională de acțiuni Tacis în Moldova (€ 25 milioane) din 2003 și include asistență tehnică în următoarele domenii: instituțional, legal și suport administrativ; promovarea dezvoltării sectorului privat; ajutând Moldovei în redresarea consecințelor sociale din urma perioadei de tranziție. Moldova participă de asemeni și la programele regionale Tacis, dedicate cooperării transfrontaliere, justiție și afaceri interne, serviciu vamal și infrastructură la frontieră, energie și mediu.

Biroul TACIS la Chișinău a fost inaugurat la 4 noiembrie 1999 și este condus în prezent de Fiona McLean. Activitățile acestei autorități sunt coordonate de Delegația UE în Ucraina, R. Moldova și Belarus, cu sediul la Kiev. În anul curent EU va deschide o Delegație separată pentru R. Moldova, la Chișinău.

Biroul TACIS in Moldova

Adresa:

Str. Corobceanu 22,
Chisinau, MD-2004, Republica Moldova
Tel.: +(373 22) 23-54-81
Fax: +(373 22) 23-28-71
E-mail: Delegation-Moldova@cec.eu.int

Delegatia Comisiei Europene la Kiev

Adresa:

Str. Kruhlo-Universytetska 10,
01024 Kiev, Ukraina
Tel.: +380 (44) 462-00-10
Fax : +380 (44) 230-23-90
Fax: local Kiev 462-09-20
E-mail: delegation-ukraine@cec.eu.int
press@delukr.cec.eu.int (Press & Information)